a GG
JOHN UPDIKE
Teroristul
Traducere din engleză şi note de
IULIA GORZO
humanitas fiehon
Coperta de
IONUŢ BROŞTIANU
Redactor
RALUCA POPESCU
JOHN UPDIKE
TERRORIST
Copyright © 2006 by John Updike
All rights reserved
This translation published by arangement with Alfred A. Knopf, a division of Random House, Inc.
© Editura HUMANITAS, 2007, pentru prezenta versiune românească
EDITURA HUMANITAS
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România tel. 021/317 18 19, fax 021/317 18 24
www.humanitas.ro
Comenzi CARTE PRIN POŞTĂ: tel. 021/311 23 30, fax 021/313 50 35, C.P.C.E.
— CP 14, Bucureşti e-mail: cpphumanitas.ro www.librariilehumanitas.ro
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
UPDIKE, JOHN
Teroristul / John Updike; trad.: Iulia Gorzo.
— Bucureşti: Humanitas, 2007
ISBN 978 – 973 – 50-1685 – 2

I. Gorzo, Iulia (trad.)
821.111 (73) – 31 = 135.1
I
Acum, Doamne, ia-mi viaţa, căci vreau mai bine să mor decât să trăiesc.

Şi Domnul a răspuns: „Bine faci tu de te mânii?”

IONA 4: 3 – 4

Necredinţa e mai solidă decât credinţa, căci se sprijină pe simţuri.

Gabriel García Márquez.

Despre dragoste şi alţi demoni

I

Diavoli, îşi spune Ahmad. Diavolii ăştia vor să mi-l ia pe Dumnezeu. Toată ziua, la Central High School, fetele chicotesc şi-şi unduiesc şi etalează trupurile catifelate şi părul ispititor. Burţile lor dezgolite, împodobite cu strasuri strălucitoare şi tatuaje purpurii infame, întreabă: Mai e ceva de arătat? Băieţii, cu priviri pierdute, se fâţâie ţanţoş, de colo-colo, iar gesturile lor nervoase, de ucigaşi, şi râsetele nepăsătoare, dispreţuitoare, par să spună nu mai există nimic în afară de lumea asta – un coridor zgomotos, zugrăvit în ulei, pe care se aliniază dulapuri metalice şi care are în capăt un perete profanat de graffiti şi vopsit pe deasupra de atâtea ori încât pare cu câţiva milimetri mai aproape.

Profesorii, creştini nevolnici şi evrei nepracticanţi, propovăduiesc virtutea şi cumpătarea, dar ochii lunecoşi şi vocile găunoase le trădează lipsa de convingere. Sunt plătiţi să spună aceste lucruri de către oraşul New Prospect şi de către statul New Jersey. Nu sunt însufleţiţi de o credinţă adevărată; nu sunt pe Calea cea Dreaptă; sunt spurcaţi. Ahmad şi ceilalţi două mii de elevi îi văd cum o şterg în grabă, la sfârşitul orelor de curs, în maşinile lor, prin parcarea cu asfaltul plin de crăpături şi presărat cu gunoaie, ca nişte crabi palizi sau întunecaţi care şi-au reînnoit carapacea; sunt oameni ca toţi ceilalţi, plini de pofte şi frică şi înnebuniţi după obiecte de consum. Necredincioşii de ei îşi închipuie că sigu

ranţa vine din acumularea bunurilor din lumea asta şi din distracţiile corupătoare ale televizorului. Sunt sclavii ima-.*

ginilor – imagini mincinoase ale fericirii şi abundenţei. Dar chiar şi imaginile adevărate sunt imitaţii păcătoase ale lui

Dumnezeu, singurul care poate crea. Sunt uşuraţi că au scăpat nevătămaţi încă o zi din mâinile elevilor, iar flecăreala i lor de rămas-bun de pe holuri şi din parcare e prea zgomotoasă, ca agitaţia crescândă a chefliilor? Profesorii îşi fac de cap în afara şcolii. Unii au ochi roşii, răsuflare puturoasă şi trupuri greoaie de beţivi. Unii

divorţează; alţii trăiesc împreună fără să fie căsătoriţi. Vieţile lor din afara şcolii sunt – dezordonate, frivole, destrăbălate! Sunt plătiţi pentru a insufla virtutea şi valorile democraticele administraţia locală din Trenton şi de guvernul satanic din Washington, dar valorile în care cred ei sunt profan?: biologie, chimie şi fizică. Pe adevărurile şi formulele acestora se sprijină vocile lor făţarnice, care răsună în sala de clasă TEI spun că totul *

provine din atomi neîndurători şi orbi, ce generează greutatea rece a fierului, transparenţa sticlei, liniştea lutului, tulburarea cărnii] Electronii aleargă prin firele de cupru şi circuitele de computer şi chiar prin aer – atunci când interacţiunea picăturilor de apă trezeşte în el fulgerul-Doar, ceea ce putem măsura şi ceea ce putem deduce din măsurători e adevărat. Restul e visul trecător pe care-l numim noi înşine?

Ahmad are optsprezece ani. E început de aprilie; verdele se furişează iar, sămânţă cu sămânţă, în crăpăturile pământului din oraşul mohorât. Ahmad priveşte în jos, de la noua lui înălţime, şi se gândeşte că, dacă insectele nevăzute din iarbă ar avea o conştiinţă ca a lui, l-ar privi ca pe Dumnezeu, în ultimul an a crescut cu şapte centimetri, până la un metru optzeci, alte forţe materiale împlinindu-şi lucrarea în trupul lui. Nu se va înălţa mai mult, îşi spune el, nici în viaţa asta, nici în cea care va urma. Dacă va urma vreuna, murmură un diavol interior. Ce dovezi, în afară de cuvintele aprinse ale Profetului, insuflate de Dumnezeu, arată că va mai urma vreuna? Unde să fie ea ascunsă? ÎCine ţine mei reu clocotinde cazanele iadului?" Ce sursă nesecată de energie perpetuează splendoarea Edenului, hrănindu-i huriile cu ochi negri, pârguindu-i fructele grele, împrospătându-i pâraiele şi havuzurile cu care Dumnezeu, aşa cum e înfăţişat în a noua sură din Coran, se desfată veşnic? Cum rămâne cu legea a doua a termodinamicii?

«[Moartea insectelor şi a viermilor, trupurile lor atât de repede absorbite de pământ, ierburi şi smoala şoselei, fac eforturi diavoleşti să-i spună lui Ahmad că şi moartea lui va fi la fel de măruntă şi de definitivă7 în drum spre şcoală a observat un semn, o dâră strălucitoare şerpuind pe trotuar, clisă îngerească din trupul unei fiinţe mărunte, un vierme sau un melc din care a mai rămas doar această urmă.

Unde se ducea făptura asta, învârtindu-se fără ţintă? Dacă voia

să se îndepărteze de trotuarul înfierbântat sub soarele care o ardea de moarte, dăduse greș, mișcându-se în cercuri fatale. Dar în centrul spiralei nu rămăsese niciun trup micuț de vierme.

Deci încotro zburase trupul acela? Poate că-l înșfăcase

Dumnezeu și-l dusese în Paradis. Profesorul lui Ahmad, șeicul Rashid, imamul moscheii aflate la etaj, într-o clădire de pe West Main Street 2781 V2, îi spune că, după cum scrie și în Ḥadīth1, astfel de lucruri se întâmplă. Mesagerul, călare pe Buraq, calul alb înaripat, a fost călăuzit prin cele șapte ceruri de Îngerul Gabriel către un loc anume, unde s-a rugat alături de Iisus, Moise și Avraam înainte de a se întoarce pe pământ, pentru a deveni ultimul dintre profeți, supremul.

Ceea ce i s-a întâmplat în ziua aceea e dovedit de urma adâncă de copită pe care Buraq a lăsat-o pe stânca de dedesubtul domului sacru din centrul Al-Quds, numit Ierusalim de către necredincioși și sioniști, ale căror chinuri în cuptoarele din

Jehannam sunt descrise amănunțit în surele VII, XI și L

ale Cărții.

Șeicul Rashid recită cu o pronunție deosebit de frumoasă sura CIV, în care e vorba despre Hotamah, „Focul nimicitor”:

1 Scrieri care consemnează faptele și spusele Profetului.

Și ce te-nvață ce este El-Hotamah?

Este focul aprins al lui Dumnezeu, care se suie asupra inimilor.

El este asupra lor ca o boltă pe stâlpi înalți.1

Când Ahmad caută în imaginile Coranului în arabă – coloanele lungi, fi amadin mumaddada, bolta ce se arcuiește sus, deasupra inimilor celor strânși unul în altul de groază, chinuindu-se să vadă prin ceața atotcuprinzătoare de văpaie albă, năru llăhi l-muqada – vreo sugestie că Milostivul s-ar îndupleca la un moment dat și ar opri Hotamah, imamul își pleacă ochii, de un cenușiu-deschis surprinzător, lăptoși și lunecoși ca ai unui kafir2 și spune că aceste descrieri vizionare ale Profetului sunt adevărate. Chiar vorbesc despre chinul mistuitor al despărțirii de Dumnezeu și despre arsura căinței pentru păcatele împotriva poruncilor

Lui. Dar lui Ahmad nu-i place vocea șeicului Rashid când spune asta. Îi amintește de vocile neconvingătoare ale profesorilor lui de la Central High. Aude în ea șoapta Satanei, o voce care tăgăduiește înăuntrul unei voci care afirmă. Când a propovăduit focul necruțător, Profetul se referea la focul material; cu cât proclama mai des Mahomed

adevărul focului etern, cu atât mai bine.

Şeicul Rashid nu e mult mai în vârstă decât Ahmad – poate cu zece ani, poate cu douăzeci. Chipul său palid are doar câteva riduri. Mişcările îi sunt rezervate, dar precise.

În anii care îl despart de Ahmad, lumea l-a vlăguit. Când murmurul diavolilor ce-l rod pe dinăuntru acoperă vocea imamului, Ahmad simte dorinţa de a se ridica şi de a-l strivi, aşa cum Dumnezeu a nimicit acel sărman vierme din centrul spiralei. Credinţa discipolului o întrece pe cea a maes

1 Citatele din Coran sunt preluate din Coranul, Editura Cartier.

2005, traducere de Silvestru Octavian Isopescul.

2 Kafir (pl. kuffăr), termen desemnând necredincioşii.

trului; Şeicul Rashid se teme să călărească armăsarul alb înaripat al Islamului, se teme de goana sa năvalnică. El caută să domolească vorbele Profetului, să le armonizeze cu raţiunea omului, dar menirea lor n-a fost armonia: ele ne străpung ca o sabie. Allah e sublim, mai presus de toate lucrurile.

Nu există alt Dumnezeu în afară de El, Cel Viu, Cel ce Există prin Sine şi pentru Sine; El e lumina faţă de care soarele pare negru. El nu este pe potriva raţiunii omeneşti, ci o face să se plece adânc, cu fruntea scurmând ţărâna şi purtând, precum Cain, urma ţărânei. Mahomed a fost un muritor, dar a văzut Paradisul şi s-a pătruns de cele văzute.

Faptele şi gândurile noastre au fost scrise în conştiinţa Profetului cu litere de aur, ca acele cuvinte arzătoare făcute din electroni pe care computerul le creează din pixeli când batem la tastatură.

Coridoarele liceului miros a parfum şi trupuri încinse, a gumă de mestecat şi mâncare spurcată de bufet şi a cârpe – bumbac şi lână şi materialele sintetice ale pantofilor sport, încălzite de carnea tânără. În pauze e un ropot de mişcare; zgomotul se întinde ca o pojghiţă peste o violenţă lăuntrică abia stăpânită. Uneori, în liniştea de la sfârşitul orelor, când vacarmul triumfător şi batjocoritor al plecării s-a potolit şi doar elevii implicaţi în activităţi extraşcolare mai rămân în clădirea masivă, Joryleen Grant vine la Ahmad, lângă dulapul lui. El face atletism acest semestru; ea cântă în corul de fete. Pentru standardele din Central High, ei sunt

„Buni". Religia lui îl ţine departe de droguri şi viciu, dar îl şi înstrăinează oarecum de colegii săi şi de materiile din programă. Ea e

scundă, cu forme rotunde şi vorbeşte bine la ore, spre mulţumirea profesorilor. Există o încredere în sine înduioşătoare în felul în care hainele îi strâng rotunjimile ciocolatii. Astăzi poartă blugi cu petice şi paiete, cu turul decolorat de atâta purtare şi un top purpuriu scurt, care începe prea jos şi se termină prea sus. Câteva agrafe albastre de plastic îi prind părul negru lucios şi aspru; pe marginea lobului rotund al urechii ei drepte se înşiruie cercei mici de argint. Ea cântă în spectacolele corului despre Iisus sau despre pofte trupeşti, subiecte care-i repugnă lui Ahmad.

Dar se bucură că ea îl bagă în seamă, că vine la el când şi când, ea o limbă ce tatonează un dinte sensibil.»

— Fruntea sus, Ahmad, îl tachinează ea. Nu-i dracu' chiar atât de negru. Ea îşi răsuceşte umărul aproape gol, înălţându-l de parcă ar da din umeri, ca să arate că glumeşte.

— Nu e. Nu sunt trist, îi spune el. Simte furnicături pe sub haine – cămaşă albă, jeanşi negri, strâmţi – din cauza duşului de după antrenament.

— Arăţi mult prea serios, îi spune ea. Trebuie să te obişnuieşti să zâmbeşti mai mult.

— De ce, Joryleen?

— Oamenii te-ar plăcea mai mult.

— Nu mă interesează chestia asta. Nu vreau să mă placă nimeni.

— Ba da, îi spune ea. Tuturor ne pasă de chestia asta.

— Ţie îţi pasă, îi spune el, surâzându-i dispreţuitor de la noua sa înălţime. Sânii îi sunt umflaţi ca o băşică uriaşă în decolteul adânc al bluziţei indecente pe care o poartă şi care îi dezgoleşte, la celălalt capăt, grăsimea de pe burtă şi conturul buricului adânc. Îşi imaginează corpul ei neted, mai întunecat decât caramelul, dar mai deschis la culoare decât ciocolata, perpelindu-se în bolta aceea de flăcări şi umplându-se de răni; simte un fior de milă, căci ea se străduieşte să se poarte frumos cu el, ca să-şi confirme părerea pe care o are despre sine.

— Domnişoara Popularitate, spune el, dispreţuitor.

Asta o jigneşte; îi întoarce spatele, cu cărţile groase pentru acasă apăsându-i sânii, adâncind şanţul dintre ei.

— Du-te-n mă-ta, Ahmad, spune ea fără convingere, pe un ton încă blând, cu buza de jos atârnând puţin de greutatea ei catifelată. Saliva de pe gingiile ei luceşte în lumina răspândită de lămpile

fluorescente din tavan care menţin coridorul într-o lumină sigură. Pentru a salva discuţia, deşi tot ea se întorsese ca să-i pună capăt, Joryleen adaugă:

— Dacă nu ţi-ar fi păsat, nu te-ai fi gătit cu câte o cămaşă albă curată în fiecare zi, ca un popă. Cum poate maică-ta să calce atât?

El nu se oboseşte să-i explice că această ţinută îngrijită conţine un mesaj pacifist, pentru că exclude albastrul, culoarea Rebelilor, gaşca afro-americanilor din Central High, şi roşul, culoarea purtată mereu, fie chiar şi doar la curea sau la o banderolă de păr, de către Diabolo, gaşca hispanicilor. Nu-i spune nici că mama lui calcă rar, pentru că e infirmieră la Saint Francis Community Hospital şi pictoriţă amatoare şi adesea nu-şi vede fiul nici măcar o oră pe zi.

Cămăşile lui se întorc băţoase din cauza cartonului de la curăţătorie; plăteşte din banii pe care-i câştigă lucrând ca vânzător la Shop-a-Sec de pe Tenth Street două seri pe săptămână, în weekenduri şi de sărbătorile creştine, când majoritatea băieţilor de vârsta lui bântuie pe străzi, puşi pe scandal. Dar ştie prea bine că există un strop de îngâmfare în ţinuta lui, o trufie care insultă puritatea Atotputernicului.

Simte că Joryleen nu încearcă doar să fie drăguţă. E curioasă. Vrea să se apropie ca să-l miroasă mai bine, chiar dacă are deja un prieten, unul dintre „băieţii răi" notorii.

Femeile sunt făpturi uşor de ademenit, l-a avertizat şeicul

Rashid pe Ahmad, iar el vede şi singur că în liceu şi în lumea din afară cu toţii se adulmecă – o turmă de animale oarbe înghesuindu-se unele într-altele, căutând un miros care să le aline. Dar Coranul spune că nu există alinare decât pentru cei care cred în Paradisul nevăzut şi care respectă porunca de a se ruga de cinci ori pe zi, pe care Profetul a adus-o înapoi pe pământ după călătoria nocturnă pe spinarea puternică şi orbitor de albă a armăsarului Buraq.

Joryleen rămâne acolo, prea aproape de el. Parfumul ei îi umple nările; adâncitura dintre sânii ei îl tulbură. Ea îşi mută cărţile grele de pe un braţ pe altul. Ahmad citeşte, pe marginea celui mai gros manual, cuvintele JORYLEEN

GRANT, scrise cu pixul. Buzele ei, rujate într-un roz lucios, metalic, ca să pară mai subţiri, îl uimesc: fata se bâlbâie jenată.

— Voiam să te întreb, reuşeşte ea să spună, cu atâtea şovăieli încât el se apleacă spre ea, ca s-o audă mai bine, dacă n-ai vrea să vii

duminica asta la biserică, să mă auzi cântând ca solistă la cor.

El e şocat, dezgustat.

— Nu am aceeaşi credinţă ca tine, îi aminteşte el, solemn.

Răspunsul ei e prompt, nepăsător.

— Ei, eu nu iau chestiile astea aşa de în serios, spune ea.

Pur şi simplu îmi place să cânt.

— Acum chiar că m-ai întristat, Joryleen, spune Ahmad.

Dacă nu-ţi iei religia în serios, n-ar trebui să te duci.

Trânteşte uşa dulapului furios mai mult pe el însuşi, pentru că a certat-o şi a respins-o într-un moment în care, invitându-l, ea devenise vulnerabilă. Cu faţa îmbujorată, el îşi întoarce privirea de la dulapul închis ca să evalueze răul făcut, dar ea nu mai e acolo, turul uzat şi plin de paiete al jeanşilor ei înaintează foşnind nepăsător pe hol. Lumea e complicată, se gândeşte el, pentru că diavolii îşi fac mereu de lucru, amestecând lucrurile şi strâmbându-i pe cei drepţi.

Când a fost construit, în secolul trecut, cel de-al douăzecilea după creştini şi cel de-al paisprezecelea după Hegira, liceul, de pe dâmbul său, domnea deasupra oraşului ca un castel, un palat al cunoaşterii pentru copiii muncitorilor din fabrici şi ai directorilor deopotrivă, cu stâlpi, cornişe ornamentate şi un motto gravat în granit: CUNOAŞTEREA

ÎNSEAMNĂ LIBERTATE. Clădirea, plină acum de cicatrici şi rămăşiţe de azbest, cu vopseaua înnegrită, coşcovită şi lucind de mizerie şi cu ferestrele sale înalte zăbrelite, e aşezată pe marginea unei întinderi ca un lac de moloz care a făcut la un moment dat parte dintr-un centru brăzdat de şine de tramvai. Şinele lucesc în fotografiile vechi, printre bărbaţi cu pălării de soare şi cravată şi automobile mărunte, toate în culori funebre. Pe atunci, pe trotuare erau atâtea copertine cu reclame, anunţând cele mai recente succese de la Hollywood, încât puteai să te plimbi pe acolo pe timp de furtună, fără să te uzi prea tare. Exista chiar şi o toaletă publică subterană, cu inscripţiile DOAMNE şi

DOMNI din litere demodate de porţelan, în care se intra pe două scări separate de pe East Main Street, în dreptul

Tilden Avenue. În fiecare compartiment, un îngrijitor în vârstă păstra curăţenia toaletelor şi chiuvetelor subterane; spaţiile au fost închise în anii ’60, pentru că deveniseră pestilenţiale şi adăposteau traficul de droguri, relaţii homosexuale, prostituţie şi jafuri ocazionale.

Oraşul a fost botezat New Prospect1 în urmă cu două secole, datorită priveliştii grandioase pe care o ofereau culmile de deasupra cascadei, dar şi datorită viitorului aşteptat cu entuziasm. Râul care-l străbătea, cu cascadele sale pitoreşti şi pragurile învolburate, avea să atragă industria, a crezut tânăra sa populaţie, şi, în cele din urmă, după multe eşecuri şi falimente, aşa s-a şi întâmplat – fabrici textile, vopsitorii de mătase, pielării, uzine care fabricau locomotive, tramvaie fără cai şi cabluri care să susţină marile poduri înşiruite peste râurile şi porturile regiunii central-atlantice.

Când secolul XX lua locul secolului al XIX-lea, au avut loc greve de durată şi sângeroase; economia n-a redobândit niciodată optimismul care îi ajutase pe emigranţii din estul Europei, Mediterană şi Orientul Mijlociu să îndure paisprezece ore pe zi de muncă istovitoare, toxică, asurzitoare şi monotonă. Fabricile s-au mutat spre sud şi vest, unde mâna de lucru era mai ieftină şi mai docilă şi unde minereul de fier şi cocsul erau mai uşor de transportat.

Acum, locuitorii din centrul oraşului au în general pielea cafenie, în toate nuanţele posibile. Ultimii comercianţi albi, rareori anglo-saxoni, care au mai rămas în centru mai

1 Perspectivă nouă (engl.)

scot ceva profit din vânzarea de pizza, chili, junk food în ambalaje strălucitoare, ţigări şi bilete de loto, dar pierd teren în faţa imigranţilor indieni şi coreeni nou-veniţi, care nu se simt atât de constrânşi, la căderea serii, să plece spre periferia şi suburbiile încă eterogene ale oraşului. Chipurile albe din centru par suspicioase şi prăfuite. Noaptea, după ce restaurantele cu specific tradiţional scăpă de clientela din suburbii, o maşină de poliţie opreşte şi ia la întrebări trecătorii albi, pornind de la prezumţia că umblă după droguri sau că trebuie avertizaţi asupra pericolelor zonei.

Ahmad însuşi este rodul întâlnirii dintre o americancă roşcovană, de origine irlandeză, şi un student egiptean bursier ai cărui strămoşi fuseseră arşi de soare încă de pe timpul faraonilor în lanurile noroioase de orez şi în de pe malurile

Nilului revărsat. Pielea vlăstarului acestei căsătorii mixte este maroniu-gălbuie, o nuanţă mată mai deschisă decât bejul;

chipul şeicului Rashid, care-i ţine loc de tată, e alb, ca de ceară, moştenit de la generaţii de războinici yemeniţi, umblând cu feţele acoperite.

Acolo unde magazinele universale de şase etaje şi birourile înghesuite ale exploatatorilor evrei şi protestanţi formau odinioară o faţadă neîntreruptă de sticlă, cărămidă şi granit, acum sunt gropi săpate de buldozere şi foste vitrine acoperite de placaj înecat în graffiti. Pentru Ahmad, literele umflate ale graffiti-ului, pline de mândria găunoasă pe care o dă afilierea la o gaşcă, proclamă o importanţă pe care autorii lor au foarte puţine şanse să o dobândească. Afundându-se în mlaştina necredinţei, tinerii pierduţi îşi afirmă, prin distrugerea proprietăţilor, identitatea. Printre ruine au fost ridicate câteva cutii noi de aluminiu şi sticlă albastră, firimituri aruncate de lorzii capitalismului occidental – filiale ale unor bănci cu sediul în California sau Carolina de Nord şi avanposturi ale guvernului federal controlat de sionişti, ce încearcă, prin ajutoarele sociale şi recrutarea în armată, să împiedice revoltele şi jafurile printre săraci.

Şi totuşi, după-amiaza, centrul lasă impresia de aglomeraţie festivă: East Main Street, în zona clădirilor de lângă

Tilden, este un carnaval al trândăvelii, luat cu asalt de un şuvoi de cetăţeni tuciurii îmbrăcaţi ţipător, o paradă de

Mardi Gras a costumelor încropite cu drag de cei a căror singură avere e spaţiul din jurul trupului şi care-şi poartă toate bunurile mărunte la vedere. Bucuria lor e totuna cu sfidarea. Glasurile lor aspre, stridente, sunt pline de o camaraderie rurală, de simpatia generoasă a celor care n-au prea multe de făcut şi nici unde să se ducă.

După Războiul Civil, o vulgaritate făţişă a cuprins New

Prospect odată cu ridicarea clădirii sofisticate a primăriei, un mastodont presărat cu turnuleţe vag maure, cu boite arcuite şi feronerie rococo, totul încununat de un turn cu acoperiş în două ape. Acesta e acoperit cu ţiglă multicoloră, ca nişte solzi de peşte, şi pe fiecare latură sunt câte patru cadrane de ceasornic care, coborâte pe pământ, ar fi mari cât nişte iazuri. Burlanele şi jgheaburile de cupru, monumente ale măiestriei fierarilor vremii, au căpătat cu timpul o culoare verzuie. Acest ansamblu arhitectonic oficial, ale cărui principale operaţiuni birocratice au fost mutate de mult în corpurile din spate mai puţin înalte, mai moderne, mai puţin spectaculoase, dar cu aer condiţionat şi mai uşor de încălzit, a primit de curând, după o campanie intensă, statutul de clădire de patrimoniu. Se înalţă la mică distanţă de

Central High School, la un cvartal mai spre vest, terenurile altă

dată întinse ale şcolii fiind ciuntite de străzile lărgite şi de escrocheriile imobiliare făcute cu binecuvântarea funcţionarilor corupţi.

Pe latura estică a lacului de moloz, unde parcările liniştite sunt mărginite de grămezi vălurite de cărămidă de la casele demolate, o biserică de piatră cu ziduri groase susţine o clopotniţă masivă şi face reclamă, pe un panou coşcovit, corului său de gospel premiat. Ferestrele acestei biserici, care comit blasfemia de a-i atribui lui Dumnezeu un chip, mâini cu care gesticulează, picioare în sandale şi robă colorată – pe scurt, un trup omenesc în tot ceea ce are acesta mai spurcat şi mai împovărător – sunt înnegrite de zeci de ani de funingine industrială şi întunecate şi mai mult de grilaje. Imaginile religioase atrag acum ura, ca în războaiele Reformei. Şi zilele de glorie ale bisericii, când cetăţenii albi, pioşi, se aşezau în stranele împărţite după rang, sunt de domeniul trecutului. Acum, enoriaşii afro-americani îşi aduc aici religia isterică, haotică, în timp ce corul lor premiat le dizolvă creierul într-un extaz ritmic la fel de iluzoriu precum (şeicul Rashid propune sarcastic această analogie) transa împiedicată, mormăitoare a religiei braziliene candomble. Aici cântă Joryleen.

A doua zi după ce Joryleen îl invitase pe Ahmad să vină s-o asculte cântând, prietenul ei, Tylenol Jones, se apropie de Ahmad pe hol. După ce adusese pe lume un copil de patru kilograme şi jumătate, mama lui văzuse numele la televizor într-o reclamă la un analgezic şi îi plăcuse cum sună.

— Hei, arabule, spune el. Am auzit că te-ai purtat nasol cu Joryleen.

Ahmad încearcă să vorbească pe limba celuilalt.

— Cum nasol? Am stat puţin de vorbă. Ea a venit la mine.

Întinzându-se cu grijă, Tylenol îi cuprinde umărul băiatului mai zvelt şi-şi vâră degetul mare în locul acela sensibil de sub claviculă.

— Zice că nu-i respecţi religia.

Degetul lui se afundă tot mai mult în nervii care dormiseră toată viaţa lui Ahmad. Tylenol are o faţă pătrăţoasă de culoarea mobilei de nuc pe care lacul nu s-a uscat încă.

În echipa de fotbal a liceului, are sarcina de a placa adversarii şi face gimnastică la inele iarna, aşa că mâinile sale sunt tari ca fierul. Degetul lui sapă cute în cămaşa albă, aspră a lui Ahmad; băiatul mai înalt schiţează o mişcare nerăbdătoare ca să scape de strânsoarea ostilă.

— Religia ei e greşită, îl informează Ahmad pe Tylenol, şi oricum a zis că n-o interesează decât să cânte în corul ăla tâmpit. Degetul de fier continuă să apese, dar, cu un val de adrenalină, Ahmad reuşeşte să-l îndepărteze, lovind cu muchia palmei în pachetul gros de muşchi.

Faţa lui Tylenol se întunecă şi se apropie brusc.

— Să nu-mi zici tu mie ce e tâmpit şi ce nu – tu eşti aşa de tâmpit că se pişă toţi pe tine, arabule.

— În afară de Joryleen, soseşte rapid replica, hrănindu-se din acelaşi val de adrenalină.

Ahmad simte un gol în stomac şi bănuieşte că faţa i-a înţepenit ruşinos de frică, dar există un extaz divin chiar şi în înfruntarea cu un duşman mai puternic, când furia îţi sporeşte forţa. Îndrăzneşte să continue:

— Şi nu doar că nu se pişă. A fost prietenoasă, chestie pe care unul ca tine n-o poate înţelege.

— Cum adică unul ca mine? Unul ca mine n-are nicio treabă cu unul ca tine, aşa să ştii, cretinule. Poponar idiot ce eşti! Homalăule!

Faţa lui e atât de aproape, încât Ahmad simte damful de brânză al macaroanelor de la bufet. îl înghiontește pe

Tylenol în piept, ca să-l îndepărteze puţin. Alţi elevi de la

Central High se adună în jurul lor, pe hol, genul de majorete şi computerişti maniaci, fani ai muzicii reggae şi gothic, inadaptaţi şi leneşi, aşteptând să se întâmple ceva palpitant.

Lui Tylenol îi place să aibă public.

— Eu îi respect pe negrii musulmani, da' tu nu eşti negru, eşti doar un căcănar amărât. Nu eşti un jeg, eşti căcănar.

Ahmad calculează că un brânci de la Tylenol ar fi o soluţie să iasă din situaţia asta, mai ales că are să sune de intrare. Dar Tylenol nu vrea să facă pace; îi dă lui Ahmad pe neaşteptate un pumn în stomac, care-l lasă fără aer. Expresia uluită şi răsuflarea tăiată a lui Ahmad îi fac pe colegii spectatori să râdă, inclusiv pe rockerii cu feţe machiate, albi aflaţi în minoritate la Central, care-şi fac un titlu de glorie din a-şi ascunde emoţiile, la fel ca idolii lor punk-rock nihilişti. În plus, se aud chicoteli cristaline dinspre fetele oacheşe vesele şi pline de viaţă, Domnişoarele Popularitate, care ar trebui să fie mai de treabă, se gândeşte Ahmad.

Într-o zi vor fi mame. Ziua aceea nu e departe, curviştine ce sunt.

Curajul începe să i se risipească şi nu-i mai rămâne decât să se

arunce asupra mâinilor de fier ale lui Tylenol şi să încerce să străpungă pieptul lat şi masca opacă din lemn de nuc de deasupra. Încăierarea se transformă mai degrabă într-un şir de îmbrânceli, strânsori şi mormăieli, căci un schimb de pumni deviaţi în dulapuri ar face un zgomot care i-ar alerta pe profesori şi pe agenţii de pază. În momentul acesta de dinainte să sune clopoţelul şi toată lumea să se împrăştie la ore, Ahmad nu-i poartă prea multă pică lui Tylenol, e doar un automat din carne, un trup prea plin de secreţii şi reflexe ca să mai aibă şi un creier – ci lui Joryleen. De ce a ţinut să-i povestească iubitului ei conversaţia aceea? De ce vor fetele să povestească tot timpul? Le face să pară importante, la fel ca grafitti-ul acela cu litere umflate pentru cei care îl împroaşcă pe zidurile neputincioase. Ea a adus în discuţie religia, invitându-l cu atâta obrăznicie la biserica ei, ca să stea alături de kuffar cu păr creţ cu pielea arsă de focurile Iadului la fel ca pojghiţa brună a cărnii la grătar.

Ideea că Allah îngăduie atâtor religii păcătoase şi strâmbe să ademenească milioane de oameni în Iad pe vecie, când, printr-o singură străfulgerare, Atotputernicul le-ar putea arăta

Calea cea Dreaptă, stârneşte murmurul diavolilor dinăuntrul său. E ca şi cum (murmură diavolii lui Ahmad, în timp ce el şi Tylenol se îmbrâncesc şi se pocnesc încercând să nu facă zgomot) Milostivului, Binefăcătorului, nu i-ar păsa.

Clopoţelul sună din carcasa de protecţie fixată sus, pe zidul de culoarea cremei de ou. În apropiere, pe coridor, o uşă cu geam mat se deschide brusc; domnul Levy, consilierul şcolar, apare în prag. Haina şi pantalonii săi nu se potrivesc, ca un costum mototolit ales orbeşte. Omul priveşte absent, apoi cu precauţie, gloata suspectă de elevi. Grupul amuţeşte instantaneu, iar Ahmad şi Tylenol se retrag, lăsând înfruntarea pe altă dată. Domnul Levy, un evreu care, practic, face parte din sistemul ăsta şcolar dintotdeauna, arată bătrân şi obosit, cu ochii pungiţi, cu părul rărit şi aspru în vârful capului şi câteva şuviţe zbârlite. Apariţia lui bruscă îl surprinde pe Ahmad ca o împunsătură a conştiinţei:

săptămâna asta are o întâlnire cu domnul Levy, pentru a discuta despre viitorul său de după absolvirea liceului.

Ahmad ştie că trebuie să aibă un viitor, dar i se pare lipsit de consistenţă şi asta-i alungă orice urmă de interes. Singura îndrumare, spune sura a treia, vine de la Allah.

Acum, Tylenol şi banda lui îl vor vâna. După ce a fost nevoit să se oprească, bătăuşul cu degete de fier n-o să se declare mulţumit cu mai puţin de un ochi vânăt, un dinte sau un deget rupt – ceva care să se vadă. Ahmad ştie că e un păcat să te făleşti cu propria înfăţişare: iubirea de sine e o formă de concurenţă cu Dumnezeu, iar El nu suportă concurenţa. Dar cum să nu-şi îndrăgească băiatul bărbăţia coaptă, membrele sale prelungi, coroana înaltă, deasă şi ondulată de păr, pielea lui maronie fără cusur, mai albă decât a tatălui său, dar lipsită de trandafiriul pistruiat şi pătat al roşcovanei sale mame şi al acelor blonde oxigenate, nuanţă care, în America albă, trece drept o culme a frumuseţii?

Deşi evită privirile stăruitoare ale fetelor oacheşe din jurul său ştiindu-le păcătoase şi spurcate, Ahmad nu vrea să-şi strice trupul. Vrea să-l păstreze aşa cum l-a lăsat Creatorul. Ura lui Tylenol devine încă un motiv de a părăsi acest castel infernal, unde băieţii terorizează şi fac rău din pură plăcere, iar fetele necredincioase poartă pantaloni mulaţi cu talie atât de joasă încât, crede el, doar o lăţime de deget mai lipseşte pentru ca părul pubian cârlionţat să iasă la iveală.

Fetele cele mai rele, cele deja complet decăzute, au tatuaje în locuri pe care doar iubiţii lor ajung să le vadă şi unde creatorul de tatuaje a trebuit să-şi vâre acul cu cea mai mare precauţie. Strâmbătatea drăcească nu cunoaşte margini odată ce omul îşi arogă libertatea de a se lua la întrecere cu Dumnezeu şi de a se crea pe sine.

Mai are doar două luni de şcoală. Primăvara se simte în aerul de deasupra zidurilor de cărămidă şi ferestrelor înalte cu zăbrele. Clienţii de la Shop-a-Sec îşi fac cumpărăturile jalnice, otrăvitoare, plini de voie bună şi de chef proaspăt de vorbă. Picioarele lui zboară pe vechea pistă de zgură a şcolii de parcă fiecare pas i-ar fi propulsat de arcuri. Când s-a oprit pe trotuar ca să se mire de dâra lăsată de viermele ars şi dispărut, muguri verzi, proaspeţi, usturoi, păpădii şi trifoi înviorau peste tot în jurul său peticele de iarbă greu încercate de iarnă, iar păsările explorau în cercuri rapide, entuziaste, mediul invizibil care le susţinea.

Jack Levy se trezeşte, acum, la şaizeci şi trei de ani, între trei şi patru dimineaţa, cu gura plină de gustul groazei, uscată de la respiraţia gâfâită din timpul viselor. Visele lui sunt sinistre, îmbibate de nefericirea lumii. Citeşte New

Prospect Perspective, ziarul local muribund şi însetat de

publicitate şi New York Times sau Post când le găseşte împrăştiate în cancelarie şi, de parcă astea n-ar vorbi destul despre Bush şi Irak şi violenţe domestice din Queens şi East

Orange – cărora le cad victime chiar şi copii de doi sau patru sau şase ani, atât de mici încât li s-ar părea o blasfemie să lupte sau să strige împotriva criminalilor, părinţii lor, aşa cum ar fi fost o blasfemie ca Isaac să i se împotrivească lui

Avraam – seara, între şase şi şapte, în timp ce soţia sa corpolentă trece întruna prin faţa ecranului micuţ al televizorului din bucătărie, manevrând părţi din cina lor între frigider şi cuptorul cu microunde, Levy dă pe ştirile zilei;

se uită până când reclamele, pe care le-a văzut pe toate de mai multe ori, îl exasperează aşa de tare încât închide aparatul acela imbecilizant. În afară de ştiri, Jack are o nefericire personală, o nefericire care-i „aparţine", cum se spune acum – greutatea zilei de mâine, a zilei care va răsări prin toată bezna asta. Zace acolo, treaz, iar frica şi scârba i se zvârcolesc în măruntaie ca felurile unei mese proaste la restaurant – de două ori mai multă mâncare decât îţi trebuie, cum se serveşte acum. Groaza îi blochează calea de întoarcere spre somn – o înţelegere, pe zi ce trece mai profundă, că acestui trup nu i-a mai rămas nimic de făcut decât să se pregătească de moarte. S-a achitat de datoria cuceririi şi împerecherii; a crescut un copil; a muncit ca să-l hrănească, pe micul şi sensibilul Mark, cu ochii săi timizi, ceţoşi şi buza de jos lunecoasă, şi să-i ofere toate nimicurile găunoase pe care cultura vremii sale îl obliga să le aibă, ca să se integreze printre semenii săi. Acum, unica îndatorire care i-a rămas lui Jack Levy este să moară şi să lase astfel puţin spaţiu, puţin loc de respirat pe această planetă suprapopulată.

Îndatorirea atârnă în aer, chiar deasupra feţei lui de insomniac, ca o pânză cu un păianjen nemişcat în centru.

Soţia lui, Beth, o balenă de femeie a cărei osânză emană prea multă căldură, respiră zgomotos alături, iar sforăitul ei neobosit, aspru reprezintă o continuare dincolo de starea de veghe a monologului ei cotidian, un şir de vorbe fără noimă. Când o împunge plin de năduf cu genunchiul sau cotul ori îi cuprinde blând în palmă o fesă dezgolită de cămaşa de noapte ridicată, ea tace cuminte, şi atunci se teme că a trezit-o, încălcând legământul tacit pe care-l fac doi oameni care au consimţit, oricât de mult ar fi trecut de-atunci, să doarmă împreună. El

vrea doar s-o împingă spre nivelul de somn la care răsuflarea să nu-i mai vibreze în nas. E

ca atunci când îşi acorda vioara la care cânta în copilărie.

Un al doilea Heifetz, un al doilea Isaac Stern: asta speraseră părinţii lui? îi dezamăgise – un segment de nefericire în care el şi lumea se întâlneau. Părinţii lui suferiseră.

Le spusese sfidător că se lăsa de muzică. Viaţa din cărţi şi de pe străzi era mai importantă pentru el. Avea unsprezece, poate doisprezece ani, dacă fusese capabil de o asemenea revoltă, şi n-a mai reluat niciodată lecţiile de vioară, deşi uneori, ascultând la radioul maşinii un fragment de Beethoven sau un concert de Mozart sau muzica ţigănească a lui

Dvořák pe care o exersase la un moment dat pentru un concert al elevilor, Jack simte, surprins, digitaţia trezindu-se la viaţă în mâna lui stângă, zbătându-se pe volan ca un peşte în agonie.

Dar de ce să-şi facă sânge rău? S-a descurcat bine, mai mult decât bine: elev premiant la Central High, promoţia

’59, înainte să semene prea mult cu o închisoare, când încă mai puteai învăţa şi te puteai mândri cu laudele profesorilor; navetist silitor la CCNY înainte de a împărţi un apartament din SOHO cu doi băieţi şi o fată care îşi dăruia afecţiunea când unuia, când celuilalt; după absolvire, doi ani în armată, în epoca serviciului militar obligatoriu, înainte ca Vietnamul să se încingă, instruire de bază la Fort Dix, funcţionar de arhivă la Fort Meade, Maryland, aflat suficient de la sud de linia Mason-Dixon ca să fie plin de sudişti antisemiţi, apoi al doilea an la Fort Bliss în El Paso, când a lucrat la aşa-numitele resurse umane, potrivind oameni cu posturi, acesta fiind începutul carierei sale de consilier pentru adolescenţi; apoi la Rutgers pentru un masterat despre legea drepturilor veteranilor de război; de atunci, profesor de istorie şi ştiinţe sociale la liceu timp de treizeci de ani înainte de a deveni consilier şcolar cu normă întreagă, ceea ce a şi rămas în aceşti ultimi şase ani. Datele obiective ale carierei sale îl fac să se simtă prins în cursă, într-un curriculum vitae strâmt ca un coşciug. Aerul negru din cameră a devenit greu de respirat, iar el se întoarce pe furiş de pe-o parte pe spate, ca un cadavru la un priveghi catolic.

Cât de zgomotoase pot fi cearşafurile! – valuri spărgându-se lângă urechea ta. Nu vrea s-o trezească pe Beth.

Aproape că se sufocă, n-o mai poate suporta şi pe ea. Timp de o

clipă, ca prima înghiţitură de whisky înainte ca cuburile de gheaţă să-şi lase apa în el, noua poziţie îi uşurează disconfortul. Pe spate, e liniştit ca un mort, dar fără capacul sicriului la câţiva centimetri de nas. Lumea e tăcută – traficul navetiştilor încă nu a început, vagabonzii nopţii, cu tobele de la maşină sparte, s-au vârât în sfârşit în pat. Aude un camion singuratic schimbând viteza la semaforul intermitent aflat la o stradă mai încolo şi, la două camere depărtare, un acces insomniac de galop pe perniţe moi dinspre

Carmela, pisica fără sex şi fără gheare a familiei Levy. Neavând gheare, nu i se dă drumul afară, de teamă că pisicile celelalte o vor omorî. Încuiată în casă, după ce doarme aproape toată ziua sub canapea, halucinează noaptea, imaginându-şi, în încăperile amuţite, aventurile sălbatice, bătăliile şi evadările de care nu va avea parte niciodată, pentru binele ei. Atât de sterp este cadrul senzorial al orelor de dinainte de a se crăpa de ziuă şi atât de singur se simte Jack Levy, încât rumoarea furişă iscată de o pisică amăgită şi castrată îi aduce aproape suficientă mângâiere pentru ca mintea lui, eliberată din postul de gardă, să alunece înapoi în somn.

Dar starea de veghe îi este prelungită de o vezică enervantă, şi rămâne acolo ca în faţa unei descărcări toxice de radioactivitate, expus înţelegerii că viaţa sa e o pată inutilă – o cârpăceală, o gafă prelungită – pe suprafaţa altfel imaculată a acestei ore barbare. În pădurea întunecoasă a lumii, el a pierdut dreapta cărare. Dar oare a existat o dreaptă cărare? Sau faptul că trăia era de fapt, greşeala? în istoria simplificată pe care obişnuia să le-o servească elevilor cărora le venea greu să creadă că lumea n-a început odată cu naşterea lor şi cu proliferarea jocurilor pe computer, nici din oamenii cei mai mari nu rămânea nimic, doar un mormânt, în timp ce viziunile lor eşuau – Carol cel Mare, Carol Quintul, Napoleon, scandalosul, dar remarcabil de eficientul şi, cel puţin în lumea arabă, încă admiratul Adolf Hitler. Istoria e o maşinărie care macină la nesfârşit omenirea, prefăcând-o în pulbere. Cariera de consilier şcolar i se perindă lui Jack Levy prin faţa ochilor ca o cacofonie a comunicării eşuate. Se vede pe sine ca pe o siluetă jalnică de bătrân pe un ţărm, care strigă la o flotilă de tineri ce lunecă spre mlaştina fatală a lumii – resursele ei sunt pe terminate, libertăţile ei, pe cale de dispariţie, reclamele ei nemiloase, adaptate unei culturi absurde a muzicii, a berii şi a femeilor tinere neverosimil de slabe şi de atrăgătoare.

Sau să fi fost la un moment dat majoritatea tinerelor, chiar şi Beth, la fel de slabe ca acelea din reclamele la bere şi Coca Cola? Fără îndoială că aşa fusese şi ea, dar el aproape că nu-şi mai amintea – e ca atunci când încearcă să vadă ecranul televizorului când ea se fâţâie de colo-colo, pregătind cina. Se întâlniseră în timpul masteratului de un an şi jumătate de la Rutgers. Ea era o fată din Pennsylvania, din zona East Mount, Philadelphia, şi studia biblioteconomia. Fusese atras de buna ei dispoziţie, de râsul ei vesel, de iuţeala abilă cu care transforma totul, chiar şi relaţia lor, într-o glumă. Cum crezi că vor arăta băieţii noştri? Crezi case vor naşte pe jumătate circumcişif Ea era americano-germană, născută Elizabeth Fogel, cu o soră mai mare mai nervoasă, mai puţin drăguţă, Hermione. El era evreu. Dar nu un evreu mândru, înfăşurat în tradiţiile străvechi. Bunicul său se lepădase de orice urmă de religie în Lumea Nouă, punându-şi credinţa într-o societate revoluţionară, într-o lume în care cei puternici nu mai puteau conduce prin superstiţii, unde mâncarea de pe masă şi un acoperiş decent deasupra capului înlocuiau promisiunile nedemne de crezare ale unui Dumnezeu nevăzut.

Nu că Dumnezeul evreilor ar fi fost vreodată generos cu promisiunile – un pahar spart la nuntă, o înmormântare rapidă, în giulgiu, când mori, fără sfinţi, fără viaţă de apoi, doar o viaţă întreagă de loialitate chinuită faţă de tiranul care i-a cerut lui Avraam să-şi jertfească unicul fiu. După ce fusese cât pe ce să moară de mâna tatălui său, sărmanul Isaac, idiotul credul, când a îmbătrânit şi a orbit, a fost deposedat prin înşelătorie de drepturile sale de către fiul său, Iacob şi de către propria soţie, Rebeca, ce-i fusese adusă în văluri din Mesopotamia. Apoi, în fosta lor ţară, dacă respectai toate regulile – şi ortodocşii aveau o listă lungă de reguli –, primeai o stea galbenă şi un bilet dus către cuptoare. Nu, mersi; faptul că nega plin de aroganţă iudaismul îi provoca lui Jack Levy o satisfacţie arogantă. Încurajase lumea să facă „Jack" din „Jacob" şi se opusese circumciziei fiului său, deşi un şmecher de doctor goi de la spital o convinsese pe Beth s-o facă, din motive „pur igienice", pretinzând că studiile arată că astfel se reduc riscurile de boli venerice, în cazul lui Mark, şi de cancer cervical, în cazul partenerelor lui. Era un sugar de o săptămână, cu puţa cât un năsturaş umflat pe pernuţa zbârcită a boaşelor, iar ei îi îmbunătăţeau deja viaţa sexuală şi săreau în ajutorul unor fetiţe nenăscute încă.

Beth era luterană, o confesiune mai binevoitoare, ce preferă

credinţa faptelor şi berea vinului, aşa că a crezut că ea o să-i tempereze încăpăţânata virtute de evreu, cea mai venerabilă cauză pierdută rămasă încă activă în lumea occidentală. Chiar şi socialismul bunicului său se făcuse ţăndări din cauza realităţilor comunismului pus în practică. Jack văzuse în căsătoria sa cu Beth de la etajul al doilea al ridicolei primării din New Prospect, avându-i ca martori doar pe sora ei şi pe părinţii lui, o partidă nepotrivită şi curajoasă, \purinjgraf de iubire în ochii istoriei-a multe alte lucruri care s-au întâmplat în 1968. Dar după treizeci şi şase de ani petrecuţi împreună în nordul New Jersey-ului, în ciuda credinţelor şi originilor etnice diferite, cei doi se tociseră până la o asemănare fără lustru. Deveniseră cuplul care îşi face cumpărăturile la Shop Rite şi Best Buy în weekend şi pentru care distracţia înseamnă două mese de bridge cu alte trei cupluri, cunoştinţe de la liceu sau de la Biblioteca publică

Clifton, unde Beth lucrează patru zile pe săptămână. În câte o seară de vineri sau sâmbătă încearcă amândoi să-şi ridice moralul luând masa în oraş, alternând restaurantele chinezeşti şi italieneşti unde sunt clienţi fideli şi unde şeful de sală, cu un zâmbet resemnat, îi conduce la o masă din colţ, unde se poate înghesui Beth; niciodată într-un separeu. Sau se duc cu maşina la un câneplex slinos, cu podele lipicioase, unde porţia medie de floricele costă şapte dolari, dacă găsesc vreun film care nu e prea violent, prea sexy sau care nu se adresează exclusiv adolescenţilor de sex masculin. Perioada în care îi făcuse curte şi primii ani de căsătorie coinciseseră cu prăbuşirea sistemului marilor studiouri şi cu lansarea acelor strălucite viziuni subversive – Cowboy-ul de la miezul nopţii, Easy Rider, Bob, Carol, Ted şi Alice, Hoarda sălbatică, Portocala mecanică, Dirty Harry, Cunoaştere carnală, Ultimul tango la Paris, Naşul I, The Last Picture

Show, American Graffiti – ca să nu mai vorbim despre cele mai noi Bergman-uri şi despre filmele franţuzeşti şi italiene pline încă de angoasă, inovaţie şi specific naţional. Au fost filme bune, care ţineau un cuplu modern de intelectuali în priză. Mai plutea încă în aer, rămasă din ’68, o credinţă că lumea putea fi reinventată de tineri. În amintirea acelor revelaţii împărtăşite de când împărtăşirea în căsnicie era o noutate pentru amândoi, chiar şi acum, când sunt la film, mâna lui Jack se furişează în poala ei, îi caută mâna delicat de pufoasă şi fierbinte şi o cuprinde, în timp ce feţele le sunt scăldate de exploziile unui thriller idiot de ultimă oră, ale cărui şocuri calculate din scenariul adolescentin

le iau în râs bătrâneţea.

Insomiac, disperat, Jack se gândeşte să caute mâna lui

Beth sub cearşafuri dar, în încercarea de a o găsi printre munţii ei de carne adormită, ar putea s-o deranjeze şi să-i trezească vocea neajutorată şi neobosită, rămasă încă de copilă. Cu mişcări furişe, aproape hoţeşti, îşi întinde picioarele în faţă, pe cearşaful de dedesubt, dă păturile la o parte şi evadează din patul conjugal. Păşind peste carpeta de lângă pat, simte în tălpile goale răcoarea de aprilie. Termostatul funcţionează încă pe ciclu de noapte. Se duce la fereastra drapată în dantelă galbenă ca soarele şi îşi contemplă cartierul în lumina cenuşie a felinarelor sale de stradă, cu vapori de mercur. Portocaliul panoului pe care scrie „Gulf".

de la benzinăria non-stop aflată la distanţă de două cvartale este unica tuşă de culoare vie în priveliştea de dinainte de răsărit. Ici şi colo, în cartier, o lampă slabă, cu voltaj mic, încălzeşte fereastra unei camere de copil sau a unui pal

fier. În această semiobscuritate, sub o cupolă satinată de întuneric, slăbită de putregaiul căţărător al strălucirii oraşului, unghiurile micşorate ale acoperişurilor, ţiglelor şi pereţilor laterali se îndepărtează spre infinit.

Locuinţe, se gândeşte Jack Levy. Casele s-au comprimat în locuinţe, înghesuite din ce în ce mai mult unele în altele de creşterea preţului terenurilor şi de parcelarea lor. Acolo unde, în amintirea sa, curţile cuprindeau livezi şi grădini de zarzavaturi, frânghii de întins rufe şi leagăne pentru copii, câteva tufe amărâte se luptă acum pentru dioxid de carbon şi sol umed printre aleile de beton şi parcările de asfalt furate din generoasele spaţii verzi de odinioară. Nevoile automobilului s-au dovedit a fi hotărâtoare. Salcâmii plantaţi de-a lungul curbelor, ailanthus-ul sălbatic ce a prins rapid rădăcini pe lângă gardurile şi pereţii caselor, puţinii castani ce au supravieţuit din epoca vagoanelor frigorifice şi a maşinilor cu cărbune – toţi copacii ăştia, cu mugurii şi noile frunzuliţe ce par o blană argintie de verdeaţă proaspătă în lumina felinarelor, riscă să fie scoşi din rădăcini de următorul elan de lărgire a străzii. Deja liniile simple ale caselor cu pereţi comuni din anii '30 şi ale celor în stil colonial din anii '50 sunt încărcate de dormitoare adăugate, terase suprapuse şi scări exterioare şubrede, menite să ofere acces la studiourile create din camerele de oaspeţi de altă dată. Locuinţele convenabile ca preţ se micşorează ca

bucăţile de hârtie împăturite de mai multe ori. Soţi divorţaţi, meşteşugari cu meserii învechite din industriile delocalizate şi oameni de culoare ce muncesc din greu, agăţându-se de următoarea treaptă care să-i scoată din mahala, se mută în cartier şi nu-şi mai permit să plece. Tinere cupluri elegante renovează case dărăpănate şi se delimitează de ceilalţi vopsindu-şi verandele, frontoanele şi tocăria ferestrelor în culori exotice – lila, verde ţipător – iar petele cu care împroaşcă strada sunt ca nişte insulte pentru locatarii mai vechi, ca o izbucnire de dispreţ, ca o joacă inestetică. Băcăniile de la colţ au dispărut una câte una, lăsând locul francizelor ale căror sigle şi amenajări standard sunt vesele şi vulgare, ca şi imaginile gargantuieşti în culori vii ale produselor lor fast food hipercalorice. În ochii lui Jack Levy, America e pavată cu grăsime şi smoală, o smolărie întinsă de pe o coastă pe alta, în care suntem cu toţii împotmoliţi. Nici măcar de mult trâmbiţata noastră libertate n-avem de ce să fim prea mândri, acum, că au ieşit din joc comuniştii; asta n-a făcut decât să le ofere teroriştilor mai multă libertate de mişcare, ca să închirieze avioane şi camionete şi ca să-şi facă site-uri web. Fanatici religioşi şi computerişti maniaci: combinaţia pare ciudată, după criteriul demodat al dualităţii „raţiune versus credinţă”. Nebunii ăia care au intrat cu avioanele în World Trade Center erau bine instruiţi tehnic. Şeful lor avea o diplomă germană în urbanism; ar fi trebuit să refacă

New Prospect.

O persoană mai energică şi cu o gândire mai pozitivă decât el, se gândeşte Jack, ar folosi aceste ore de dinainte ca soţia sa să se trezească, de dinainte ca Perspective să se ivească pe verandă şi ca bolta înstelată de deasupra acoperişurilor să capete rapid o nuanţă de cenuşiu-închis. Ar putea să coboare la parter şi să caute una dintre cărţile din care citise deja primele treizeci de pagini sau să pregătească nişte cafea sau să se uite cum ştiriştii de la matinal glumesc şi-şi dreg glasurile. Dar el preferă să rămână acolo şi să-şi afunde capul golit de gânduri, prea obosit ca să viseze, în priveliştea sublunară a cartierului.

O pisică tărcată – sau poate un raton mic? – traversează în fugă strada pustie, dispărând sub o maşină parcată.

Jack nu-şi dă seama ce marcă e. Acum, toate maşinile seamănă între ele, nu ca aripile mari şi măştile rânjite din crom de când era copil, chiar şi falsele ţevi de eşapament ale Buickului Riviera sau nasul sferic al Studebakerului şi marile Cadillacuri alungite din anii ’50 – asta

da formă aerodinamică.

În numele aerodinamicii şi al economiei de combustibil, toate maşinile, de la Mercedes la Honda, sunt acum un pic umflate, turtite şi în culori neutre, ca să ascundă murdăria drumului. De aceea, o parcare mare e un adevărat coşmar şi nu ţi-ai găsi niciodată maşina dacă n-ar exista dispozitivul de la cheie care aprinde farurile de la distanţă sau, în ultimă instanţă, declanşează claxonul.

O cioară purtând în cioc ceva albicios şi lung îşi ia zborul alene, după ce a găurit un sac verde de gunoi scos afară pentru a fi ridicat astăzi. Un bărbat în costum iese în grabă de pe o verandă, intră într-o maşină, un SUV umflat şi lacom de combustibil, şi demarează cu zgomot, fără să-i pese că-i poate trezi pe vecini. Un zbor programat devreme, de pe Newark, îşi dă cu părerea Jack. Stă acolo, privind prin ochiurile reci de geam, gândindu-se: Viaţa. Asta e viaţa, să stai într-o locuinţă, să înfuleci grăsime, să te bărbiereşti dimineaţa, să faci un duş ca să nu-i scârbeşti pe ceilalţi tipi de la masa de conferinţă cu feromonii tăi. Lui Jack Levy i-a trebuit o viaţă întreagă ca să-şi dea seama că oamenii put.

Când era mai tânăr, nu a simţit niciodată în nări, nu a remarcat niciodată mirosul de stătut pe care-l emană acum, când îşi parcurge liniştit ziua, fără ca măcar să transpire.

Mă rog, e încă viu, dacă vede ceea ce vede. Presupune că ăsta e un lucru bun, dar e un efort. Cine era grecul ăla din cartea aia a lui Camus după care se înnebuneau toţi la CCNY?

Sau era la Rutgers, şi erau masteranzi. Sisif. Stânca împinsă în sus. N-are cum s-o ia decât la vale. Rămâne acolo fără să mai vadă, luptându-se cu certitudinea că toate astea vor înceta pentru el într-o bună zi. Ecranul din mintea lui se va face complet negru, dar totul va continua fără el, soarele va răsări şi maşinile vor demara şi fiinţele sălbatice vor conţină să se hrănească pe un pământ otrăvit de oameni. Carmela s-a furişat în linişte pe scări şi se freacă de gleznele sale goale, torcând zgomotos, gândindu-se că va primi de mâncare mai devreme. Şi asta e viaţă, viaţă atingând altă viaţă.

Jack îşi simte ochii nisipoşi şi grei. Se gândeşte că n-ar fi trebuit să se dea jos din pat; poate că la adăpostul mare şi cald al trupului soţiei sale ar fi putut fura încă o oră de somn. Acum trebuie să-şi poarte oboseala de-a lungul unei zile lungi şi încărcate, plină de oameni la tot pasul. Aude patul trosnind când Beth se urneşte şi

eliberează salteaua de greutatea ei. Uşa de la baie se deschide şi se închide, cu zăvorul pocnind, apoi cedând în modul acela enervant. În tinereţe ar fi încercat să-l repare, dar acum, că Mark trăieşte în New Mexico şi vine acasă o dată pe an, asta dacă vine, nu prea e nevoie de intimitate. Abluţiunile lui Beth stârnesc murmurul şi tremurul apei în ţevile din toată casa.

O voce de bărbat, foarte rapidă şi acoperită de muzică, se rostogoleşte dinspre noptieră; primul gest al soţiei lui când se trezeşte este să dea drumul drăciei ălei a şi apoi să plece. Ea tot încearcă să ţină legătura electronic cu un mediu în care ei doi sunt din ce în ce mai izolaţi fizic – un cuplu ce îmbătrâneşte, al cărui singur copil a părăsit cuibul şi ale cărui ocupaţii cotidiene îl înconjoară de tinereţe nepăsătoare. La bibliotecă, Beth a fost nevoită să înveţe noţiuni de bază despre computere, cum să caute o informaţie, s-o imprime şi să le-o dea unor puşti prea proşti sau prea leneşi ca să caute singuri prin cărţi, acolo unde încă mai există cărţi despre subiectul respectiv. Jack a încercat să ignore întreaga revoluţie, păstrând cu încăpăţânare câteva notiţe mâzgălite la şedinţele sale de consiliere, aşa cum face de ani întregi, şi neglijând să-şi „tasteze" în baza de date computerizată a liceului concluziile despre cei două mii de elevi ai acestuia. Pentru acest eşec sau refuz este admonestat mereu de către colegii săi consilieri, mai ales, din toată echipa de consilieri care s-a triplat în treizeci de ani, de către

Connie Kim, o americancă minionă de origine coreeană specializată în fete de culoare dezechilibrate şi chiulangioaice, şi de către Wesley Ray James, un negru la fel de afectat şi de eficient ale cărui performanţe atletice recente – e încă slab ca un ogar de curse – îi dau posibilitatea să relaţioneze cu băieţii. Jack promite întotdeauna să dedice o oră-două completării datelor şi totuşi săptămânile trec şi tot nu-şi face timp. Ceva ce ţine de confidenţialitate îl face să se opună ideii de a alimenta cu esenţa unor şedinţe private o reţea electronică ce se extinde în toată şcoala, fiind accesibilă tuturor.

Beth e mai la curent cu tot ce se întâmplă, mai dornică să se plece şi să se adapteze. Mersese până la capăt cu ceremonia de la primărie deşi, înroşindu-se, recunoscuse în faţa lui că refuzul de a face nunta la biserică le va frânge inima părinţilor ei. Nu spusese care ar fi efectul asupra propriei ei inimi, iar replica lui fusese:

— Hai s-o facem cât mai simplu. Fără şarlatanie.

Religia nu însemna nimic pentru el şi, pe măsură ce fuzionau într-o entitate conjugală, şi pentru ea a început să-şi piardă însemnătatea. Acum se întreabă dacă n-a privat-o cumva de ceva, oricât de grotesc ar fi, şi dacă flecăreala ei continuă şi îmbuibarea nu sunt cumva compensatorii. N-are cum să fie uşor să fii măritată cu un evreu arogant.

Ieşind din baie cu trupul înfăşurat în metri întregi de halat, ea îl vede cum stă tăcut şi nemişcat la fereastra din hol şi strigă, înspăimântată:

— Jack! Ce s-a întâmplat?

Un anumit sadism de bărbat ţinut sub papuc îi protejează expresia sumbră, pe care o ascunde de ea doar pe jumătate. Vrea ca Beth să se simtă vinovată de starea lui de spirit, deşi raţiunea lui îi spune că nu-i aşa.

— Nimic nou, spune el. Iar m-am trezit prea devreme.

Şi n-am mai putut adormi.

— Ăsta-i un semn de depresie, aşa au zis la televizor zilele trecute. La Oprah era o femeie care a scris o carte. Poate că ar trebui să te duci la un – nu ştiu, cuvântul „psihiatru".

sperie pe oricine nu e bogat, zicea femeia – ar trebui să mergi la un specialist, dacă te simţi aşa de rău.

— Un specialist în Weltsebmerz. Jack se întoarce şi îi zâmbeşte. Deşi e şi ea trecută de şaizeci de ani, faţa ei e lipsită de riduri; cutele, care la o femeie slabă ar fi adânci, sunt abia schiţate pe faţa ei rotundă, netezite până la o delicateţe de fetiţă de grăsimea care-i menţine pielea întinsă.

9 – Nu, mulţumesc, scumpo) împart toată ziua înţelepciune, dar nu suport s-o consuni] Am prea mulţi anticorpH/

A descoperit de-a lungul anilor că, dacă el nu marşează pe un anumit subiect, Beth preferă să-l abandoneze, ca soţul ei să nu-şi piardă interesul rapid.

— Apropo de anticorpi, Herm îmi spunea ieri la telefon

— E strict confidenţial, Jack, nici măcar eu n-ar trebui să ştiu, promite-mi că nu spui nimănui…

— Promit.

— Ea îmi spune chestiile astea pentru că trebuie să se descarce şi pentru că eu nu sunt băgată în iţele de acolo – a zis că şeful ei o să ridice nivelul de alertă teroristă pentru zona asta de la galben la

portocaliu. Credeam că or să zică la radio, dar n-au zis. Ce crezi că înseamnă asta?

Şeful Hermionei este secretarul pentru securitate internă, un intrigant de dreapta cu un nume de nazist, gen Haffenreffer, care stă la Washington.

e – înseamnă căfvor să ne facă să credem că nu stau pur şi simplu cu fundu' pe impozitele noastrelvor să ne facă să credem Tcă ţin totul sub controD Dar nu-i aşa.

— De-asta îţi faci tu griji?

— Nu, dragă. E ultimul lucru la care mă gândesc, ca să-ţi spun sincer. Să vină încoace. Mă gândeam, când mă uitam pe fereastră, că acestui cartier nu i-ar strica o bombă bună.

— O, Jack, nu glumi cu chestia asta, gândeşte-te la săracii tineri de la etajele de sus, care-şi sunau soţiile pe mobil, ca să le spună că le iubesc.

— Ştiu, ştiu. N-ar trebui să glumesc.

— Markie ne tot spune că ar trebui să ne mutăm mai aproape de el, în Albuquerque.

— Aşa spune, scumpo, dar nici el n-o crede. Ultimul lucru pe care şi-l doreşte e să ne mutăm mai aproape.

Temându-se că enunţarea acestui adevăr ar putea s-o rănească pe mama băiatului, continuă cu o glumă:

— Nu ştiu de ce. Nu l-am bătut niciodată şi nici nu l-am încuiat în vreun dulap.

— Ei n-ar arunca niciodată cu bomba în deşert, continuă Beth, susţinându-şi ideea de parcă doar câteva argumente i-ar mai fi despărţit de plecarea la Albuquerque.

— Aşa e: ei, cum le zici tu, iubesc deşertul.

Sarcasmul lui o jigneşte îndeajuns de mult ca să se lase păgubaşă, observă el cu un amestec de uşurare şi regret. Ea îşi dă capul pe spate, cu un gest trufaş de modă veche, şi spune:

— Ce bine trebuie să fie să nu-ţi pese de lucrurile care-i îngrijorează pe ceilalţi, apoi se întoarce în dormitor ca să facă patul şi, cu aceeaşi sforţare moale, să se îmbrace pentru ziua de lucru de la bibliotecă.

Ce am făcut, se întreabă el, ca să merit atâta fidelitate, atâta încredere conjugală? E uşor dezamăgit că ea n-a contestat afirmaţia lui crudă că fiul lor, un oftalmolog prosper, cu trei copii drăguţi, bronzaţi

şi regulamentar de miopi şi cu o soţie din Short Hills blondă-pai, evreică sută la sută, prietenoasă la suprafaţă, arogantă în fond, nu-i vrea pe părinţii lui aproape. El şi Beth au propriile lor mituri, iar unul dintre ele este că Mark îi iubeşte aşa cum ei – fără scăpare, având un singur ou în cuib – îl iubesc pe el. De fapt.

Jack Levy n-ar avea nimic împotrivă să-şi ia adio de la locul ăsta; după o viaţă petrecută într-un vechi burg industrial care moare de-a-n picioarelea şi se transformă într-o junglă de Lumea a Treia, o mutare în sud-vest i-ar putea face bine. Şi lui Beth la fel. Iarna trecută a fost crâncenă în regiunea central-atlantică şi, în umbra permanentă dintre cele mai înghesuite case din cartier, încă au mai rămas mici movile de zăpadă înnegrite de mizerie.

La Central High, camera sa de consiliere este una dintre cele mai mici – o veche debara din care au rămas rafturile de metal cenuşiu ce susţin vrafuri răvăşite de cataloage şcolare, cărţi de telefoane, manuale de psihologie şi numere vechi dintr-o revistă serioasă, cu acelaşi format ca Nation, numită Metro Job Market, care prezintă nevoile pieţei de muncă din regiune şi instituţiile de educaţie tehnică. Acum optzeci de ani, când a fost ridicată somptuoasa clădire, nu s-a considerat necesară crearea unui spaţiu separat pentru consiliere: consilierea era peste tot, înăuntru părinţi iubitori, în afară o cultură populară moralistă, şi multe sfaturi între. Un copil înghiţea mai multă consiliere decât putea mistui. Acum Jack Levy are tot timpul întrevederi cu tineri care nu par să aibă părinţi din carne şi oase – pe care lumea îi instruieşte exclusiv prin duhuri electronice ale căror semnale traversează camere ticsite, se fac auzite în muzica rap ce iese din căştile de burete negru, sau se exprimă în programele complicate în care eroii îşi croiesc drum, spasmodic şi sacadat, printre algoritmii generatori de explozii dintr-un joc video. Elevii i se prezintă profesorului ca o succesiune de CD-uri a căror suprafaţă lucioasă nu oferă niciun indiciu asupra conţinutului, dacă n-ai echipament de redare.

Acest elev în ultimul an de liceu, cea de-a cincea întrevedere de treizeci de minute a dimineţii lungi şi epuizante, este un băiat înalt, slab, cu tenul închis, îmbrăcat în jeanşi negri şi o cămaşă albă izbitor de curată. Albul cămăşii răneşte ochii lui Jack Levy, care este încă afectat de trezitul devreme. Pe dosarul cu fişele şcolare ale băiatului e trecut numele Mulloy (Ashmawy), Ahmad.

— Ai un nume interesant, îi spune Levy tânărului.

Puştiul are ceva ce-i place lui Levy – o gravitate hotărâtă, o politeţe precaută în forma buzelor sale moi şi mai degrabă groase, în tunsoarea şi pieptănătura îngrijită a părului său, o coamă sârmoasă ce caută să se ridice drept deasupra frunţii.

— Cine-i Ashmawy? întreabă consilierul.

— Să vă explic, domnule?

— Te rog.

Băiatul vorbeşte cu o demnitate căznită; imită, intuieşte

Levy, un adult pe care-l cunoaşte, un vorbitor iscusit şi solemn.

— Sunt rezultatul legăturii unei americance albe cu un student egiptean bursier; s-au întâlnit când erau amândoi studenţi, în campusul din New Prospect al Universităţii de

I

Stat din New Jersey. Mama, care între timp a devenit infirmieră, încerca pe atunci să obţină o diplomă în arte. În timpul liber pictează şi creează bijuterii, cu un oarecare succes, dar nu suficient cât să ne întreţină. El…

Băiatul ezită, ca şi cum ar fi întâlnit un obstacol în gâtlej.

— Tatăl tău, îl ajută Levy.

— Exact. El sperase, aşa mi-a spus mama, să deprindă spiritul antreprenorial american şi tehnicile de marketing.

Nu era atât de uşor cum i se spusese. îl chema – îl cheamă;

cred cu tărie că e încă în viaţă – Omar Ashmawy, iar pe ea, Teresa Mulloy. Ea e americancă de origine irlandeză.

S-au căsătorit înainte de naşterea mea. Sunt copil legitim.

— Bine. Nici nu mă îndoiam. Nu că asta ar conta. Nu copilul e ilegitim, dacă mă înţelegi.

— Da, domnule. Vă mulţumesc. Tatăl meu ştia prea bine că mariajul cu o cetăţeană americană, oricât ar fi fost de stricată şi de imorală, i-ar fi adus cetăţenia, şi aşa s-a şi întâmplat, dar nu i-a adus şi know-how-ul american şi nici reţeaua de cunoştinţe care duce spre prosperitatea americană. Când aveam trei ani, disperat că nu va câştiga niciodată mai mult de un salariu mizer, a ridicat tabăra. Aşa se spune? Am întâlnit expresia într-o lucrare autobiografică a marelui scriitor american Henry Miller, pe care domnişoara Mackenzie ne-a recomandat-o la engleză, nivelul avansat.

— Zău? Doamne, Ahamad; vremurile se schimbă. Înainte îl

găseai pe Miller doar sub tejghea. Ştii expresia „sub tejghea”?

— Bineînţeles. Nu sunt străin. N-am fost niciodată în străinătate.

— M-ai întrebat cum e cu „ridicarea taberei”. E o expresie de modă veche, dar majoritatea americanilor ştiu ce înseamnă. Sensul original se referea la părăsirea unei tabere militare.

— Domnul Miller a folosit-o, cred, în legătură cu o soţie care l-a părăsit.

— Da. Nu mă mir. Că a ridicat tabără, vreau să zic. Nu cred că Miller a fost un soţ comod. Toate penetrările alea lubrifiate pe trei părţi din Sexus… Catedra de engleză predă

Sexus? Nu se mai lasă nimic deoparte, pentru maturitate?

Tânărul face o digresiune surprinzătoare de la remarcile stângace ale consilierului său.

— Mama îmi spune că nu mi-l pot aminti pe tata, spune el, dar mi-l amintesc.

— Mă rog, aveai trei ani. Din punctul de vedere al dezvoltării, poţi avea câteva amintiri.

Nu aici dorea Jack Levy să ajungă.

— O umbră caldă, întunecată, spune Ahmad, aplecându-se brusc în faţă, în accesul său de sinceritate. Dinţi foarte albi, egali. O mustaţă mică, îngrijită. Moştenesc cochetăria de la el, sunt sigur. Îmi amintesc şi de un miros dulce, poate de aftershave, dar cu o uşoară aromă condimentată, poate de la o mâncare orientală consumată recent. Avea tenul închis, mai închis decât al meu, dar avea trăsături elegante, subţiri. Îşi făcea cărare aproape pe mijloc.

Această digresiune intenţionată îl nelinişteşte pe Levy.

Băiatul o foloseşte ca să ascundă ceva – ce? Jack remarcă, pentru a-i tăia elanul:

— Poate că ai confundat o fotografie cu o amintire.

— Am doar una sau două fotografii. Poate că are mama, dar le-a ascuns de mine. Când eram mic şi nevinovat, a refuzat să răspundă la numeroasele mele întrebări despre tatăl meu. Cred că plecarea lui a înfuriat-o foarte tare. Aş vrea să-l găsesc, într-o bună zi. Nu ca să-i cer ceva sau să-l fac să se simtă vinovat, ci doar să vorbesc cu el, ca între doi bărbaţi musulmani.

— Să… domnule…? Cum preferi să ţi se spună? Mulloy sau… – aruncă din nou o privire pe coperta dosarului

— Ashmawy?

— Mama şi-a anexat numele la al meu, la fişa de asigurări sociale şi pe carnetul de conducere, şi locuiesc în apartamentul ei. Dar, când o să termin şcoala şi o să fiu independent, o să devin Ahmad Ashmawy.

Levy nu-şi ridică ochii din dosar.

— Şi cum ai de gând să-ţi susţii independenţa asta? Notele dumitale sunt bune, domnule Mulloy, la chimie, engleză şi aşa mai departe, dar văd că acum un an ai trecut la cursuri profesionale. Cine te-a sfătuit să faci asta?

Şi tânărul îşi coboară ochii – felinare solemne, negre, cu gene lungi – şi se scarpină de parcă ar avea un ţânţar lângă ureche.

— Profesorul meu, spune el.

— Care profesor? O astfel de schimbare de materii ar fi trebuit discutată cu mine. Noi doi am fi putut sta de vorbă, chiar dacă nu suntem doi bărbaţi musulmani.

— Profesorul meu nu e aici. E la moschee. Şeicul Rashid, imamul. Studiem împreună Coranul.

Levy încearcă să-şi înfrâneze dezgustul, răspunzând:

— Da. Oi fi ştiind eu unde e moscheea? Mă tem că nu, în afară de aia imensă de pe Tilden Avenue, pe care au ridicat-o Musulmanii Negri1 din ruine după revoltele din anii

’60. La aia te referi?

Pare înţepat, deşi nu vrea. Nu băiatul ăsta îl trezise la patru dimineaţa, nici nu-i otrăvise creierul cu gânduri despre moarte şi nici n-o făcuse pe Beth insuportabil de grasă.

— West Main Street, domnule, vreo şase cvartale la sud de bulevardul Linden.

— Bulevardul Reagan. I-au schimbat numele anul trecut, spune Levy, cu o grimasă dezaprobatoare.

Băiatul nu reacţionează în niciun fel. Pentru adolescenţii ăştia, politica este o zonă mai obscură a raiului celebrităţilor. Sondajele arată că-l consideră pe Kennedy cel mai bun preşedinte după Lincoln, pentru că avea stofă de celebritate, şi oricum pe ceilalţi nu-i cunosc, nici măcar pe Ford sau pe Carter, ci doar pe Clinton şi pe cei doi Bush, asta dacă pot să facă diferenţa între ei. Tânărul Mulloy – Levy are un blocaj mental în privinţa celuilalt nume – spune:

1 Black Muslims, nume dat membrilor mişcării religioase şi politice Nation of Islam, înfiinţată în SUA în 1930.

— E pe o stradă cu magazine, deasupra unui salon de cosmetică şi a unui loc unde ţi se dau bani. Prima oară nu-i uşor s-o găseşti.

— Şi imamul acestui loc greu de găsit ţi-a zis să te muţi la cursuri profesionale.

Băiatul ezită din nou, protejând ce are de protejat, apoi spune, privindu-l îndrăzneţ cu ochii aceia mari şi negri, al căror iris se confundă cu pupila:

— A zis că filiera teoretică mă expune influenţelor corupte – filosofie proastă şi literatură proastă. Cultura occidentală e profană.

Jeck Levy se lasă pe spate în scaunul său rotativ de modă veche, al cărui lemn scârţâie din toate încheieturile, şi oftează:

— Bine ar fi să fie aşa.

Temându-se de represalii din partea conducerii şcolii şi din partea ziariştilor în caz că s-ar afla că-i spune aşa ceva unui elev, dă înapoi:

— Mi-a scăpat. Creştinii ăştia evanghelişti mă calcă pe nervi când dau vina pe Darwin pentru treaba de mântuială pe care a făcut-o Dumnezeu când a creat lumea.

Dar băiatul nu ascultă, ci îşi continuă ideea:

— Şi, pentru că e profană, e şi obsedată de sex şi de bunuri materiale. Uitaţi-vă la televiziune, domnule Levy, cum se foloseşte mereu de sex ca să vă vândă lucruri de care n-aveţi nevoie. Uitaţi-vă la istoria care se predă la şcoală, colonialism pur. Uitaţi-vă la genocidul comis de creştini asupra indienilor americani, la cum au subminat Asia şi Africa şi acum le-a căşunat pe Islam, Washingtonul fiind condus de evreii care vor să-şi păstreze Palestina.

— Oho, spune Jack, întrebându-se dacă băiatul îşi dă seama că vorbeşte cu un evreu. E o listă impresionantă de obiecţii care să te facă să renunţi la colegiu.

Când Ahmad face ochii mari, contemplând o asemenea nedreptate, Jack observă că irişii lui nu sunt chiar negri; cafeniul lor are ape verzui – stropul de Mulloy din el.

— Ţi-a sugerat vreodată imamul, întreabă el, folosind mişcarea scaunului pentru a se apleca peste birou, cu un aer confidenţial, că un băiat deştept ca tine, care trăieşte într-o societate diversă şi tolerantă ca asta, trebuie să aibă acces la o diversitate de puncte de vedere?

— Nu, răspunde Ahmad cu o bruscheţe surprinzătoare, cu buzele sale moi strângându-se într-o grimasă sfidătoare.

Şeicul Rashid nu mi-a sugerat asta, domnule. El consideră că o astfel de abordare relativistă trivializează religia, insinuând că nu prea are importanţă. Tu crezi asta, eu cred aia, ne înţelegem cu toţii – ăsta e stilul de viaţă american.

— Bine. Şi lui nu-i place stilul american?

— Îl urăşte.

Jack Levy, care a rămas aplecat în faţă, îşi sprijină coatele pe birou şi bărbia pe degetele împreunate, meditativ.

— Şi dumneata, domnule Mulloy? îl urăşti?

Băiatul îşi lasă din nou privirea în jos, cu sfială.

— Desigur, nu-i urăsc pe toţi americanii. Dar stilul american este cel al necredincioşilor. E sortit unei pedepse cumplite.

Nu spune America vrea să mi-l ia pe Dumnezeul meu.

Îşi protejează Dumnezeul de evreul ăsta bătrân, obosit, şleampăt şi suspicios şi-şi ascunde bine bănuiala că şeicul Rashid are o doctrină atât de îndârjită pentru că Dumnezeu a dispărut în taină din spatele ochilor lui spălăciţi de yemenit, ochii aceia alunecoşi de un albastru-cenuşiu, ca ai unei cafre. În anii săi lipsiţi de tată, petrecuţi alături de o mamă lipsită de griji în ateismul ei, Ahmad s-a obişnuit să fie singurul paznic al lui Dumnezeu, cel pentru care Dumnezeu e un tovarăş invizibil, dar palpabil. Dumnezeu e mereu lângă el.

Aşa cum spune cea de-a noua sură, Afară de Dumnezeu, nu aveţi scut şi ajutor. Dumnezeu e ca o persoană ce-i stă foarte aproape, un frate siamez unit cu el peste tot, înăuntru şi afară, şi spre care se poate îndrepta oricând prin rugăciune. Dumnezeu e fericirea lui. Diavolul ăsta bătrân de evreu urmăreşte, sub înfăţişarea asta vicleană, înţeleaptă, pseudopaternă, să desfacă uniunea asta fundamentală şi să i-l ia pe Cel Milostiv, Dătătorul de Viaţă.

Jack Levy oftează din nou şi se gândeşte deja la următoarea programare – alt adolescent cu probleme, morocănos şi prost sfătuit, pe cale de a se arunca în mocirla lumii.

— Ei bine, poate că n-ar trebui să-ţi spun asta, Ahmad, dar, având în vedere notele şi examenele tale, dar şi siguranţa şi seriozitatea ta mult peste medie, cred că – cum îi zice?

— Imamul ăla al tău te-a ajutat să-ţi iroseşti anii de liceu.

Aş vrea să te mai gândeşti la colegiu.

Ahmad îi ia apărarea şeicului Rashid:

— Domnule, nu avem resurse pentru cheltuielile cu colegiul.

Mama se crede artistă; a preferat să-şi întrerupă educaţia la nivelul de infirmieră decât să mai investească doi ani în ea pe când eu eram un copil preşcolar.

Levy îşi ciufuleşte părul rărit, deja răvăşit.

— Da, sigur. Trăim vremuri grele, cu măsurile astea de securitate şi cu războaiele lui Bush care consumă tot ceea ce prisosea înainte. Dar, să recunoaştem, există destui bani de burse pentru puştii de culoare deştepţi şi responsabili.

Am fi putut să-ţi facem rost de ceva bani, sunt sigur. Poate că nu la Princeton şi poate nici la Rutgers, dar un loc ca

Bloomfield, Seton Hall, Fairleigh Dickinson sau Kean poate fi excelent. Totuşi, deocamdată ai cam pierdut trenul. Îmi pare rău că nu m-am ocupat mai devreme de cazul tău. Termină liceul şi mai vezi ce părere o să ai despre colegiu peste un an sau doi. Ştii unde mă găseşti şi o să fac tot ce se poate. Ce anume, dacă nu te superi, ai de gând să faci după absolvire? Dacă n-ai nicio perspectivă de angajare, gândeşte-te la armată. Nu se mai omoară toată lumea după ea, dar e totuşi o afacere bună – capeţi nişte aptitudini şi te ajută dup-aia cu educaţia. Pe mine m-a ajutat. Dacă ştii ceva arabă, o să te iubească.

Expresia lui Ahmad devine aspră.

— Armata m-ar trimite să mă lupt cu fraţii mei.

— Sau să te lupţi pentru fraţii tăi, tot ce se poate. Nu toţi irakienii sunt insurgenţi, să ştii. Majoritatea nu sunt. Nu vor decât să-şi vadă de treabă. Acolo a apărut civilizaţia. Au avut o ţară prosperă până la Saddam.

Sprâncenele băiatului, lungi şi stufoase ca ale unui bărbat, deşi mai fine, se unesc a încruntare. Ahmad se ridică să plece, dar Levy nu e încă dispus să-i dea drumul.

— Te-am întrebat, insistă el, dacă ai în vedere vreo slujbă.

Răspunsul vine fără chef:

— Profesorul meu crede că ar trebui să fiu şofer de camion.

— Şofer de camion? Ce fel de camion? Există camioane şi camioane. Ai doar optsprezece ani; din câte ştiu nu poţi obţine permisul pentru tractoare, cisterne şi nici măcar pentru autobuze şcolare încă trei ani de acum încolo.

Examenul auto pentru vehicule mari e greu. Nu poţi ieşi din stat până nu împlineşti douăzeci şi unu de ani. Nu poţi transporta materiale periculoase.

— Nu?

— Din câte ştiu eu, nu. Am mai văzut tineri interesaţi de chestia asta; mulţi s-au speriat de aspectele tehnice şi de toate regulamentele alea. Trebuie să intri în asociaţia lor.

Ai multe greutăţi ca şofer de camion. Şi multe bătăi.

Ahmad ridică din umeri; Levy înţelege că a epuizat rezervele de cooperare şi politeţe ale tânărului. Băiatul s-a îndârjit. Bine, şi Jack Levy va face la fel. Trăieşte în Jersey de mai multă vreme decât puştiul ăsta arogant. Aşa cum sperase, bărbatul mai puţin experimentat cedează şi rupe tăcerea.

Ahmad simte dorinţa de a se justifica în faţa acestui evreu nefericit. Mirosul nefericirii emană dinspre domnul Levy aşa cum emană uneori dinspre mama lui Ahmad, după ce a părăsit-o vreun iubit şi înainte să apară următorul şi când nu şi-a vândut niciun tablou de câteva luni bune.

— Profesorul meu cunoaşte nişte oameni care ar putea avea nevoie de un şofer. Cineva m-ar învăţa chestiile de bază, explică el. Se plăteşte bine, adaugă el.

— Şi se lucrează mult, spune consilierul şcolar, închizând dosarul elevului, după ce mâzgălise pe pagina de deasupra

„Cp" şi „fe", abrevierile lui pentru „cauză pierdută" şi „fără carieră". Ia spune-mi, Mulloy. Credinţa ta e importantă pentru tine.

— Da.

Băiatul protejează ceva; Jack a mirosit asta.

— Dumnezeu – Allah – e foarte real pentru tine.

Încet, ca şi cum ar fi în transă sau ca şi cum ar recita ceva din amintire, Ahmad spune:

— El este în mine şi alături de mine.

— Bine. Bine. Mă bucur să aud asta. Ţine-o tot aşa. Şi eu am fost educat aşa, mama aprindea lumânările de Pesah, dar l-am avut pe tata care lua totul în râs, aşa că i-am urmat exemplul şi m-am îndepărtat de credinţă. Nici n-am avut ce să pierd, de fapt. Mai mult de „ţărână din ţărână".

nu înţeleg din chestia asta. Îmi pare rău.

Băiatul clipeşte şi încuviinţează din cap, puţin speriat de o asemenea confesiune. Ochii lui par nişte făclii negre deasupra cămăşii albe, apretate; ei ard în memoria lui Levy şi revin uneori ca amintirea soarelui la apus sau ca bliţul unui aparat de fotografiat când pozezi

amabil, încercând să pari natural, iar aparatul se declanşează pe neaşteptate.

Levy continuă:

— Câţi ani aveai când… când ţi-ai descoperit credinţa?

— Unsprezece ani, domnule.

— Ciudat – asta e vârsta când eu am anunţat că mă las de vioară. Mi-am sfidat părinţii. M-am afirmat. Mi-am zis:

la dracu' cu toată lumea.

Băiatul priveşte fix, refuzând apropierea.

— Bine, cedează Levy. Vreau să mă mai gândesc un pic la tine. Poate că o să te mai chem, ca să-ţi dau nişte materiale relevante înainte de absolvire. Se ridică şi, dintr-un impuls, strânge mâna tânărului înalt, zvelt şi aparent fragil, ceea ce nu face cu toţi băieţii după o şedinţă, iar cu fetele nu se mai poate în vremurile noastre – cea mai inofensivă atingere îţi poate aduce o plângere. Unele dintre păsăricile astea înfierbântate fantazează. Mâna lui Ahmed este atât de moale şi de umedă încât îl uimeşte pe Jack: e încă un puşti timid, n-a ajuns bărbat.

— Sau, dacă nu, încheie consilierul, îţi doresc noroc în viaţă, prietene.

Duminică dimineaţa, când majoritatea americanilor sunt încă în pat, deşi câţiva se chinuie să ajungă la biserică sau la un meci de golf, secretarul de stat pentru securitate internă modifică nivelul de alertă teroristă de la galben, care înseamnă doar „ridicat" la portocaliu, care înseamnă

„Critic". Asta e vestea proastă. Vestea bună este că nivelul critic se aplică doar anumitor zone din Washington, New

York şi din nordul New Jersey-ului; restul ţării rămâne la galben.

Secretarul anunţă populaţia, cu aproape insesizabilul său accent de Pennsylvania, că ultimele rapoarte ale serviciilor de informaţii au indicat, cu „detalii alarmant de precise şi de coerente", un atac asupra unor ţinte vulnerabile în aceste zone metropolitane din est, pe care „duşmanii libertăţii le-au studiat cu cele mai sofisticate metode de supraveghere".

Centre financiare, terenuri de sport, poduri, tuneluri, metrouri – nimic nu e în siguranţă.

— Vă puteţi aştepta ta, se adresează el obiectivului camerei de filmat – un hublou întunecat ca o ţeavă de tun, acoperit cu o lentilă, dincolo de care se află un ocean de cetăţeni încrezători, neliniştiţi –,

crearea unor zone-tampon speciale, pentru a proteja perimetrul clădirilor de maşini şi camioane neautorizate; la restricţii în parcările subterane;

la folosirea de către personalul de la pază a ecusoanelor de identificare şi a fotografiilor digitale pentru a monitoriza fluxul de persoane care intră şi ies dintr-o clădire; la creşterea efectivelor forţelor de ordine şi la verificarea amănunţită a vehiculelor, pachetelor şi livrărilor.

Îi place expresia „verificare amânuţită" şi o accentuează, îi sugerează imaginea unor bărbaţi solizi în salopete verzi sau gri-albăstrui care fac praf vehicule şi pachete, descătuşând, cu energia lor, frustrarea pe care i-o provoacă secretarului misiunea sa dificilă. Sarcina lui este să protejeze cu forţa o naţiune de aproape trei sute de milioane de suflete anarhice, pe care milioanele lor de impulsuri iraţionale şi acţiuni egoiste îi situează la limita de fezabilitate a supravegherii ţ' Golurile şi neregularităţile colective ale acestei gloate formează o suprafaţă accidentată perfectă, pe care duşmanul îşi poate cultiva intrigile tenace, tentacularei Distrugerea, se gândeşte adesea secretarul de stat, este mult mai uşoară decât construcţia, la fel ca haosul pe lângă ordinea socială, aşa că apărătorii societăţii trebuie să se afle întotdeauna pe urma celor ce vor s-o distrugă, aşa cum (în tinereţe a jucat fotbal pentru Lehigh) un jucător rapid care stă la primire poate oricând să lase în urmă defensiva.

— Dumnezeu să binecuvânteze America, conchide el public.

Lumina roşie de deasupra micului hublou se stinge. A

Ieşit din emisie. Statura sa se reduce brusc; acum, cuvintele sale vor fi auzite doar de o mână de tehnicieni de la televiziune şi de echipa sa loială, aici, în aceste studiouri înghesuite, îngropate la treizeci de metri sub Pennsylvania

Avenue, la adăpost de bombe. Alţi oficiali guvernamentali au parte de clădiri federale din marmură şi calcar atât de mari încât acoperă orizontul, în timp ce el trebuie să lucreze într-un birou mic, lipsit de ferestre de la subsolul Casei Albe.

Cu un oftat sfârşit, herculean, secretarul îşi întoarce faţa de la cameră. E un bărbat masiv, cu o cocoaşă de muşchi pe spate care le dă croitorilor care-i fac costumele albastru-închis bătăi de cap. Pe faţa sa uriaşă, gura pare mică şi crudă. Şi tunsoarea lui pare măruntă, ca o pălărie străină, dar trântită oricum pe cap. Accentul său de

Pennsylvania nu e un hârâit puternic, care înghite silabele, ca al lui Lee Iaccoca, sau un claxon strident ca al lui Arnold Palmer; cu o generaţie mai tânăr decât ei, el vorbeşte o engleză neutră, ajustată pentru media, care doar prin solemnitatea încordată şi câteva nuanţe ale vocalelor îşi trădează provenienţa dintr-o comunitate renumită pentru seriozitate, muncă zeloasă şi supunere stoică, pentru quakeri şi mineri, pentru fermieri

Amish şi magnaţi prezbiterieni ai oţelului, cu frica lui Dumnezeu.

— Ce zici? îşi întreabă asistenta, o concetăţeană din Pennsylvania de şaizeci şi patru de ani, dar încă feciorelnică.

Hermione Fogel.

Pielea transparentă a lui Hermione şi atitudinea ei neliniştită, stânjenită, exprimă nevoia instinctivă a subordonatului de a trece neobservat. Cu umorul greoi prin care secretarul îşi exprimă afecţiunea şi încrederea, a luat-o cu el de la Harrisburg şi i-a dat un titlu informai: subsecretar pentru poşetele femeilor. Problema era destul de serioasă:

poşetele femeilor erau tainiţe haotice, pline de comori sedimentate, în adâncurile cărora puteau fi ascunse nenumărate arme teroriste compacte – cutere, pastile explozive, arme paralizante în tuburi de ruj. Hermione contribuise la elaborarea protocoalelor de percheziţie pentru această zonă întunecată esenţială, inclusiv băţul de lemn cu care paznicii de la intrare îi puteau sonda adâncurile fără să ofenseze pe cineva scotocind cu mâinile goale.

Majoritatea agenţilor de pază erau recrutaţi din rândul minorităţilor şi multe femei, mai ales cele mai în vârstă, erau scârbite de intruziunea unor degete negre sau cafenii în poşetele lor. Uriaşul adormit al rasismului american, legănat de zeci de ani de cântece oficiale democrate, s-a trezit din nou la viaţă când afro-americanii şi hispanicii, care (după cum li se reproşa adesea) „nici măcar nu vorbesc ca lumea englezeşte", au căpătat autoritatea de a percheziţiona, de a lua la întrebări, de a amâna, de a permite sau nu accesul sau dreptul de a zbura cu avionul. Într-o ţară în care porţile de pază se înmulţesc, se înmulţesc şi paznicii. Profesioniştii bine plătiţi care călătoresc cu avionul şi frecventează clădirile guvernamentale securizate au senzaţia că o clasă inferioară tuciurie a fost înzestrată cu o putere tiranică. Vieţile tihnite care până acum zece ani curgeau nestânjenite

prin făgaşele privilegiilor, accesul liber fiind de la sine înţeles, par acum să întâlnească obstacole la tot pasul, în timp ce paznici exasperant de precauţi examinează permise de conducere şi tichete de îmbarcare. Acolo unde înainte siguranţa de sine, un costum elegant şi o carte de vizită de cinci pe nouă centimetri erau suficiente pentru a deschide uşile, butonul nu se mai declanşează, uşa rămâne închisă. Cum pot funcţiona mecanismele fluide, hidraulice ale capitalismului, ca să nu mai vorbim de schimburile intelectuale şi viaţa socială a familiilor extinse, prin stratul acesta gros şi îndârjit de precauţie? Duşmanul şi-a atins obiectivul: în Occident, afacerile şi viaţa personală s-au împotmolit îngrozitor.

— Cred că a fost foarte bine, ca de obicei, răspunde Hermione Fogel unei întrebări pe care secretarul aproape că o uitase. E preocupat: are parte în fiecare zi de revendicări contradictorii referitoare la intimitate şi securitate, confort şi siguranţă, şi totuşi răsplata sa în materie de popularitate e aproape zero, iar în materie de retribuţie e cu siguranţă modestă, mai ales cu nişte copii care se apropie de vârsta colegiului şi cu o soţie care trebuie să facă faţă nesfârşitelor obligaţii sociale din Washingtonul republican. În afară de o negresă celibatară – universitară poliglotă şi pianistă talentată –, care răspunde de strategia globală pe termen lung, colegii din administraţie ai secretarului s-au născut bogaţi şi şi-au sporit averile în sectorul privat în timpul vacanţei de opt ani din era Clinton, când au stat departe de sectorul public. În aceşti ani ai abundenţei, secretarul avansa conştiincios în posturile guvernamentale prost plătite din

Pennsylvania. În prezent, toţi clintonienii, inclusiv familia

Clinton, se îmbogăţesc ca porcii cu memoriile lor indiscrete, în timp ce secretarul, loial şi flegmatic, e condamnat la discreţie totală, acum şi în vecii vecilor.

Nu că ar şti ceva în plus faţă de ce-i spun arabologii lui;

lumea pe care o monitorizează ei, Jo lume a flecărelii electronjce mustind de eufemisme poetice şi fanfaronadă jalnică, (i se pare secretarului la fel de străină şi de respingătoare ca orice altă lume subterană de obsedaţi insomniaci, fie ei chiar şi caucazieni sau creştini. Când se va despica cerul la răsărit şi va fi roş ca pielea cea roşăintroducerea în această frază din Coran a cuvintelor necoranice „la răsărit", alături de diversele aiureli şi „mărturisiri" extravagante ale unor prizonieri, poate justifica sau nu ridicarea nivelului de vigilenţă

poliţienească şi militară în jurul unor instituţii financiare din est – genul de clădiri spectaculoase, tip zgârie-nori, tentante pentru mentalitatea superstiţioasă a duşmanului. Duşmanul e obsedat de locuri sfinte şi crede cu tărie, la fel ca foştii duşmani de moarte, comuniştii, că există un sediu central al capitalismului, un cap care poate fi retezat, permiţându-le turmelor de credincioşi recunoscători să fie mânate spre o tiranie ascetică şi dogmatică.

Duşmanul nu poate accepta că democraţia şi consumismul curg prin venele omului de rând, ca un efect al optimismului şi dorinţei de libertate a fiecărui individ. Chiar şi pentru un credincios practicant convins ca secretarul, un fatalism de tip „ce-o vrea Dumnezeu" şi speranţa în viaţa de apoi sunt lucruri care ţin de Evul Mediu. Cei care se mai agaţă încă de această speranţă au un singur avantaj: îşi doresc să moară. Necredincioşii iubesc prea mult această viaţă trecătoare: ăsta e un alt verset vehiculat în discuţiile de pe internet.

— O să fiu făcut albie de porci, i se destăinuie secretarul aşa-numitei sale subsecretare, pe un ton sumbru. Dacă nu se întâmplă nimic, sunt un panicard. Dacă se întâmplă, sunt o lipitoare leneşă plătită din bani publici, care a lăsat să moară mii de oameni.

— Nimeni n-ar spune aşa ceva, îl liniştește Hermione, obrajii ei pământii de fată bătrână îmbujorându-se de compasiune. Toţi, chiar şi democraţii, ştiu că faceţi o treabă imposibilă, dar care trebuie făcută, pentru supravieţuirea noastră naţională.

— Şi cu asta am cam spus tot, recunoaşte obiectul admiraţiei ei, cu gura şi mai strânsă din cauza unei grimase conştiente. Liftul îi duce înapoi lin, alături de doi paznici înarmaţi (un bărbat şi o femeie) şi un trio de subalterni în costume gri, la subsolul Casei Albe. Afară, clopotele unei biserici răsună în lumina soarelui, care îmbină raze de Virginia şi Maryland.

Secretarul gândeşte cu voce tare:

— Oamenii ăştia… De ce vor să facă lucrurile astea oribile? De ce ne urăsc? Ce-o fi de urât?

— Urăsc lumina, îi răspunde Hermione, loială. Ca gândacii. Ca liliecii. Şi lumina luminează în întuneric, citează ea, ştiind că evlavia de Pennsylvania e o cale sigură de a ajunge la inima lui, şi întunericul nu a cuprins-o.

II

Biserica de piatră mânjită de funingine de lângă lacul de moloz e

plină de rochii pastel de bumbac şi costume din poliester cu umeri largi. Ochii lui Ahmad sunt orbiţi şi nu găsesc nicio alinare în ferestrele cu vitralii, ce înfăţişează bărbaţi în parodii de ţinute orientale, într-o reconstituire a unor fapte din viaţa scurtă şi lipsită de glorie a presupusului lor Dumnezeu. Să venerezi un Dumnezeu despre care se ştie că a murit e o idee care îl afectează pe Ahmad ca o duhoare insidioasă, o canalizare înfundată, o rozătoare moartă într-un perete. Şi totuşi enoriaşii, dintre care unii sunt mai albi decât el în cămaşa sa albă apretată, se lăfăie în fericirea impecabilă a slujbei de duminică dimineaţă. Şirurile de oameni aşezaţi, de ambele sexe, care ajung până în spate, zona artificială şi haotică din faţă, cu mobila sa noduroasă încastrată şi fereastra triplă, înaltă şi înnegrită, înfăţişând un porumbel gata să se aşeze pe creştetul unui bărbat cu barbă albă, murmurul ameţitor al saluturilor şi trosnetul băncilor de lemn sub greutatea şezuturilor grele, toate astea îi aduc aminte lui Ahmad de o sală de cinema înainte de a începe filmul şi nu de o sfântă moschee, cu covoarele ei groase ce înăbuşă zgomotele, mihrabul cu dale simple şi incantaţiile fluide, la ilăha illă Allah, rostite de bărbaţi ce poartă mireasma treburilor casnice de fiecare vineri şi care, în armonia ritmică a supunerii, stau lipiţi unul de altul ca inelele unui vierme. Moscheea e un teritoriu al bărbaţilor; aici femeile, cu strălucirea lor primăvăratică şi carnea moale şi revărsată, sunt stăpâne.

Ahmad sperase că, dacă va ajunge când clopotele bat de ora zece, se va putea strecura neobservat în spate, dar e întâmpinat cu hotărâre de un descendent rotofei al sclavilor îmbrăcat într-un costum piersiciu cu revere late, la care şi-a prins un mănunchi de lăcrămioare. Negrul îi dă lui Ahmad o foaie împăturită de hârtie colorată şi îl conduce, pe culoarul de trecere, până la stranele din faţă. Biserica este aproape plină şi doar stranele din faţă, cele mai puţin dezirabile, pare-se, au mai rămas libere. Obişnuit cu credincioşii care îngenunchează şi se lipesc de pământ, sporindu-şi nimicnicia în faţa Dumnezeului de deasupra lor, Ahmad se simte, chiar şi stând jos, blasfemator de înalt. Atitudinea creştină de a sta comod, drept ca la spectacol, sugerează că Dumnezeu este un artist care, la finalul numărului, poate fi scos de pe scenă, pentru a lăsa locul altuia.

Ahmad se aşteaptă să rămână singur în strană, fiindcă arată ciudat şi stingher, dar un alt plasator ghidează amabil pe culoarul acoperit cu covor o familie numeroasă, în care se iţesc, zbârlite,

capetele cu răsaduri pline de fundiţe ale fetiţelor. Ahmad este împins spre capătul băncii şi, în semn de recunoaştere a deranjului produs, patriarhul liotei se întinde peste fetiţe ca să-i ofere lui Ahmad mâna lui lată, cafenie şi un zâmbet de bun venit în care licăreşte un dinte de aur. Mama progeniturilor, aflată prea departe pentru a-l atinge pe străin, urmează veselă exemplul tatălui, salutând din mână şi din cap de la distanţă. Fetiţele privesc în sus, arătându-şi semilunile albului ochilor. Ahmad nu ştie cum să respingă toată amabilitatea asta – sau ce alte atacuri va mai presupune slujba. Deja o urăşte pe Joryleen pentru că l-a atras într-o capcană atât de neplăcută. Îşi ţine răsuflarea de parcă ar vrea să evite contaminarea şi se uită drept înainte, unde sculpturile ciudate a ceea ce a luat drept echivalentul creştin al unui minbar1 se dovedesc a fi îngeri înaripaţi; îl identifică pe cel ce suflă în corn ca fiind Gabriel – ceea ce

1 Amvon de lemn în moschei.

face ca prilejul îmbulzelii să fie aceeaşi zi a Judecăţii de Apoi care i-a inspirat lui Mahomed elanurile poetice cele mai entuziaste. Cât e de greşit, se gândeşte Ahmad, să încerci la descrii în imagini pe care culorile le trădează ca fiind doar lemn gol inimitabila lucrare a Creatorului dumnezeiesc, al-Khăliq. Profetul ştia că doar imagistica vorbelor poate pătrunde în suflet cu substanţa sa spirituală. Dacă s-ar aduna oamenii şi duhurile, să facă un Coran ca acesta, ei nu l-ar putea face asemenea, chiar de şi-ar ajuta întreolaltă.

În sfârşit, începe slujba. Mai întâi se lasă o linişte expectativă, apoi se aude un tunet năvalnic, extatic, căruia Ahmad îi recunoaşte timbrul ca de jucărie de la corul şcolii; e o orgă electrică – ruda săracă a adevăratei orgi cu tuburi pe care o vede cum adună praful în spatele minbar-ului creştin. Toată lumea se ridică în picioare, ca să cânte. Ahmad se ridică de parcă ar fi legat cu lanţuri de ceilalţi. Un grup în robe albastre, corul, se revarsă pe coridorul din mijloc şi îşi ocupă locurile în spatele unei balustrade joase dincolo de care enoriaşii nu îndrăznesc să treacă. Versurile cântate, distorsionate de ritm şi de accentele apatice ale acestor zanj1, vorbesc, din câte-şi poate da el seama, despre un deal de departe şi despre o cruce veche, negeluită. Dinăuntrul tăcerii sale încăpăţânate, o observă pe Joryleen în cor – o aglomerare de femei, femei masive pe lângă care Joryleen arată tânără ca o fetiţă şi aproape zveltă. Şi ea îl vede pe Ahmad în banca din faţă; zâmbetul ei îl dezamăgeşte, pentru că e nesigur, şovăielnic, nervos. Şi

ea ştie că el n-are ce căuta acolo.

Sus, jos: toţi cei de pe rândul lui, în afară de el şi de fetiţa cea mai mică, îngenunchează, apoi se aşază din nou pe scaune. Urmează declamaţii în grup şi răspunsuri pe care nu le poate urmări, deşi tatăl cu dintele de aur îi arată pagina din cartea de rugăciuni. Noi credem că aşa şi pe dincolo, îi mulţumim Domnului pentru una şi alta. Apoi, imamul

1 Termen arab care desemnează populaţia de culoare din estul Africii.

creştin, un bărbat cu faţă aspră, tenul cafeniu, ochelari fără rame şi un cap alungit, chel şi lucios, spune o rugăciune lungă. Vocea lui înecăcioasă este amplificată de boxe, aşa că bubuie atât în fundul bisericii, cât şi în faţă; în timp ce el, cu ochii strâns închişi în spatele ochelarilor, scormoneşte tot mai adânc în întunericul pe care-l vede cu ochii minţii în timp ce se roagă, ici şi colo, enoriaşii îşi manifestă aprobarea: „Aşa-i!”, „Dă-i înainte, părinte!” Lăudat fie Domnul!”

Ivindu-se ca sudoarea pe piele, murmurul aprobator continuă când, înainte de al doilea imn despre bucuria de a merge alături de Iisus, preotul urcă în minbar-ul înalt, decorat cu statuete de îngeri. Cu note şi mai tărăgănate, mişcându-şi capul înăuntrul şi în afara ariei de amplificare, astfel că vocea i se împuţinează şi se umflă ca şi cum ar striga de pe cel mai înalt catarg al unei corăbii zguduite de furtună, vorbeşte despre Moise, care a scos poporul ales din robie şi totuşi n-a fost primit pe Ţara Făgăduinţei.

— De ce s-a întâmplat aşa? întreabă el. Moise l-a slujit pe Dumnezeu, ca purtător de cuvânt în Egipt şi în afară.

Purtător de cuvânt: preşedintele nostru de la Washington are un purtător de cuvânt, şefii companiilor din birourile lor luxoase din Manhattan şi Houston au şi ei purtători de cuvânt, uneori purtătoare de cuvânt, căci lor le vine mai uşor să poarte cuvântul, nu-i aşa, fraţilor?

Au urmat hohote zgomotoase şi chicoteli, invitând la digresiune:

— Slavă Cerului, dragele noastre surori se pricep la cuvinte. Dumnezeu nu i-a dat Evei puterea pe care ne-a dat-o nouă în braţ şi umăr, dar i-a dat îndoit puterea limbii. Aud râsete, dar nu e nicio glumă, ci doar evoluţie, aşa cum vor să-i înveţe pe copiii noştri nevinovaţi în şcolile de stat. Dar serios vorbind: acum, nimeni nu mai are încredere să vorbească în nume propriu. Sunt prea multe riscuri.

Prea mulţi avocaţi care te văd şi-şi notează ce spui. Dacă aş avea un purtător de cuvânt acum, aş fi acasă şi m-aş uita la televizor la o emisiune cu William Moyers sau Theodore Koppel şi mi-aş mai lua o porţie, încă o felie sau două sau trei, de frigănele îmbibate de sirop pe care draga mea Tilly mi le pregăteşte uneori, dimineaţa, după ce-şi cumpără câte o rochie nouă, o rochie sau o poşetă scumpă din piele de crocodil care o face să se simtă puţintel vinovată.

Peste chicotelile care întâmpină această destăinuire, preotul continuă:

— Astfel, mi-aş menaja vocea. Astfel, n-ar trebui să mă întreb cu voce tare, în faţa voastră, de ce nu l-a lăsat Dumnezeu pe Moise să intre în Ţara Făgăduinţei. Ce bine-ar fi să am un purtător de cuvânt!

Lui Ahmad i se pare că brusc, în mijlocul acestei mulţimi înfierbântate, aflate în expectativă, de kafir cu pielea neagră, preotul meditează de unul singur, uitând ce caută el acolo, ce caută cu toţii acolo, în timp ce se aude zgomotul dispreţuitor al radiourilor de pe maşinile ce gonesc pe stradă. Dar ochii bărbatului se deschid larg în spatele lentilelor şi el loveşte puternic Biblia cu margini aurite din strana minbarului, spunând:

— Iată motivul: Dumnezeu ni-l dă în Deuteronomul, capitolul treizeci şi doi, versetul cincizeci şi unu: „pentru că aţi greşit înaintea Mea în mijlocul fiilor lui Israel, la apele

Meribei, la Cadeş, în pustiul Sin, pentru că nu M-aţi arătat pe mine sfânt întru fiii lui Israel”.

În roba lui albastră, cu mâneci largi, cu cămaşa şi cravata roşie iţindu-se deasupra, preotul cercetează enoriaşii cu ochii măriţi de uimire şi lui Ahmad i se pare că se concentrează mai ales asupra lui, poate pentru că nu e o faţă familiară.

— Ce înseamnă asta? întreabă el, încet. N-aţi ascultat cuvântul Meu? Nu M-aţi arătat pe mine sfânt? Cu ce au greşit sărmanii şi chinuiţii de israeliţi la apa Meribei, la Cadeş, în pustiul Sin? Să ridice mâna cine ştie.

Nimeni nu ştie aşa, pe nepregătite, iar preotul se grăbeşte să continue, consultându-şi din nou Biblia, dând un strat gros de pagini cu margini aurite până la un pasaj pe care-l însemnase.

— Aici găsiţi totul, prieteni. Scriptura povesteşte cum un grup de iscoade s-a desprins de norodul pe care Moise îl călăuzea afară din Egipt, s-a dus până la Negev şi în nordul Iordanului, s-a întors şi a

anunţat, ne spune cel de-al treisprezecelea capitol al Numerilor, că pe pământul pe care-l descoperise „curge lapte şi miere”, dar „numai că poporul care locuieşte în ea este puternic şi oraşele sunt întărite şi foarte mari” şi pe deasupra – pe deasupra, au povestit ei, acolo sunt „urmaşii lui Enac”, şi sunt uriaşi pe lângă care

„Noi păream nişte lăcuste, aşa păream noi în ochii lor”. Ei ştiau, aşa cum ştim şi noi, fraţilor şi surorilor – pe lângă ei noi eram doar nişte lăcuste mici, lăcuste care trăiesc în iarbă câteva zile scurte, în fânul de pe câmp, înainte să fie cosit, în partea terenului de baseball unde nimeni nu loveşte mingea, apoi dispar, iar exoscheletele lor, complexe ca toate creaţiile Domnului, sunt uşor de sfărâmat de ciocul unei ciori sau al unei rândunele, al unui pescăruş sau al unui cuc.

Mânecile albastre ale preotului flutură şi stropii de salivă din gura lui lucesc în lumina din strană, iar corul de dedesubt se leagănă, cu Joryleen cu tot.

— Iar Caleb a spus: „Să mergem, să mergem neîntârziat şi să-l luăm în stăpânire. îi putem învinge, uriaşi sau nu. Hai să mergem!” Şi bărbatul înalt, cu pielea cafenie, citeşte, pe un ton rapid şi vibrant, schimbându-şi des vocea: „Atunci toată adunarea s-a ridicat cu strigare; şi-n noaptea aceea toată, poporul a plâns. Fiii lui Israel, toţi, au cârtit împotriva lui Moise şi a lui Aaron, şi-ntreaga obşte le-a zis: «Mai bine-am fi murit noi în pământul Egiptului sau am muri în pustiul acesta!»”.

Se uită grav la enoriaşi – cu lentilele ca nişte cercuri de lumină pură, oarbă, şi repetă:

— „Mai bine-am fi murit noi în pământul Egiptului! Aşa că de ce ne-a adus Dumnezeu în pustietatea asta” – îşi consultă cartea – „să cădem în război? iar femeile şi copiii noştri să ajungă pradă?” Pradă! Păi, asta e grav! Hai să ne mânăm catârii – boii şi catârii – înapoi în Egipt!

I

V

Îşi aruncă un ochi pe carte şi citeşte un verset cu voce tare:

— „Şi au zis unii către alţii: «Să ne facem noi o căpetenie şi să ne întoarcem în Egipt!» „Faraonul ăla nu era chiar atât de rău. Ne-a dat de mâncare, deşi nu prea multă. Ne-a dat colibe în care să dormim, acolo, lângă mlaştini, unde se adună toţi ţânţarii. Ne-a trimis ajutoare sociale destul de regulat. Ne-a dat slujbe de servit cartofi la McDonald’s, pe

salariul minim. A fost de treabă, faraonul ăla, faţă de uriaşii ăia, faţă de fiii ăia monstruoşi ai lui Enac.

Îşi îndreaptă ţinuta, renunţând pe moment la rolul pe care-l juca.

— Şi ce-au făcut Moise şi fratele lui, Aaron, după toate discuţiile astea? Scrie chiar aici, în 14, 5: „Moise şi Aaron au căzut cu faţa la pământ înaintea întregii adunări a fiilor lui Israel". Au abandonat. Le-au spus oamenilor, oamenilor pe care ar fi trebuit să-i îndrume în numele Domnului

Atotputernic, le-au spus: „Poate că aveţi dreptate. Ne-a ajuns. Am rătăcit departe de Egipt prea multă vreme. Deşertul e prea mult pentru noi".

— Iar Iosua – îl ţineţi minte, fiul lui Navi, din tribul lui Efraim, el fusese printre cele douăsprezece iscoade, ca şi Caleb – deci Iosua s-a ridicat şi a spus: „Staţi puţin. Staţi puţin, fraţilor. Canaaneenii au pământuri bune. Nu vă temeţi de canaaneeni, căci ei" – acum citesc – „vor ajunge să ne fie nouă de mâncare; ei nu mai au niciun sprijin, Domnul e cu noi, nu vă temeţi de ei!" Şi cum au reacţionat aceşti israeliţi de rând când aceşti doi războinici viteji s-au ridicat şi au spus: „Hai să mergem. Nu vă temeţi de canaaneenii ăştia"? Au spus: „Omorâţi-i cu pietre. Omorâţi-i cu pietre pe ticăloşii ăştia guralivi". Şi au pus mâna pe pietre – în pustietatea aia se găsea cremene destul de ascuţită şi de urâtă

— Şi erau porniţi să le crape capetele şi gurile lui Caleb şi

Iosua, când s-a întâmplat ceva uluitor. Daţi-mi voie să vă citesc ce s-a întâmplat: „Dar iată că slava Domnului li s-a arătat tuturor fiilor lui Israel în norul de deasupra cortului mărturiei. Şi a zis Domnul către Moise: «Până când Mă va înfrunta poporul acesta? Până când nu-Mi va da crezare, cu toate minunile pe care le-am făcut în mijlocul lui?» „Mana cerească fusese o minune. Apa din piatra de la Horeb fusese o minune. Glasul tufei de foc fusese o minune. Stâlpii de nor ziua şi de foc noaptea fuseseră minuni. Minuni, toată ziua numai minuni, douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru şi şapte zile din şapte, cum se spune acum.

Şi totuşi, oamenii nu aveau credinţă. Voiau să se întoarcă în Egipt, la faraonul acela de treabă. îl preferau pe diavolul pe care-l cunoşteau în faţa unui Dumnezeu necunoscut, încă mai aveau o slăbiciune pentru viţelul de aur. Nu i-ar fi deranjat să redevină robi.

Voiau să renunţe la drepturile lor civile. Voiau să-şi îngroape suferinţa în drogurile şi purtările ruşinoase de sâmbătă seara. Bunul Dumnezeu a spus:

„Nu pot să sufăr poporul ăsta". Tribul ăsta al lui Israel. Şi i-a întrebat pe Moise şi Aaron, aşa, din curiozitate: „Până când voi lăsa această obşte rea, care cârteşte împotrivă-Mi?"

Nu aşteaptă un răspuns. Îşi răspunde singur. Dumnezeu ucide toate iscoadele, în afară de Caleb şi Iosua. Le spune tuturor celorlalţi, obştei rele: „În această pustie vă vor cădea oasele". îi osândeşte pe toţi ceilalţi, care aveau toţi douăzeci de ani sau chiar mai mult, să rătăcească patruzeci de ani în deşert – „patruzeci de ani vor fi copiii voştri rătăcitori prin pustie şi vor purta povara desfrânării voastre până ce oasele voastre se vor topi în pustie". Gândiţi-vă la asta.

Patruzeci de ani, fără eliberare pentru bună purtare.

Repetă:

— Fără eliberare pentru bună purtare, căci aţi fost o obşte rea.

O voce de bărbat dintre enoriaşi strigă:

— Aşa, părinte! Rea!

— Fără eliberare, pentru că, îşi reia ideea imamul creştin, v-a lipsit credinţa. Credinţa în puterea Dumnezeului

Atotputernic. Asta a fost nelegiuirea voastră – daţi-mi voie să vă spun acest minunat cuvânt vechi cu toate silabele sale, ne-le-gw-ire: „nelegiuirile părinţilor le va strămuta în copii până la al treilea şi al patrulea neam". Moise încearcă să-l îmblânzească, purtătorul de cuvânt stăruind pe lângă clientul său. „Iartă păcatul acestui popor, după mare mila Ta şi după cum ai suferit Tu poporul acesta din Egipt până-n ziua de azi". „Nici nu mă gândesc, îi răspunde Domnul. M-am săturat de toată iertarea asta care mi se cere. Aş vrea puţină slavă acum. Vreau oasele voastre".

Preotul se prăbuşeşte în amvon puţin cam obosit şi-şi sprijină coatele pe cartea masivă, cu margini aurii.

— Prieteni, se destăinuie el, înţelegeţi unde voia să ajungă Moise. De ce era atât de groaznic, de ce era o – silabiseşte cu un zâmbet – ne-le-giu-ire să mergi pe teritoriul duşmanului, să cercetezi situaţia, să te întorci acasă şi să oferi o relatare corectă, precaută? „Situaţia nu e prea grozavă.

Canaaneenii şi uriaşii ăştia se ţin cu dinţii de lapte şi miere. Mai bine am da înapoi". Pare un lucru de bun-simţ, nu-i aşa? „Nu vă puneţi

cu el. Are pâinea şi cuţitul, are frâiele în mână, controlează mijloacele de produc-ţi-e".

Mai multe glasuri încep să strige:

— Aşa e. De bun-simţ. Nu vă puneţi cu el.

— Şi, ca să se facă bine înţeles, Domnul a trimis ciume şi molime, iar poporul a jelit şi s-a hotărât, prea târziu, să urce în munţi şi să-i înfrunte pe canaaneeni, care acum nu li se mai păreau aşa fioroşi, iar Moise, bunul şi bătrânul purtător de cuvânt, acest avocat cu spirit practic, i-a sfătuit: „Nu vă duceţi. N-o să izbutiţi. Domnul nu este cu voi". Dar aceşti israeliţi căpoşi s-au dus totuşi, şi ce ne spune ultimul verset? „Atunci Amoriţii, care locuiau pe muntele acela, v-au ieşit înainte şi v-au urmărit ca albinele şi v-au bătut din Seir până la Horma". Până la Horma – e cale lungă până acolo. E cale lungă până la Horma. Vedeţi voi, prieteni.

Domnul le fusese alături. Le dăduse şansa de a-L urma, întru slava Lui, dar ce-au făcut ei? Au şovăit. L-au trădat cu şovăiala lor – cu precauţia, cu la-şi-tatea – iar Moise şi Aaron L-au trădat pentru că s-au lăsat influenţaţi, ca politicienii când vin alegerile – chiar şi atunci, în vremurile biblice, existau alegători şi purtători de cuvânt – şi pentru asta n-au fost primiţi în Ţara Făgăduinţei. Moise şi

Aaron au rămas acolo, pe muntele ăla de deasupra ţinutului Canaanului, ca nişte copii cu feţele lipite de vitrina cu dulciuri. Nu puteau trece. Erau impuri. Nu fuseseră la înălţime. Nu-l lăsaseră pe Domnul să lucreze prin ei. Avuseseră intenţii bune, dar nu se încrezuseră suficient în Domnul.

Domnul e de încredere. Când spune că va face imposibilul, aşa va face, să nu-I spui că nu poate.

Ahmad se pomeneşte că se înfierbântă laolaltă cu restul congregaţiei, care se agită şi murmură, destinzându-se după încordarea cu care urmăriseră fiecare întorsătură a predicii, şi chiar şi fetiţele cu codiţe aşezate lângă el pe bancă dau din cap înainte şi înapoi, ca şi cum ar vrea să scape de durerea din ceafă, iar una dintre ele îl priveşte drept în faţă pe Ahmad, ca un câine cu ochii bulbucaţi care se întreabă dacă merită să se gudure pe lângă omul ăsta. Ochii ei strălucesc ca şi cum ar reflecta o comoară pe care o ghicise înăuntrul lui.

— Credinţa, proclamă preotul, cu o voce înăsprită de propria elocinţă, înecăcioasă precum cafeaua prea dulce. Nu aveau credinţă. De

aceea erau o obşte rea. De aceea s-au abătut asupra israeliţilor molima, ruşinea şi înfrângerea în bătălie. Avraam, tatăl tribului, a avut credinţă atunci când a ridicat cuţitul ca să-şi jertfească singurul fiu, pe Isaac. Iona a avut credinţă în pântecul balenei. Daniel a avut credinţă în bârlogul leului. Iisus pe cruce a avut credinţă – l-a întrebat de Dumnezeu de ce îl părăsise, dar imediat s-a întors spre tâlharul de pe crucea de alături şi i-a promis acelui om, acelui om păcătos, acelui „criminal înrăit", cum spun sociologii, că în acea zi va păşi alături de el în Rai. Martin Luther

King a avut credinţă la Mall, în Washington, şi în hotelul acela din Memphis în care James Earl Ray l-a ucis – se dusese acolo ca să-i susţină pe muncitorii grevişti de la salubrizare, pe cei mai neînsemnaţi dintre neînsemnaţi, pe nevrednicii care ne ridică gunoiul. Rosa Parks1 a avut credinţă în autobuzul ăla din Montgomery, Alabama.

Trupul preotului se apleacă înainte, înălţându-se, iar glasul său îşi schimbă tonalitatea când un gând nou îi fulgeră prin minte.

— S-a aşezat în autobuz pe un loc din faţă, spune el, cu

O intensitate moderată. Asta nu au făcut israeliţii. Le-a fost frică să se aşeze pe locurile din faţă. Dumnezeu le-a spus:

„Iată, chiar în spatele şoferului, se întinde ţinutul Canaanului, plin de lapte şi miere, iar astea sunt locurile voastre", iar ei i-au răspuns: „Nu, mersi, Doamne, ne place în spatele autobuzului. Ne-am băgat la un barbut mic, avem sticla de tărie din care bem cu rândul, avem pipa noastră pentru cocaină, acul pentru heroină, le avem pe iubitele noastre minore şi drogate care să ne facă bastarzi pe care îi putem lăsa într-o cutie de pantofi la unitatea de reciclare a gunoiului de la marginea oraşului – nu ne pune să urcăm muntele ăla.

Doamne. Nu ne putem măsura cu uriaşii ăia. Nu ne putem măsura cu Bull Connor şi dulăii poliţişti. O să rămânem pe locurile din spate. Aici e întuneric şi plăcut. E intim.

Îşi reia tonul normal şi spune:

— Să nu fiţi ca ei, fraţilor şi surorilor. Spuneţi-mi de ce aveţi nevoie.

— Credinţă, propun câteva glasuri slabe, nesigure.

— Să vă mai aud o dată, mai tare. De ce avem cu toţii nevoie?

— Credinţă, sosește şi răspunsul, mai unit. Chiar şi Ahmad pronunţă cuvântul, dar astfel încât să nu-l audă nimeni, în afară de fetiţa de lângă el.

— E mai bine, dar nu-i destul de tare. Ce avem noi, fraţilor şi surorilor?

— Credinţă!

1 Rosa Louise McCauley Parks (1913 – 2005), luptătoare împotriva segregării din Sud. Este celebră pentru declanşarea „boicotului autobuzelor" din Alabama, în 1955, refuzând să se aşeze pe locurile din spate, destinate populaţiei de culoare.

— Credinţă în ce? Să vă aud aşa de tare încât canaaneenii ăia să tremure în ciubotele lor mari, din piele de capră!

— Credinţă în Dumnezeu!

— Da, o, da, adaugă câteva voci răzleţe.

Ici şi colo, câteva femei plâng cu suspine. Mama din strana lui, observă Ahmad, încă tânără şi atrăgătoare, are obrajii strălucitori.

Preotul încă n-a terminat cu ei.

— Dumnezeul cui? întreabă el, răspunzându-şi singur cu un entuziasm aproape băieţesc. Dumnezeul lui Avraam.

Se opreşte pentru o gură de aer: Dumnezeul lui Iosua. Mai ia o gură de aer: Dumnezeul regelui David.

— Dumnezeul lui Iisus, propune o voce din capătul bătrânei biserici.

— Dumnezeul Mariei, strigă o voce de femeie.

— Dumnezeul Batşebei, îndrăzneşte alta.

— Dumnezeul Seforei, strigă a treia.

Preotul hotărăşte că a sosit momentul concluziei.

— Dumnezeul nostru, al tuturor, bubuie el, aplecându-se foarte aproape de microfon, ca o vedetă rock.

Îşi şterge fruntea înaltă, cheală, cu o batistă albă. E acoperit de sudoare. Gulerul scrobit i s-a înmuiat. În felul său de necredincios, s-a luat la trântă cu demonii, s-a luat la trântă chiar şi cu demonii lui Ahmad.

— Dumnezeul nostru, al tuturor, repetă el, trist. Amin.

— Amin, răspund multe glasuri, uşurate şi golite. Se lasă tăcerea, apoi se aude un zgomot înăbuşit de mărşăluială profesională, căci patru bărbaţi în costume străbat doi câte doi culoarul din mijloc pentru a primi tăviţele de lemn pentru colectă, în timp ce corul se ridică într-un foşnet puternic şi se pregăteşte să cânte. Un bărbat scund, îmbrăcat în robă, care a vrut să-şi compenseze statura lăsându-şi părul cârlionţat să crească într-un norişor înalt, îşi ridică

mâinile, semn că e gata, în timp ce bărbaţii gravi în costume pastel de poliester iau tăviţele de la preot şi se împrăştie, doi pe intervalul din mijloc şi doi în lateral. Aşteaptă să primeas-V

că bani pe tăviţele căptuşite cu postav roşu, care atenuează zornăitul monedelor. „Impuri", acest cuvânt neaşteptat revine din predică; măruntaiele lui Ahmad tremură din cauza delictului de a fi fost martor la veneraţia acestor necredincioşi negri faţă de non-Dumnezeul lor, faţă de idolul lor cu trei capete; e ca şi cum ai vedea sex în public – imagini trandafirii zărite peste umărul băieţilor care-şi foloseau ilicit computerele de la şcoală.

Avraam, Noe: numele astea nu-i sunt complet străine lui Ahmad. În cea de-a treia sură, profetul a spus: Credem în Dumnezeu şi în ceea ce ni s-a trimis nouă şi i s-a trimis lui Avraam, Ismael, Isaac, Iacov şi seminţiilor şi ce s-a dat lui Moise, lui Iisus şi profeţilor din partea Domnului lor. Nu facem deosebire cu vreunul din ei. Şi oamenii ăştia din jurul lui sunt, în felul lor, oamenii Cărţii Sfinte. De ce nu credeţi în semnele lui Dumnezeu? De ce abateţi de la drumul lui Dumnezeu pe cei ce cred?

Orga electrică, la care cântă un bărbat pe a cărui ceafă se văd straturi-straturi de piele încreţită, care par să formeze un alt chip, scoate un sunet slab, apoi atacă în forţă, cu un sunet ce se prăvăleşte ca o ploaie de stropi îngheţaţi. Corul din primul rând, în care se află şi Joryleen, începe să cânte. Ahmad are ochi doar pentru ea, pentru felul în care deschide aşa de larg gura, pentru limba atât de rozalie din spatele dinţilor mici şi rotunzi, ca nişte perle pe jumătate îngropate. „Ce bun prieten ne e Iisus", înţelege el că ar spune primul vers, rostit încet, de parcă ar trage după sine în sus povara cântecului, dintr-un beci de suferinţă. „Păcatele şi chinul să ni-l poarte!" Enoriaşii din spatele lui Ahmad salută cuvintele cu mormăieli şi chelălăieli aprobatoare: cunosc cântecul, le place. De pe culoarul din stânga, un bărbat kafir mai înalt decât majoritatea celorlalţi, îmbrăcat într-un costum galben-lămâie, cu o mână mare, noduroasă, care face ca tăviţa de colectă să pară cât o farfurioară, o pasează rândului unde stă Ahmad. Ahmad o dă mai departe rapid, fără să lase nimic; tăviţa încearcă să-i zboare din mână, lemnul fiind surprinzător de uşor, dar el îl coboară până la nivelul fetiţei de lângă el, iar mâinile ei cafenii mâzgălite, nu tocmai de prunc, se întind ca s-o înşface şi s-o dea mai departe. Ea, care îl privise cu ochi luminoşi, de câine, s-a aplecat spre el

atât de mult încât micuţul ei trup subţire îl atinge pe al lui, sprijinindu-se atât de delicat încât îşi închipuie că el n-o să observe. Simţindu-se încă un intrus, el o ignoră înţepat, uitându-se drept în faţă de parcă ar vrea să citească versurile de pe buzele cântăreţilor în robe. „Ce o-noare e să ducem", înţelege el „Domnului rugile noastre".

Lui Ahmad îi place să se roage, îi place să lase vocea tăcută din capul său să se scurgă într-o tăcere ce îl învăluie, ca o extensie invizibilă a lui într-o dimensiune mai pură decât cele trei dimensiuni ale acestei lumi. Joryleen i-a spus că va fi solistă, dar rămâne la locul ei, între o femeie grasă mai în vârstă şi una slabă, cu tenul de culoarea pielii tăbăcite, toate legănându-se uşor în robele lor albastre, lucioase, cu gurile mişcându-se aproape la unison, astfel că Ahmad nu-şi dă seama care e vocea lui Joryleen. Ochii ei rămân aţintiţi asupra dirijorului cu părul umflat şi nu se abat nici măcar o dată asupra lui Ahmad, deşi e în primejdie să ajungă în Iad pentru că i-a acceptat invitaţia. Se întreabă dacă

Tylenol se află în turma păcătoasă din spatele său; umărul l-a durut o zi întreagă acolo unde-l strânsese Tylenol. „... Şi asta pentru că nu ducem", cântă corul, „Domnului rugile noastre". Toate glasurile astea de femei, împreună cu cele mai grave, ale bărbaţilor care stau pe rândul din spate, au o francheţe demnă, ca o armată care înaintează fără teama că va fi atacată. Gâtlejurile se unesc într-un sunet de orgă, categoric, grav, departe de glasul unic al imamului ce intonează Coranul ca pe o muzică, o muzică ce îţi intră în găvanele din spatele ochilor şi se afundă în tăcerea creierului.

Cântăreţul la orga electronică trece la un ritm săltăreţ întrerupt de bătăi în ceva, o percuţie în lemn produsă în spatele corului de un instrument, de nişte beţe pe care Ahmad nu le poate vedea. Congregaţia salută schimbarea de tempo cu murmure aprobatoare, iar corul începe să ţină ritmul cu picioarele şi şoldurile. Orga scoate un sunet icnit, descendent. Cântecul se leapădă de veşmântul cuvintelor, care devin mai greu de înţeles – ceva despre dureri, ispite şi necazuri pretutindeni. Femeia slăbănoagă şi uscată de lângă

Joryleen face un pas în faţă şi, cu o voce ce pare de bărbat, de bărbat molâu, întreabă congregaţia: „Mai găsim aşa prieten ce durerea să ne-o poarte?" În spatele ei, corul incantează un singur cuvânt: „Rugaţi-vă, rugaţi-vă". Organistul

Saltă în sus şi în jos, părând să-şi urmeze propriul ritm, dar

păstrând linia. Ahmad nu ştia că orga are atâtea note pe claviatură, note înalte şi note joase, în mănunchiuri care urcă repede sus, tot mai sus. „Rugaţi-vă, rugaţi-vă", intonează corul, lăsându-l pe organistul cel gras să-şi facă soloul.

Apoi vine rândul lui Joryleen; face un pas în faţă, într-un ropot de aplauze, iar ochii ei fixează în treacăt chipul lui

Ahmad înainte ca ovalul plin al feţei ei să se întoarcă spre public, pe deasupra lui şi mai sus, spre balcon. Ea trage aer în piept; inima lui se opreşte, temându-se pentru ea. Dar vocea ei deapănă un fir de lumină: „Suntem slabi, grei de povara suferinţelor deşarte?" Glasul ei e tânăr, plăpând şi pur, cu un tremur uşor înainte ca nervozitatea să se domolească. „Mântuitorul ne e scăparea", cântă ea. Vocea ei se relaxează într-o nuanţă metalică, hârşâită pe alocuri, apoi se înalţă într-un ţipăt ca al unui copil care se roagă în faţa unei uşi închise să fie lăsat înăuntru. Enoriaşii murmură în semn de aprobare faţă de aceste libertăţi. „Tovarăşii se lea-ha-pădă de tine?" strigă Joryleen.

— Hei, păi aşa fac? strigă femeia grasă de lângă Joryleen, băgându-se în seamă de parcă soloul lui Joryleen ar fi o baie fierbinte devenită prea tentantă ca să rămână pe dinafară.

Sare înăuntru nu ca s-o înlăture pe Joryleen, ci ca să i se alăture; la auzul acestui nou glas alături de al ei, Joryleen se aruncă la câteva note înalte, armonizându-se, vocea ei tânără devenind mai îndrăzneaţă, văzând uitarea de sine. „În braţe", cântă ea, „în braţe te va lua şi te va alina; şi vei găsi, o, îndurare, mângâiere vei găsi".

— Da, mângâiere; da, mângâiere, reia femeia grasă şi iese din rând într-un vuiet de apreciere, de iubire din partea publicului, căci vocea ei îi poartă în adâncurile şi apoi în afara vieţilor lor, crede Ahmad. Vocea ei a fost împănată de suferinţa care pentru Joryleen se întrezăreşte doar – o simplă umbră a scurtei sale vieţi. Cu autoritatea asta, femeia grasă, cu faţa lată ca a unui idol de piatră, o ia de la capăt, cu „Ce bun prieten". Îi apar gropiţe nu doar în obraji, ci şi la colţurile ochilor, de-o parte şi de alta a nasului ei lat şi turtit, când nările i se dilată fioros de mult. La momentul ăsta imnul a fost pompat atât de tare în venele şi nervii celor prezenţi încât i se pot alătura oricând.

— Toate păcatele, am spus toate păcatele şi chinurile – m-ai auzit, Doamne?

Corul, cu Joryleen cu tot, îi dă înainte fără frică, în timp ce grăsana fanatică îşi aruncă braţele înainte şi înapoi, le bălăbăne o clipă

într-o imitaţie comică a gestului de triumf al cuiva care coboară de pe vapor după ce a traversat o mare agitată, şi mâna îi ţâşneşte spre meandrele colcăind de oameni ale balconului, în timp ce urlă:

— Aţi auzit? Aţi auzit?

— Auzim, surioară, vine răspunsul unui bărbat.

— Ce auziţi, frate? îşi răspunde singură la întrebare: Toate păcatele şi chinurile să ni le poarte. Gândiţi-vă la păcatele alea. Gândiţi-vă la chinuri. Sunt copilaşii noştri, nu-i aşa? Păcatele şi chinurile, copiii noştri.

Corul duce cântecul înainte, dar mai repede acum. Orga saltă şi se zdruncină, beţele de tobă continuă să bată undeva, ascunse vederii, femeia grasă închide ochii şi scuipă cuvântul „Jesus" pe deasupra ritmului ce continuă orbeşte, prescurtându-l până la „Jeez, Jeez, Jeez„ „, apoi începe brusc, de parcă o altă melodie s-ar insinua peste asta, cu: „Mulţumim, Iisuse. Mulţumim, Doamne. Mulţumim pentru dragoste, toată ziua, toată noaptea". În timp ce corul cântă „De

T

prisos e suferinţa ce-o purtăm", ea suspină: „De prisos, de prisos. Trebuie să i-o ducem lui Iisus, trebuie, trebuiel".

Când corul, încă dirijat de bărbatul mărunt, cu părul umflat, ajunge la ultimul vers, ajunge şi ea, cântându-l: „Totul, totul, să ducem Domnului în chip de rugă. Ooo-daaah".

Corul, în care gura lui Joryleen cea mai tânără şi cea mai larg deschisă, se opreşte din cântat. Ahmad îşi simte ochii înfierbântaţi şi stomacul atât de agitat încât se teme că are îi vomite aici, printre diavolii ăştia lătrători. Sfinţii mincinoşi de pe ferestrele înalte, înnegrite de funingine privesc în jos. Chipul încruntat al unuia dintre ei, cu barbă albă, se aprinde de la o rază de soare trecătoare. Fetiţa se cuibărise lângă el fără să-şi dea seama; brusc îngreunată, adormise în mijlocul muzicii asurzitoare, îndrăcite. Toţi ceilalţi membri ai familiei, pe toată lungimea stranei, îi zâmbesc lui, ei.

Nu ştie dacă s-o aştepte pe Joryleen în faţa bisericii, în timp ce credincioşii, în hainele lor primăvăratice pastel năvălesc în aerul de aprilie, care devine umed şi răcoros pe măsură ce norii de deasupra se adună. Ahmad e încă nehotărât şi, pe jumătate ascuns în spatele unui salcâm care a scăpat de demolările ce au creat lacul de moloz, se asigură că Tylenol nu e în mulţime. Apoi, tocmai când voia să plece pe furiş, iat-o că vine, apropiindu-se de el, oferindu-şi toate rotunjimile ca

pe nişte fructe pe un platou. Are un stras argintiu, ce captează o reflecţie minusculă a cerului, într-una din nări. Pe sub roba albastră a purtat în tot timpul ăsta aceleaşi haine cu care vine la liceu şi nu haine de biserică. Îşi aduce aminte că ea i-a spus că nu ia religia atât de în serios.

— Te-am văzut, îl tachinează ea. Stăteai cu alde Johnson, nici mai mult, nici mai puţin.

— Johnson?

— Familia cu care erai. Sunt mari bisericoşi. Au spălătorii automate în centru şi în Passaic. Ai auzit de bur-joa-zi-a neagră? Ei sunt. La ce te holbezi, Ahmad?

— Chestia aia mică din nasul tău. N-am remarcat-o până acum. Ştiam doar cerceii ăia mici din ureche.

— E nouă. Nu-ţi place? Lui Tylenol îi place. De-abia aşteaptă să-mi pun un cercel în limbă.

— Să-ţi faci piercing în limbă? E oribil, Joryleen.

— Tylenol spune că lui Dumnezeu îi plac tipele de gaşcă. Ce zice domnul Mahomed al tău?

Ahmad aude ironia, dar cu toate astea, stând lângă fata asta scundă, coaptă, se simte înalt; se uită în jos, trece de faţa ei, cu lucirea ei răutăcioasă, până ajunge la începutul sânilor, dezgoliţi de o bluză de primăvară, cu decolteu larg, şi purtând încă luciul emoţiei şi efortului de a cânta.

— Le sfătuieşte pe femei să-şi acopere podoabele, îi spune el. Spune că femeile bune sunt pentru bărbaţii buni, iar femeile spurcate, pentru bărbaţii spurcaţi.

Joryleen face ochii mari şi bate din gene, văzând în solemnitatea lui gravă o parte din el, pe care va trebui, poate, s-o accepte.

— Păi nu ştiu cum stau eu cu chestia asta, spune ea, veselă. Ideea lor despre spurcăciune era destul de cuprinzătoare pe vremea aia, adaugă ea, şi-şi şterge câteva picături de pe tâmplă, unde părul îi e delicat ca tuleiele unui băiat înainte să se bărbierească pentru prima oară. Ţi-a plăcut cum am cântat?

El cade pe gânduri, în timp ce enoriaşii trec pe lângă ei flecărind, cu datoria îndeplinită pe săptămâna asta, iar soarele ce intră şi iese din nori aruncă umbre slabe, prelungi, dedesubtul exploziei de frunze de salcâm.

— Ai o voce frumoasă, îi spune Ahmad. E foarte pură.

Scopurile în care e folosită, totuşi, nu sunt pure. Felul în care cântaţi, mai ales tipa aia foarte grasă…

— Eva-Marie, îl completează Joryleen. E cea mai cca.

Întotdeauna dă totul din ea.

— Felul în care a cântat mi s-a părut foarte senzual. Şi nu am înţeles multe dintre cuvinte. În ce sens vă e Iisus aşa de bun prieten tuturor?

T

— „Ce bun prieten, ce bun prieten", gâfâie Joryleen uşor, imitând modul în care corul rupea versurile imnului, sugerând mişcările repetitive (aşa i se păruse lui) ale unui act sexual.

— Este, şi gata, insistă ea. Oamenii se simt mai bine când le gândesc că e el acolo. Dacă n-ar fi acolo, să vegheze, atunci cine să mai fie, nu? Aceeaşi chestie, aş zice, e şi cu Mahomed al tău.

— Profetul reprezintă multe lucruri pentru adepţii săi, dar noi nu-l numim prieten. Nu suntem aşa de intimi, cum a spus preotul vostru.

— Hei, spune ea, hai să nu vorbim despre chestiile astea. Mersi că ai venit, Ahmad. N-am crezut că o să vii.

— Te-ai purtat frumos cu mine şi eram curios. Până la un punct, e util să-ţi cunoşti duşmanul.

— Duşman? Uau! Nu aveai niciun duşman aici.

— Profesorul meu de la moschee spune că toţi necredincioşii sunt duşmanii noştri. Profetul a spus că, până la urmă, toţi necredincioşii trebuie nimiciţi.

— Aoleu. Cum oi fi ajuns aşa? Maică-ta e doar o irlandeză amărâtă şi plină de pistrui, nu? Aşa zice Tylenol.

— Tylenol, Tylenol. Cât de apropiată eşti, dacă-mi dai voie să te întreb, de acest izvor de înţelepciune? Te consideră femeia lui?

— O, băiatul ăla încearcă şi el marea cu degetul. E prea tânăr ca să se oprească la o singură femeie. Hai să mergem.

Se uită prea multă lume la noi.

O iau spre latura nordică al pământurilor pustii, ce aşteaptă să fie exploatate. Un panou mare, vopsit, arată o parcare pe patru niveluri care va aduce cumpărătorii înapoi în centrul oraşului, dar de doi ani nu s-a construit nimic, a rămas doar desenul, din ce în ce mai plin de mâzgăliturи. Când soarele, luminând pieziş dinspre sud pe deasupra clădirilor noi de sticlă din zona comercială, iese dintre nori, se vede

cum dintre dărâmături se ridică un praf fin, iar când norii se întorc, soarele devine un cerc alb, ca o gaură perfectă decupată în stratul cenuşiu, exact de dimensiunile lunii. Simţind soarele într-o parte, Ahmad devine conştient de căldura din cealaltă parte, căldura corpului lui Joryleen alături de el, un sistem de cercuri suprapuse şi de părţi moi. Strasul de pe nasul ei aruncă luciri fierbinţi; lumina soarelui proiectează o limbă scânteietoare în mijlocul bluzei ei cu decolteu adânc.

— Sunt un bun musulman, îi spune el, într-o lume care-şi bate joc de credinţă.

— Tu nu vrei niciodată să te simţi bine, în loc să fii bun?

Întreabă Joryleen.

Curiozitatea ei pare neprefăcută; cu credinţa lui aspră, e un mister pentru ea.

— Poate că merg mână-n mână, vine răspunsul lui. Să te simţi şi să fii.

— Ai venit la biserica mea, spune ea. Aş putea şi eu să vin la moscheea ta.

— Asta nu se poate. N-am putea să stăm împreună, iar tu n-ai fi primită fără un curs de iniţiere şi fără o demonstraţie de sinceritate.

— Uau. N-am timp de aşa ceva. Spune-mi, Ahmad, tu ce faci ca să te distrezi?

— În parte, ceea ce faci şi tu, deşi „distracţia", cum o numeşti, nu e ţelul unei vieţi bune de musulman. De două ori pe săptămână iau lecţii de limbă şi Coran. Merg la Central

High. Toamna joc în echipa de fotbal a liceului – ba mai mult, am dat cinci goluri în sezonul trecut, unul din penalti

— Şi primăvara fac atletism. Ca să am bani de buzunar şi ca s-o ajut pe mama – irlandeza amărâtă şi plină de pistrui, cum i-ai zis tu…

— Cum i-a zis Tylenol.

— Cum e clar că îi spuneţi amândoi, muncesc ca vânzător la Shop-a-Sec între douăsprezece şi optsprezece ore pe săptămână, ceea ce poate fi „distractiv" – observi clienţii, varietatea de costumaţii şi nebunii personale, consecinţă a permisivităţii americane. Islamul nu interzice explicit uitatul la televizor sau mersul la cinema, dar acestea sunt atât de pline de disperare şi necredinţă, încât nu mă interesează.

Illamul nu interzice nici compania sexului opus, dacă se respectă unele interdicţii stricte.

— Aşa de stricte că nu se întâmplă nimic, nu? Ia-o la stânga aici, dacă vrei să mă conduci acasă. Nu eşti obligat, să

Ştii. Intrăm în cartiere mai urâte. Nu cred că ai chef să se ia cineva de tine.

— Vreau să te conduc acasă. Interdicţiile astea există, continuă el, nu atât în folosul bărbatului, cât al femeii. Virginitatea şi puritatea sunt esenţiale pentru valoarea ei.

— Vai de mine, spune Joryleen. În ochii cui? Adică cine face evaluarea?

Simte că ea îl împinge spre punctul în care prin simplul fapt că-i răspunde la întrebări şi-ar trăda convingerile. Şi la şcoală, a observat el, ea vorbea bine, ca să capteze interesul profesorilor, care nu-şi dădeau seama că ea îi abate de la lecţiile din programă şi că risipeşte ora de curs. Are o răutate în ea.

— În ochii lui Dumnezeu, îi spune el, aşa cum ne-a arătat Profetul: „Şi spune către cele credincioase ca să-şi plece privirile lor şi să-şi păzească ruşinea lor". Asta e din aceeaşi sură care le sfătuieşte pe femei să-şi acopere podoabele sau să-şi tragă vălurile peste piept şi nici măcar să nu dea din picioare, ca să nu li se audă brăţările de la glezne.

— Crezi că-mi arăt ţâţele prea tare – îmi dau seama după unde-ţi fug ochii.

Simplul fapt că aude cuvântul „ţâţe" din gura ei îl răscoleşte indecent.

— Puritatea e un scop în sine, spune el, privind în faţă.

Înseamnă atât să fii bun, cât şi să te simţi bine.

— Dar cum e cu toate virginele alea de pe lumea cealaltă? Ce se întâmplă cu puritatea când tinerii martiri ajung acolo, înfierbântaţi cu toţii?

— Virtutea lor îşi primeşte răsplata şi rămân puri, în sălaşul dăruit de Dumnezeu. Profesorul meu de la moschee crede că fecioarele cu ochi negri simbolizează un extaz care nu poate fi înţeles fără imagini concrete. E tipic pentru

Vestul obsedat de sex să se agaţe de imaginea asta şi să ridiculizeze Islamul din cauza ei.

Merg mai departe pe drumul arătat de ea. Cartierul devine tot mai dărăpănat; tufişurile sunt neîngrijite, casele nezugrăvite, asfaltul trotuarelor e spart pe alocuri de rădăcinile copacilor; micile curţi din

faţa caselor sunt presărate cu gunoaie. Din şirurile de case lipsesc câteva clădiri, ca nişte dinţi scoşi, şi golurile sunt îngrădite, dar sârma groasă a gardurilor e tăiată şi răsucită sub presiunea invizibilă a celor cărora nu le plac gardurile şi care vor să ajungă mai repede undeva. Şirurile de case din anumite cvartale devin o singură clădire mai mare, cu multe uşi scorojite şi cu scări de patru trepte, cele vechi din lemn, iar cele noi din beton. Deasupra, crengile înalte se împletesc cu cablurile electrice care duc electricitatea în tot oraşul, o harpă diformă ce se strecoară prin golurile lăsate de muncitorii care tund copacii.

Exploziile de boboci şi frunze abia mijite, de o nuanţă între galben şi verde, par luminoase în contrast cu cerul pătat de nori.

— Ahmad, spune Joryleen, cu o exasperare bruscă, să zicem că nimic din toate astea nu e adevărat, să zicem că mori şi că nu e nimic acolo, absolut nimic. Atunci care mai e rostul acestei purităţi?

— Dacă nimic din toate astea nu e adevărat, îi răspunde el, cu un ghem în stomac, atunci lumea e prea oribilă ca s-o iubesc şi aş părăsi-o fără regrete.

— Frate! Oameni ca tine sunt unul la un milion. Cred că sunt morţi după tine ăia de la moschee.

— Există mulţi ca mine, îi spune el, solemn şi blând în acelaşi timp, pe un ton doar pe jumătate mustrător. Unii sunt – nu vrea să folosească termenul de „negri", căci, deşi corect politic, nu sună frumos – dintre cei pe care tu îi numeşti fraţii tăi. Moscheea şi învăţătorii săi le oferă ceea ce

America creştină nu se sinchiseşte să le dea – respect şi nişte norme care îi pun la încercare. Le solicită austeritate. Le solicită cumpătare. America nu vrea de la cetăţenii săi, a

8 pus-o preşedintele vostru, decât să cumpere – să cheltuie mai mult decât îşi permit şi astfel să propulseze economia, în folosul lui şi al altor bogătaşi.

— Nu-i preşedintele meu. Dacă aş putea vota anul ăsta, aş vrea să zboare, deci l-aş alege pe Al Sharpton.

— N-are nicio importanţă cine e preşedinte. Toţi vor

Ca americanii să fie egoişti şi materialişti, să-şi joace rolul de consumatori. Dar spiritul uman vrea dăruire şi abnegaţie. Tânjeşte să spună „Nu" lumii materiale.

— Mă sperii când vorbeşti aşa. Parcă ai urî viaţa. Vorbeşte cu aceeaşi libertate ca atunci când cântă. Eu cred că spiritul iese din corp,

aşa cum florile ies din pământ. Să-ţi

Urăşti corpul înseamnă să te urăşti pe tine, oasele şi sângele şi pielea şi căcatul din care eşti făcut.

La fel ca atunci când privea de sus dâra scânteietoare a viermelui sau melcului dispărut, Ahmad se simte înalt, îndeajuns de înalt încât să ameţească, privind-o pe fata asta scundă, plinuţă, a cărei indignare faţă de nevoia lui de puritate o face să vorbească repede şi însufleţit. La marginea buzelor, pielea ei face o cută, o mică dungă asemănătoare cercului pe care-l lasă cacaua într-o ceaşcă. Simte nevoia să se afunde în corpul ei şi-şi dă seama că un asemenea gând ademenitor şi spontan vine de la diavol.

— Nu să-ţi urăşti corpul, o corectează el, dar nici să nu-i fii sclav. Mă uit în jurul meu şi văd sclavi – sclavi ai drogurilor, sclavi ai poftelor, sclavi ai televizorului, sclavi ai sportivilor vedete care nici măcar nu ştiu de existenţa lor, sclavi ai părerilor păcătoase şi fără noimă ale celorlalţi. Ai o inimă bună, Joryleen, dar te îndrepţi direct spre Iad, cu gândirea asta comodă.

Ea s-a oprit pe trotuar, într-un loc pustiu, fără copaci, iar el se gândeşte că furia împotriva lui, dezamăgirea dusă aproape până la lacrimi au făcut-o să se oprească, dar apoi îşi dă seama că uşa aceea scorojită e a ei, cu cele patru trepte ale sale de un cenuşiu murdărit parcă de o ploaie nesfârşită. El locuieşte într-un apartament dintr-o clădire de cărămidă, în capătul de nord al bulevardului. Se simte vinovat de dezamăgirea ei: invitându-l să vină cu ea, devenise vulnerabilă.

— Ahmad, tu eşti ăla, spune ea, întorcându-se ca să intre în casă, cu un picior pe prima treaptă murdară, care nu ştie încotro merge. Tu eşti ăla care nu ştie care dracului e treaba.

Aşezat la masa masivă, rotundă, maronie, pe care el şi cu maică-sa o numesc „masa de sufragerie", deşi nu mănâncă niciodată pe ea, Ahmad studiază broşurile pentru permisul de conducere pentru vehicule comerciale, patru la număr, capsate împreună. Şeicul Rashid l-a ajutat să le primească din Michigan, semnând cecul în valoare de 89, 50 dolari în contul moscheii. Ahmad a crezut întotdeauna că munca de şofer e pentru înapoiaţii ca Tylenol şi gaşca lui de la şcoală, dar de fapt presupune un volum de cunoştinţe năucitor, cum ar fi toate materialele periculoase care trebuie diferitenţiate vizibil unul de altul cu ajutorul a patru plăcuţe diferite, cu latura de 25 de centimetri,

aşezate în romb. Există gaze inflamabile ca hidrogenul şi gaze otrăvitoare/toxice ca fluorul comprimat; există substanţe solide inflamabile, ca picratul de amoniu hidrolizat şi cele care fac combustie spontană, ca fosforul alb sau cele care fac combustie spontană când se udă, cum ar fi sodiul. Apoi mai sunt şi otrăvuri, de exemplu cianura de potasiu, sau substanţe infecţioase, cum ar fi virusul de antrax, substanţe radioactive, ca uraniul, şi corozive, ca lichidul de baterie. Toate acestea trebuie încărcate în camioane, iar orice scurgere care depăşeşte o anumită cantitate (calculată în funcţie de toxicitate, volatilitate şi stabilitate chimică) trebuie raportată la Ministerul Transporturilor şi Agenţia pentru Protecţia Mediului.

Ahmad e dezgustat de toată hârţogăraia, de actele de transport înţesate de numere, coduri şi interdicţii. Otrăvurile nu trebuie încărcate niciodată alături de alimente pentru animale sau oameni; materialele periculoase nu trebuie să stea lângă şofer nici măcar dacă sunt în canistre închise ermetic; trebuie să ai grijă la căldură, scurgeri şi schimbări r bruşte de viteză. În afară de substanţele periculoase mai exis

* tă şi AMRS-urile (alte materiale cu regim special), care pot

Savea efecte anestezice, iritante sau toxice asupra şoferului şi pasagerilor, cum ar fi monocloroacetatul sau difenilcloratul şi materialele care pot afecta vehiculul în caz de scurge

— Re, cum ar fi lichidele corozive ca bromul, soda caustică.

] acidul clorhidric, soluţia de hidroxid de sodiu şi acid sult furie. Pe tot pământul ăsta, îşi dă seama Ahmad, tot felul de substanţe periculoase se prăvălesc, se scurg, ard şi macină şosele şi caroserii – o lucrare diavolească a chimicalelor, o formă de expresie a otrăvii spirituale a materialismului.

Apoi, îi spun broşurile, când lichidele se transportă în autocisterne, mai există şi golul rezervorului, zis şi ulaj, volumul care mai rămâne până la umplerea totală, pentru ca acesta să nu explodeze când conţinutul său se dilată în timpul transportului – dacă, să zicem, temperatura înconjurătoare ajunge până la şaizeci de grade. Pe lângă asta, la cisterne, şoferul trebuie să fie atent la scurgerile de lichid, mult mai consistente şi mai periculoase în cazul aşa-numitelor rezervoare cilindrice decât în cazul celor cu pereţi despărţitori sau compartimente complete. Chiar şi în aceste cazuri, deplasarea laterală a lichidului poate răsturna camionul dacă ia curba prea din scurt. Inerţia lichidului

poate împinge camionul în faţă, în plin trafic, la semafor sau la un semn de oprire. Şi totuşi regulamentul interzice compartimentarea unui rezervor în care se transportă lapte sau suc de fructe; din cauza pereţilor despărţitori, rezervorul e mai greu de curăţat, ceea ce sporeşte riscul de contaminare.

Transporturile sunt pline de pericole la care Ahmad nu s-a mai gândit până acum. îl încântă totuşi să se imagineze – ca un pilot pe un 727 sau ca un căpitan de petrolier sau ca un creier minuscul de brontozaur – cârmind un vehicul uriaş printr-un labirint cumplit, spre un liman sigur. Se bucură când găseşte în regulamentul pentru camioane o preocupare pentru puritate aproape religioasă.

Cineva bate la uşă, la opt fără un sfert seara. Zgomotul, care se aude aproape de masa la care Ahmad studiază la lumina unei veioze vechi, îl smulge din concentrarea asupra ulajului şi tonajului, scurgerii şi deversării. Mama lui apare rapid din dormitor, care-i ţine loc şi de atelier de pictură, şi se duce – aleargă chiar – să deschidă uşa, înfoindu-şi părul roşu, moale – lung până la ceafă, nuanţat cu henna

— În mers. Ea întâmpină întreruperile misterioase cu mai mult optimism decât Ahmad. La zece zile după ce asistase la slujba necredincioşilor, încă îl sperie faptul că a încălcat teritoriul lui Tylenol; nu e exclus ca bruta şi gaşca lui să-i întindă o capcană la un moment dat, chiar şi seara, făcându-l să iasă din casă.

Nu e exclus, deşi e destul de improbabil, nici să bată la uşă un emisar din partea şeicului Rashid. Profesorul său are puţini discipoli. În ultima vreme pare nervos, de parcă l-ar apăsa ceva; Ahmad îl vede ca pe un element bine şlefuit într-o structură supusă unei presiuni prea mari. Săptămâna trecută, imamul şi-a pierdut cumpătul într-o discuţie cu discipolul său despre un verset din a treia sură: Cei necredincioşi să nu creadă că Noi avem îndelungă răbdare cu ei, pentru binele lor, ci Noi avem îndelungă răbdare, ca ei să crească întru păcate, pentru ei este pedeapsă ruşinoasă. Ahmad a îndrăznit să-şi întrebe profesorul dacă nu era ceva sadic în ameninţarea asta şi în multe alte versete asemănătoare.

— Scopul lui Dumnezeu n-ar trebui să fie, se aventurase el, aşa cum a fost enunţat de Profet, convertirea necredincioşilor? Adică n-ar trebui El să se arate îndurător, în loc să jubileze în faţa suferinţei lor?

Imamul îşi arăta doar jumătate de faţă, cea de jos fiind ascunsă de o barbă îngrijită, înspicată. Avea un nas subţire, puternic arcuit, iar

pielea obrazului îi era palidă, dar nu ca a anglo-saxonilor sau irlandezilor, pistruiată şi predispusă să se îmbujoreze, ca a mamei lui Ahmad (o tendinţă pe care, din păcate, băiatul o moştenise), ci ca de ceară, aşa cum sunt chipurile aproape impenetrabile ale yemeniţilor.

Buzele sale vinete zvâcniseră în mijlocul bărbii.

— De gândacii care ies târându-se de sub duşumele şi de sub chiuvetă ţi-e milă? De muştele care bâzâie în jurul mâncării de pe masă, călcând peste ea cu picioarele lor murdare care tocmai au dansat pe excremente şi stârvuri ţi-e milă?

De fapt, lui Ahmad îi era milă de ele, fiind fascinat de numeroasa populaţie de insecte ce mişuna la picioarele oamenilor-zei, dar, dându-şi seama că orice luare de poziţie sau semn de polemică l-ar înfuria pe profesorul său, răspunsese:

— Nu.

— Nu, încuviinţase şeicul Rashid mulţumit, trăgându-se uşor cu mâna lui delicată de barbă. Vrei să le nimiceşti. Te scârbeşte spurcăciunea lor. Ar pune stăpânire pe masa ta, pe bucătăria ta; s-ar cuibări în mâncarea pe care o vâri în gură, dacă nu le-ai omorî. Ele n-au sentimente. Sunt făpturile Satanei, iar Dumnezeu le-ar nimici fără milă în ziua judecăţii. Dumnezeu ar jubila în faţa suferinţei lor. Aşa să faci şi tu, Ahmad. Să-ţi închipui că gândacii merită îndurare înseamnă să te aşezi deasupra lui ar-Rahâm, să te crezi mai milostiv decât Milostivul.

Ahmad avea impresia că, la fel ca atunci când vorbea despre Paradis, profesorul se folosea de metaforă ca de o pavăză împotriva realităţii. Joryleen, deşi necredincioasă, avea sentimente; erau acolo, în cântecul ei, în reacţiile celorlalţi necredincioşi la cântecul ei. Dar rolul lui Ahmad nu era să polemizeze; ci să înveţe, să accepte locul său în vasta structură a Islamului, în cea vizibilă şi în cea invizibilă.

Poate că mama lui alergase la uşă în speranţa că va da peste unul dintre prietenii ei, dar Ahmad aude cum vocea ei coboară, uimită, dar nu speriată, ci plină de respect. O voce politicoasă, obosită, care îi e vag familiară lui Ahmad se prezintă ca fiind domnul Levy, consilierul şcolar de la Central High School. Ahmad răsuflă uşurat; nu e Tylenol sau cineva de la moschee. Dar ce caută aici domnul Levy? Discuţia lor l-a făcut pe Ahmad să se simtă prost; consilierul şi-a exprimat dezaprobarea faţă de planurile de viitor ale lui Ahmad, precum şi hotărârea de a se implica.

Cum de ajunsese atât de departe, până la uşă? Blocul lor este

unul dintre cele trei clădiri care au fost ridicate acum douăzeci şi cinci de ani, pe locul caselor atât de dărăpănate şi de pline de drogaţi, încât municipalitatea s-a gândit că blocurile de zece etaje cu apartamente pentru toate buzunarele erau o idee bună. În plus, terenul pe care şi-l însuşise folosindu-se de dreptul de expropriere putea fi folosit pentru un parc cu spaţii de recreere şi pentru o şosea şerpuită, care să încurajeze legăturile cu oraşele în care primau

„Elementele mai bune". Şi totuşi, exact ca în mlaştinile secate din cauza malariei, problemele au renăscut: fiii foştilor traficanţi de droguri au preluat afacerile, iar dependenţii au început să folosească tufişurile şi casa scării din blocuri, aşa că noaptea alergau de colo-colo pe holuri. Planul iniţial prevedea câte un paznic la fiecare intrare, dar oraşul a fost nevoit să-şi restrângă bugetul, iar în micile birouri cu monitoare pe care se vedeau holurile şi intrările, găseai doar când şi când pe cineva. Mă întorc în 15 minute, spunea un bileţel scris de mână, care rămânea acolo ore în şir. Seara, la ora asta, locatarii şi vizitatorii intrau de obicei direct în clădire. Probabil că domnul Levy intrase, cercetase cutiile poştale, luase liftul şi bătuse la uşa lor. Şi iată-l, de cealaltă parte a uşii, lângă bucătărie, prezentându-se mai tare şi pe un ton mai oficial decât cel folosit în şedinţa de consiliere cu Ahmad. Atunci păruse insinuant, leneş, lipsit de vlagă. Faţa mamei lui Ahmad e îmbujorată, tonul ei e ridicat şi repezit; e surescitată din cauza vizitei unui reprezentant al birocraţiei îndepărtate care planează deasupra vieţilor lor singuratice.

Domnul Levy îi simte nervozitatea şi încearcă să imprime situaţiei o notă calmă.

— Îmi cer scuze că vă încalc intimitatea, spune el către un punct de mijloc între mama care stă în picioare şi fiul aşezat, care nu se ridică de la masa maronie. Dar, când am încercat să sun la numărul de telefon din fişa lui Ahmad de la şcoală, am dat de un robot care-mi spunea că a fost desfiinţat.

— Am fost nevoiţi, după 11 septembrie, explică ea, respirând încă precipitat. Primeam telefoane de ameninţare.

Antimusulmane. Am schimbat numărul şi l-am dat la secret, chiar dacă m-a costat câţiva dolari în plus. Merită, vă spun eu.

— Îmi pare rău să aud asta, doamnă… domnişoară… Mulloy, spune consilierul şcolar, şi într-adevăr pare să regrete, dincolo de aerul său trist obişnuit.

— Au fost doar unul sau două telefoane, intervine Ahmad. N-a fost mare lucru. Majoritatea oamenilor s-au purtat bine. Aveam doar cincisprezece ani pe atunci. Cine ar fi putut să dea vina pe mine?

Cu modul acela iritant al ei de a da greutate oricărui fleac, mama lui spune:

— Au fost mai multe de unul două, vă spun eu, domnule Levine.

— Levy. Tot mai vrea să explice de ce venise. Aş fi putut să-l chem pe Ahmad la biroul meu de la şcoală, dar cu dumneavoastră voiam să vorbesc, domnişoară Mulloy.

— Teresa, vă rog.

— Teresa. Se apropie de masă şi se uită peste umărul lui

Ahmad. Deja s-a apucat, după câte văd. Studiază pentru permisul de conducere. După cum bine ştii, sunt convins, până la douăzeci şi unu de ani nu poţi obţine decât unul de categoria

C. N-ai voie cu remorci mari, nici cu materiale periculoase.

— Da, ştiu, spune Ahmad, privind intens în jos, spre pagina pe care încerca s-o studieze. Dar e interesant, până la urmă. Vreau să învăţ totul, dacă tot m-am apucat.

— Foarte bine faci, băiete. Pentru un tânăr strălucit ca tine, toate astea ar trebui să fie destul de simple.

Ahmad nu se teme să-l contrazică pe domnul Levy.

— E mai complicat decât credeţi, îi spune el. Există o grămadă de reguli stricte şi-apoi mai sunt şi toate componentele maşinii şi tot ce trebuie să faci pentru întreţinere. Nu-i bine să ţi se strice camionul, poate fi periculos.

— OK, ţine-te de treabă, fiule. Dar să nu neglijezi şcoala din cauza asta, totuşi; mai e încă o lună de examene. Vrei diplomă de absolvire, nu?

— Da, vreau. Ahmad nu vrea să-l contrazică în tot ce spune, deşi de fapt îl irită sugestia de ameninţare. De-abia aşteaptă să termine şcoala, să scape de el. Şi spre ce să se îndrepte? Un sistem economic imperialist, măsluit în favoarea creştinilor bogaţi.

Auzindu-i tonul ursuz, domnul Levy întreabă:

— Te superi dacă vorbesc cu mama ta un pic?

— Nu. De ce să mă supăr? Şi, dacă m-aş supăra, ce?

— Vreţi să vorbiţi cu mine? spune femeia, ca să mascheze grosolănia fiului său.

— Foarte scurt. Vă spun din nou, doamnă… domnişoară – mă

rog, Teresa! –, îmi pare rău că te deranjez, dar când mă preocupă ceva, mintea mea nu-mi dă în pace până când nu acţionez.

— Vreţi o cafea, domnule…?

— Jack. Mama îmi spunea Jacob, dar lumea-mi spune Jack.

Se uită la faţa ei îmbujorată, pistruiată, cu ochii bulbucaţi, prea nerăbdători. Pare înnebunită să se facă plăcută.

Personalul şcolii nu mai e tratat de părinţi cu acelaşi respect ca pe vremuri, iar pentru unii părinţi eşti un duşman, la fel ca poliţia, doar că unul rizibil, pentru că n-ai armă.

Dar femeia asta, deşi mai tânără decât el cu o generaţie, e destul de în vârstă, presupune el, ca să fi primit o educaţie parohială şi să fi deprins respectul de la călugăriţe.

— Nu, mulţumesc, îi spune el. Oricum stau prost cu somnul.

— Pot să-ţi fac fără cofeină, îi promite ea, prea plină de zel. Nesul îţi place?

Ochii ei sunt de un verde pal, ca sticlele de Cola de pe vremuri.

— Nu zic nu, cedează el. Dacă se poate face repede. Unde să mergem, ca să nu-l mai deranjăm pe Ahmad? În bucătărie?

— E prea mare dezordine. Încă n-am strâns masa. Speram să mă apuc de pictat cât încă mi-a mai rămas ceva energie. Să mergem în studioul meu. Am un reşou.

— Studio?

— Aşa-i spun eu. E şi camera în care dorm. Nu lua în seamă patul. Trebuie să fie multifuncţională, pentru ca Ahmad să aibă intimitatea lui în camera lui. Am stat ani întregi în aceeaşi cameră, poate prea mulţi. În apartamentele astea ieftine, pereţii sunt ca hârtia.

Ea deschide uşa pe care ieşise în urmă cu zece minute.

— O! exclamă Jack Levy, păşind înăuntru. Cred că Ahmad mi-a spus că pictezi, dar…

— Încerc să fac lucruri mai mari şi mai luminoase.

Viaţa e prea scurtă, mi-am dat brusc seama, de ce să ne tot batem capul cu detaliile? Perspectivă, umbre, unghiuri – oamenii nu observă, iar colegii de breaslă te acuză că eşti doar un ilustrator. Unii dintre clienţii mei obişnuiţi, de la un mic magazin de cadouri din Ridgewood care mă vinde de secole, sunt un pic cam uimiţi de direcţia asta nouă a mea, dar le spun: „N-am ce face, ăsta-i drumul pe care trebuie să merg”. Dacă nu creşti, mori, corect?

Ocolind patul acoperit neglijent cu o pătură mototolită, el cercetează pereţii cu o privire respectuoasă.

— Chiar vinzi chestiile astea?

Îşi regretă exprimarea; atitudinea ei se schimbă.

— Unele, nu pe toate. Nici măcar Rembrandt şi Picasso nu şi-au vândut toate lucrările imediat.

— O, nu, n-am vrut să spun… se grăbeşte el să intervină.

Sunt deosebite; doar că nu te aştepţi să vezi aşa ceva când intri.

— Experimentez, spune ea, mai calmă şi dispusă să continue, pictând cu nuanţele aşa cum sunt în tub. Astfel, ochiul privitorului combină culorile.

— Grozav, spune Jack Levy, sperând să pună punct acestei părţi a conversaţiei. Nu se simte în largul lui.

Ea a pus un ibric cu apă la încălzit pe micul reşou electric aşezat pe un birou, a cărui tăblie e aspră din cauza uleiurilor vărsate sau şterse. Picturile ei i se par aiuristice, dar îi place atmosfera de aici, dezordinea şi luminile fluorescente cu o strălucire glacială. Mirosul de vopsea îi aminteşte, la fel ca parfumul aşchiilor de lemn, de vremurile de altă dată când oamenii făceau obiectele manual, aplecaţi asupra lucrului în căsuţele lor.

— Poate vrei un ceai de plante, spune ea. Muşeţelul mă ajută să dorm ca un prunc. Ochii ei îl privesc, testând terenul. Asta până când mă trezesc după patru ore. Pentru că-mi vine să fac pipi, dar asta n-o mai spune.

— Da, spune el. Asta e problema.

I-a retezat-o şi ea o ştie, aşa că roşeşte şi se ocupă de apă, din care se ridică deja un firicel de abur prin gaura din capacul prins în balamale.

— Am uitat ce ai spus, ce fel de ceai vrei. Muşeţel sau ce?

El se arată rezervat faţă de latura New Age a acestei femei. Imediat o să-şi scoată cristalele şi beţigaşele / Ching.

— Credeam că ne-am înţeles asupra unei cafele fără cofeină, chiar dacă are gust de dezinfectant.

Roşeaţa ei rămâne aprinsă sub explozia de pistrui.

— Dacă asta e părerea ta, poate că nu vrei nimic.

— Nu, nu, domnişoară… doamnă… Renunţă la încercarea de a-i spune pe nume. Orice, numai să fie lichid şi cald.

Orice vrei. Ai fost foarte amabilă. Nu mă aşteptam…

— Mă duc să iau cafeaua fără cofeină şi să văd ce face

Ahmad. Nu suportă să studieze dacă nu mă învârt şi eu prin living; i se pare că nu i se recunosc meritele, înţelegi?

Teresa dispare, iar când se întoarce cu un borcan butucănos plin cu un praf maroniu în mână – o mână cu unghii scurte şi cu carnea tare, obişnuită să muncească – Jack a oprit reşoul, pentru ca apa să nu dea în foc. Rolul de mamă i-a luat câteva minute; a auzit-o în camera cealaltă glumind cu glas uşor, precaut, feminin, în timp ce vocea puţin mai profundă a fiului ei îi răspundea plângăreţ şi mormăit, cu negările alea dezarticulate de liceu pe care le cunoaşte prea bine – ca şi cum simpla existenţă a adulţilor este o încercare crudă şi inutilă la care sunt supuşi adolescenţii.

Jack încearcă să reînnoade discuţia astfel:

— Deci consideri că fiul tău e un adolescent tipic, de optsprezece ani?

— Şi nu e?

Are o latură maternă sensibilă; ochii ei de un verde-smarald se holbează la el printre genele incolore care au parte, probabil, de rimel din când în când, dar nu astăzi şi nici ieri.

La rădăcină părul ei are o nuanţă mai deschisă, mai discretă decât roşul metalic al şuviţelor. Forma buzelor, cea de sus plină şi ridicată puţin ca şi cum ar asculta cu atenţie, îi spune că a epuizat deja elanul ei prietenos de la început. Ea începe în forţă, apoi îşi pierde răbdarea – asta e percepţia lui.

— Poate, îi spune el. Dar ceva îl destabilizează. Jack trece la subiectul pentru care venise. Ascultă. N-ar trebui să se facă şofer de camion.

— Nu? El aşa crede, domnule…

— Levy, Teresa. Ca în „Down by the Levee", doar că se scrie altfel. Cineva îl presează pe Ahmad, dintr-un motiv sau altul. Poate ajunge mai mult decât un camionagiu. E un puşti deştept, corect, cu multă tărie interioară. Aş vrea să se uite pe nişte cataloage ale colegiilor din zonă până nu se face prea târziu ca să se înscrie. Pentru Princeton şi Penn e mult prea târziu, dar la New Prospect Collège – trebuie să ştii unde e, după cascadă – şi la Fairleigh Dickinson sau

Bloomfield poate să intre şi ar putea face naveta până acolo dacă nu vă permiteţi să plătiţi o chirie. Ideea ar fi să înceapă undeva şi, în funcţie de cum îi merge, poate spera să se transfere. În zilele

noastre, orice colegiu, aşa cum îi cere politica, vrea diversitate, iar băiatul tău, cu opţiunea lui religioasă şi cu, iartă-mă că spun asta, originea sa etnică amestecată, e un fel de minoritate a minorităţii – o să sară pe el.

— Şi ce să studieze la colegiu?

— Ce studiază toată lumea – ştiinţă, artă, istorie. Povestea omenirii, a civilizaţiei. Cum am ajuns aici, ce se mai întâmplă acum. Sociologie, economie, chiar şi antropologie

— Tot ce i-ar trezi interesul. Lasă-l să-şi caute calea. Puţini studenţi din ziua de azi ştiu de la început ce vor să facă, iar cei care ştiu se răzgândesc. Asta e scopul colegiului, să-ţi permită să te răzgândeşti, ca să poţi face faţă secolului douăzeci şi unu. Eu, unul, nu pot. Când eram eu la colegiu cine auzise de informatică? Cine ştia despre genomuri sau despre cum pot ele să descifreze evoluţia? Tu eşti mult mai tânără decât mine, poate tu faci faţă. Picturile astea în stil modern ale tale sunt un început.

— Sunt foarte conservatoare, de fapt, spune ea. Artă abstractă de pe vreama bunicii.

Buzele ei întredeschise s-au închis; remarca lui despre pictură a fost stupidă.

El se grăbeşte să-şi termine ideea.

— Ahmad…

— Domnule Levy. Jack.

A devenit altă persoană, stând, cu băutura decafeinizată prea fierbinte în mână, pe un scăunel de bucătărie cumpărat nevopsit şi niciodată lăcuit. Îşi aprinde o ţigară, îşi sprijină un pantof de pânză albastră, cu talpă de crep, pe o bară şi-şi încrucişează picioarele. Pantalonii ei, nişte jeanşi albi, mulaţi, îi lasă gambele dezgolite. Vinişoare albăstrii îi brăzdează pielea albă, albă cum numai o piele de irlandeză poate fi; gambele îi sunt osoase şi slabe, pe lângă greutatea molatică a corpului. Greutatea lui Beth a avut cu douăzeci de ani în plus faţă de cea a acestei femei ca să se aşeze mai jos, să se răsfrângă peste pantofi şi să-i suprime orice urmă de fund. Deşi fusese om de două pachete de Old

Golds pe zi, Jack s-a dezobişnuit ca oamenii să fumeze lângă el, chiar şi în cancelarie, iar mirosul de tutun ars îi e profund familiar, dar îl jigneşte. Felul în care îşi aprinde ţigara, trage în piept şi suflă violent fumul printre buzele strânse îi dau lui Terry – aşa sunt semnate

tablourile ei, mare şi citeţ, fără nume de familie – un aer tăios.

— Jack, mă bucur că eşti interesat de Ahmad şi m-aş fi bucurat şi mai mult dacă şcoala s-ar fi interesat vreun pic de fiul meu nu doar cu o lună înainte de absolvire.

— Suntem depăşiţi, o întrerupe el. Sunt două mii de elevi, iar jumătate din ei pot fi numiţi, şi asta dacă suntem generoşi, cu probleme. Roţile care scârţâie cel mai tare primesc atenţie.

Fiul tău n-a creat niciodată probleme, asta a fost greşeala lui.

— În orice caz, în faza asta crede că un colegiu, materiile alea despre care vorbeşti fac parte dintr-o cultură occidentală păcătoasă şi nu vrea aibă de-a face cu aşa ceva mai mult decât e absolut necesar. Zici că n-a creat niciodată probleme, dar e mai mult decât atât: el crede că profesorii săi creează problemele, că sunt materialişti şi cinici şi interesaţi doar de salariu – de munca puţină şi de vacanţele de vară. Crede că sunt un exemplu prost. Ai auzit expresia

„Deasupra tuturor”?

Levy se mulţumeşte să încuviinţeze din cap, lăsând-o pe această femeie devenită brusc dominatoare să-i dea înainte. Ceea ce i-ar putea spune despre Ahmad poate fi util.

— Fiul meu e deasupra tuturor. Crede în Dumnezeul islamic şi în ceea ce-i spune Coranul. Desigur, nici nu pot, dar nici n-am încercat să-i subminez credinţa. Pentru cineva care nu prea are aşa ceva, care a renunţat la oferta creştină la şaisprezece ani, devoţiunea lui pare mai degrabă frumoasă.

Deci frumuseţea e ceea ce o stimulează – pe pereţi sunt încercări de a ajunge la ea, toată vopseaua aia cu miros dulceag care se usucă şi faptul că-şi lasă fiul să se usuce în superstiţii groteşti, violente.

— Cum de a ajuns atât de… atât de bun? întreabă Levy.

Ţi-ai pus în cap să-l creşti ca musulman?

— Nu, Doamne, spune ea, trăgând adânc din ţigară, făcând-o pe dura, astfel că ochii ei însufleţiţi par să ardă împreună cu capătul ţigării. Apoi râde, auzindu-şi propriile vorbe: Ce zici de actul ăsta ratat? Nu, in nomine Domini.

Islamul nu însemna nimic pentru mine – mai puţin decât nimic, de fapt: avea valoare negativă. Şi nici pentru tatăl lui nu însemna mare lucru. Omar nu mergea niciodată la moschee, din câte am văzut eu, şi de fiecare dată când încercam să abordez subiectul se închidea în el şi-şi lua un aer suferind, de parcă aş fi vrut să mă bag acolo unde nu-mi

fierbe oala. Femeia trebuie să slujească bărbatul, nu să încerce să-l ia în stăpânire, spunea el, de parcă ar fi citat dintr-un fel de Sfântă Scriptură. El inventase asta. Ce cretin îngâmfat şi misogin era de fapt! Dar eram tânără şi îndrăgostită

— Îndrăgostită mai mult de faptul că el era, mă rog, exotic, din Lumea a Treia, oprimat, iar căsătoria mea cu el arăta cât sunt de liberală şi de liberă.

— Ştiu la ce te referi. Eu sunt evreu, iar soţia mea era luterană.

— Era? S-a convertit, ca Elizabeth Taylor?

Jack Levy lasă să-i scape un chicotit şi, strângând încă în mână nedoritele sale cataloage ale colegiilor, recunoaşte:

— N-ar fi trebuit să spun „era". Nu s-a schimbat niciodată, doar că nu mai merge la biserică. Pe de altă parte, sora ei lucrează în Washington, la guvern şi e foarte activă în biserică, la fel ca toţi bigoţii ăia de pe-acolo. Poate e din cauză că singura biserică luterană din zonă e cea lituaniană, iar Elizabeth nu se poate vedea în ipostaza de lituaniană.

— Elizabeth e un nume drăguţ. Poţi să faci atât de multe cu el. Liz, Lizzie, Beth, Betsy. De la Teresa ai doar Terry, care sună a nume de băiat.

— Sau de pictor.

— Ai observat, văd. Da, mă semnez aşa pentru că pictoriţele au părut întotdeauna mai insignifiante decât pictorii, indiferent cât de bune erau. Aşa îi las în ceaţă.

— Poţi să faci multe cu „Terry". Terry, material1.

Terribil. Terri-fiant. Şi mai sunt şi Terrytoons.

— Ce sunt astea? întreabă ea, uimită.

Oricât ar vrea să pară de relaxată, e o femeie nesigură, care s-a măritat cu ceea ce tatăl şi fraţii ei nesuferiţi ar fi

1 Terry are în engleză şi sensul de material flauşat.

numit o cioară. Nu e o mamă care să ofere o educaţie prea

Strictă; e genul care lasă copilul să se descurce.

— O, ceva de demult – desene animate de la cinema. Eşti prea tânără ca să-ţi aduci aminte. Când eşti moş, îţi aduci aminte de lucruri de care nu mai ştie nimeni.

— Nu eşti moş, răspunde ea automat. Mintea îi zboară în altă parte: Poate că am văzut ceva de genul ăsta la televizor, pe vremuri, când mă uitam cu Ahmad. Apoi sare la altceva: Omar Ashmawy era

bărbat bine. Mi se părea că seamănă cu Omar Sharif. L-ai văzut în Doctor Jivago?

— Doar în Funny Girl. Şi m-am dus pentru Streisand.

— Normal.

Zâmbeşte, cu buza de sus mai scurtă dezvăluind dinţi imperfecţi de irlandeză, cu caninii înghesuiţi. Ea şi Jack au ajuns la un moment în care orice îşi spun unul altuia e plăcut, au simţurile stârnite. Aşa cum stă cu picioarele încrucişate pe scăunelul înalt, nevopsit, e plină de sine, întinzându-şi gâtul şi scuturându-şi uşor spatele, de parcă ar vrea să scape de un cârcel căpătat de la statul în faţa şevaletului. Cât de serios poate să muncească la chestiile astea? Probabil că ar putea expedia trei pe zi dacă s-ar strădui, se gândeşte el.

— Bărbat bine, ha? Fiul tău…

— Şi e un jucător de bridge extraordinar, spuse ea, fără să se abată de la pista ei.

— Cine? Domnul Ashmawy? întreabă el, deşi ştie la cine s-a referit ea.

— Nu, celălalt, deşteptule. Sharif.

— Fiul tău are vreo poză cu tatăl lui în cameră?

— Ce întrebare ciudată, domnule…

— Ei, haide. Levy. Ca la taxe.1 Taxe şcolare, să zicem. Sau ca chestiile alea care opresc Mississippiul să se reverse2. Fă nişte asocieri, eu aşa fac la nume. Poţi şi tu, Terrytoons.

1 În engleză, termenul levy are şi sensul de impozit.

2 Termenul de levee, care se pronunţă la fel ca levy, are sensul de dig, zăgaz.

— Ceea ce începusem eu să spun, domnule Down-bythe-Levee, e că ştii să citeşti oamenii. Chiar anul ăsta, Ahmad a luat fotografiile cu tatăl lui la el în cameră şi le-a pus în sertar, cu faţa în jos. M-a anunţat că e o blasfemie să faci copii după imaginea unei persoane pe care Dumnezeu a creat-o – e un fel de falsificare, mi-a explicat el. O escrocherie, ca gentile alea Prada pe care le vând nigerienii pe străzi.

Intuiţia îmi spune că profesorul ăla teribil de la moschee i-a dat ideea asta.

— Apropo de terribil, spune Jack Levy, repede.

Acum patruzeci de ani se considera un tip de spirit, care avea replică. Visase chiar cu ochii deschişi să intre într-o echipă de textieri

pentru un actor de comedie evreu care avea emisiuni TV. Fusese cel mai bun de gură din colegiu.

— Cât de teribil? întreabă el. De ce teribil?

Făcând semne cu mâinile şi ochii spre cealaltă cameră, unde Ahmad ar fi putut să asculte, prefăcându-se că învaţă, ea coboară tonul, astfel că Jack trebuie să vină o idee mai aproape.

— Ahmad se întoarce deseori tulburat după întâlnirile lor, spune ea. Nu cred că omul – l-am cunoscut, dar foarte puţin – e suficient de credincios încât să-l mulţumească pe

Ahmad. Ştiu că fiul meu are optsprezece ani şi n-ar trebui să fie aşa naiv, dar încă se aşteaptă ca adulţii să fie sinceri şi plini de certitudini. Chiar şi când e vorba despre lucruri supranaturale.

Lui Levy îi place cum spune „fiul meu". Aici e o atmosferă mai caldă decât se aşteptase în urma întrevederii cu

Ahmad. Poate că e una dintre femeile singure care încearcă s-o scoată la capăt bazându-se doar pe tupeu, dar într-un fel, e un pedagog.

— Motivul, îi spune el, pe un ton coborât, conspirativ, pentru care m-am interesat de poza cu tatăl lui e pentru că mă întrebam dacă… dacă nu cumva credinţa asta a lui nu e legată de o idealizare clasică. Ştii tu – dacă nu e acolo, tatăl nu poate greşi. Vezi deseori aşa ceva în – ce tot avea de gafa aşa? – familiile de negri, copii care îl idealizează pe tatăl absent şi-şi îndreaptă toată furia asupra sărmanei mame, care se omoară cu zile ca să le pună pâine pe masă

Teresa Mulloy se simte jignită; stă atât de dreapta pe scăunel încât el simte discul de lemn al scaunului care îi împunge fesele încordate.

— Aşa ne vezi dumneata pe noi, mamele singure, domnule Levy? Atât de subestimate şi de asuprite?

Mame singure, se gândeşte el. Ce expresie dulceagă, sentimentalizată şi militantă! Cât de obositoare a devenit conversaţia în vremurile astea, când toate grupurile posibile, în afară de bărbaţii albi, sunt pe poziţii, cu sabia scoasă!

— Nu, în niciun caz, dă el înapoi. Cred că mamele singure sunt teribile, Terry – ele sunt singurele care ţin societatea noastră să nu se ducă de râpă.

— Ahmad, spuse ea, destinzându-se puţin imediat, aşa cum face o femeie receptivă, nu are nicio iluzie în privinţa tatălui lui. I-am explicat foarte clar ce ratat era taică-său.

Un ratat oportunist, ignorant, care nu ne-a trimis nicio carte poştală, darămite un căcat de cec, de cincisprezece ani.

Lui Jack îi place că ea a spus „căcat" – se destinde repede. În loc de şorţ de pictor, e îmbrăcată cu o cămaşă bărbătească albastră, cu pulpana atârnându-i şi cu sânii împungând buzunarele.

— Am fost o catastrofă împreună, mărturiseşte ea, pe acelaşi ton coborât, ca Ahmad să nu poată auzi. Ca şi cum s-ar întinde în spaţiul suplimentar al confesiunii, ea îşi arcuieşte spatele, pisicoasă, cocoţată pe scaunul înalt şi simplu, împingându-şi sânii în afară câţiva centimetri. Am fost nebuni să ne căsătorim. Fiecare credea că a găsit la celălalt răspunsul, când de fapt nu vorbeam aceeaşi limbă, la propriu. Deşi engleza lui nu era rea, ca să fiu sinceră. O studiase la Alexandria.

Şi ăsta a fost un lucru de care m-am îndrăgostit, accentul lui uşor, aproape sâsâit, oarecum englezesc. Arăta atât de rafinat! Şi întotdeauna îngrijit, îşi lustruia pantofii, îşi pieptăna părul. Păr negru-tăciune, aşa cum la un american nu vezi niciodată, cu mici cârlionţi după ureche şi la ceafă şi, bineînţeles, pielea lui, atât de catifelată şi de mată, ca o stofă vopsită, un bej-oliv cu un strop de negru de fum în ea, dar care nu ieşea pe mână…

Doamne, se gândeşte Levy, o ia valul, o să-mi descrie şi scula lui vânătă de Lumea a Treia.

Ea îi simte dezgustul şi se opreşte, spunând:

— Nu-ţi face probleme că Ahmad l-ar putea idealiza. Îşi disprețuieşte tatăl, aşa cum e şi normal.

— Spune-mi, Teny, dacă tatăl lui ar fi aici, crezi că Ahmad s-ar mulţumi cu meseria de şofer de camion, la notele lui?

— Nu ştiu. Omar nici de asta nu era în stare. L-ar fi apucat visatul cu ochii deschişi şi ar fi ieşit în decor. Era la pământ ca şofer; chiar şi când eram, chipurile, o tânără soţie supusă, treceam la volan de fiecare dată când mă urcam în maşină. îi spuneam: „E şi viaţa mea în joc". Îl întrebam:

„Cum vrei tu să fii american, dacă nu ştii să conduci?"

Cum de ajunsese Omar în discuţie? Să fie Jack Levy singurul om din lume căruia îi pasă de viitorul băiatului?

— Trebuie să mă ajuţi, îi spune el mamei cu sinceritate, pentru ca viitorul lui Ahmad să fie pe măsura potenţialului său.

— O, Jack, spune ea, gesticulând graţios cu ţigara şi legănându-se puţin pe scăunelul ei, o sibilă pe jilţul ei cu trei picioare,

dând verdictul. Nu crezi că oamenii îşi găsesc potenţialul, aşa cum îşi găseşte apa nivelul? Niciodată n-am crezut în ideea că oamenii sunt boţuri de lut, ca să li se dea formă. Forma e înăuntru de la început. L-am tratat pe Ahmad ca pe un egal de când avea unsprezece ani, când a început să fie aşa de religios. L-am încurajat. Iarna îl luam de la moschee, după ore. Trebuie să-ţi spun că imamul ăsta al lui nu venea aproape niciodată să mă salute. Nu-i plăcea să-mi strângă mâna, îmi dădeam seama de asta. Niciodată nu s-a arătat câtuşi de puţin interesat să mă convertească pe mine.

Dacă Ahmad ar fi luat-o în cealaltă direcţie, dacă s-ar fi întors cu totul împotriva chestiei ăsteia cu Dumnezeu, cum am făcut eu, l-aş fi lăsat şi atunci în pace. Pentru mine, religia e chestie de atitudine. Înseamnă să spui da vieţii. Trebuie să crezi că există un scop sau te duci la fund. Când pictez, trebuie să cred că frumuseţea va ieşi la iveală. Când faci pictură abstractă n-ai peisaje drăguţe sau coşuri cu portocale de la care să porneşti. Trebuie să închizi ochii, ca să zic aşa, şi să faci saltul. Trebuie să spui da.

Acum, că dăduse un verdict care o mulţumea, ea se întinde mult spre o masă de lucru şi-şi striveşte ţigara într-un capac de borcan plin de scrum. Cămaşa i se întinde peste sâni şi ochii par să-i iasă din orbite. Îşi întoarce aceşti ochi, de un verde sticlos, pal, spre musafirul ei şi adaugă:

— Dacă Ahmad crede atât de mult în Dumnezeu, lasă-l pe Dumnezeu să aibă grijă de el. Îndulceşte gândul care ar putea să pară aspru şi abrupt cu un ton rugător: Viaţa noastră nu e ceva ce poate fi controlat. Nu ne controlăm respiraţia, digestia, bătăile inimii. Viaţa trebuie trăită. Las-o să se întâmple.

Situaţia a devenit ciudată. Ea i-a intuit suferinţa, singurătatea de la patru dimineaţa, şi îi ţine o predică, iar vocea ei îl mângâie. Până la un punct îi place când femeile încep să-şi dezvăluie gândurile în faţa lui. Dar deja a stat prea mult.

Beth o să remarce; i-a spus că dă o fugă până la Central High pentru nişte materiale despre colegii. Nu era o minciună;

tocmai a distribuit materialele astea.

— Mulţumesc pentru cafea, spune el. Deja mi s-a făcut somn.

— Şi mie. Şi trebuie să fiu la serviciu la şase.

— Şase?

— Tura de dimineaţă la Saint Francis. Sunt infirmieră.

Niciodată n-am vrut să mă fac asistentă, e prea multă chimie şi muncă administrativă; asistentele ajung la fel de înfumurate ca doctorii. Infirmierele fac ceea ce făceau înainte asistentele. Îmi place să lucrez direct cu omul – să mă ocup de oameni chiar acolo, la nivelul nevoilor lor reale. La nivelul ploscăi. Doar nu credeai că-mi câştig traiul cu astea?

Arată, cu mâinile alea cu unghii scurte obişnuite cu munca, spre pereţii bălţaţi.

— Nu, recunoaşte el.

Ea continuă să vorbească.

— E hobby-ul meu, capriciul meu – extazul meu, cum spunea tipul ăla de la televizor acum câţiva ani. Sigur, unele se cumpără, dar nu prea-mi pasă. Pictura e pasiunea mea. Tu n-ai nicio pasiune, Jack?

El dă înapoi; pare posedată, o preoteasă în jilţul ei, cu şerpi în păr.

— Nu chiar.

Se scoală dimineaţa din pat ca şi cum ar da la o parte o pătură de plumb şi se repede cu capul înainte ca să-şi ia rămas-bun de la copiii care se afundă în mocirla lumii.

— Te-ai gândit vreodată, nu se poate el abţine să nu adauge, cu experienţa ta de asistentă, să-l încurajezi pe Ahmad să devină doctor? Are demnitate, prezenţă. Eu i-aş încredinţa viaţa mea, dacă aş fi bolnav.

Ochii ei se îngustează, devenind vicleni şi – un cuvânt pe care obişnuia să-l folosească mama lui, mai ales despre alte femei – oarecare.

— Medicina e un drum lung şi costisitor, Jack. Iar doctorii pe care-i ştiu nu fac decât să se plângă de hârţogăraie şi de cum sunt strânşi cu uşa de companiile de asigurări. Înainte erai foarte respectat şi câştigai foarte bine. Dar medicina nu mai e ce-a fost. Până la urmă se va naţionaliza, iar medicii vor fi plătiţi ca profesorii de şcoală.

El râde de mica ei împunsătură. Femeia e iute.

— Ceea ce nu e bine, confirmă el.

— Lasă-l să-şi aştepte pasiunea, îl consiliază ea pe consilierul şcolar. În momentul ăsta sunt camioanele, vrea să se mişte. Îmi spune: „Mamă, trebuie să văd lumea”.

— Din câte ştiu eu despre permisul de conducere pe vehicule comerciale, până la douăzeci şi unu de ani va vedea doar New

Jersey-ul.

— E un început, spune ea, şi coboară sprintenă de pe scăunel. Şi-a lăsat deschişi cei doi nasturi de sus ai cămăşii ei bărbăteşti pătate de vopsea, aşa că-i vede sânii săltând.

Totul la femeia asta spune da.

Dar întrevederea a luat sfârşit; este opt şi jumătate. Levy târâie cele trei cataloage de prezentare nedorite înapoi prin camera unde băiatul încă studiază şi se opreşte în dreptul mesei rotunde, vechi şi masive – moştenită, probabil –, care-i aminteşte de lucrurile greoaie şi triste pe care părinţii şi bunicii lui le ţineau în casa de pe Totowa Road în care crescuse. Din spate, gâtul lui Ahmad pare subţire şi fragil, iar pe vârfurile urechilor lui îngrijite, răsucite strâns la margini se văd câţiva pistrui, furaţi de la mama lui. Levy pune cataloagele cu grijă pe marginea mesei şi atinge umărul băiatului, prin cămaşa albă, ca să-i atragă atenţia.

— Ahmad, uită-te pe chestiile astea la un moment dat, când poţi, şi vezi dacă găseşti ceva acolo care să te intereseze suficient cât să discuţi cu mine. Nu e prea târziu ca să te răzgândeşti în privinţa înscrierii.

Băiatul simte atingerea şi răspunde:

— Uite aici ceva interesant, domnule Levy.

— Ce? Se simte mai în largul său şi mai apropiat de băiat, acum, că i-a cunoscut mama.

— O întrebare tipică, aşa cum o să ne dea la examen.

Levy citeşte peste umărul lui:

55. Vă aflaţi la volanul unei camion cu remorcă, iar roţile din faţă încep să derapeze. Care dintre următoarele situaţii e mai probabilă?

a. Veţi manevra volanul cât este necesar ca să păstraţi controlul.

b. Deplasarea lichidului va redresa remorca.

c. Deplasarea lichidului va redresa vehiculul de tracţiune.

d. Veţi continua să mergeţi drept şi vă veţi continua deplasarea înainte, indiferent de cum aţi manevrat volanul.

— O situaţie destul de urâtă, recunoaşte Levy.

— Care credeţi că e răspunsul?

Ahmad a simţit apropierea bărbatului, apoi atingerea neruşinată, otrăvită, pe umăr.

Acum e conştient de prezenţa, prea aproape de capul lui, a

pântecului bărbatului, a cărui căldură poartă cu sine un miros, mai multe mirosuri – un distilat de sudoare şi alcool, de evreu şi de necredincios, un miros spurcat, stârnit de întrevederea cu mama lui Ahmad, mama penibilă pe care încearcă s-o ascundă, s-o păstreze pentru sine. Cele două voci de adulţi se împletiseră pe un ton de flirt, dezgustător, două animale păgâne încălzindu-se unul pe altul în camera vecină. După ce s-a scăldat în flecăreala ei, în dorinţa ei neţărmurită de a-şi impune viziunea sentimentală despre sine, domnul Levy se crede acum îndreptăţit să joace faţă de fiul ei un rol patera, prietenos. Din milă şi aroganţă s-a născut această apropiere neruşinată, puturoasă. Şi totuşi

Coranul le cere credincioşilor să fie curtenitori; deşi s-a invitat singur, acest evreu este oaspete în cortul lui Ahmad.

Intrusul răspunde leneş:

— Nu ştiu, prietene. Deversarea lichidelor nu prea intră printre preocupările mele. Dă-mi voie să aleg „a", manevrarea volanului.

Cu o voce calmă care ascunde mica răbufnire de triumf dinăuntrul său, Ahmad spune:

— Nu, răspunsul e „d". L-am căutat în grila de răspunsuri.

Pântecul de lângă urechea lui scoate un chiorăit neliniştit, iar chipul nevăzut de deasupra mormăie.

— Hmm. Nu-ţi bate capul cu manevrele. Cam asta-mi spunea mama ta. Relaxează-te. Lasă plăcerea să te conducă.

— După un timp, explică Ahmad, camionul o să încetinească singur.

— Voinţa lui Allah, spune domnul Levy, încercând să fie amuzant sau prietenos: încearcă să se vâre în sufletul încleştat al lui Ahmad, plin de Cel Atotputernic.

Graniţa dintre Central High, fostele sale terenuri vaste şi proprietăţile private ale oraşului a devenit mai incertă decât în vremurile când terenurile sale de sport se întindeau în spate, neîngrădite, spre o stradă cu case victoriene atât de diverse şi de spaţioase încât păreau din suburbii. Această zonă, aflată la nord-vest de spectaculoasa primărie, era teritoriul clasei mijlocii care-şi câştiga banii la uzinele de pe malul râului şi nu era departe de locuinţele închiriate ale muncitorimii din partea de jos a oraşului, pe atunci plin de viaţă. Dar casele cu aer de suburbie au devenit, în termenii lui Jack Levy, locuinţe. Antreprenorii preocupaţi de reducerea costurilor le-au

împărţit în apartamente şi le-au parcelat vastele peluze sau le-au distrus ca să facă loc şirurilor înghesuite de case ieftine. Creşterea populaţiei şi valul de acte de vandalism au afectat spaţiile verzi din proprietatea şcolii şi au făcut ca terenul de fotbal, care devenea primăvara pistă de atletism, şi cel de baseball, unde juca echipa de juniori în sezonul de fotbal, să fie mutate, printr-o decizie care li s-a părut abilă şi profitabilă diverselor consilii locale, la cincisprezece minute de mers cu autobuzul, pe terenul cumpărat de la o fostă fermă de vaci, Whelan & Sons

Dairy, al cărei lapte asigurase calciu pentru oasele a generaţii întregi de tineri din New Prospect. Terenurile din partea veche a oraşului au devenit nişte mahalale aglomerate.

Uriaşul liceu şi numeroasele sale anexe au fost apoi îngrădite de nişte zidari italieni, peste a căror lucrare s-au pus mai târziu spirale scânteietoare de sârmă ghimpată. Îngrădirea s-a făcut treptat, ca reacţie la numeroasele plângeri, incidente distructive şi explozii de graffiti. Zidurile deteriorate, ruginite, au format neaşteptate zone ferite, cum sunt acei metri pătraţi de beton spart de lângă clădirea de cărămidă galbenă, pe jumătate îngropată, unde stau boilerele uriaşe, care funcţionau iniţial pe bază de cărbuni şi trimiteau aburul bolborosind spre sălile de clasă. Pe un zid de cărămidă galbenă e fixat un panou de baschet, al cărui coş a fost îndoit aproape cu 90 de grade de băieţii care imită stilul slam-dunk al profesioniştilor din NBA. La douăzeci de paşi mai încolo, în clădirea principală, uşile duble întărite cu drugi de fier pe dinăuntru sunt lăsate deschise când e cald; dau spre o scară metalică ce duce la subsolul cu vestiare, la un capăt cel al băieţilor, la celălalt, cel al fetelor, între ele aflându-se bufetul şi atelierele de tâmplărie şi mecanică destinate elevilor interesaţi de meserii. Pe jos, printre crăpăturile din beton, ies fire de meişor, lumânărică, păpădii şi crestele minuscule, strălucitoare ca boabele de cafea, ale pământului de dedesubt, pe care furnicile l-au scos la suprafaţă. Acolo unde betonul s-a fărâmiţat de tot, câteva plante mai înalte – iarbă-grasă, şerperiţă, drăgaică şi un fel de margarete – au prins rădăcini şi îşi înalţă tulpinile subţiri spre lumina tot mai puternică a zilei.

În această zonă nisipoasă şi nesupravegheată, bună, aşa cum arată acum, cu panoul de baschet deformat, doar pentru a trage pe furiş o ţigară, un praf sau o duşcă de băutură şi pentru a organiza

răfuieli între găşti, Tylenol îl înfruntă pe Ahmad, care încă mai poartă pantalonii scurţi de sport.

Un autobuz al şcolii l-a lăsat în parcare, după antrenamentul de la ferma aflată la cincisprezece minute depărtare.

Astăzi are zece minute ca să facă duş, să se schimbe şi să străbată cele şapte cvartale până la moschee, pentru lecţia lui bisăptămânală de Coran; sperase să câştige timp intrând pe uşile duble, care ar trebui să fie deschise. De obicei, la ora asta târzie, nu mai e nimeni pe-acolo în afară de câţiva elevi de clasa a noua care folosesc coşul de baschet, aşa strâmb cum e, şi joacă. Dar astăzi, un grup de negri şi hispanici, a căror apartenenţă la o bandă sau alta e declarată prin albastrul şi roşul curelelor de la pantalonii largi şi de bandanele şi de eşarfele de raperi legate pe cap, formează un amestec eterogen, de parcă vremea blândă ar fi declarat un armistiţiu.

— Hei, arabule!

Tylenol stă drept în faţa lui, flancat de alţi băieţi îmbrăcaţi cu tricouri albastre mulate. Ahmad se simte vulnerabil, aproape gol în pantalonii săi scurţi de atletism, şosetele cu dungi, jambierele uşoare ca pana şi maioul pătat pe care sudoarea a lăsat, în faţă şi în spate, o formă de fluture; aşa cum stă acolo, cu membrele lui zvelte dezgolite, se simte frumos, iar frumuseţea e un afront pentru brutele din lumea asta.

— Ahmad, îl corectează el, şi rămâne acolo, nemişcat, simţind cum îi iese prin pori căldura extenuării, după săriturile şi alergarea care i-au scos inima din piept. Se simte strălucitor, iar ochii mici şi înfundaţi în orbite ai lui Tylenol scapără, privindu-l.

— Am auzit că te-ai dus la biserică s-o auzi pe Joryleen cum cântă. De unde şi până unde?

— Ea m-a invitat.

— Te-a invitat pe dracu'. Eşti arab. Nu mergi tu acolo.

— Dar m-am dus. Oamenii au fost prietenoşi. O familie a dat mâna cu mine şi mi-a zâmbit.

— Nu ştiau nimic despre tine. Te-ai dus acolo ca un prefăcut ce eşti.

Ahmad stă puţin încordat, depărtându-şi un pic picioarele încălţate în pantofi uşori pentru a avea mai mult echilibru, pregătindu-se de atacul inevitabil al lui Tylenol.

Dar căutătura chinuită se transformă într-un aer superior.

— Oamenii v-au văzut dup-aia cum aţi plecat amândoi.

— Da, după slujbă. Ei, şi?

Acum sigur îl va ataca. Ahmad plănuieşte o eschivă spre stânga cu capul, apoi o lovitură cu dreapta în stomacul moale al lui Tylenol, după care să-şi ridice brusc genunchiul. Dar duşmanul său îşi lasă zâmbetul superior să se deschidă într-un rânjet.

— Şi nema, dacă-i după ea. Da' mi-a zis să-ţi spun ceva din partea ei.

— A, da?

Ceilalţi băieţi, lingăii în tricouri albastre, ascultă. Ahmad are de gând ca, odată ce Tylenol se prăbuşeşte pe betonul crăpat, chircindu-se şi icnind, s-o ia la goană printre ceilalţi băieţi uimiţi şi să se adăpostească în clădirea şcolii.

— Zice că nu poa' să te sufere. Zice că nu dă nicio lăbăreală pe tine. Ştii ce e o lăbăreală, arabule?

— Am auzit expresia.

Simte cum faţa îi încremeneşte, ca şi cum ar fi învelită în ceva cald.

— Aşa că nu-mi mai pasă de tine şi de Joryleen, încheie

Tylenol, apropiindu-se şi mai mult, aproape drăgăstos. Râdem de tine. Mai ales când o fut. Ne futem pe rupte în ultimul timp. O lăbăreală e atunci când ţi-o faci singur, cum faceţi voi, arabii. Toţi sunteţi homalăi, frate.

Puţinul public din jurul lor râde, iar Ahmad îşi dă seama după căldura chipului său că s-a îmbujorat. Asta îl înfurie atât de tare încât îmbrânceşte orbeşte trupurile musculoase până ajunge la uşa dinspre vestiare, prea târziu acum pentru duş, prea târziu pentru lecţie, şi nimeni nu încearcă să-l oprească. În schimb, în spatele lui se aud fluierături şi scheunături, de parcă ar fi o albă cu picioare frumoase.

Moscheea, cea mai umilă dintre cele din New Prospect, e la etaj, deasupra unui salon de manichiură şi unei agenţii de încasat cecuri, aflate într-un şir de dughene, printre care se numără şi o casă de amanet cu vitrina prăfuită, un anticariat, o cizmărie unde se fac şi sandale, o spălătorie chinezească la care ajungi coborând câteva trepte, o pizzerie şi o băcănie specializată în mâncăruri din Orientul Mijlociu

— Linte, bob, hummus şi halva, falafel, couscous şi tabouleh descompunându-se în pachete cu înscrisuri simple care, lipsite de

imagini şi cu literele lor îngroşate, arată ciudat în ochii de american ai lui Ahmad. La patru cvartale mai la vest începe aşa-zisul cartier arăbesc, ridicat de turcii şi sirienii care lucrau ca tăbăcari sau vopsitori în vechile uzine, şi se întinde pe această parte a Main Street, dar Ahmad nu se aventurează niciodată acolo; explorarea identităţii lui islamice se opreşte în moschee. Moscheea l-a primit când era un copil de unsprezece ani; l-a lăsat să se nască a doua oară.

Ahmad deschide uşa verde scorojită, cu numărul 2781 Vi, dintre salonul de manichiură şi unitatea, cu ferestrele sale mari mascate de jaluzele gălbui, ce-şi face reclamă cu sloganul ÎNCASAM CECURI: Comision minim. O scară îngustă duc despre al-masjid al-jămi, locul de rugăciune. Uşa verde şi lungul şir de trepte, fără ferestre îl speriaseră primele daţi când venise aici, căutând ceva de care auzise în flecăreala colegilor săi negri despre moscheile lor, despre îndrumătorii lor care „nu înghiţeau toate căcaturile". Alţi băieţi de vârsta lui se înscriseseră în corurile bisericeşti sau la cercetaşi. Crezuse că ar putea găsi în religie o urmă a frumosului său tată, care ieşise din scenă chiar în momentul când el începea să aibă amintiri. Mama lui uşuratică nu mergea niciodată la biserică, dar îi făcea pe plac ducându-l cu maşina la moscheea asta de la etaj, acele prime daţi şi chiar şi după aceea, când îi permitea programul, până când a devenit un adolescent pentru care strada era relativ sigură. Salonul spaţios convertit în lăcaş de cult fusese la un moment dat sală de dans, iar biroul imamului înlocuise foaierul unde elevii care urmau cursuri de step şi dansuri de societate, cei mici însoţiţi de părinţi, îşi aşteptau lecţiile. Închirierea şi transformarea spaţiului au avut loc în ultima decadă a secolului trecut, dar Ahmad are impresia că aerul închis e încă plin de ecourile unui pian care zăngăne şi de un iz de strădanie stângace, lumească. Scândurile roase, instabile, pe care se exersaseră atâţia paşi laborioşi, sunt acoperite acum de covoare mari, orientale, unele peste altele, şi ele roase pe alocuri.

Omul de serviciu, un libanez bătrân şi zbârcit, şchiop şi adus de spate, aspiră covoarele şi face curat în biroul imamului şi în camera copiilor creată pentru a răspunde nevoii occidentale de baby-sitting, dar ferestrele, destul de înalte pentru a-i descuraja pe curioşii interesaţi de dansatori sau de credincioşi, îi sunt inaccesibile şi au devenit aproape opace din cauza murdăriei acumulate. Prin ele nu se văd decât norii, şi aceia întunecaţi. Nici măcar vinerea, la şalăt al-Jum a,

când se ţine o predică din minbar, lăcaşul de rugăciune nu se umple de tot, în timp ce moscheile prospere, moderne din Harlem şi Jersey City se îngraşă cu emigranţi proaspeţi din Egipt, Iordania, Malaysia şi Filipine. Musulmanii de culoare din New Prospect şi adepţii apostaţi ai Naţiunii Islamice rămân în lăcaşurile lor de la mansarde şi de deasupra magazinelor. Speranţa şeicului Rashid de a deschide, într-unul dintre spaţiile sale de la etajul trei, un kuttabx unde să li se predea Coranul copiilor e departe de a deveni realitate. Ahmad a rămas singurul elev la lecţiile pe care le-a început în urmă cu şapte ani alături de alţi opt copii, cu vârste între nouă şi treisprezece ani. E singur cu profesorul său, a cărui voce domoală se face mai bine auzită, în orice caz, în faţa unui public mai mic. Ahmad nu se simte tocmai în largul lui în prezenţa îndrumătorului său, dar îl respectă, aşa cum îi cer Coranul şi Ḥadīth.

De şapte ani, Ahmad vine aici de două ori pe săptămână, timp de o oră şi jumătate, ca să înveţe Coranul, dar în restul timpul nu are ocazia să-şi exerseze arabă clasică. Această limbă elocventă, al-lugha al-fushă, îi umple încă greoi gura, cu toate silabele ei guturale şi consoanele emfatice punctate, şi-i derutează ochii: scrisul cursiv, presărat cu diacritice, i se pare mărunt, iar cititul de la dreapta la stânga impune încă minţii sale o schimbare de viteze. Pe măsură ce lecţiile care au avansat lent prin textul sfânt au presupus numeroase recapitulări şi interpretări, şeicul Rashid şi-a dezvăluit preferinţa pentru surele meccane timpurii, mai scurte, poetice, intense şi criptice în comparaţie cu textele prozaice din prima jumătate a cărţii, în care Profetul s-a apucat să guverneze Medina cu legi amănunţite şi poveţe lumeşti.

Astăzi, profesorul spune:

— Hai să ne aplecăm asupra „Elefantului”. Este a o sută cincea sură.

1 Şcoală religioasă.

Pentru că şeicul Rashid nu vrea să polueze arabă clasică a elevului său, învăţată cu migală, cu sunetele unei limbi colocviale moderne, al-lugha al – ammiyya, dialectul său yemenit, îşi ţine lecţiile într-o engleză fluentă, dar destul de formală, pe care o rosteşte vag dezgustat, cu buzele sale vineţii, încadrate de barba şi mustaţa sa îngrijită, pungite ca pentru a păstra o distanţă ironică.

— Citeşte-mi-o, îi spune el lui Ahmad, cu simţ al ritmului, te rog.

Îşi închide ochii, ca să asculte mai bine; pe pleoapele sale

coborâte are o reţea de vinişoare roşiatice, foarte vizibile în contrast cu faţa sa albă, ca de ceară.

Ahmad recită formula de invocare „bi-smi llăhi r-rahmăni r-rahim" şi, încordat din cauză că profesorul îi ceruse să simtă ritmul, atacă primul rând al surei: „alam tara kayfa fa ăla rabbuka bi-ashăbi l-fil". Tot cu ochii închişi, în timp ce se lasă pe spate, sprijinindu-se de pernele jilţului său lat, argintiu, cu spătar înalt, pe care stă la birou şi-şi primeşte elevul – înghesuit într-un colţ al biroului pe un scaun spartan din plastic, ca cele de la bufetul aeroporturilor din oraşele mici –, şeicul îi atrage atenţia:

— Ş, h, sunt două sunete distincte, nu „sh". Pronunţă-le ca în „asshole" 1. Iartă-mă; ăsta e singurul cuvânt din limba diavolilor care mi-a venit în minte. Nu exagera la ocluziva glotală; arabă clasică nu e un dialect african cu clicuri2.

Trebuie să emiţi sunetul cu graţie, ca şi cum ţi-ar fi o a doua natură. Ceea ce şi este, bineînţeles, pentru vorbitorii nativi şi pentru elevii sârguincioşi. Să menţii ritmul, în ciuda sunetelor dificile. Accentuează ultima silabă, cea care rimează.

Mai ţii minte regula? Accentul cade pe vocala lungă dintre două consoane sau pe o consoană urmată de o vocală scurtă, urmată de două consoane. Continuă, te rog, Ahmad.

1 Nenorocit (engl.).

2 Sunete produse prin blocarea şi eliberarea rapidă a fluxului de aer în cavitatea orală, folosite în anumite dialecte africane.

Pe buzele profesorului, chiar şi pronunţia lui „Ahmad".

capătă tăişul discret, bucla plină de simţire a sunetului constrictiv.

— …alam yaj'al kaydahuim şi tadlâl…

— Întăreşte „lâl"-ul ăla, spune şeicul Rashid, tot cu ochii închişi, tremurând de parcă ar fi făcuţi din gelatină. Se simte chiar şi în traducerea învechită a reverendului Rodwell din secolul al XIX-lea: „Oare n-a dus El prihana lor pe pustii?"

Deschizând pe jumătate ochii, explică:

— Prihana tovarăşilor elefantului, adică. Se spune că sura se referă la o întâmplare reală, la un atac asupra Meccăi al lui Abraha al-habashî, care era viceregele Yemenului, pământul înmiresmat al strămoşilor mei războinici. În vremea aceea, desigur, armatele aveau nevoie de elefanţi; elefanţii erau tancurile lor Sherman Mi,

Humvee-urile lor blindate; să sperăm că erau înzestraţi cu o piele mai groasă decât nefericitele Humvee-uri trimise de Bush bravelor lui trupe din Irak. Se spune că acest eveniment istoric a avut loc cam în acelaşi timp cu naşterea Profetului, adică în anul 570, după calendarul creştin. Probabil că auzise în familie – nu de la părinţii lui, pentru că tatăl murise înainte de naşterea sa, iar mama a murit pe când el avea şase ani, dar poate de la bunicul lui, Abd al-Muţţalib, şi de la unchiul lui, Abu Ţălib

— Despre această bătălie legendară, la lumina focului din taberele haşemite. O vreme, pruncul a fost lăsat în grija unei doici beduine şi poate că de la ea, cel puţin aşa se spune, a deprins puritatea cerească a arabei pe care o vorbea.

— Domnule, aţi spus „se pare", şi totuşi primul verset al surei conţine o întrebare „Nu ai văzut?" – de parcă profetul şi cei care-l ascultau văzuseră.

— Cu ochii minţii, oftează profesorul. Profetul a văzut multe cu ochii minţii. Cât despre adevărul istoric al atacului lui Abraha, opiniile unor învăţaţi la fel de cucernici şi de convinşi de natura divină a Coranului diferă. Citeşte-mi ultimele trei versete, deosebită profunzime a inspiraţiei.

Lasă-ţi răsuflarea să curgă. Pune accent pe pasajele nazale.

Fă-mă să aud vântul deşertului.

— Wa arsala alayhim ţayran abăbil, intonează Ahmad, încercând să-şi coboare vocea spre adâncimile grave şi frumoase din gâtul său, astfel că simte vibraţia sfântă în sinusuri; „tarrmhim b-hijăratin min sijjâl", continuă el, atingând, cel puţin pentru urechile sale, o rezonanţă de spaţiu închis.

„Fa-ja alahum ka – aşfin ma kul".

— E mai bine acum, conchide alene şeicul Rashid, fluturându-şi ca să-l oprească mâna moale şi albă, cu degete ce par sinuos de lungi, deşi corpul său, îmbrăcat într-un caftan cu broderie delicată, este slab şi mărunt. Pe dedesubt poartă pantalonii albi, sirwăl, iar capul său îngrijit e îmbrăcat perfect de tichia de dantelă albă, fără boruri, amăma, care-i afirmă identitatea de imam. Pantofii negri, micuţi şi ţepeni ca de copil, ies de sub tivul caftanului atunci când îi ridică şi-i aşază pe scăunelul tapisat cu acelaşi material opulent, în care lucesc o mie de fire argintii, ce acoperă jilţul impunător din care îşi ţine lecţiile.

— Şi ce ne spun aceste superbe versete?

— Ne spun, îndrăzneşte Ahmad, roşind de ruşinea de a întina textul sfânt cu o parafrază stângace, cu atât mai mult cu cât aceasta se bazează mai puţin pe citirea textului în arabă veche şi mai mult pe studierea pe furiş a traducerilor englezeşti, ne spun că Dumnezeu a trimis stoluri de păsări, le-a mânat spre pietrele de lut ars, şi oamenii elefantului s-au prefăcut în fire de iarbă care au fost mâncate. Devorate.

— Da, mai mult sau mai puţin, spune şeicul Rashid. „Pietrele de lut ars", cum spui tu, probabil că proveneau dintr-un zid care s-a prăbuşit, sub greutatea păsărilor, imagine care pentru noi rămâne oarecum neclară, dar care e limpede ca un cristal în versiunea gravată a Coranului care există în Paradis. Ah, Paradisul; cu toţii îl aşteptăm cu nerăbdare.

Îmbujorarea lui Ahmad păleşte treptat, lăsându-i pe chip o pojghiţă de jenă. Şeicul a închis din nou ochii, cufundat în reverie.

Când tăcerea se întinde chinuitor, Ahmad întreabă:

— Domnule, sugeraţi cumva că versiunea la care avem noi acces, lăsată de către primii califi la douăzeci de ani de la moartea Profetului, e cumva imperfectă, în comparaţie cu versiunea veşnică?

— Trebuie că imperfecţiunile, rosteşte răspicat profesorul, se ascund în noi înşine – în ignoranţa noastră şi în relatările vorbelor Profetului făcute de primii discipoli şi scribi.

Până şi titlul surei despre care vorbim, de pildă, poate fi o transcriere greşită a monarhului Abraha, Alfilas, care odată cu pierderea ultimei litere a devenit al-Fâl – elefantul. Se poate presupune că stolurile de păsări sunt o metaforă pentru un soi de proiectile lansate cu o catapultă, pentru că altfel am avea imaginea dizgraţioasă a unor creaturi înaripate, mai puţin cumplite decât pasărea roc din o mie şi una de nopţi, dar mai numeroase, probabil, care îşi înfigeau ciocurile în pietrele de lut, bi-hijăratin. Vei vedea că doar în acest al patrulea verset există vocale lungi care nu se află la sfârşitul rândului. Deşi refuzase cu dispreţ să fie numit poet.

Profetul a reuşit, mai ales în aceste versete timpurii, să obţină efecte complicate. Dar da, versiunea care ne-a fost lăsată nouă, deşi ar fi o blasfemie s-o numim imperfectă, are, din cauza ignoranţei noastre de muritori, o nevoie acută de interpretare, iar interpretările date de-a lungul a paisprezece secole diferă. Sensul exact al cuvântului abăbâl, de pildă, rămâne chiar şi după atâta vreme nesigur, din moment ce nu

mai apare în altă parte. În greacă există un termen, dragă Ahmad, pentru un astfel de cuvânt unic şi deci imposibil de explicat: hapax legomenon. În aceeaşi sură, un alt cuvânt misterios e sijjil, deşi acesta apare de trei ori în

Coran. Însuşi Profetul a prevăzut dificultăţile şi, în cel de-al şaptelea verset al celei de-a treia sure, „Sura familiei Intrăn", recunoaşte că unele expresii sunt clare – muhkamăt, de pildă – dar că pe altele le înţelege doar Dumnezeu. Aceste pasaje obscure, aşa-zisele mutashăbihăt, sunt căutate de către duşmanii credinţei adevărate, de către cei „cu îndoială în inimă", cum spune Profetul, pe când cei înţelepţi şi credincioşi spun: „Noi credem în aceasta; toate sunt de la Domnul nostru". Te plictisesc, dragul meu?

— O, nu, răspunde Ahmad, cu sinceritate; căci, în timp ce profesorul continuă să murmure nestingherit, elevul simte cum i se cască un hău pe dinăuntru, un abis al unui trecut problematic şi inaccesibil.

Aplecându-se în faţă în jilţ, şeicul imprimă discursului o energie vehementă, gesticulând revoltat cu mâinile sale cu degete lungi.

— În răutatea lor oarbă, intelectualii occidentali atei pretind că această Carte Sfântă ar fi un talmeş-balmeş de fragmente şi falsuri adunate într-o grabă neglijentă şi aranjate în cea mai infantilă ordine posibilă, pur şi simplu după mărime, primele sure fiind cele mai lungi. Pretind că au găsit nenumărate ambiguităţi şi contradicţii. De pildă, recent a avut loc o controversă destul de amuzantă pe marginea unei lucrări academice a unui specialist german în limbile vechi din Orientul Mijlociu, un anume Christoph Luxenberg, care susţine că multe dintre ambiguităţile Coranului dispar dacă termenii nu sunt citiţi în arabă, ci ca omonime siriene. Cele mai notorii exemple, pretinde el, sunt acelea din superbele sure „a fumului" şi „a muntelui", căci cuvintele care au fost traduse tradiţional prin „fecioare cu ochii mari şi negri" înseamnă de fapt „struguri albi" sau „limpezime de cristal".

Tot astfel, băieţii fermecători comparaţi cu nişte „mărgăritare împrăştiate" din „Sura omului", sunt, de fapt, „struguri reci" – ceea ce se referă la o băutură răcoritoare de struguri de care cei aleşi se vor bucura în Paradis, în timp ce osândirii vor bea metal topit în Iad. Mă tem că această interpretare ar face Paradisul mult mai puţin atrăgător în ochii multor tineri. Ce părere ai tu, un tânăr credincios?

Cu o însufleţire aproape comică, profesorul se apleacă şi mai mult, coborându-şi picioarele pe podea, astfel că pantofii nu i se mai văd; buzele şi pleoapele i se deschid în aşteptarea răspunsului.

— O, nu, eu tânjesc după Paradis, răspunde Ahmad, luat prin surprindere, deşi abisul dinăuntrul său se întinde tot mai mult.

— Nu e doar o atracţie, continuă şeicul Rashid, un loc îndepărtat unde să faci turism, ca Hawaii-ul, ci ceva la care aspirăm, aspirăm cu patimă, nu-i aşa?

— Da.

— Şi care ne face să ne pierdem răbdarea cu lumea asta, o umbră atât de palidă şi de jalnică a celei de apoi?

— Da, exact.

— Şi, dacă huriile cu ochi negri sunt doar struguri albi, asta îţi mai stinge dorul de Paradis?

— O, nu, domnule, răspunde Ahmad, în timp ce aceste imagini dintr-altă lume i se învârt ca un vârtej în minte.

Deşi unii ar fi putut interpreta momentele acestea de provocare ale şeicului Rashid drept ironice, cochetând periculos cu flăcările Iadului, Ahmad le considerase întotdeauna încercări maieutice de a obţine de la elevul său nuanţele şi complicaţiile necesare, îmbogăţind astfel o credinţă superficială şi radicală în inocenţa sa. Dar astăzi contactul cu ironia maieutică pare mai aspru, stomacul băiatului se strânge dureros şi el vrea ca lecţia să se termine.

— Bine, declară profesorul, cu buzele închizându-i-se într-un mugur etanş de carne. Eu, unul, am interpretat întotdeauna huriile ca nişte metafore ale unui extaz greu de imaginat, un extaz cast şi veşnic, şi nu ca un act propriu-zis de copulaţie cu femei în carne şi oase – sclave blânde, cu forme rotunde. Copulaţia, în forma ei obişnuită, este, desigur, însăşi esenţa efemerului lumesc, a plăcerii zadarnice.

— Dar… începe Ahmad fără să vrea, roşind din nou.

— Dar…?

— Dar Paradisul trebuie să fie un loc… un loc real.

— Bineînţeles, dragă băiete – cum altfel? Şi totuşi, ca să continuăm rapid cu problema asta a perfecţiunii textului, chiar şi în formulările mai blânde atribuite guvernării medineze a Profetului, învăţaţii necredincioşi pretind că au descoperit stângăcii. Poţi să-mi citeşti te rog – ştiu, umbra se întinde, ziua de primăvară de dincolo de geamurile noastre îşi dă jalnicul sfârşit – citeşte-mi, te rog, versetul

paisprezece din cea de-a şaizeci şi patra sură, „Sura înşelării întreolaltă”.

Bâjbâind, Ahmad găseşte pagina în exemplarul său din

Coran cu paginile îndoite la colţuri şi parcurge cu voce tare pasajul „vă ayyuhă lladhina amanu inna min azwăjikum wa awlădikum aduwwan lakum fa hdharuhum, wa în la fuwa taşfahii wa taghfiru fa-inna llăha ghafurun rahâm”.

— Bine. Adică destul de bine. Trebuie să lucrăm mai mult, bineînţeles, la accentul tău. Ahmad, poţi să-mi spui repede ce înseamnă?

— Să zice că nevestele şi copiii vă sunt duşmani. Feriţi-vă de ei. Dar dacă… ăă… iertaţi şi sunteţi miloşi şi blânzi, Dumnezeu va fi milostiv şi îndurător.

— Dar nevestele şi copiii?! Cum pot să fie „duşmani”?

De ce ar avea nevoie de iertare?

— Păi poate pentru că te distrag de la jihăd, de la lupta prin care devii pur şi te apropii de Dumnezeu.

— Perfect! Ce discipol minunat eşti, Ahmad! Nici eu n-aş fi zis-o mai bine. tă fu wa taşfahii wa taghfiru – află şi şafaha, înfrânaţi-vă şi întoarceţi-vă faţa de la ele! Trăiţi fără femeile astea din carne nedumnezeiască, fără povara asta lumească, fără aceste sclave spurcate ale sorţii! Călătoriţi fără bagaje, direct în Paradis! Spune-mi, dragă Ahmad, te temi să intri în Paradis?

— O, nu, domnule. De ce m-aş teme? Aştept asta cu nerăbdare, ca orice bun musulman.

— Da. Sigur că aşteaptă. Aşteptăm. Îmi umpli inima de bucurie. Pentru lecţia viitoare, fii bun şi pregăteşte „Sura celui îndurător” şi „Sura celei ce se întâmplă”. Adică, stirele cincizeci şi cinci şi cincizeci şi şase – sunt una după alta, ca să-ţi vină uşor. Ah, şi Ahmad…

— Da?

Ziua de primăvară trecuse, dincolo de ferestrele orientate în sus, transformându-se în seară, cu un cer indigo prea pătat de lămpile cu vapori de mercur din centrul oraşului ca să etaleze mai mult de un pumn de stele. Ahmad încearcă să-şi amintească dacă tura de la spital a mamei se va fi terminat deja. Dacă nu, poate că va găsi un pahar cu iaurt în frigider, căci altfel va fi nevoit să recurgă la snackurile dubioase de la Shop-a-Sec.

— Presupun că n-ai să te mai întorci la biserica negrilor din

centrul oraşului. Şeicul ezită, apoi vorbeşte ca şi cum ar cita dintr-un text sacru: Spurcaţii pot să pară strălucitori, iar diavolii îi imită bine pe îngeri. Rămâi pe Calea cea

Dreaptă – indină ş-sirăţa mustaqâm. Fereşte-te de oricine, oricât de ispititor ar fi, care te îndepărtează de fiinţa pură a lui Allah.

— Dar întreaga lume, mărturiseşte Ahmad, e o asemenea ispită.

— Nu trebuie să fie. Profetul însuşi era un om cu îndeletniciri lumeşti: negustor, soţ, tată de fete. Şi totuşi, la patruzeci de ani a devenit unealta pe care Dumnezeu a ales-o ca să-l poarte ultimul şi supremul cuvânt.

Telefonul celular ascuns adânc printre faldurile hainelor şeicului sună brusc pe tonul lui vibrant, semimuzical, iar Ahmad profită de ocazie pentru a fugi la adăpostul serii, în lumea de afară, cu aglomeraţia ei de faruri gonind spre casă, cu aromele de prăjeală de pe trotuare şi cu parfumul său de crengi albite de flori şi de mâţişori lipicioşi.

Deşi sunt sentimentale şi a participat la ele de atâtea ori, ceremoniile de absolvire de la Central High îl emoţionează pe Jack Levy până la lacrimi. Toate încep cu acordurile din Pomp and Circumstance şi cu procesiunea demnă de absolvenţi în robele lor negre fluturânde şi cu tichiile de carton într-un echilibru precar şi se termină cu parada de pe alee, mai vie, plină de zâmbete, de strângeri de mână între părinţi şi de bătut palma, în acordurile Marşului colonelului Bogey şi ale Wben the Saints Go Marching în

Până şi cei mai recalcitranţi şi mai rebeli elevi, chiar şi cei ce poartă inscripţia ÎN SFÂRŞIT, LIBERI pe cartoane sau mănunchiuri elegante de flori de hârtie împletite cu şnurul robei, par îmblânziţi de natura finală a ceremoniei şi de pietatea desuetă a discursurilor. Puneţi umărul la propăşirea

Americii, li se spune. Luaţi-vă în primire locurile care vă aşteaptă în armatele paşnice ale societăţii democratice. Chiar dacă vă zbateţi ca să reuşiţi, fiţi generoşi cu semenii voştri.

Gândiţi-vă, în ciuda tuturor scandalurilor de corupţie politică şi de abuzuri ale corporaţiilor prin care presa ne descurajează şi ne scârbeşte zilnic, la binele comun. Acum începe viaţa adevărată, află elevii. Paradisul educaţiei oferite de stat şi-a închis porţile. O grădină, se gândeşte Levy, a învăţării pe de rost ignorate cu un aer plictisit, în care cei răi şi proşti îi domină pe cei timizi şi conştiincioşi, dar o

grădină totuşi, o parcelă verde de speranţe, un răsad brut şi neîngrijit al aspiraţiilor acestei naţiuni. Faceţi abstracţie de poliţiştii înarmaţi plasaţi ici şi colo în spatele amfiteatrului şi de detectoarele de metale de la fiecare uşă. Uitaţi-vă mai bine la absolvenţi, la gravitatea zâmbitoare cu care îşi joacă rolul, în aplauzele loiale de care niciunul dintre ei nu e privat, nici măcar cel mai şters sau cel mai derbedeu, uitaţi-vă cum se înşiruie repede pe scenă, de pe avanscena pregătită parcă pentru o formaţie de rock cu pretenţii artistice, printre şiruri de flori şi ghivece de palmieri, când îşi primesc diplomele din mâna lunecosului de Nat Jefferson, şeful şcolilor din New Prospect, în timp ce numele le sunt intonate monoton la microfon de către directoarea interimară a liceului, micuţa Irene Tsoutsouras. Diversitatea numelor se oglindeşte în cea a tipurilor de încălţăminte ivite de sub tivurile unduitoare ale robelor, în timp ce ei înaintează sprinten în pantofi Nike uzaţi, se fâţâie mândri pe tocuri cui sau îşi târşâie picioarele în sandale largi.

Jack Levy începe să se sufoce. Docilitatea oamenilor, dorinţa lor fundamentală de a le face altora pe plac! Evreii Europei gătindu-se cu cele mai bune haine ca să fie mânaţi spre lagărele de exterminare. Elevii şi elevele, deveniţi brusc bărbaţi şi femei, strângând mâna bine antrenată a lui Nat

Jefferson, un gest pe care nu l-au mai făcut şi nu-l vor mai face niciodată. Administratorul negru lat în umeri, care s-a dovedit a fi un maestru al surfului pe valurile politicii locale când puterea electorală a trecut de la albi la negri şi acum la hispanici, îşi împrospătează zâmbetul pentru fiecare chip de absolvent, arătându-le o curtoazie deosebită – cel puţin aşa i se pare lui Levy – elevilor albi, aflaţi aici în minoritate evidentă. Mulţumim pentru că aţi rămas la noi, pare să spună strângerea sa de mână prelungită călduros. Vom pune pe picioare America/New Prospect/ Central High. În mijlocul unei liste aparent fără sfârşit, Irene citeşte cu voce tare: „Ahmad Ashmawy Mulloy". Băiatul se mişcă elegant, e înalt, dar nu dizgraţios, jucându-şi rolul, dar fără să exagereze – prea demn ca să se maimuţărească, precum unii dintre colegii săi, pentru susţinătorii din public, cu fluturări de mână şi chicoteli. Are puţini susţinători – se aud aplauze răzleţe. Aşezat în primul rând, între alţi doi membri ai corpului profesoral, Levy scapă cu un gest furiş de lacrimile ce începuseră să curgă, gâdilându-i aripile nasului.

Binecuvântarea e dată de un preot catolic şi, ca un hatâr făcut comunităţii musulmane, de un imam. Un rabin şi un prezbiterian ţinuseră nişte predici prea lungi după gustul lui Jack Levy. Imamul, îmbrăcat în caftan, cu un turban înfăşurat strâns, de un alb orbitor, stă în picioare, la tribună, şi şuieră în arabă de parcă ar înfige un pumnal în publicul tăcut. Apoi începe în engleză, poate traducând cele spuse:

— Cunoscătorul celor văzute şi nevăzute! Măreţul! Preaînaltul! Dumnezeu este Creatorul tuturor lucrurilor! El e

Unicul! Cuceritorul! Trimis-a ploaia din ceruri: apoi mânat-a şuvoaiele cu măsură, iar şuvoaiele adus-au cu ele vârtej de spumă. Iar din metalele topite în foc de dragul podoabelor sau uneltelor ridicatu – s-a zgură. Cât despre spumă, ea piere iute:

cât despre cele ce-i sunt de folos omului, acestea rămas-au pe pământ. Absolvenţilor de azi le spunem: ridicaţi-vă deasupra spumei, deasupra zgurei, şi aplecaţi-vă mai bine cu folos asupra pământului. Celor care ajung în primejdie urmând Calea cea Dreaptă, le repetăm vorbele Profetului: „Să nu ziceţi de cei ce pier pe calea Domnului că sunt morţi;

nu, ei sunt vii!”

Levy îl cercetează pe imam – un bărbat subţire, impecabil, întruchiparea unui sistem religios care a făcut, în urmă cu doar câţiva ani, sute de victime şi în rândul navetiştilor din nordul statului New Jersey. Mulţimea s-a adunat pe dealurile din New Prospect, să vadă fumul ce se împrăştia în valuri dinspre cele două turnuri gemene şi se retrăgea spre

Brooklyn – singurul nor din acea zi senină. Când Levy se gândeşte la Israelul măcinat de război şi la cele câteva sinagogi rămase în Europa, care au nevoie de protecţia poliţiei zi şi noapte, bunăvoinţa lui faţă de imam se risipeşte:

În veşmântul său alb, omul e ca un os în gâtlejul acestei ocazii festive. Pe Levy nu-l deranjează abrupta binecuvântare nazală a părintelui Corcoran, care pune capac îndelungatei ceremonii; evreii şi irlandezii au împărţit oraşele Americii generaţii la rând, şi doar tatăl şi bunicul lui Jack au fost nevoiţi să suporte eticheta batjocoritoare de „ucigaşi ai lui

Christos”.

— Ei, dom’le, am reuşit, spune profesorul din dreapta lui. E Adam Bronson, un emigrant din Barbados care predă matematica

pentru afaceri la clasa a zecea şi a unsprezecea. Mereu îi mulţumesc lui Dumnezeu când se termină un an şcolar fără crime.

— Te uiţi prea mult la ştiri, îi spune Jack. Noi nu suntem Columbine; asta a fost în Colorado – Vestul Sălbatic.

Central e mai sigur acum decât în copilăria mea. Bandele de negri aveau pistoale artizanale şi nu existau porţi păzite sau paznici. Monitorii de pe coridoare erau pe post de paznici. Aveau noroc dacă scăpau fără să fie îmbrânciţi pe scări.

— La început nu mi-a venit să cred, când am venit aici, îi spune Adam, cu accentul lui greu de înţeles – muzica unei insule blajine, cu un bubuit de tobe din depărtare –, când am văzut poliţiştii de pe holuri şi de la bufet. În Barbados foloseam în comun nişte terfeloage ferfeniţite şi scriam pe fiecare petic alb de hârtie, atât de preţioasă era educaţia pentru noi. Nici măcar nu visam să facem rele. Aici, în clădirea asta mare, voi aveţi nevoie de paznici ca la închisoare şi elevii fac orice ca să distrugă. Nu înţeleg ura asta americană faţă de ordine.

— Trebuie s-o vezi ca pe dragoste faţă de libertate.

Libertatea înseamnă cunoaştere.

— Elevii mei nu cred că vor avea vreodată nevoie de matematică pentru afaceri. Îşi închipuie că au computere care o să facă totul în locul lor. Cred că mintea omului e într-o vacanţă eternă, şi că de acum încolo singura ei treabă e să absoarbă distracţia.

Profesorii intră în rând, doi câte doi, iar Adam, care a nimerit lângă un profesor de pe partea cealaltă a culoarului, i-o ia înainte lui Levy, dar se întoarce şi continuă conversaţia:

— Jack, spune-mi şi mie o chestie. Mi-e cam jenă să întreb.

Cine e J-Lo ăsta? Elevii mei vorbesc tot timpul despre el.

— Despre ea. Cântăreaţă. Actriţă, spune Jack spre cel din faţa sa. Hispanică. A făcut carieră. Are un cur superb, cică.

Eu nu îmi mai dau seama. Vine un moment în viaţă, explică el, pentru ca profesorul din Barbados să nu-l considere tăios, când vedetele nu mai înseamnă mare lucru.

Profesorul cu care a făcut pereche la imnul de final este, abia acum observă, o femeie, domnişoara Mackenzie; predă engleza la clasa a douăsprezecea, numele ei mic e Caroline. Slabă, obsedată de fitness, cu maxilare pătrăţoase şi cu un păr cărunt tuns paj, demodat, cu bretonul la nivelul sprâncenelor.

— Carrie, spune Jack, afectuos. Ce-i cu chestia asta pe care am

auzit-o, cum că ai recomanda Sexus elevilor din anii terminali?

Caroline trăieşte cu o femeie în Paramus, iar Levy simte că poate glumi cu ea ca între bărbaţi.

— Nu fi porc, Jack, spune ea, fără să-i zâmbească. Era una dintre cărţile lui de memorii, aia cu Big Sur în titlu. Au avut-o pe lista de lecturi facultative, nimeni n-a fost obligat s-o citească.

— Da, dar ce-au înţeles din ea cei care au citit-o?

— Oh, se aude vocea ei plată, în care se simte o ostilitate incipientă, prin larma, foiala şi imnul ce încheie slujba, sunt foarte relaxaţi. Deja le-au văzut pe toate acasă.

Toată aglomeraţia umană a acestui eveniment festiv – absolvenţi, profesori, părinţi, bunici, unchi şi mătuşi, nepoate şi nepoţi – se îmbulzeşte afară din amfiteatru, în holul de la intrare, unde trofeele sportive, ca nişte comori ale unui faraon mort, sunt expuse în vitrine lungi în care stă închis un trecut magic, apoi pe uşile mari din faţă, deschise spre soarele începutului de iunie şi spre priveliştea prăfoasă a lacului de moloz, şi în jos, pe scări, trăncănind şi vociferând victorioasă. Odată, această scară impunătoare de granit dădea spre o peluză largă, cu tufişuri simetrice; dar nevoile automobilului au ciuntit şi apoi au înghiţit cu totul spaţiul ăsta, lărgind Tilden Avenue (rebotezată astfel în semn de protest de către consiliul orăşenesc majoritar democrat, după furtul din 1877 al prezidenţialelor de către o comisie electorală dominată de republicani, în cârdăşie cu

Sudul nerăbdător să scape de protecţia acordată populaţiei sale de culoare de către trupele Nordului), astfel că ultima treaptă de granit dă direct pe trotuar, un trotuar separat de asfaltul străzii de o fâşie îngustă de iarbă, care rămâne verde doar câteva săptămâni pe an, înainte ca arşiţa verii şi un lung şir de paşi nepăsători să transforme vegetaţia primăvăratică într-o masă informă de iarbă pârjolită. Dincolo de bordură, strada asfaltată, boţită ca un pat făcut în grabă, cu gropile ei peticite şi răspeticite şi cu adânciturile din smoală, lăsate de greutatea constantă a maşinilor şi camioanelor grăbite, a fost închisă temporar pentru circulaţie, pentru ca mulţimea ieşită de la ceremonie să aibă unde să stea, mulţumită de sine, aşteptându-i pe proaspeţii absolvenţi să predea robele în şcoală şi să-şi ia la revedere pentru ultima oară.

Amestecându-se în mulţime, deloc grăbit să se întoarcă acasă şi să înfrunte începutul unei veri pe care o va petrece alături de soţia lui

şi îmbufnat în urma schimbului de replici cu Carrie Mackenzie, care i-a lăsat impresia că a rămas pe dinafară într-o societate unde totul e posibil, Jack Levy dă nas în nas cu Teresa Mulloy. Cu obrajii pistruiaţi aprinşi de căldură, poartă o orhidee deja ofilită prinsă cu un ac pe sacoul şifonat al a unui costum de in deschis la culoare. O

salută solemn:

— Felicitări, domnişoară Mulloy!

— Bună, răspunde ea, transformând salutul într-o exclamaţie şi atingându-i uşor braţul, ca şi cum ar fi căutat să restabilească apropierea înfiripată între ei la ultima întâlnire.

Cred că te aşteaptă o vară minunată, continuă ea, agăţându-se în grabă de primele cuvinte care-i vin în minte.

Gândul îl descumpăneşte pe Jack.

— O… ca de obicei, ca de obicei, spune el. Nu facem mare lucru. Beth n-are concediu decât câteva săptămâni de la bibliotecă. Eu încerc să mai scot ceva bani din meditaţii. Avem un fiu în New Mexico şi-i facem o vizită de o săptămână, de obicei în august; e cald, dar nu zăpuşeală, ca aici. Beth are o soră la Washington, dar acolo e şi mai cald, aşa că de obicei vine ea la noi şi mergem cam o săptămână undeva la munte, pe lângă trecătoarea Delaware. Dar acum e ocupată ca naiba, mereu apare câte o urgenţă, aşa că vara asta…

Taci, Levy. Nu vorbi atât. Poate că era bine că-i scăpase acel „noi", amintindu-i acestei femei că era căsătorit. De fapt, are impresia că amândouă sunt croite pe acelaşi calapod, cu pielea lor albă şi tendinţa de îngrăşare, dar Beth e cu douăzeci de ani mai înainte.

— Dar tu şi Ahmad?

E îmbrăcată destul de cuviincios – costum de in crem peste o cămaşă albă – dar tuşele de culoare sugerează un spirit liber, o artistă, nu numai o mamă. Degetele ei îndesate, cu unghii scurte, sunt încărcate de inele cu turcoaze, iar braţele, acoperite cu puf auriu în bătaia soarelui, îi sunt pline de brăţări zăngănitoare aurii şi de coral. Cel mai surprinzător detaliu este un batic de mătase, cu modele abstracte şi cercuri în culori aprinse, înnodat sub bărbie, care-i acoperă părul până la linia neclară, cu firişoare roşcate, de unde începe bolta albă, de irlandeză, a frunţii. Urmăreşte privirea lui Levy şi, văzând că se uită la eşarfa cuviincioasă, dar simpatică, ea râde şi îi dă lămuriri:

— El mi-a cerut s-o port. A spus că singurul lucru pe care şi-l

doreşte la absolvire este ca mama lui să nu arate ca o târfă.

— Vai de mine! Dar oricum îţi stă foarte bine. Şi orhideea a fost tot ideea lui?

— Nu chiar. Ceilalţi băieţi le oferă flori mamelor şi s-ar fi jenat să n-o facă şi el. Are o latură conformistă.

Ochii ei verzi exoftalmici, spălăciţi ca nişte cioburi lustruite de valuri, par să-l privească pieziş de sub eşarfă; faptul că e acoperită presupune o provocare, sugerând o orbitoare goliciune absolută. Eşarfa sugerează supunere, şi asta îl excită. Se apropie de ea, în mijlocul îmbulzelii, de parcă ar lua-o sub aripa sa.

— Am observat şi alte femei care poartă batic, îi spune ea, negresele musulmane îmbrăcate în alb şi câteva absolvente, fiice de turci – aşa le ziceam când eram mică turci muncitorilor negricioşi de la fabrici, dar sigur că nu erau toţi turci. Mă gândeam: Oricum niciuna nu are un păr ca al meu. Maicile ar fi încântate. Spuneau că-mi etalez farmecele. La vremea aia mă întrebam ce or fi farmecele astea şi cum le puteai etala. Mie mi se părea farmecele astea că sunt acolo, pur şi simplu.

Ca şi el, sporovăieşte prea mult în mijlocul mulţimii agitate. El îi şopteşte convins:

— E frumos din partea ta că i-ai făcut pe plac lui Ahmad.

Faţa ei îşi pierde strălucirea răutăcioasă.

— Mi-a cerut atât de puţine, de-a lungul anilor, iar acum o să plece. Întotdeauna a părut atât de singur! A făcut chestia asta cu Allah de unul singur, fără ajutorul meu. De fapt, nu numai că nu l-am ajutat, mă enerva la culme că-i păsa atât de mult de un tată care n-a ridicat un deget pentru el. Pentru noi.

Dar cred că orice băiat are nevoie de un tată, iar dacă nu-l are, îl inventează. Ce zici de psihanaliza asta de doi bani?

Oare ea ştie că o doreşte? Lui Beth nu i-ar trece niciodată prin cap să vorbească despre Freud, cel care i-a încurajat timp de un secol pe oameni să se reguleze.

— Ahmad arăta bine în robă, spune Levy. Îmi pare rău că am încercat prea târziu să-l cunosc pe fiul tău. Mi-e simpatic, deşi bănuiesc că sentimentul nu e reciproc.

— Nu-i adevărat, ţi-e recunoscător pentru că vrei să-i arăţi mai multe posibilităţi. Poate că o va face singur mai încolo. Deocamdată îi dă înainte cu permisul de camionagiu. A trecut de examenul scris şi

peste două săptămâni are examenul fizic. Pentru districtul Passaic se ţine la Wayne.

Trebuie să verifice că nu eşti daltonist şi că ai vedere periferică bună. Întotdeauna mi s-a părut că Ahmad are ochi frumoşi. Negri. E ciudat, pentru că tatăl lui avea ochi mai deschişi la culoare, cam ca turta dulce. În mod normal te-ai fi aşteptat că ai lui Omar să fie mai negri, ţinând cont că eu am ochi deschişi.

— Ochii lui Ahmad au o umbră din verdele tău.

Ea nu ia în seamă complimentul şi continuă:

— Dar nu vede perfect. Are astigmatism, dar n-a vrut niciodată să poarte ochelari. Cu toată pioşenia lui, n-ai crede că e vanitos. Poate că nu e vanitate, mai degrabă crede că

Allah ţi-ar fi dat ochelari dacă ai fi vrut să porţi aşa ceva.

La baseball nu prea vedea mingea; de-asta a ales atletismul ca sport de primăvară.

Această avalanşă de detalii despre un băiat care, pentru

Jack Levy, nu se deosebeşte prea mult de sutele de elevi pe care îi vede în fiecare an îi confirmă bănuiala că femeia asta vrea să-l revadă.

— Cred că nu mai are nevoie de cataloagele alea cu colegii pe care i le-am adus acum o lună.

— Sper că nu le-a pierdut. Camera lui e o cocină, în afară de colţul în care se roagă. Trebuia să ţi le dea înapoi, Jack.

— No problema, señora.

Unii dintre oamenii din mulţimea agitată, entuziastă, dar care deja începe să se împrăştie, îi privesc de la distanţă, simţind că acolo se coace ceva. Se simte compromis de surescitarea lui Terry, pentru că încearcă să răspundă zâmbetului de pe faţa ei rotundă, luminoasă, înstelată de pistrui.

Un nor mare, întunecat alungă soarele, iar tabloul devine mohorât – lacul de moloz, strada închisă circulaţiei, mulţimea de părinţi şi rude gătite inimos, în culori vii, faţada oficială a Central High School, cu stâlpii de la intrare şi ferestrele cu gratii, înaltă ca un decor de operă pe lângă care cântăreţii unui duet par nişte pitici.

— E urât din partea lui Ahmad, spune mama lui, că nu ţi le-a adus înapoi la şcoală. Acum e prea târziu.

— Cum spuneam, nu-i nicio problemă. Ce-ar fi să trec eu într-o zi să le iau? O să dau telefon înainte, ca să fiu sigur că eşti acasă.

Când era copil şi locuia pe Totowa Road, când zona era încă destul de rurală, dacă făceai abstracţie de cele câteva ranch-uri noi, şi mergea iarna la şcoală, Jack se aventura uneori, ca să-şi pună curajul la încercare pe gheaţa unui iaz mlăştinos din drumul său, dispărut de multă vreme sub o construcţie. Apa nu era destul de adâncă încât să se înece – papura şi movilitele acoperite de iarbă îi trădau lipsa de adâncime – dar dacă gheaţa s-ar fi rupt, pantofii lui cei buni de piele, pentru şcoală, s-ar fi udat, s-ar fi umplut de noroi şi poate chiar s-ar fi stricat, iar pentru o familie cu banii atât de drămuiţi ca a lui, asta ar fi fost o catastrofă. La marginea argintie a norului se iveşte soarele, aruncând sclipiri pe baticul de mătase al lui Terry, în timp ce el aşteaptă înfiorat ca gheaţa să se crape.

III

Telefonul sună. Beth Levy se zbate să se extragă din scaunul ei preferat, un balansoar numit La-Z-Boy, acoperit cu un vinilin maro spălăcit care imită pielea de vacă netăbăcită şi echipat cu un suport pentru picioare acoperit cu o permită şi prevăzut cu o pedală, în care a stat, mâncând o farfurie de prăjiturele cu ovăz şi stafide – sărace în calorii în comparaţie cu fulgii de ciocolată sau biscuiţii cu cremă

— Şi s-a uitat la AII My Children pe WABC, după care schimbase canalul la As The World Turns, care începea la două. Se gândise deseori să pună un cablu mai lung, ca să poată aduce telefonul lângă scaun pe podea ziua, când nu se ducea la Biblioteca Clifton, dar niciodată nu-şi amintea să-i ceară lui Jack să cumpere cablul de la magazinul de telefoane, care e tocmai în mall-ul de pe Route 23. Când era mică, sunai pur şi simplu la AT & T, iar ei trimiteau un tip în uniformă gri (sau să fi fost verde?) şi pantofi negri, care rezolva tot pentru doar câţiva dolari. Era un monopol, şi asta nu e bine – când sunai în alt stat, ţi se taxa fiecare minut, iar acum poate vorbi cu Markie şi Herm ore întregi şi n-o costă aproape nimic –, dar nici nu-ţi mai repară nimeni telefonul. îl arunci dacă se strică, la fel cum faci cu un computer vechi sau cu ziarul de ieri.

În plus, pe undeva nici nu vrea să-şi facă viaţa mai uşoară din punct de vedere fizic; are nevoie de fiecare dram, oricât de neînsemnat, de mişcare. Când era mai tânără, după ce se măritase, se agita toată dimineaţa făcând paturile, dând cu aspiratorul şi spălând vasele, dar a devenit atât de expertă încât acum aproape că poate face toate lucrurile astea în somn; strânge paturile şi pune lucrurile la locul

lor ca o somnambulă, însă nu mai dă cu aspiratorul ca altă dată – noile aparate sunt mai uşoare şi, din câte ştie ea, ar trebui să fie mai eficiente, dar niciodată nu are peria potrivită şi îi vine greu să deschidă micul compartiment plin cu accesorii dinăuntrul aspiratorului; să asamblezi componentele e aproape ca un puzzle; la vechile maşinării verticale, care aveau luminiţa aia simpatică în faţă, ca un plug de zăpadă pe timp de noapte, era suficient să apeşi pe un buton ca să laşi fâşii aspirate pe covor, ca o maşină de tuns iarba pe gazon. Munca în gospodărie n-o obosea aproape deloc. Dar pe atunci nu ducea cu sine atâta greutate – e crucea pe care trebuie s-o poarte, mortificarea ei, cum spuneau oamenii religioşi.

Mulţi dintre colegii ei de la Biblioteca Clifton şi toţi tinerii care vin şi pleacă au telefoane mobile în genţi sau prinse la curea, dar Jack spune că e o escrocherie, că sunt costuri mari, ca la televiziunea prin cablu, pe care ea şi-o dorise, nu el. Dacă te luai după Jack, revoluţia electronică a adus cu sine nenumărate metode de a stoarce bani de la oameni, fără niciun efort, sub formă de taxe lunare pentru nişte servicii inutile, dar datorită cablului imaginea e sigur mai clară

— Nu mai sunt purici, nu mai fluctuează şi nu mai tremură – iar posibilităţile sunt atât de multe, că nici nu încape comparaţie; până şi Jack dă în unele seri pe canalul History. Deşi cărţile, zice el, sunt mult mai bune şi mai profunde, nu le termină aproape niciodată. Când a venit vorba despre telefoanele mobile i-a spus în faţă că nu vrea să fie găsit tot timpul, mai ales dacă are meditaţii – dacă are vreo problemă medicală, trebuie să sune la urgenţă, nu la el. N-a fost foarte subtil. Beth ştie că, pe undeva, nu prea i-ar păsa dacă ea ar muri. Umerii săi ar fi scutiţi de greutatea a o sută nouă kilograme. Pe de altă parte, ştie că el n-ar părăsi-o niciodată: simţul său evreiesc al responsabilităţii şi o loialitate sentimentală, probabil tot evreiască. Dacă ai fost persecutat şi ponegrit timp de două mii de ani, loialitatea faţă de cei dragi devine o bună tactică de supravieţuire.

Chiar sunt deosebiţi, Biblia n-a greşit aici. La serviciu, la bibliotecă, ei sunt cei cu glumele şi cu ideile. Înainte să-l întâlnească pe Jack la Rutgers, parcă nu simţise niciodată scânteile electrice ale contactului uman. Femeile cu care mai avusese de-a face, inclusiv mama lui, fuseseră probabil foarte deştepte. Genul „intelectuale evreice". Beth i se părea amuzantă, foarte relaxată şi veselă şi, deşi n-o spusese niciodată, naivă. Protectorul Dumnezeu luteran o crescuse

ferită de orice rele. Jack a trezit-o la realitate, s-a năpustit asupra ei, a copleşit-o, plin de sine. Era un pedagog înnăscut, după cum avea să se dovedească mai târziu, articulat, ager, care-şi închipuia că va deveni scriitor de scheciuri pentru Jack

Benny. Sau o fi fost Milton Berle?

Cine ştie pe unde o fi el acum – pe undeva pe afară, în ziua asta de vară imposibil de caldă şi de umedă, când ea de-abia se mişcă. Ar prefera să fie la serviciu, unde au măcar aer condiţionat ca lumea; cel înghesuit lângă fereastra din dormitorul lor mai mult face zgomot, iar Jack s-a zgârcit întotdeauna să instaleze unul jos. Bărbaţii umblă, se amestecă în mulţime. Ea a fost întotdeauna discretă, mai ales în comparaţie cu Hermione, care îşi tot expunea teoriile şi idealurile. Nu putea să sufere, spunea ea, felul în care părinţii ei acceptau întotdeauna cu seninătate tot ce ziceau sindicatele, democraţii sau The Saturday Evening Post, în timp ce pentru Elizabeth pasivitatea lor senină era reconfortantă. Întotdeauna fusese atrasă de locuri liniştite, parcuri şi cimitire şi biblioteci, înainte ca acestea să fi devenit zgomotoase.

Acum, unele aveau chiar muzică de fundal, ca restaurantele, iar jumătate din materialele împrumutate erau casete şi mai nou DVD-uri. Când era mică, îi plăcea Pleasant Street, aflată la câţiva paşi de Awbury Park – o întindere de verdeaţă – şi de parcul dendrologic de lângă reşedinţa Chew:

fagii cu crengi subţiri ale căror crengi o înconjurau ca un iglu mare şi verde şi acea presimţire a paradisului ascunsă printre vârfurile unduitoare ale copacilor înalţi, foarte înalţi, şi plopii dezvăluindu-şi albeaţa frunzelor de dedesubt la cea mai uşoară adiere de vânt ca şi cum ar fi fost locuiţi de spiriduşi – e uşor de înţeles că oamenii primitivi veneraseră odinioară copacii. Dacă o luai în cealaltă direcţie, cu troleibuzul care mergea pe Germantown Avenue, cale de un cvartal, ajungeai la Fairmont Park, care era cu adevărat nesfârşit, străbătut de râul Wissahickon. Autobuzul avea staţie şi la seminarul teologic luteran, cu clădirile sale frumoase de piatră şi cu seminariştii atât de tineri, de frumoşi şi plini de devotament; îi vedeai pe alei, la umbră, pe atunci nu erau chestiile astea cu muzică de chitară şi femei-preot şi discuţii despre căsătoriile între persoane de acelaşi sex. Tinerii din bibliotecă vorbesc tare de parcă ar fi la ei acasă, la fel e şi la cinema, nu mai există maniere, televiziunea i-a făcut pe toţi să uite de ele. Când ea

şi Jack iau avionul spre New Mexico, să-l viziteze pe Markie în Albuquerque, ceilalţi pasageri poartă pantaloni scurţi şi ceva ce seamănă cu nişte pijamale; acum, televiziunea i-a făcut pe oameni să se simtă peste tot acasă, să nu le pese cum arată – femei la fel de grase ca ea poartă pantaloni scurţi; probabil că nu se uită niciodată în oglindă.

Pentru că lucrează patru zile pe săptămână la bibliotecă, nu prinde suficiente episoade din serialele de peste zi ca să urmărească fiecare întorsătură a intrigii, dar cele câteva poveşti înaintează suficient de încet ca să nu simtă că a rămas pe dinafară. S-a obişnuit să mănânce la prânz un sandviş sau o salată sau resturile încălzite la microunde ale cinei de acum câteva seri – în ultima vreme, Jack nu mai termină tot din farfurie iar la desert, puţină prăjitură cu brânză sau câteva fursecuri, cu ovăz şi stafide dacă are chef să fie cumpătată, să se instaleze în scaunul ei şi să lase totul să curgă peste ea, actorii şi actriţele tinere, de obicei adunaţi câte doi sau trei pe unul dintre platourile alea care prea mari şi prea pline de lucruri noi ca să pară camere adevărate, cu un ecou teatral în aer şi genul ăla de muzică ţiuitoare care se foloseşte peste tot, nu muzică de orgă, ca în vechile seriale radiofonice, ci un sunet sintetizat – presupune că ăsta e termenul –, care se apropie uneori de harpă, alteori de xilofon şi vioară, totul împins la limită ca să creeze suspans. Muzica accentuează replicile dramatice, mărturisiri sau confruntări, după care actorii rămân holbându-se unii la alţii în prim-planuri împietrite, cu ochii strălucind de suferinţă sau duşmănie, parcurgând tot timpul noi etape în dantelăria nesfârşită a relaţiilor dintre ei: „Nu-mi pasă câtuşi de puţin de Kendall…”, „Trebuie să fi ştiut că Ryan n-a vrut niciodată să aibă copii; îl îngrozea blestemul familiei…”, „Mi se pare că pierd contactul cu viaţa mea. Nu mai ştiu cine sunt sau ce gândesc…”, „Îţi citesc asta în ochi; tuturor le plac câştigătorii…”, „Trebuie să te iubeşti pe tine îndeajuns de mult ca să-l părăseşti pe bărbatul ăsta. Lasă-i-l maică-tii, dacă asta vrea – merită unul pe altul…”, „Mi-e silă de mine…”

„Parcă aş rătăci prin pustiu…”, „În viaţa mea n-am dat bani pentru sex şi n-o să încep acum”. Apoi se aude o voce mai puţin furioasă sau speriată, adresându-se direct spectatorului: „Rotunjimile unei femei pot însemna iritaţii. Monistat înţelege această problemă intimă şi de aceea a inventat un produs nou, revoluţionar”.

Lui Beth i se pare că actriţele tinere vorbesc altfel, cuvintele se încovrigă la sfârşitul propoziţiilor şi le ajung apoi în gâtlej, într-un

început de gâlgâit, şi par mai naturale sau măcar mai puţin artificiale şi de plastic decât bărbaţii, care arată mai mult a actori decât arată ele a actriţe – seamănă mai mult cu Ken, partenerul lui Barbie, decât seamănă femeile cu Barbie. Când pe ecran sunt trei personaje, asta înseamnă de obicei două femei care se ceartă din cauza unui bărbat-copil care stă acolo, încurcat, cu fălcile încleştate, şi, dacă sunt patru personaje, există şi un bărbat mai în vârstă, cu păr frumos încărunţit, ca în partea cu „înainte" din reclamele la vopsea de păr, iar curenţii de adversitate din atmosferă sporesc, până când muzica pompoasă, nepământeană îi salvează pentru scurt timp, anunţând că e momentul altui calup de „mesaje". Pe Beth o fascinează ideea că asta e viaţa, toată lupta asta care ajunge până la crimă, la care sunt împinşi din dragoste, gelozie şi lăcomie aceşti aşa-zişi oameni obişnuiţi din comunitatea tipică de Pennsylvania numită Pine Valley. Ea e din Pennsylvania şi niciodată n-a văzut vreun loc ca ăsta. Cum de trecuse pe lângă viaţă, pe lângă o felie aşa mare de viaţă? „Mi se pare că pierd contactul cu viaţa mea", spunea la un moment dat un personaj din AII

My Children, Erin poate. Sau Krystal. Replica a străpuns-o pe Beth ca o săgeată. Părinţii iubitori; o căsnicie fericită, deşi nu tocmai convenţională; un copil minunat; o muncă interesantă din punct de vedere intelectual, dar nesolicitantă fizic

— Predarea cărţilor şi căutarea unor subiecte pe internet; întreaga lume conspirase ca ea să devină moale şi supraponderală, la adăpost de pasiunea şi pericolul care produc scântei de fiecare dată când oamenii cu adevărat interacţionează.

„Ryan, îmi doresc atât de mult să te ajut încât aş face orice pentru tine; ţi-aş otrăvi mama, dacă mi-ai cere asta". Nimeni nu-i spune astfel de lucruri lui Beth; lucrul cel mai palpitant care i se întâmplase fusese refuzul părinţilor ei de a veni la cununia ei civilă cu un evreu.

Bărbaţii-copii care primesc aceste legăminte fierbinţi nu se grăbesc de obicei să răspundă. Tăcerea din aceste goluri de conversaţie are o consistenţă stranie. Beth se teme adesea că şi-au uitat replica, dar după aceea spun ce aveau de spus, după o pauză foarte lungă. Asta nu se aplică întru totul emisiunilor de seară – seriale cu poliţişti, comedii, jurnale de ştiri cu echipele lor ironice de patru persoane (doi prezentatori, un bărbat şi o femeie, un reporter energic la rubrica sport şi, ţinta preferată a glumelor şi tachineriilor lor

binevoitoare, prezentatorul puţin cam bleg de la meteo)

— Dar soap-urile din timpul zilei se desfăşoară pe un fundal de tăcere groasă, promiţătoare, o tăcere pe care toate declaraţiile de dragoste, mărturisirile cutremurătoare, jurămintele mincinoase şi animozităţile clocotitoare nu o pot curma, aşa cum nu o pot curma nici ţiuitul muzicii nepământene şi nici intervenţia bruscă a melodiei pop leşinate, folosită pe post de temă de final. O tăcere înfiorătoare e resortul care-i ţine pe toţi acolo, ca magneţii pe uşa unui frigider, pe actorii în încăperile lor cu trei laturi, cu ecou, şi pe Beth în fotoliul ei imens, supărată pe ea însăşi pentru că nu-şi pusese pe farfurie destule fursecuri şi acum telefonul nu se mai opreşte, aşa că trebuie să-şi abandoneze insula La-Z-Boy de confort perfect, moale, tocmai când David, cardiologul imposibil de arătos îi arunca vorbe grele superbei Maria, superba neurochirurg al cărei soţ Edmund, jurnalist distins cu premiul Pulitzer, fusese ucis într-un episod anterior pe care, din păcate, Beth îl pierduse.

Se ridică pe etape: trage mai întâi de pedală ca să coboare suportul pentru picioare, după care, opunându-se mişcării de balans, îşi mută picioarele pe podea, se prinde de braţul stâng al fotoliului ca să-şi împingă trupul până aproape de verticală şi, în sfârşit, cu un icnet audibil, îşi transferă greutatea pe genunchii încordaţi care se îndreaptă încet, cu un efort uriaş, în timp ce ea îşi recapătă suflul. La începutul procesului, intenţionase să ia farfuria goală de pe braţul fotoliului şi s-o pună pe măsuţă, la loc sigur, dar a uitat de telecomanda din poală, care cade pe podea. Se uită la ea, la butoanele numerotate ale acestei cutiuţe dreptunghiulare ajunse pe jos, alături de petele de mâncare şi de cafea care se adunaseră cu vremea pe covorul verde pal. Jack o avertizase că se va murdări repede, dar covoarele mari şi deschise la culoare fuseseră la modă în anul acela, aşa îi spusese vânzătorul. „Dă camerei un aspect elegant, modern", o asigurase el. „Măreşte spaţiul". Toată lumea ştie că cele orientale sunt ideale ca să nu se vadă petele, dar şi-au permis ea şi Jack vreodată un covor oriental? Există un loc pe bulevardul Reagan unde se vând la mâna a doua la un preţ convenabil, dar ea şi cu Jack nu trec niciodată pe acolo împreună, e o zonă în care îşi fac cumpărăturile mai mult negrii. Oricum, dacă nu e nou, nu poţi să ştii ce au vărsat foştii proprietari pe el şi ce s-a păstrat în fibre, e scârboasă, mochetele din camerele de hotel. Beth nici nu se poate gândi să-şi răsucească trupul şi să se aplece după telecomandă

— Cu vârsta, începe să-şi piardă simţul echilibrului – iar persoana de la telefon trebuie să aibă motive serioase dacă nu închide. O vreme au avut un robot telefonic, dar primeau atâtea telefoane iritate de la părinţi ai căror copii nu intraseră la colegiile recomandate de Jack încât renunţaseră la el. „Dacă sunt acolo, mă descurc", spunea Jack. „Oamenii nu sunt chiar atât de afurisiţi dacă aud o voce adevărată la celălalt capăt".

Beth mai face un pas, lăsându-i pe oamenii de le televizor să fiarbă în suc propriu, se îndreaptă clătinându-se spre masa de lângă perete şi ridică receptorul. Telefonul stă vertical în suportul său şi are un ecran mic sub găurelele difuzorului, pe care ar trebui să se afişeze numele şi numărul celui care sună. Scrie NUMĂR DIN AFARA ZONEI, aşa că e ori Markie, ori sora ei din Washington, ori un operator de telemarketing care sună de pe unde or fi sunând ei

— Poate fi chiar o ţară foarte îndepărtată, ca India.

— Alo?

Găurelele din dreptul microfonului nu-i ajung în dreptul gurii, ca la telefoanele mai vechi, cele rezistente şi simple din bachelită neagră şi fără fasoane, care stăteau cu faţa în jos în furcă, iar Beth ridică tonul, căci n-are încredere în aparat.

— Beth, sunt Hermione. Herm afişează întotdeauna un aer activ şi preocupat, ca şi cum ar vrea să-i bată obrazul surorii ei mai tinere, indolente şi răsfăţate. De ce ai răspuns aşa de greu? Era să închid.

— Păi şi de ce n-ai închis?

— Hai, zău, ce-ai?

— Nu mai sunt vioaie ca tine, Herm.

— Cine vorbeşte acolo, în casă? E cineva acolo?

Cuvintele sale fac salturi, de la un subiect la altul. Şi totuşi asprimea ei aproape grosolană e un ecou bine-venit al copilăriei lor dintr-o Pennsylvanie olandeză. îi aminteşte lui Beth de casă, de nord-vestul Philadelphiei, cu toată verdeaţa ei umedă, cu tramvaiele şi băcăniile de pe colţ, pline cu grămezile de pâine de la brutăriile Maier şi Freihofer.

— E televizorul. Căutam telecomanda ca să-l închid – nu vrea să recunoască faptul că e prea leneşă şi greoaie ca să se aplece şi s-o ridice – dar n-am găsit drăcia aia.

— Păi du-te şi caut-o. E pe-acolo. Aştept. Nu putem sta de vorbă cu toată trăncăneala aia. Oricum, la ce te uitai în miezul zilei?

Beth lasă jos receptorul fără să răspundă. Parcă ar fi mama, se gândeşte ea, îndreptându-se greoi spre locul în care telecomanda – ciudat de asemănătoare ca aspect şi textură cu telefonul de un negru mat şi înţesată de circuite:

două surori nepotrivite – zace pe spate pe covorul mare, verde pal. Vânzătorul îi zisese verde céladon. Icnind, apucă braţul scaunului cu o mână şi o întinde pe cealaltă cu un efort ce reînvie în muşchii ei prea puţin folosiţi senzaţia de exerciţiu fizic, într-un arabesque penchée, deprins la lecţiile de balet pe care le lua pe la opt-nouă ani, la sala domnişoarei Dimitrova, aflată deasupra unei cafenele din centru, de pe Broad Street, recuperează obiectul şi-l îndreaptă spre ecranul televizorului, unde As the World Turns tocmai se încheie sub un nor de muzică stridentă, ameninţătoare. Beth îi recunoaşte pe Craig şi Jennifer, aflaţi în toiul unei discuţii aprinse şi, în timp ce închide televizorul, se întreabă ce-şi spun. Se transformă amândoi într-o mică stea ce dispare în mai puţin de o secundă.

La lecţiile de balet, ea fusese sora mai suplă şi mai promiţătoare; Hermione, spunea domnişoara Dimitrova, în felul ei batjocoritor de aristocrată rusoaică, nu avea ballon.

— Uşor, uşor! striga ea, cu ligamentele săltându-i în gâtul ei sfrijit. Vous avez besoin de légèreté! Gândiţi-vă că sunteţi des oiseaux! Sunteţi nişte creaturi ale văzduhului!

Hermione, stângace şi înaltă pentru vârsta ei şi sortită deja, era limpede, să ajungă ştearsă, era pe atunci cea greoaie, iar Beth era cea care se simţea, enfaisant des pointes, ca o pasăre, rotindu-se cu braţele ei subţiri întinse.

— Gâfâi, o acuză Hermione pe Beth când se întoarce la telefon şi-şi lasă trupul să cadă, cu un mormăit, pe scăunelul tare adus din bucătărie de când Mark nu mai stătea acasă, ca să mănânce alături de părinţi. Scaunul din imitaţie de arţar are o tăblie atât de îngustă încât trebuie să ţintească spre ea cu fundul; acum câţiva ani ratase, iar scaunul s-a răsturnat şi a trântit-o pe podea. Şi-ar fi putut fractura pelvisul, dacă n-ar fi fost atât de bine învelită, spusese Jack. Dar la început nu fusese deloc amuzat. Se repezise spre ea, îngrozit şi, când a văzut că nu păţise nimic, a părut dezamăgit.

— Nu te uitai cumva la un anunţ special, nu-i aşa? o întreabă tăios Hermione.

— La televizor? Nu. S-a făcut aşa ceva?

— Nu, dar – ezitarea ei e încărcată, la fel ca pauzele din soap-uri – există scurgeri. Lucrurile au transpirat prea devreme.

— Ce anume a transpirat? întreabă Beth, ştiind că ignoranţa calmă era metoda potrivită de a o face pe Hermione să vorbească, ţinând cont de dorinţa ei de a-şi domina sora.

— Nimic, dragă. Nu pot să-ţi spun.

Dar, incapabilă să suporte tăcerea lui Beth, continuă:

— Sunt fel de fel de discuţii pe internet. Credem că se coace ceva.

— Doamne, spuse Beth, docilă. Şi ce zice secretarul?

— E un sfânt. E atât de scrupulos, cu toată responsabilitatea pe umerii lui, mă tem sincer că asta o să-l omoare.

Are tensiune mare…

— La televizor arată destul de sănătos. Dar cred c-ar fi bine să-şi schimbe un pic tunsoarea. Arată ameninţător. Asta-i face pe arabi şi pe democraţi să treacă în defensivă.

Nu-şi poate alunga din minte imaginea unui ultim fursec cu ovăzcum i se va fărâmiţa în gură, cum saliva ei va purta stafidele spre limbă, care le va găsi şi se va juca un pic cu ele înainte să înghită. Pe vremuri îşi aprindea o ţigară înainte să vorbească la telefon; apoi, medicul i-a tot spus că-i face rău, aşa că s-a lăsat de fumat şi s-a îngrăşat cu treisprezece kilograme în primul an. De ce îi pasă guvernului că mor oamenii? Doar nu sunt proprietatea lui. Rămân mai puţini de guvernat, ar trebui să fie uşuraţi, se gândea Beth. Dar, cum să nu, cancerul la plămâni era o cheltuială pentru asigurări şi priva economia de milioane de ore de muncă productive.

— Cred, propune Beth, îndatoritoare, că o mare parte din trăncăneala asta e doar opera unor puşti de liceu şi colegiu puşi pe rele. Ştiu că unii dintre ei îşi spun mahomedani doar ca să le facă în ciudă părinţilor. Ştiu un băiat de liceu pe care l-a avut Jack în consiliere. Jack spune că s-a făcut musulman pentru că asta fusese ratatul de taică-său şi în acelaşi timp o ignoră pe mamă, o catolică irlandeză care munceşte din greu, cu care locuieşte. Gândeşte-te ce-ar fi zis părinţii noştri dacă am fi adus acasă nişte bărbaţi musulmani, ca să ne măritäm cu ei.

— Mă rog, tu ai ajuns cât se putea de aproape, îi spune

Hermione, răzbunându-se pentru critica tunsorii.

— Bietul de Jack, continuă Beth, fără să ia în seamă reproşul, s-a

dat de ceasul morţii ca să-l scoată pe băiat din ghearele moscheii. Sunt ca nişte fundamentalişti baptişti, ba mai răi, pentru că nu le pasă dacă mor. Pacifistă înnăscută

— Poate că aşa sunt toate surorile mai mici – revine la subiectul preferat al Hermionei: Spune-mi de ce e atât de îngrijorat secretarul.

— Porturile, soseşte răspunsul gata pregătit. Sute de vapoare de mărfuri intră şi ies zilnic din porturile americane şi nimeni nu ştie ce transportă nici măcar o zecime dintre ele. Ar putea să aducă în ţară arme atomice pe care să scrie

„Piele de vacă argentiniană" sau altceva de genul ăsta. Cafeaua braziliană – cine poate fi sigur că e cafea? Sau gândeşte-te la rezervoarele alea imense, nu numai cu petrol, dar şi cu propan lichid, să zicem. Aşa se transportă propanul, lichefiat. Dar gândeşte-te ce s-ar întâmpla în Jersey City sau sub podul Bayonne dacă ar ajunge acolo cu doar câteva kilograme de Semtex sau TNT. Beth, ar fi un dezastru: mii de morţi. Sau în metroul din New York – cum s-a întâmplat la Madrid. Gândeşte-te la ce s-a întâmplat la Tokio, acum câţiva ani. Capitalismul a fost atât de deschis – aşa trebuie să fie, ca să funcţioneze. Gândeşte-te ce-ar fi dacă o mână de oameni înarmaţi cu puşti ar intra în orice mall din America. Sau la Sacks sau Bloomingdale. Mai ţii minte vechiul Wanamaker? Cum mergeam acolo, când eram mici, şi ce ne mai plăcea? Părea un paradis, mai ales scările rulante şi raionul de jucării de la etaj. Toate astea au dispărut. Noi, americanii n-o să mai putem fi niciodată fericiţi.

Lui Beth îi pare rău că Hermione pune totul la inimă şi spune:

— O, dar majoritatea oamenilor îşi văd în continuare de ale lor. În viaţă există întotdeauna câte un pericol. Boli, războaie. Tornade în Kansas. Oamenii merg înainte. Îţi vezi de viaţă până când eşti nevoit să te opreşti, iar după aceea nu mai contează.

— Tocmai, tocmai asta e, Betty, ei încearcă să ne oprească. Peste tot, oriunde – nu e nevoie decât de o bombă mică, de câteva arme. O societate deschisă e atât de neajutorată.

Toate realizările lumii libere sunt atât de fragile!

Doar Hermione îi mai spunea încă Betty, şi doar când era în toane proaste. Jack şi prietenii ei de la colegiu îi spuneau Beth, iar după căsătorie până şi părinţii ei au încercat să se obişnuiască. Ca să facă uitată această mică scăpare, Hermione vrea să-i intre în voie, încercând să-i împărtăşească pasiunea ei pentru secretar.

— Trebuie să ne gândim cu toţii zi şi noapte la scenariile cele mai pesimiste. De exemplu, computerele, Beth. Le-am inclus în sistem astfel încât toată lumea a ajuns dependentă de ele, nu numai bibliotecile, dar şi industria, şi băncile şi casele de brokeraj, şi liniile aeriene, şi reactoarele nucleare

— Şi aş putea s-o ţin aşa la nesfârşit.

— Desigur.

Lui Hermione îi scapă complet sarcasmul şi continuă:

— Ar putea avea loc un atac cibernetic. Au viruşii ăştia care trec de firewall-un şi plasează nişte applet-un, aşa se numesc, care trimit înapoi mesaje secrete descriind reţeaua în care au intrat şi paralizează totul, încurcând tabelele de rutare şi trecând de protocoalele de intrare, astfel că totul se opreşte, nu numai bursa sau semafoarele – reţeaua electrică, spitalele, chiar şi internetul, îţi dai seama? Viruşii pot fi programaţi să se extindă încontinuu până când o să dea ortu' popii până şi televizorul ăla la care te uiţi sau o să-l arate doar pe Osama bin Laden pe toate canalele.

— Herm, scumpo, n-am mai auzit pe nimeni care să spună „să dea ortu' popii" de când eram în Philadelphia. Dar nu cumva viruşii ăştia sunt trimişi tot timpul şi se dovedeşte că autorul e un adolescent frustrat care stă în cămăruţa lui soioasă din Bangkok sau Bronx? încurcă lucrurile o vreme, dar nu dărâmă lumea. Până la urmă sunt prinşi şi băgaţi la închisoare. Uiţi de toţi băieţii ăştia deştepţi, şi fete, care concep aceste firewall-uri sau cum le-o mai zice. Sigur sunt tot timpul cu un pas înaintea câtorva arabi fanatici – doar n-au inventat ei computerul, ci noi.

— Nu, dar au inventat cifra zero, ceea ce poate nu ştii.

N-au nevoie să inventeze computerul, ca să ne distrugă cu el.

Secretarul îl numeşte război cibernetic. În asta suntem băgaţi acum, vrei nu vrei, într-un război cibernetic. Viruşii sunt deja aici, bântuie peste tot; în fiecare zi, secretarul trebuie să analizeze sute de rapoarte care anunţă astfel de atacuri.

— Atacuri cibernetice.

— Exact. Nu văd ce-i de râs, îmi dau seama după tonul tău. E cât se poate de serios, Betty.

Scaunul începe s-o chinuie. Probabil că pe vremuri quakerii şi puritanii aveau altfel de conformaţii, o altfel de filosofie despre confort şi nevoi.

— Dar nu râd, Herm. Sigur că se pot întâmpla necazuri, sau şi întâmplat, dar…

Uită ce anume trebuia să preceadă „dar”-ul. Se gândeşte să meargă cu telefonul în bucătărie şi să caute în sertarul cu fursecuri. Sunt unele care îi plac foarte mult şi pe care le vinde un singur magazin de modă veche rămas pe Eleventh

Street.

— Dar n-am auzit de prea multe atacuri cibernetice în ultima vreme.

— Păi, să-i mulţumeşti secretarului pentru asta. Primeşte rapoarte şi în toiul nopţii. Asta îl omoară, sinceră să fiu. A

Început să încărunţească şi i-au apărut zbârcituri la ochi. Mă simt neputincioasă.

— Hermione, el n-are nevastă? Şi o grămadă de copii?

I-am văzut în ziar, se duceau toţi la biserică de Paşti.

— Da, normal că are. Ştiu asta. Ştiu cum stau. Relaţia noastră e strict oficială. Şi, dacă eşti într-o dispoziţie aşa de provocatoare – şi asta e foarte confidenţial –, una dintre zonele de unde primim cele mai multe rapoarte este nordul New

Jersey-ului. Tucson, zona Buffalo şi nordul New Jersey-ului.

El e foarte zgârcit la vorbă – aşa trebuie – dar există câţiva imami, dacă oi fi pronunţat corect, care trebuie supravegheaţi. Toţi predică lucruri oribile împotriva Americii, dar unii dintre ei merg şi mai departe. Adică instigă la violenţă împotriva statului.

— Mă rog, măcar sunt imami. Dacă îi apucă şi pe rabini, trebuie să se bage şi Jack. Deşi nu merge niciodată la sinagogă. Poate că ar fi mai fericit dacă s-ar duce.

Hermiona izbucneşte exasperată:

— Zău aşa, uneori mă întreb cum de te suportă Jack; nu iei nimic în serios.

— De-aia l-am şi atras, în parte, îi spune Beth. Ei e depresiv şi i-a plăcut că la mine totul era uşor.

Urmează o pauză în care simte cum sora ei rezistă replicii evidente: acum nu mai are nimic uşor.

— Ei, oftează Hermione acolo, în Washington, te las să te întorci la serialul tău. Celălalt telefon bipăie; e el, vrea ceva.

— Mă bucur că ai sunat, minte Beth.

Sora ei mai mare a preluat rolul matern de a-i aduce mereu

aminte câte probleme are. Beth „s-a delăsat”, cum se spune. Dinspre cutele adânci dintre colacii de grăsime, unde se strâng broboane întunecate de sudoare, un miros i se înalţă până la nări; în cadă, carnea se unduieşte în jurul ei ca un şir de bule uriaşe, semilichide în tremurul şi plutirea lor leneşă. Cum de ajunsese aşa? Când era mică, mânca tot ce dorea; niciodată nu i s-a părut că mănâncă mai mult decât alţii şi nici acum nu crede asta: mâncarea se lipeşte de ea mai tare, pur şi simplu. Unii oameni au celule mai mari decât alţii, citise asta undeva. Métabolisme diferite. Poate pentru că fusese părăsită, singură în casa asta şi în casa de dinaintea ei – cea de pe Eighteenth Street şi cea de dinainte de asta, mai aproape de centru cu jumătate de milă, înainte ca zona să devină prea rău famată – părăsită de un bărbat care o abandonase fără să dea impresia că o face. Se ducea zilnic la liceu câştigându-şi traiul, cine l-ar fi putut învinui pentru asta? Ca tânără soţie, se arăta plină de înţelegere, dar pe măsură ce îmbătrânise ajunsese să vadă cum îi plăcea lui să facă o dramă din orice, plecând de acasă în întunericul dimineţilor de iarnă şi întorcându-se mult după lăsarea serii din cauza îndatoririlor lui extracurriculare, a elevilor problemă, a şedinţelor urgente cu părinţii delincvenţi. Se întorcea acasă deprimat din cauza tuturor lucrurilor pe care nu le putea rezolva, a vieţilor amărâte irosite în New Prospect, care apăsau acum şi pe umerii copiilor.

— Beth, îi doare-n cur. Niciodată n-au ştiut ce înseamnă structura. Nu-şi pot imagina viaţa dincolo de următoarea doză, de următorul chef, de următoarea ciocnire cu poliţia sau cu banca sau cu fiscul. Săracii copii n-au avut niciodată parte de luxul de a fi copii. îi vezi intrând în liceu, când încă le-a mai rămas puţină speranţă, o urmă din zelul acela al elevilor, credinţa că dacă înveţi regulile şi faci ce trebuie vei fi răsplătit; dar până la absolvire, asta dacă ajung până acolo, noi le-o scoatem din cap. Cine suntem

„Noi”? America, presupun, deşi e greu să pui degetul exact pe ce nu merge. Capitalismul, credea bunicul meu, e condamnat, menit să devină din ce în ce mai injust până când proletariatul va lua cu asalt baricadele şi va instaura paradisul muncitorilor. Dar nu s-a întâmplat aşa; capitaliştii au fost prea deştepţi, sau proletarii au fost prea proşti. Ca să fie mai siguri, au schimbat eticheta de „capitalism” în cea de „liberă iniţiativă”, dar tot a rămas prea mult din spiritul care pe-care. Prea mulţi perdanţi, iar câştigătorii câştigă prea mult. Dar, dacă nu laşi

câinii să se lupte, o să doarmă toată ziua în cuşcă. Problema fundamentală, după părerea mea, e că societatea încearcă să fie civilizată, iar civilizaţia nu schimbă cu nimic felul nostru de a fi. Cu absolut nimic. Ar trebui să redevenim cu toţii vânători-culegători, toată populaţia să fie activă şi măcinată taman cât trebuie de foamete.

Apoi, Jack a început să se întoarcă acasă deprimat pentru că problemele imposibil de rezolvat deveneau plictisitoare, iar încercările lui de a le rezolva – o simplă rutină, o farsă, o datorie, o meserie, o prefăcătorie.

— Ce mă calcă pe mine pe nervi, spunea el, e că refuză să priceapă cât de rău stau. Ei cred că le merge destul de bine, cu o ţoală nouă, sclipicioasă şi kitschoasă luată la jumătate de preţ sau cu ultimul joc ultraviolent pe computer sau cu cel mai nou CD în vogă pe care trebuie să-l aibă toată lumea sau cu o religie nouă şi ridicolă, după ce şi-au făcut creierii praf cu droguri, până au ajuns înapoi în Epoca de Piatră. Nu ştiu dacă oamenii merită să trăiască – dacă autorii masacrelor din Rwanda, Sudan şi Irak nu fac cumva ceea ce trebuie.

După ce se îngrăşase, nu a mai putut să-l înveselească, aşa cum făcea altă dată. El nu i-ar spune niciodată asta. N-ar fi niciodată grosolan. Toate astea sunt din cauza evreului din el – sensibilitatea, povara, un sentiment de superioritate, de fapt, care-l obligă să-şi ţină suferinţa pentru el, să se trezească devreme şi să meargă la fereastră în loc s-o scoale pe ea cu suferinţa asta, rămânând în pat. Au dus-o bine împreună, hotărăşte Beth, ridicându-se de pe scaunul micuţ, cu tăblie tare, de lemn, sprijinindu-se cu o mână de spătar, atentă să nu-l răstoarne cu greutatea ei. Ar fi o privelişte jalnică, ea crăcănată pe jos cu fractură de pelvis, nefiind în stare nici să-şi tragă în jos halatul înainte să vină ambulanţa.

Trebuie să dea jos halatul şi să facă nişte cumpărături.

Li s-au cam terminat articolele de strictă necesitate – săpun, detergent de rufe, şerveţele, hârtie igienică, maioneză. Fursecuri şi alte chestii de ronţăit. Nu-l poate ruga pe Jack să cumpere toate astea, şi-aşa el ia semipreparate de la Shop Rite sau mâncare la pachet de la localul ăla chinezesc de fiecare dată când ea trebuie să stea la bibliotecă până la şase. Şi mâncare de pisici. Unde e Carmela? Pisica nu are parte de prea multe mângâieri, doarme toată ziua sub canapea, deprimată, iar noaptea aleargă prin casă ca nebuna. Într-un fel, n-a fost drept s-o sterilizeze, dar dacă nu faci asta te alegi cu casa plină de pui.

Ea şi Jack au dus-o bine împreună, îşi spune Beth, câştigându-şi traiul din mânuitul creionului – acum, din tastatul la computer – şi fiind plăcuţi şi drăguţi cu ceilalţi. Era mai mult decât îşi putuseră permite americanii de pe vremuri, care se speteau în fabrici când oraşele încă mai produceau lucruri; oamenilor le e atât de frică de arabi, dar de fapt japonezii, chinezii, mexicanii şi guatemalezii şi toţi ceilalţi care muncesc pe salarii de nimic ne termină, lăsând forţa noastră de muncă pe dinafară. Am venit în ţara asta şi i-am închis pe indieni în rezervaţii şi am construit zgârie-nori şi autostrăzi pentru ca după aia toată lumea să vrea o bucată din pieţele noastre interne, ca balena aia sfâşiată de rechini din povestirea lui Hemingway; mă rog, era un peşte-sabie.

Tot aia e. Şi Hermione a avut noroc că a pus mâna pe o funcţie importantă la Washington, pe lângă unul dintre oamenii-cheie ai administraţiei, dar e caraghios cum îi tot dă înainte cu şeful ei – salvatorul nostru, al tuturor, dacă e să ne luăm după ea. Dacă încerci să-ţi controlezi hormonii, ajungi ca o fată bătrână, ca preoţii şi călugăriţele alea care sunt de fapt atât de răi şi de depravaţi, şi nu cred nimic din ceea ce predică, după cum se vede în faptele lor – îi molestează pe bieţii copilaşi care vor să devină buni catolici.

Să te măriţi şi să înveţi ce fel de lucruri fac bărbaţii, cum miros şi cum se poartă, asta măcar e normal: te eliberează de frustrări şi ţine în frâu ideile romanţioase ridicole. Beth o ia pe scări spre dormitor, ca să se schimbe în haine de oraş

(dar cu ce să se îmbrace? asta e problema; nimic nu va masca cele cincizeci de kilograme în plus, nimic n-o s-o ajute să mai arate vreodată elegantă când iese pe stradă) şi se gândeşte că n-ar fi rău să arunce o privire în bucătărie, să vadă dacă nu mai e ceva de ronţăit în frigider, chiar dacă tocmai a mâncat de prânz. De parcă ar vrea să-şi înăbuşe impulsul, se prăbuşeşte din nou în fotoliul La-Z-Boy şi ridică suportul de picioare, ca să-şi domolească tremurul gleznelor.

Hidropice, aşa le spune doctorul, şi când te gândeşti că Jack le cuprindea odată cu degetul mare şi cel mijlociu. Abia ce se tolănise acolo, în îmbrăţişarea fotoliului, când îşi dă seama că-i vine să facă pipi-Ei, nu te gândi la asta şi nevoia o să dispară, învăţase ea din experienţă.

Unde s-o fi rătăcit telecomanda? O ridicase şi stinsese televizorul, după care memoria ei se golise. E înspăimântător cât de

frecvent i se goleşte mintea. Verifică ambele braţe ale fotoliului, şi, cu o sforţare, se apleacă peste ele şi cercetează covorul celadon pe care i-l vânduse omul acela, gândindu-se pentru a doua oară pe ziua aceea la domnişoara

Dimitrova şi exerciţiile ei cu întinderi. Probabil că rămăsese pe un braţ al fotoliului într-un echilibru precar şi alunecase în fanta de lângă pernă când ea se trântise aici în loc să se ducă sus, să se îmbrace. Degetele de la mâna dreaptă explorează fanta îngustă, imitaţia din vinilin pieii de vacă din vremurile Vestului Sălbatic, care probabil că nu fuseseră atât de minunate pentru cei care le apucaseră, iar degetele de la mâna stângă cercetează fanta pe cealaltă parte şi chiar dau peste ea – suprafaţa rece şi mată a telecomenzii. Totul ar fi mai uşor dacă nu s-ar împiedica de corpul ei, care presa atât de tare perna în fotoliu încât trebuie să fie atentă să nu-şi prindă vreo unghie în vreo cusătură sau în ceva metalic. În deschizăturile astea se adună agrafe de păr, monede şi chiar ace de cusut şi de siguranţă. Mama ei cosea sau cârpea tot timpul ceva pe fotoliul ăla vechi de acasă, acoperit cu un pled şi aşezat lângă fereastră, ca să aibă lumină, iar pervazul mare de lemn, cu perdeluţele sale duble, cu buline şi ghivece de muşcate dădea spre o zonă cu verdeaţă atât de luxuriantă, încât păstra rouă pe alocuri până în miezul zilei, îndreaptă telecomanda spre aparat şi apasă pe butonul

2, CBS, iar electronii chemaţi la datorie se adună încet, creând sunete şi o imagine. Muzica de fundal din As the World

Turns e o idee mai orchestrală, mai puţin spre pop subţire, decât cea din AU My Children – suflători şi instrumente cu coarde, grave, amestecate cu sunete mai sinistre, un tropăit ca de copite care se stinge în depărtare. Beth îşi dă seama, după muzica alertă şi după expresiile de pe chipurile actorului şi actriţei tinere care tocmai vorbiseră – expresii furioase, încruntate, chiar înspăimântate – că îşi spuseseră ceva important, esenţial, era vorba despre o despărţire sau o crimă, dar ei îi scăpase; lumea se învârtise fără ea. Lui Beth aproape că-i vine să plângă.

Dar e ciudat cum viaţa îţi vine uneori în ajutor. Carmela apare de nicăieri şi îi sare în poală.

— Unde a fost fetiţa? o întreabă Beth, cu o voce piţigăiată, extatică. Lui mami i-a fost dor de tine!

Totuşi, după un minut îşi pierde răbdarea şi dă la o parte pisica, ce se instalase pe întinderea de carne caldă, să toarcă, şi se chinuie să

se ridice din nou din fotoliul La-Z-Boy.

Brusc, sunt prea multe lucruri de făcut.

La două zile după ceremonia de absolvire de la Central

High, Ahmad îşi susţine examenul de conducere pentru vehicule comerciale la centrul de testare din Wayne. Mama lui, care-l lăsase de capul lui de atâtea ori, l-a însoţit, în camioneta Subaru veche, grena, cu care merge la spital şi îşi duce tablourile la magazinul de cadouri din Ridgewood sau în alte locuri unde expune, inclusiv cele pentru amatori din biserici sau săli de festivităţi din şcoli. Sarea iernii a măcinat pragurile, iar felul neglijent în care şofează şi uşile altor maşini deschise neatent în parcări şi atelierele cu rampe în spirală şi-au pus amprenta asupra aripilor. Aripa din faţă, dreapta, victima unei greşeli într-o intersecţie, a fost peticită cu chit de către unul dintre iubiţii ei, un bărbat mult mai tânăr decât ea, care se ocupa, printre altele, de sculptură din resturi de materiale şi se mutase în Tubac, Arizona, înainte ca peticul să poată fi netezit şi vopsit. Aşa că a rămas cu o nuanţă brută, de chit şi, în alte părţi, mai ales pe capotă, vopseaua expusă intemperiilor s-a şters până când a devenit din grena piersicie. Lui Ahmad i se pare că mama lui îşi etalează sărăcia, incapacitatea de a se integra în clasa de mijloc, ca şi cum acest eşec ar fi inerent vieţii artistice şi libertăţii personale atât de dragi americanilor necredincioşi. Cu maldărele ei boeme de brăţări şi haine ciudate, cum ar fi blugii pătaţi şi vesta roşie de piele cu care s-a îmbrăcat azi, reuşeşte să-l facă să se simtă jenat de fiecare dată când îndrăznesc să iasă împreună în public.

În ziua aceea, în Wayne, flirta cu bărbatul acela în vârstă, lingăul nenorocit al statului, care organizase examenul.

— Habar n-am de ce vrea să conducă un camion, a spus ea. E o idee care i-a venit de la imamul lui – nu mama, ci imamul. Se crede musulman.

Omul de la biroul Centrului regional MVC din Wayne a părut încurcat de această avalanşă de confidenţe materne.

— Se fac bani buni cu chestia asta, a îngăimat el, după un timp de gândire.

Lui Ahmad i s-a părut că funcţionarul rostea greu vorbele, de parcă i-ar fi irosit o resursă pe care el o credea valoroasă şi limitată. Faţa i s-a teşit când s-a aplecat deasupra biroului, sub neoanele pâlpâitoare, şi părea uşor deformată, ca şi cum fusese la un moment

dat răvăşită de o emoţie violentă şi apoi încremenise. Era genul de fiinţă jalnică pe care-şi irosea maică-sa farmecele, înjosindu-şi fiul. Omul era atât lipsit de viaţă, prins în pânza de păianjen a regulilor, încât nu-şi dădea seama că Ahmad, deşi suficient de mare ca să se dea examenul pentru permisul de categoria C, nu era suficient de bărbat ca să-şi renege mama. Conştient doar de purtarea deplasată, poate chiar impertinentă a femeii, a smuls din mâna candidatului formularul completat cu datele examenului fizic şi l-a pus pe Ahmad să-şi vâre capul într-o cutie unde trebuia să citească, folosindu-şi pe rând ochii, litere de diferite culori şi să facă diferenţa între roşu şi verde şi între acestea şi portocaliu. Maşinăria aceasta îi măsura abilitatea de a conduce altă maşinărie, iar omul care administra testul încremenise într-un soi de ură pentru că munca de aici îl transformase şi pe el într-o maşinărie, un element uşor de înlocuit în angrenajul Occidentului nemilos, materialist. Islamul, îi explicase şeicul Rashid de atâtea ori, păstrase ştiinţa şi mecanismele simple ale grecilor pe care

Europa barbară le uitase. În lumea de azi, eroii rezistenţei islamice faţă de Diavol erau foşti medici şi ingineri, experţi în folosirea unor maşinării ca avioanele, computerele şi bombele de pe şosele. Spre deosebire de creştinism, Islamul nu se teme de adevărul ştiinţific. Allah a creat lumea materială şi, dacă serveau unui scop sfânt, toate uneltele sale erau sfinte. Şi astfel, cu aceste gânduri, Ahmad îşi primi permisul de camionagiu. La categoria C nu era nevoie de un examen pe traseu.

Şeicul Rashid e mulţumit.

— Aparenţele pot fi înşelătoare, îi spune el lui Ahmad.

Deşi pentru un tânăr moscheea noastră poate părea şubredă şi fragilă, ea e clădită solid pe temelia adevărurilor sădite adânc în inimile oamenilor. Moscheea are prieteni, prieteni pe cât de puternici, pe atât de evlavioşi. Capul familiei Chehab mi-a spus, zilele trecute, că afacerea lui înfloritoare are nevoie de un şofer tânăr, credincios şi fără obiceiuri spurcate.

— Am doar categoria C, îi spune Ahmad, şovăind să păşească aşa de repede şi uşor în lumea adulţilor. N-am voie să ies în afara statului sau să transport materiale periculoase.

De când a absolvit, a lenevit după plac în apartamentul mamei lui, lucrând când şi când în lumina crudă de la

Shop-a-Sec, îndeplinindu-şi conştiincios ritualul zilnic de şalat, ducându-se la film şi minunându-se de bogăţia arsenalului

Hollywoodului şi de frumuseţea exploziilor şi alergând pe străzi în pantaloni scurţi uneori în zona de case în care se plimbase cu Joryleen în acea duminică. N-o vede niciodată pe ea, ci doar fete de aceeaşi culoare, care hoinăresc, ştiind că sunt privite. În timp ce trece în fugă pe lângă clădirile dărăpănate, îşi aduce aminte de discuţia vagă a domnului Levy despre colegii şi despre subiectul de studiu vag, dar important: „ştiinţă, artă, istorie". Consilierul şcolar a trecut pe la el pe acasă o dată sau de două ori, dar, deşi a fost destul de prietenos cu Ahmad, a plecat repede, ca şi cum ar fi uitat de ce a venit. Fără să asculte cu atenţie răspunsul, l-a întrebat pe Ahmad ce planuri are şi dacă vrea să rămână acolo sau să vadă lumea, aşa cum ar trebui să facă orice tânăr. Suna ciudat din partea domnului Levy, care trăise toată viaţa în New Prospect, în afara anilor de colegiu şi a stagiului militar care era pe vremea aceea obligatoriu pentru toţi bărbaţii americani. Deşi războiul fără sorţi de izbândă din Vietnam era în plină desfăşurare pe atunci, domnul Levy nu a fost niciodată trimis dincolo de graniţa Statelor Unite, rămânând în slujbe de birou, fapt pentru care se simţea vinovat, căci, deşi războiul era o greşeală, i-ar fi oferit şansa de a-şi demonstra curajul şi de a-şi arăta iubirea pentru ţară. Ahmad ştie toate astea pentru că mama lui îi vorbeşte din când în când despre domnul Levy – ce om drăguţ pare, deşi nu prea fericit, nebăgat în seamă de administraţia şcolii şi de soţie şi fiu. În ultima vreme, mama lui e neobişnuit de vorbăreaţă şi de iscoditoare; e mai interesată de Ahmad decât de obicei, întrebându-l, de fiecare dată când iese în oraş, când se întoarce şi uneori părând jenantă când el îi răspunde: „Văd eu".

— Şi când anume înseamnă asta, mai exact?

— Mamă! mai slăbeşte-mă. Vin repede. Poate că dau o fugă pe la bibliotecă.

— Vrei nişte bani pentru un film?

— Am bani şi tocmai am văzut două filme, unul cu Tom

Cruise şi unul cu Matt Damon. Amândouă erau despre asasini profesionişti. Şeicul Rashid are dreptate – filmele sunt păcătoase şi stupide. Sunt nişte plăsmuiri ale Iadului.

— Vai de mine, ce evlavioşi ne-am făcut! Tu n-ai prieteni? Băieţii de vârsta ta n-au prietene, de obicei?

— Mamă. Nu sunt homo.

— De unde ştii?

Ahmad era şocat.

— Știu.

— În schimb, spune ea, dându-și la o parte părul de pe frunte cu degetele de la mâna stângă, cu un gest grăbit, dându-și seama că discuția lor n-are nicio noimă și că e cazul să-i pună capăt, eu nu știu niciodată când o să te întorci.

Acum, oarecum pe același ton țâfnos, șeicul Rashid îi răspunde:

— N-o să te pună să ieși în afara statului. Și nici să transporți materiale periculoase. Vor să transporți mobilă. Firma se numește Excellency Home Furnishings și e pe bulevardul Reagan. Trebuie s-o fi remarcat sau să mă fi auzit pe mine vorbind despre familia Chehab.

— Chehab? Uneori, Ahmad se teme că, învăluit în senzația că Dumnezeu îi e alături – atât de aproape încât formează o singură, unică identitate sacră, mai aproape de el decât vena gâtului, cum spune Coranul –, observă mai puține detalii lumești decât oamenii necredincioși.

— Habib și Maurice, precizează imamul, cu o nerăbdare care-i scurtează vorbele cu aceeași precizie cu care profesorul își tunde barba. Sunt libanezi, ne-maroniți, ne-druzi.

Au venit în țara asta când erau tineri, în anii șaizeci, când

Libanul părea să devină un satelit al sioniștilor. Au adus ceva capital cu ei și l-au investit în Excellency. Mobilă ieftină, nouă și la mâna a doua, pentru negri, asta a fost ideea de pornire. S-a dovedit de succes. Fiul lui Habib, căruia apropiații îi spun Charlie, vindea marfa și se ocupa de livrări, dar trebuie să stea mai mult la birou, pentru că Maurice stă acum în Florida, în afară de câteva luni de vară, iar Habib e tot mai slăbit de la diabet. Charlie o să – cum e expresia aia?

— O să te învețe abc-ul. O să-ți placă de el, Ahmad. E foarte american.

Ochii cenușii, feminini ai yemenitului se îngustează amuzați. Pentru el, Ahmad e american. Tot zelul din lume și studiul Coranului nu pot schimba rasa mamei lui sau absența tatălui. Tații absenți, pe care faptul că au copii nu îi mai ține legați de familie, sunt semne ale decadenței și dezrădăcinării societății. Șeicul Rashid – un bărbat mărunt și slab ca tăișul unui pumnal, periculos și viclean, care insinuează uneori că poate Coranul nu exista de la începuturile lumii în Paradis, unde Profetul a ajuns după o călătorie de o noapte, călare pe Buraq, calul său cu puteri supranaturale – nu joacă rolul de tată; felul în care-l privește pe Ahmad are ceva fratern și sardonic, o scânteie de

ostilitate.

Dar a avut dreptate, Ahmad îl place pe Charlie Chehab, un bărbat masiv, de un metru optzeci, trecut de treizeci de ani, cu riduri adânci pe faţa oacheşă şi o gură mare, mobilă.

— Ahmad, spune el, dând greutate egală silabelor, lungind al doilea „a", ca în „Bagdad" sau „mad". Deci de ce te-ai enervat} l'Apoi continuă, fără să aştepte răspuns: Bine ai venit la Excellency. Tata şi unchiul meu nu prea ştiau englezeşte când au botezat-o; credeau că înseamnă „excelent".

Când vorbeşte, faţa lui exprimă trăiri complicate – dispreţ, autoironie, suspiciune şi, când îşi arcuieşte sprâncenele, o înţelegere binevoitoare a faptului că el şi interlocutorul lui au nimerit împreună într-o situaţie oarecum neplăcută.

— Ştiam englezeşte, protestează tatăl lui, care stătea lângă el. Ştiam englezeşte de la Şcoala Americană din Beirut.

„Excellency" înseamnă ceva stilat. Exact cum e cu „new".

din New Prospect. Nu înseamnă că proiectul e nou acum, era nou atunci. Dacă am fi botezat-o „Chehab Furnishings".

1 Joc de cuvinte cu numele personajului Ahmad şi expresia „to be mad" – a se înfuria, a se enerva.

oamenii ne-ar întreba „Ce înseamnă Chehab?" „Ch"-ul e uşor gâlgâit, un sunet care pe Ahmad îl duce cu gândul la lecţiile de Coran.

Charlie e cu treizeci de centimetri mai înalt decât tatăl lui şi cuprinde cu uşurinţă cu braţul capul bărbatului mai bătrân, cu pielea mai albă, într-o îmbrăţişare caldă, o imitaţie inofensivă a unei prize de lupte. Astfel ţinut, chel în creştet şi cu o piele mai subţire decât a fiului său cu faţă de cauciuc, capul bătrânului Chehab seamănă cu un ou uriaş. Faţa tatălui e oarecum translucidă şi umflată, poate din cauza diabetului despre care pomenise şeicul Rashid. Paloarea domnului Chehab e sticloasă, dar nu se poartă ca un om bolnav;

deşi e mai bătrân decât domnul Levy, să zicem, pare mai tânăr, durduliu, nervos şi gata să râdă, chiar şi de fiul său.

— Nu înţeleg ura asta din America, i se adresează el lui

Ahmad. Am venit aici când eram tânăr, eram căsătorit, dar a trebuit să-mi las soţia în urmă, am venit doar cu fratele meu şi n-am găsit nicăieri ura şi luptele din ţara mea, unde toată lumea e în triburi. Creştini, evrei, arabi, atei, negri, albi, amestecaţi – toată lumea se înţelege bine. Dacă ai ceva de vândut, oamenii cumpără. Dacă ai o

treabă de făcut, oamenii o fac. Totul e limpede, la vedere. De-aia merg afacerile uşor. De la început, nicio problemă. În Lumea Veche, ne gândeam să punem preţuri mari şi apoi să ne tocmim. Dar nimeni nu înţelege, chiar săracii zanj vin aici să cumpere canapea sau scaun, plătesc preţul de pe etichetă ca la băcănie. Dar au venit puţini. Noi înţelegem şi am pus la mobilă preţurile pe care ne aşteptam să le obţinem – preţuri mai mici – şi au venit mai mulţi. I-am spus lui Maurice: „Asta e ţară cinstită şi prietenoasă. N-o să avem probleme".

Charlie şi-a eliberat tatăl din îmbrăţişare şi acum îl priveşte pe Ahmad în ochi, căci noul angajat e la fel de înalt ca el, deşi cu vreo cincisprezece kilograme mai uşor, şi-i face cu ochiul.

— Tăticule, spune el, cu un mormăit răbdător. Există probleme. Zanj n-au primit niciun drept, au fost nevoiţi să lupte pentru ele. Erau linşaţi şi n-aveau voie să intre în restaurante, aveau chiar cişmele separate, au trebuit să meargă la

Curtea Supremă ca să fie consideraţi fiinţe umane. În

America, nimic nu se dă pe gratis, totul e o luptă. Nu există ummah1, nici sharīʿa2. Să-ţi spună băiatul ăsta, de-abia a terminat liceul. Totul e un război, nu-i aşa? Uită-te ce face

America peste hotare – război. Au făcut o ţară de evrei în

Palestina, chiar în coasta Orientului Mijlociu, şi acum au intrat cu forţa în Irak, ca să facă din el o mică Americă şi să ia petrolul.

— Să nu-l crezi, îi spune Habib Chehab lui Ahmad. Zice chestiile astea de propagandă, dar ştie că-i merge bine aici.

E băiat bun. Vezi? Zâmbeşte!

Şi Charlie face mai mult decât să zâmbească; râde, aruncându-şi capul pe spate, dezvăluind arcul ca de potcoavă al dinţilor de sus şi muşchiul crăpat al limbii, ca un vierme lat.

Buzele lui mobile se închid într-un zâmbet superior, contemplativ; ochii lui, atenţi sub sprâncenele groase, îl urmăresc pe Ahmad.

— Ce părere ai despre toate astea, Madman? Imamul ne-a zis că eşti foarte pios.

— Caut să merg pe Calea cea Dreaptă, recunoaşte Ahmad.

În ţara asta, nu e uşor. Există prea multe căi, se vând prea multe lucruri inutile. Se laudă cu libertatea lor, dar libertatea fără scop devine un fel de închisoare.

Tatăl îl întrerupe, vorbind tare:

— N-ai văzut niciodată o închisoare. În ţara asta, oamenii nu se tem deloc de închisoare. Nu e ca în Lumea Veche.

Ca la saudiţi şi irakieni.

Charlie spune, împăciuitor:

— Tăticule, Statele Unite au cea mai mare populaţie de deţinuţi din lume.

— Nu mai mare decât Rusia. Şi nici decât China, din câte ştim.

1 Unitate, comunitate.

2 Legea islamică.

— Destul de mare, totuşi – spre două milioane. Negreselor tinere nu le ajung bărbaţii. Toţi sunt la puşcărie, ce

Dumnezeu!

— Puşcăriile sunt pentru infractori. De trei-patru ori pe an ne sparg magazinul. Dacă nu găsesc bani, distrug mobila şi se cacă peste tot. Dezgustător.

— Tăticule, ei sunt defavorizaţi. Pentru ei, noi suntem bogaţi.

— Prietenul tău Saddam Hussein se pricepe la închisori.

Comuniştii se pricepeau la închisori. În ţara asta, omul obişnuit nu ştie nimic despre închisori. Omul obişnuit nu se teme. Îşi vede de treaba lui. Se supune legilor. Sunt legi uşoare. Nu fura. Nu ucide. Nu fute femeia altuia.

Mai mulţi colegi ai lui Ahmad de la Central High au încălcat legea şi au fost condamnaţi de tribunalul pentru delincvenţii juvenili pentru posesie de droguri, intrare prin efracţie şi pentru şofat în stare de ebrietate. Pentru cei mai răi dintre ei tribunalul şi închisoarea făceau parte din viaţa de zi cu zi şi nu aveau nimic înspăimântător; se împăcaseră deja cu asta. Dar dorinţa lui Ahmad de a contribui la discuţie cu această informaţie e înăbuşită de intervenţia lui

Charlie, însoţită de o expresie abilă, de încordare care caută să facă pace şi în acelaşi timp să tranşeze discuţia:

— Tăticule, cum rămâne cu micul nostru lagăr de concentrare de la golful Guantânamo? Bieţii nenorociţi n-au nici măcar avocaţi. N-au nici măcar imami care să nu fie informatori.

— Sunt soldaţi duşmani, spune Habib Chehab, ursuz, dorind să pună punct discuţiei, dar incapabil să se predea.

Sunt indivizi periculoşi. Vor să distrugă America. Aşa le-au spus reporterilor, deşi noi îi hrănim mai bine decât i-au hrănit vreodată talibanii. Cred că 11 septembrie a fost o mare farsă. Pentru ei e război.

E jihad. Chiar ei spun asta. Ce credeau ei, că americanii or să se întindă la picioarele lor şi n-or să se apere? Chiar şi bin Laden se aşteaptă să i se riposteze.

— Jihad nu înseamnă neapărat război, propune Ahmad, cu vocea slăbită din cauza timidităţii. Înseamnă să lupţi pe calea Domnului. Poate să însemne luptă interioară.

Bătrânul Chehab îl priveşte cu o curiozitate nouă. Ochii lui nu sunt de un cafeniu atât de întunecat că ai fiului său;

sunt nişte biluţe aurii în albul apos al ochilor.

— Eşti un băiat bun, spune el, solemn.

Charlie îşi pune braţul solid pe umerii firavi ai lui Ahmad, ca pentru a exprima solidaritatea dintre ei trei.

— Nu spune asta oricui, îi mărturiseşte el noului angajat.

Întrevederea are loc în spatele magazinului, unde un panou separă câteva birouri din oţel şi, dincolo de ele, două uşi de birou din sticlă mată de restul clădirii. Tot restul spaţiului e folosit ca showroom – o cameră de coşmar plină de scaune, măsuţe de colţ, mese de cafea, veioze, lampadare, canapele, şezlonguri, mese de sufragerie cu scaune, scăunele pentru picioare, bufete, un desiş de candelabre, atârnând ca lianele din junglă, aplice de perete cu diferite finisări metalice sau smălţuite şi oglinzi mari şi mici, de la simple la bogat ornamentate, cu rame decorate cu un amalgam auriu sau argintiu de frunze, ciorchini mari de flori, panglici gravate sau vulturi din profil, cu aripile ridicate şi gheare încleştate; vulturii americani îi întorc privirea lui Ahmad de deasupra reflexiei sale uimite – un băiat deşirat, cu origine amestecată, în cămaşă albă şi jeanşi negri.

— La parter, spune tatăl cel scund şi rotofei, cu nasul lui arcuit şi lucios şi pungi de piele întunecată, obosită, sub ochii aurii, avem mobila de grădină din răchită sau pliantă şi chiar şi câteva cabine din aluminiu, cu paravane care să te ferească de insecte în curtea din spate, pentru momentele când familia vrea să stea la aer. Sus avem mobila de dormitor, paturile, noptierele şi birourile, mesele de toaletă pentru doamne, şifoniere mari pentru cazurile în care dulapurile nu ajung, şezlonguri pentru ca doamnele să-şi odihnească picioarele, scaune tapisate şi taburete pentru aceeaşi atmosferă relaxată, mici veioze discrete, înţelegi, ca să meargă cu ceea ce ar trebui să se întâmple într-un dormitor.

Poate pentru că-l vede pe Ahmad roşind, Charlie spune aspru:

— Noi sau second-hand, nu prea facem mare diferenţă.

Eticheta cu preţul spune totul, ca şi starea piesei. Mobila nu e ca o maşină; n-are multe secrete. Ce vezi, aia primeşti.

Rolul meu şi al tău e că, la orice comandă peste o sută de dolari, asigurăm transport gratuit în orice colţ al statului.

Oamenilor le place asta. Nu că am avea prea mulţi clienţi din Cape May, dar oamenilor le place ideea de gratuit.

— Şi covoare, spune Habib Chehab. Vor covoare orientale din Iran, de parcă libanezii ar veni din Armenia. Deci avem stoc la parter şi îl poţi cumpăra pe oricare, că noi îl curăţăm. Pe Reagan există magazine speciale de covoare, dar oamenii cred în chilipirurile noastre.

— Cred în noi, tăticule, spune Charlie. Avem un renume bun.

Ahmad simte cum, din toată masa asta de obiecte pentru viaţa de zi cu zi se ridică aura muritoare, absorbită de perne, covoare şi abajururi din pânză, a vieţii omeneşti fiziologice, a celor câteva poziţii şi nevoi ale acesteia, repetate într-o varietate disperată de stiluri şi texturi între pereţii ticsiţi de oglinzi, dar reducându-se la aceeaşi mizerie cotidiană, cu uzura şi plictiseala ei, spaţiile închise, podelele şi tavanele măsurând mereu finitul, îmbâcseala mută şi zădărnicia vieţilor trăite fără apropierea de Dumnezeu. Scena îi redeşteaptă o senzaţie uitată din copilărie – plăcerea înşelătoare a cumpărăturilor, risipa ispititoare şi contrafăcută a belşugului ieşit din mâna omului. Mergea împreună cu mama lui pe scările rulante, pe culoarele parfumate ale ultimului mare magazin în agonie din centru sau, alergând ca să ţină pasul cu marşul ei energic, ruşinat de discrepanţa dintre pistruii ei şi pielea lui cafenie, prin parcări acoperite cu smoală până la spaţiile întinse ale hangarelor cosmetizate în grabă în stilul „cutia cu de toate”, unde mărfurile împachetate erau îngrămădite până la grinzile tavanului. În aceste expediţii, care urmăreau doar înlocuirea unui aparat de uz casnic ce nu mai putea fi reparat sau a hainelor băieţeşti, impusă de ritmul său continuu de creştere sau, înainte ca

Islamul să-l imunizeze, cumpărarea unui joc electronic îndelung râvnit, care avea să fie aruncat cât colo după câteva luni, mama şi fiul erau asaltaţi din toate părţile de obiecte atrăgătoare, ingenioase, de care nu aveau nevoie şi pe care nu şi le puteau permite, proprietăţi potenţiale pe care alţi americani păreau să şi le însuşească fără efort, dar care pentru ei erau imposibil de obţinut din salariul unei

infirmiere necăsătorite. Ahmad gustase din abundenţa americană lingându-i ambalajul. Diavoli, asta păreau a fi aceste pachete multe şi ţipătoare, aceste rafturi înalte cu gadget-uri ieftine, etajerele pline de puterea banului, exprimată în desene păcătoase, care îndemnau masele să cumpere, să consume cât timp lumea mai are încă resurse de consumat, să înfulece din troacă până când moartea va închide gurile lacome pentru totdeauna. În toată strădania asta de a face din săraci datornici, moartea era punctul terminus, tejgheaua pe care zornăiau dolarii tot mai puţini. Grăbiţi-vă, cumpăraţi acum, căci plăcerile pure şi simple ale vieţii de apoi sunt doar nişte născociri.

La Shop-a-Sec se găseau bunuri de vânzare, desigur, dar mai degrabă pungi şi cutii cu mâncare sărată, dulce, nesănătoasă, pliciuri din plastic pentru muşte şi creioane fabricate în China, cu gume inutile; dar aici, în acest showroom impunător, Ahmad simte că e pe cale de a se înrola în armata comerţului şi, în ciuda prezenţei unui Dumnezeu căruia toate lucrurile materiale îi sunt doar umbră, e emoţionat, însuşi Profetul a fost negustor. Nu oboseşte omul să ceară binele, spune cea de-a patruzeci şi una sură. Binele ăsta trebuie să cuprindă şi produsele lumii. Ahmad e tânăr; e destul timp, reflectează el, pentru ca materialismul să-i fie iertat, dacă va fi nevoie de iertare. Dumnezeu îi e mai aproape decât vena gâtului, iar El ştie ce înseamnă să tânjeşti după confort, căci altfel n-ar fi făcut viaţa de apoi atât de confortabilă; în

Paradis sunt covoare şi divanuri, spune Coranul.

Ahmad e dus să vadă camionul, viitorul său camion.

Charlie îl conduce dincolo de birouri, pe un coridor luminat slab printr-o lucarnă acoperită de umbrele rămurelelor căzute, ale frunzelor şi seminţelor împrăştiate de vânt. Pe coridor se află un răcitor de apă, un calendar ale cărui pătrăţele numerotate sunt pline de mâzgăleli cu datele livrărilor şi un obiect despre care Ahmad va afla mai târziu că este un ceas de pontaj ponosit, cu câte un suport pentru fişa de prezenţă a fiecărui angajat, perforată şi răsperforată pe peretele de alături.

Charlie deschide altă uşă şi acolo aşteaptă camionul, parcat lângă o rampă de încărcare căptuşită cu scânduri groase, sub un acoperiş înalt. Camionul, o cutie mare, portocalie, cu aripile consolidate cu bucăţi de metal nituit, îl şochează pe Ahmad la prima vedere; de pe rampa de încărcare are impresia că vede un animal uriaş, cu un cap teşit, care a venit prea aproape, adulmecând platforma

de parcă ar cere hrană. Pe aripa portocalie, înceţoşată puţin de praful drumului, stă scris, cu litere înclinate, indigo, cu contur auriu, cuvântul

Excellency, şi dedesubt, cu litere mari, HOME FURNI-SHINGS şi, cu caractere mai mici, adresa şi numărul de telefon al magazinului. Camionul are cauciucuri duble în spate.

Oglinzile sale laterale voluminoase ies în afară. Cabina e lipită de caroserie, fără vreun spaţiu între ele. E impresionant, dar prietenos.

— E o dihanie bătrână şi credincioasă, spune Charlie. O

sută zece mii de mile şi nicio problemă majoră. Coboară ca să faceţi cunoştinţă. Nu sări, ia-o pe treptele alea de acolo. Asta ne-ar mai lipsi, să-ţi rupi piciorul în prima zi de muncă.

Ahmad simte că acest spaţiu îi e deja vag familiar. Pe viitor va ajunge să-l cunoască foarte bine – rampa de încărcare, parcarea, cu betonul ei crăpat prăjindu-se în arşiţa strălucitoare a verii, clădirile scunde de cărămidă din împrejurimi şi zidurile din spate ale locuinţelor îngrămădite, containerul de gunoi ruginit din colţ, rămas de la vreo fabrică dispărută de mult, zgomotul slab, oceanic, al valurilor de trafic ce vuiesc pe bulevardul cu patru benzi. Spaţiul acesta va avea întotdeauna ceva magic, ceva paşnic ce nu aparţine acestei lumi, calitatea stranie de a părea amplificat dintr-un punct de observaţie înalt. Este un loc atins de suflarea lui Dumnezeu.

Ahmad coboară cele patru trepte acoperite cu scânduri groase şi ajunge la acelaşi nivel cu camionul. Pe uşa şoferului scrie: Ford Triton E-350 Super Duty. Charlie deschide uşa şi spune:

— Hai, Madman. Urcă-te.

Cabina emană un iz cald, de piele, de corpuri masculine şi fum de ţigară stătut, de cafea rece şi de carne din sandvişurile italieneşti mâncate pe drum. Ahmad e surprins, după ce învăţase broşurile pentru examen, cu toată vorbăria lor despre dublă debreiere şi retrogradare pe pantele periculoase, de absenţa unui schimbător de viteze pe podeaua cabinei.

— Cum schimbăm vitezele?

— Nu le schimbăm, îi spune Charlie, cu o grimasă acră, dar pe un ton destul de neutru. E automat. Exact ca la maşina ta comodă, de familie.

Subaru-ul penibil al mamei lui. Noul lui prieten îi simte stânjeneala şi spune, încurajator:

— Vitezele sunt o grijă în plus. Un băiat pe care l-am luat, cu

vreo doi şoferi în urmă, a distrus vitezele băgând în marşarier pe o pantă.

— Dar pe pantele abrupte n-ar trebui să bagi în viteză mică, în loc să chinui frâna şi să uzezi pedalele?

— N-ai decât. Poţi s-o scoţi din viteză. Dar în zona asta din Jersey nu prea sunt multe dealuri. Nu e ca în Virginia de Vest.

Charlie cunoaşte statele; e un om umblat. Dă ocol cabinei şi, dintr-un singur salt uşor, cu braţele întinse ca ale unei maimuţe, se urcă pe locul din dreapta. Lui Ahmad i se pare că cineva a sărit în pat lângă el. Charlie scoate un pachet de ţigări pe jumătate roşu din buzunarul cămăşii – un material aspru, grosolan ca cel de blugi, dar kaki în loc de albastru – şi îi trage un bobârnac precis, astfel că mai multe ţigări gălbui la vârf ies în afară cu câţiva centimetri.

— O ţigară, ca să-ţi calmezi nervii?

— Nu, mulţumesc, domnule. Nu fumez.

— Serios? Deşteaptă chestie. O să trăieşti veşnic, Madman. Poţi s-o laşi baltă cu „domnule". „Charlie" e numai bine. Gata, hai să vedem cum conduci rabla asta.

— Acum?

Charlie pufneşte, făcând o explozie de fum în colţul câmpului vizual al lui Ahmad.

— Dar când, săptămâna viitoare? De ce-ai venit aici? Nu mai face mutra asta speriată. E o nimica toată. Orice tâmpit poate s-o facă; crede-mă. Nu e mare inginerie.

E opt şi jumătate dimineaţa – prea devreme, consideră

Ahmad, pentru o iniţiere. Dar, dacă Profetul şi-a încredinţat trupul fiorosului cal Buraq, atunci şi Ahmad se poate sui pe scaunul negru înalt, plesnit, pătat şi crăpat de precursorii săi şi să cârmească această cutie uriaşă, portocalie, pe roţi. Când cheia îi declanşează combustia, motorul are o tresărire profundă, ca şi cum combustibilul ar fi o substanţă mai groasă, mai plină de cocoloaşe decât benzina.

— E pe motorină? întreabă Ahmad.

Charlie scoate încă un jet de fum: iese întruna din adâncul plămânilor lui.

— Băiete, glumeşti? Ai condus vreodată pe motorină?

Impute toată maşina şi durează o mie de ani până se încălzeşte motorul. Nu poţi să intri pur şi simplu şi să apeşi pe pedală. Totuşi, un lucru e de reţinut: n-ai oglindă retrovizoare deasupra bordului. Să nu

intri în panică dacă te uiţi din obişnuinţă şi nu găseşti nimic acolo. Foloseşte oglinzile laterale. Încă o chestie, nu uita că totul durează mai mult

— Durează mai mult până te opreşti şi până porneşti. La semafor, n-ai să demarezi ca la curse; nici măcar să nu încerci.

E ca o doamnă bătrână: să n-o forţezi, dar nici să n-o subestimezi. O secundă dacă nu eşti atent la drum şi poate să facă prăpăd. Dar nu e cazul să te sperii. Hai să facem o încercare. Dă-i drumul. Aşteaptă: asigură-te că ai băgat-o în marşarier. Am avut destule ciocniri cu platforma. Acelaşi şofer despre care ţi-am povestit mai devreme. Ştii ce-am învăţat eu de-a lungul timpului? Că, oricât de prostesc ar fi un lucru, oamenii tot au să-l facă. Dai înapoi, întorci, ieşi din parcare, adică pe Thirteenth Street, apoi drept pe Reagan. Nu poţi să faci stânga; e un zid despărţitor de ciment, dar, cum ziceam, oricât de prostesc ar fi un lucru, oamenii tot au să-l facă, aşa că-i mai bine să-ţi zic.

Charlie încă mai vorbeşte în timp ce Ahmad dă camionul înapoi, face o întoarcere precisă şi o ia înainte, spre parcare, îşi dă seama că, la înălţimea asta, pluteşte, uitându-se în jos la caroseria maşinilor. Când dă să iasă în bulevard, ia curba prea din scurt şi-şi târăşte roţile din spate pe bordură, dar abia dacă simte asta. A fost transpus într-o altă scală, într-un alt plan. Charlie e ocupat cu stinsul ţigării în scrumiera din bord şi nu spune nimic despre izbitură.

După câteva cvartale, ochii lui Ahmad se obişnuiesc să se repeadă spre stânga, spre oglinda laterală şi apoi, prin fereastra din dreptul pasagerului, spre oglinda din dreapta.

Reflexele portocalii, cu luciri metalice de pe aripile lui Excellency nu-l mai sperie, ci devin parte din el, ca umerii şi braţele, prezente în câmpul său vizual periferic când merge pe stradă. De când era copil, în visele lui zboară uneori deasupra unor coridoare sau trece razant peste trotuare, la câţiva centimetri de pământ şi uneori se trezeşte cu erecţie sau, şi mai rău, cu o pată mare şi umedă pe pantalonii de pijama. Degeaba consultase Coranul în căutarea unor sfaturi despre sex. Vorbea despre spurcăciune, dar doar în privinţa femeilor – menstruaţia lor, alăptatul copiilor. În cea de-a doua sură, a găsit misterioasele cuvinte Muierile voastre vă sunt ogor; deci veniţi pe ogorul vostru cum voiţi, însă pre – gătiţi-vă înainte de aceea sufletele voastre şi temeţi-vă de

Dumnezeu şi să ştiţi că veţi veni înaintea lui. În versetul anterior, citise că femeile sunt spurcate. Deci depărtaţi-vă de muieri şi nu vă apropiaţi de ele până când nu se vor curaţi. Şi dacă vor fi curate, mergeţi la ele după porunca lui

Dumnezeu, căci Dumnezeu îi iubeşte pe cei ce se căiesc şi se curăţesc. În camion, Ahmad se simte curat, izolat de lumea de jos, cu străzile ei pline de murdărie de câine şi bucăţi împrăştiate de plastic şi hârtie; se simte curat şi liber, zburând cu zmeul său portocaliu în urmă, în oglinzile laterale.

— Nu depăşi prin dreapta, îl admonestează brusc Charlie, cu o voce tăioasă din cauza panicii. Ahmad încetineşte, căci nu şi-a dat seama că depăşea maşinile din stânga lui, pe banda de lângă zidul despărţitor – un şir solid, murdar de bariere Jersey.

— De ce se numesc bariere Jersey? întreabă el. Cum s-or numi în Maryland?

— Nu schimba subiectul, Madman. Când conduci un camion nu poţi să visezi cu ochii deschişi. Ai pe mână viaţa şi moartea, ca să nu mai vorbim de reparaţiile care o să ridice prima de asigurare, dacă o sfecleşti. Fără manevre aiuristice sau frecangeală cu mobilul, cum fac oamenii în maşină. Tu eşti mai mare; trebuie să fii mai priceput.

— Serios? Ahmad încearcă să-l tachineze pe bărbatul mai matur, pe fratele său libanezo-american, ca să-l scoată din dispoziţia încrâncenat de serioasă. N-ar trebui ca maşinile să se dea la o parte din faţa mea?

Charlie nu înţelege că Ahmad glumeşte. Rămâne cu ochii la drum, prin parbriz, şi spune:

— Nu fi prost, băiete: n-au cum. E ca la animale. Nu poţi să compari şobolanii şi iepurii cu leii şi elefanţii. Nu poţi să compari Irakul cu America. Dacă eşti mai mare, e musai să fii mai priceput.

Această aluzie politică i se pare ciudată lui Ahmad, puţin deplasată. Dar e în pat cu Charlie, aşa că acceptă supus să-şi continue drumul.

— Doamne, spune Jack Levy. Ăsta-i farmecul vieţii. Uitasem şi nu credeam că o să-mi mai amintească cineva. Astfel, cu precauţie, în aceste împrejurări şi, fără s-o numească, îi aduce un fel de omagiu soţiei lui, care cu mult timp în urmă îi arătase la rândul ei care e farmecul vieţii.

Goală lângă el, Teresa Mulloy încuviinţează:

— Aşa e. Dar apoi adaugă, pentru a se proteja: Dar nu durează.

Faţa ei rotundă, cu ochi bulbucaţi, e îmbujorată, aşa că pistruii nici nu i se mai văd, maro-deschis pe roz.

— Durează ceva pe lumea asta? întreabă Jack.

De fapt, ea nu vrea ca el să fie de acord, ridicând nepăsător din umeri. Îmbujorarea ei trandafirie capătă culoarea vie ce urmează înţepăturii unui reproş, a înfruntării propriei neputinţe în această aventură fără viitor – un alt iubit căsătorit. N-o s-o părăsească niciodată pe grăsana lui de

Beth şi, oricum, chiar îşi doreşte ea asta? E cu douăzeci şi trei de ani mai bătrân, iar ea are nevoie de un bărbat care s-o ţină pentru tot restul vieţii.

Vara din New Jersey a ajuns la arşiţa constantă de iulie, dar chiar şi aşa, simţind că aerul e rece pe pielea lor înfierbântată de amor, amanţii s-au acoperit cu cearşaful boţit şi umed după ce stătuse sub trupurile lor. Jack stă sprijinit de pernă, cu muşchii lâncezi şi spuma cenuşie de pe piept la vedere, iar Terry, cu o adorabilă indecenţă boemă, şi-a tras cearşaful până la acelaşi nivel, astfel că sânii ei, albi ca săpunul acolo unde soarele nu-i atinge niciodată, ies afară liberi, iar el poate să-i admire şi să le simtă din nou greutatea, dacă vrea. Îi plac rotunjimile, deşi uneori ce-i prea mult strică. Aromele de dizolvant pentru vopsea şi de ulei de in îl liniştesc pe Jack în patul amantei lui. Cum spunea Terry, a început să facă lucruri mai mari şi mai luminoase. Când fac sex şi îi stă deasupra, străpungându-se cu erecţia lui, simte cum culorile reflectate de pe pereţi curg pe formele ei, alungite, osoase, netede şi albe, de irlandeză. Nu-şi poate închipui greutatea lui Beth apăsându-l pe pelvis sau că ea îşi poate desface picioarele suficient de mult; nu le-a mai rămas nicio poziţie, în afară de linguriţă, şi chiar şi aşa fundul ei imens îl împinge la o parte, ca un copil gelos în patul lor.

— Chestia e că, continuă Jack, auzind în tăcerea lui Terry un reproş pentru lipsa lui de tact, atât timp cât merge, nu contează că nu durează mult. Mama Natură spune: „Cui îi pasă?” Parcă ar dura o veşnicie. Îmi plac sânii tăi, ţi-am zis chestia asta în ultima vreme?

— Încep să atârne. Să-i fi văzut când aveam optsprezece ani. Erau şi mai mari şi împungeau ca lumea în faţă.

— Terry, te rog. Nu mă stârni iar. Trebuie să plec. Şi ai lui Beth, ţinea minte, fuseseră ca nişte castronaşe cu fundul în sus, ca acelea pentru cereale, cu sfârcuri tari ca o afină în gura lui.

— Unde te mai duci acum, Jack?

Tonul lui Terry e plictisit. O amantă ştie că bărbatul minte în vreme ce o soţie poate doar să ghicească.

— La o meditaţie. La una adevărată, în cealaltă parte a oraşului. Maşina e la mine; îi trebuie lui Beth peste o oră şi jumătate, ca să ajungă la bibliotecă.

E nesigur, cu golul pe care năuceala postcoitum i-l cască în cap, cât de mult adevăr e în ceea ce spune. Beth o să aibă la un moment dat nevoie de maşină, asta ştie sigur.

Simţindu-i nesiguranţa, Terry se plânge:

— Jack, tot timpul eşti pe fugă. Am vreun miros sau ceva de genul ăsta?

Asta e o cruzime, pentru că al lui Beth chiar are un miros; umple patul noaptea, o emanaţie caustică dintre cutele ei adânci, agravându-i neliniştea şi groaza nocturnă.

— Nici pomeneală, spune el – măcar atâta argou a prins şi el de la elevii lui. Nici măcar…

Se opreşte, fiind pe punctul de a depăşi limita.

— Pizda mea. Spune.

— Nici măcar acolo, admite el. Mai ales acolo. Eşti dulce. Eşti bombonica mea de zahăr. Dar, ca să fim sinceri, se fereşte să-şi ţină faţa prea mult între picioarele ei, de teamă că Beth ar putea simţi mirosul celeilalte femei în timpul sărutului lor de noapte bună – o simplă atingere fugară, dar un obicei rămas neschimbat în toţi cei treizeci şi şase de ani de căsătorie.

— Spune-mi ceva despre pizda mea, Jack. Vreau să te-aud. Dă-ţi drumul.

— Te rog, Terry. E grotesc.

— De ce, pămpălău penibil ce eşti? Evreu fandosit! Ce-are pizda mea aşa de grotesc?

— Nimic, nimic, dă el înapoi, învins. E perfectă, e superbă, e…

— E? Cine e? Cine e aşa mişto? Perfectă şi superbă.

— Pizda ta.

— Bine. Dă-i înainte.

Poate că vrea să spună că el se foloseşte de ea, aşa cum se foloseşte de Teresa însăşi, fără să-i acorde destulă atenţie, fără să aibă o viziune de ansamblu – mirosul, micile detalii, împunsătura singurătăţii când iese din ea, faptul că ştie că e folosită şi încă folosită

cu scârbă.

— …e umedă, continuă el, şi pufoasă şi catifelată pe dinăuntru ca o floare şi elastică…

— O, spune ea, elastică. Asta e interesant. Şi îi place…

spune-mi ce-i place.

— Îi place să fie sărutată şi linsă şi să te joci cu ea şi s-o pătrunzi – nu mă pune să mai zic, Terry. Mă omoară. Sunt nebun după tine, ştii asta. Eşti cea mai drăguţă…

— Nu vreau să ştiu, răspunde ea, furioasă, apoi azvârle la o parte cearşaful şi sare din pat, cu fesele săltând şi începând, cum spusese ea despre altceva, să atârne. Pe fund încep să-i apară cute. Ca şi cum i-ar fi simţit privirea pe spate, ea se întoarce la intrarea în baie, cu lucirea de o clipă a micului petic roşiatic; toată moliciunea asta de aluat a ei – pâine albă, fără coajă – e etalată sfidător, aşa i se pare lui, ca o invitaţie la tandreţe pe care el n-a reuşit s-o accepte cu destulă convingere. Vederea ei, atât de goală şi de feminină, atât de sensibilă şi plină de rotunjimi, îi usucă gura, golindu-l de viaţa corectă pe care o trăieşte cu hainele pe el. Ea completează fraza în numele lui:

— …cea mai drăguţă chestie de când Beth s-a îngrăşat ca o scroafă. Eşti foarte bucuros că mă fuţi, dar nu vrei să spui „fut" de teamă că ea ar putea cumva să te audă. Înainte futeai şi fugeai de frică să nu vină Ahmad, dar acum, că e plecat toată ziua la muncă, întotdeauna ai o scuză ca să nu rămâi aici nici măcar un minut. Bucură-te pur şi simplu de mine, asta e tot ce ţi-am cerut, dar nu, evreii trebuie să se simtă vinovaţi, aşa arată ei cât de deosebiţi sunt, cât sunt de superiori. Dumnezeu se oftică doar pe ei, cu preţiosul lor chivot împuţit. Mi-e silă de tine, Jack Levy!

Trânteşte uşa de la baie, dar în ea se prinde un covor lânos, aşa că se închide cu greu, nu înainte ca, în fâşia de lumină aprinsă cu furie, să vadă cum fundul ei de irlandeză, neatins vreodată de soarele deşertului, tremură.

Jack rămâne în pat, nefericit, voind să se îmbrace, dar ştiind că astfel i-ar da dreptate ei. Când iese din baie, după ce s-a spălat de el la duş, ea îşi ia lenjeria de pe jos şi, cu gesturi măsurate, o îmbracă. Sânii ei se leagănă când se apleacă, iar acestea sunt primele părţi ale corpului pe care şi le acoperă, prinzându-le în cupele transparente ale sutienului şi ducându-şi mâinile la spate, cu o strâmbătură, ca să şi-l încheie. Apoi îşi pune chiloţii, sprijinindu-se cu o mână bine înfiptă de

biroul plin de tuburi de uleiuri pentru pictat, înşirate peste tot. La început cu o mână, apoi cu amândouă, trage repede bucata de nailon în sus; când vrea să-l acopere, peticul roşiatic de păr sârmos iese la iveală pe deasupra elasticului, ca gulerul de spumă al unei beri turnate cu nerăbdare. Sutienul ei e negru, dar chiloţii sunt lila. Au talie joasă, lăsând la iveală dâmbul sidefiu al burţii ei, de parcă ar purta cei mai îndrăzneţi pantaloni, deşi după aceea îşi trage pe ea o pereche de blugi normali, vechi, cu talie înaltă, stropiţi de vopsea. Un jerseu vărgat şi o pereche de sandale din pânză, şi apoi va fi blindată, gata să înfrunte strada şi ocaziile ei. Un alt bărbat ar putea s-o fure. Jack se teme că fiecare dată când o vede goală ar putea fi ultima. îl străbate o pustiire atât de ascuţită încât îl face să strige:

— Nu-ţi pune iar toate porcăriile alea pe tine! Vino înapoi în pat, Terry. Te rog.

— N-ai timp.

— Am timp. Tocmai mi-am adus aminte că meditaţia începe abia la trei. Oricum, puştiul e un ratat din Fair Lawn, părinţii lui cred că-l pot băga eu la Princeton. Nu pot. Te rog frumos…

— Mă rog… poate un minut. Doar ca să mă ţii în braţe.

Nu-mi place că ne certăm. N-ar trebui să avem de ce să ne certăm.

— Ne certăm, îi explică el, pentru că ţinem unul la altul. Dacă n-am ţine, nu ne-am certa.

Ea-şi desface capsa blugilor, sugându-şi burta, cu ochii bulbucându-i-se caraghios o clipă, şi se strecoară repede înapoi sub cearşaful boţit, în lenjeria ei negru cu lila. Ţinuta ei are o frivolitate deocheată, la fel ca stilul de târfă adolescentă maimuţărit de fetele mai îndrăzneţe de la Central

High, care-i trezeşte o gâdilătură în penis. Încearcă s-o ignore, înconjurându-i umerii cu braţul – puful de pe ceafa ei e încă umed de la duş – şi trăgând-o spre el, într-o îmbrăţişare castă.

— Ce mai face Ahmad? întreabă el.

Terry răspunde cu precauţie, resimţind tranziţia abruptă de la târfă la mamă.

— Bine, se pare. îi plac oamenii pentru care lucrează – nişte libanezi, tată şi fiu, care fac un număr gen poliţistul bun-poliţistul rău cu el. Se pare că fiul e o mare figură. Ahmad îşi iubeşte camionul.

— Camionul?

— Poate fi un camion oarecare, dar ăsta e camionul lui. Ştii şi tu cum e dragostea. În fiecare dimineaţă verifică presiunea uleiului, frânele, toate lichidele astea. Îmi povesteşte despre ele – uleiul de motor, lichidul de răcire al radiatorului, cel cu care spală parbrizul, bateria, servodirecţia, cutia de viteze automată… Cred că astea-s toate. Verifică şi curelele de ventilator ca să vadă dacă sunt strânse şi mai ştiu eu ce. Zice că mecanicii de la atelierele auto, care fac verificările obligatorii, sunt prea grăbiţi şi prea mahmuri ca să facă ce trebuie. Camionul are chiar şi nume – Excellency. Excellency Home Furnishings. Credeau că înseamnă ceva excelent.

— Păi, recunoaşte Jack, aproape că au nimerit. E inspirat.

Are din nou erecţie în timp ce stă acolo întins, încercând să se gândească la Terry ca la o mamă şi ca la o profesionistă, infirmieră şi pictoriţă de tablouri abstracte, o persoană inteligentă, complexă, pe care i-ar face plăcere s-o cunoască mai bine, dacă nu ar fi de sex opus. Dar gândurile îi sunt stimulate de lenjeria ei de mătase, lila cu negru şi de uşurinţa, vecină cu nepăsarea, cu care ea îl abordează sexual – toată experienţa e dobândită, toţi iubiţii acumulaţi în cei cincisprezece ani de când tatăl lui Ahmad a eşuat în a dezlega enigma americană şi a fugit. Chiar şi pe atunci era o fată cu o educaţie catolică pe care n-o deranja tăvăleala cu un nechemat, cu un musulman. Era o rebelă, îi plăcea să încalce regulile. Terrybilă. O teroare şi jumătate.

— Cine ţi-a spus despre evrei şi chivot?

— Nu ştiu. Un tip pe care l-am cunoscut la un moment dat.

— În ce sens l-ai cunoscut?

— L-am cunoscut. Ascultă, Jack, n-aveam noi o înţelegere? Tu nu întrebi, eu nu spun. Am rămas singură la vârsta care ar trebui să fie cea mai frumoasă pentru femei.

Am patruzeci de ani. Nu-mi purta pică pentru un pic de trecut.

— În mintea mea, sigur că nu-ţi port pică. Dar, cum spuneam, când îţi pasă, devii posesiv.

— Asta spuneam? Eu n-am auzit asta. N-am auzit decât că te gândeai la Beth. Amărâta de Beth.

— La bibliotecă nu e aşa de amărâtă. Stă la biroul de informaţii şi se mişcă pe Internet mai bine decât mine.

— Pare minunată.

— Nu, dar e o fiinţă umană.

— Excelent. Dar cine nu e? Vrei să spui că eu nu sunt?

Temperamentul irlandez te face să-i apreciezi pe luterani. Penisul lui simte schimbarea de dispoziţie a Teresei şi începe din nou să se înmoaie.

— Toţi suntem, o linişteşte el. Mai ales tu. Dar în privinţa chivotului, ai aici un evreu care n-a avut niciodată parte de el. Tata ura religia şi singurele chivoturi şi legăminte despre care am auzit eu erau în cartierele unde n-aveam voie să intru. Cum mai stă Ahmad cu religia în ultima vreme?

Ea se relaxează puţin, lăsându-se să cadă pe pernă. Privirea lui coboară cu câţiva centimetri mai jos, în sutienul negru. Pielea pistruiată de pe pieptul ei pare mai aurie în comparaţie cu dunga albă ca săpunul ce iese de sub marginea sutienului. Deci încă un evreu a mai trecut pe aici înaintea mea, se gândeşte Jack. Şi mai cine? Egipteni, chinezi.

Dumnezeu ştie. Mulţi dintre pictorii ăştia pe care-i cunoaşte ea sunt nişte puşti care au jumătate din vârsta ei. Pentru ei ea trebuie să fie o mamă care se fute. Poate că de-aia e homo propriul ei copil, dacă o fi.

— E greu de spus, răspunde ea. Niciodată n-a vorbit prea mult despre asta. Sărăcuţul de el, părea atât de mic şi de speriat când îl lăsam la moschee şi urca singur scările alea. Când îl întrebam la sfârşit cum a mers, spunea: „Foarte bine" şi amuţea. Ba chiar roşea. Era ceva ce nu putea împărtăşi. Mi-a zis că din cauza slujbei îi e greu să ajungă la moschee în fiecare vineri, iar Charlie ăsta care stă mereu cu el nu pare un practicant prea convins. Dar, ştii, una peste alta, Ahmad pare mai relaxat – îmi dau seama din felul în care îmi vorbeşte, mai bărbătesc, privindu-mă în ochi. E mulţumit de sine, câştigă bani şi, nu ştiu, poate-i doar o închipuire de-a mea, e mai deschis la idei noi, nu se mai închide în sistemul ăsta religios care e, după părerea mea, foarte limitat şi intolerant. Primeşte o energie nouă.

— Are o prietenă? întreabă Jack Levy, simţindu-se recunoscător faţă de Terry pentru interesul pentru un alt subiect în afară de slăbiciunile lui.

— Din câte ştiu eu, nu, spune ea.

Îi place gura ei de irlandeză când cade pe gânduri: buza de sus îi rămâne înălţată, cu mica ei băşică de carne în mijloc.

— Cred că mi-aş da seama. Vine acasă obosit, îi dau de mâncare, citeşte Coranul său, mai nou, ziarul – războiul ăsta idiot cu terorismul –

ca să poată vorbi cu Charlie despre el şi se duce la culcare la el în cameră. Cearşafurile lui

— Regretă că a deschis subiectul, dar îşi continuă ideea – sunt nepătate. Apoi adaugă: N-au fost aşa întotdeauna.

— Cum ţi-ai da seama dacă ar fi cu o fată? insistă Jack.

— O, ar vorbi despre asta, fie şi numai ca să mă enerveze pe mine. Niciodată n-a suportat că eu umblam cu bărbaţi. Şi ar vrea să iasă seara în oraş, dar nu vrea.

— Nu prea mi se pare în regulă. E un puşti frumuşel. E

posibil să fie gay?

Întrebarea nu o descumpăneşte; s-a gândit la asta.

— Poate mă înşel, dar cred că şi de asta mi-aş fi dat seama. Profesorul lui de la moschee, şeicul Rashid ăsta, e cam sinistru; dar Ahmad ştie asta. îl respectă, dar n-are încredere în el.

— Zici că l-ai întâlnit pe tipul ăsta?

— Doar o dată sau de două ori, când îl luam pe Ahmad sau îl conduceam. A fost foarte amabil şi corect cu mine.

Dar i-am simţit ura. Pentru el eram doar o bucată de carne

— De carne spurcată.

Carne spurcată. Erecţia lui Jack e resuscitată. Se străduieşte să se concentreze, încă un minut sau două, înainte să aducă vorba despre această situaţie potenţial inoportună. Există o plăcere, de care uitase, în a avea pur şi simplu chestia asta – umflătura asta tare, viguroasă, presantă, micul şi pomposul proaspăt proclamat centru al fiinţei tale, care aduce cu sine senzaţia că ai mai mult în tine.

— Cu slujba, continuă el. Lucrează mult?

— Depinde, spune Terry.

Corpul ei răspândeşte, poate ca răspuns la vreo emanaţie a lui, un amestec de mirosuri pişcătoare, în primul rând săpun dinspre ceafă. Îşi pierde interesul pentru discuţia despre fiul ei.

— Termină după ce livrează mobila. Uneori asta înseamnă mai devreme, dar de obicei e târziu. Uneori ajung până la Camden sau Atlantic City.

— E cam departe pentru o livrare de mobilă.

— Nu sunt doar livrări; se duc şi să ia marfă. O mare parte din mobila lor e la mâna a doua. Fac oferte pentru bunurile oamenilor şi apoi le iau cu camionul. Au un fel de reţea; nu ştiu cât de tare contează chestia islamică.

Majoritatea clienţilor de pe lângă New Prospect sunt familii de negri. Unii, zice Ahmad, au case foarte drăguţe. îi place să vadă cartiere diferite, moduri de viaţă diferite.

— Să vadă lumea, oftează Jack. Să vadă mai întâi New

Jersey. Eu aşa am făcut, doar că am sărit peste partea cu lumea. Acum, donşoară – îşi drege vocea – noi doi avem o problemă.

Ochii bulbucaţi, verde smarald ai Teresei Mulloy se cască speriaţi.

— Problemă?

Jack ridică cearşaful şi îi arată ce i s-a întâmplat de la brâu în jos. Speră că îi împărtăşise suficiente fapte generale despre viaţă pentru ca ea să împărtăşească asta cu el.

Ea îl priveşte şi-şi răsuceşte vârful limbii până atinge mijlocul plin al buzei de sus.

— Asta nu e o problemă, hotărăşte ea. No problema, señor.

Charlie Chehab îl însoţeşte adesea cu Ahmad, chiar şi când băiatul se descurcă singur cu mobila care trebuie încărcată sau descărcată. A devenit mai puternic de la ridicat şi cărat. A cerut ca salariul – aproape cinci sute de dolari pe săptămână, dublu faţă decât primea la Shop-a-Sec – să-i fie plătit pe numele de Ahmad Ashmawy, deşi încă locuia cu mama lui. Pentru că numărul de asigurări sociale şi permisul de conducere sunt emise amândouă pe numele Mulloy, ea s-a dus cu el la bancă, într-una dintre clădirile noi de sticlă, ca să dea explicaţii şi ca să completeze formularele pentru un cont separat. Aşa se poartă în ultima vreme:

nu-i opune deloc rezistenţă, deşi niciodată nu i s-a opus prea mult. Mama lui este, acum înţelege abia, uitându-se în urmă, o americancă tipică, lipsită de convingeri puternice şi de curajul şi alinarea pe care le aduc acestea. E o victimă a religiei americane a libertăţii – libertate mai presus de orice, deşi nimeni nu ştie ce poţi face cu ea şi care este ţelul acestei libertăţi.

Bombe care explodează în aerx – aerul gol e simbolul perfect al libertăţii americane. Aici nu există unmah, au observat atât

Charlie, cât şi şeicul Rashid – nicio structură atotcuprinzătoare a unei legi divine care să-i facă pe bogaţi şi pe săraci deopotrivă să îngenuncheze, cot la cot, niciun cod al sacrificiului de sine, nici supunere exaltată, ca aceea aflată în inima Islamului, în însuşi numele său. În schimb, există o diversitate discordantă de căutări personale,

ale cărei devize sunt Trăieşte clipa, Scapă cine poate şi Dumnezeu îi ajută pe cei care se ajută singuri, care se traduc prin „Nu există

Dumnezeu, nici Judecata de Apoi; Help yourself. Dublul sens al expresiei „help yourself" – „bazează-te pe forţele proprii" şi „ia tot ce-ţi pică în mână" – îl amuză pe şeic, care, după douăzeci de ani petrecuţi printre necredincioşi, e mândru de fluenţa cu care le vorbeşte limba. Uneori, Ahmad trebuie să-şi înăbuşe bănuiala că profesorul său trăieşte într-o lume vagă a cuvintelor pure şi iubeşte Coranul mai mult pentru limbaj, o carapace stenografiată al cărei conţinut se află în silabele sale, în şuvoiul extatic de „l"-uri şi

„A"-uri şi sunete guturale, reminiscenţe ale strigătelor şi

1 „Bombs bursting în ar", fragment de vers din imnul Statelor Unite ale Americii, The Star-spangled Banner.

eroismului războinicilor călări înfăşuraţi în robe sub cerul fără nori al Arabiei Deşerta.

Ahmad o consideră pe mama lui o femeie care îmbătrâneşte, dar care în inima ei a rămas o fetiţă şi care se joacă de-a arta şi de-a dragostea – căci în ultima vreme o însufleţeşte o preocupare în care Ahmad detectează un nou amant, deşi acesta din urmă, spre deosebire de pleiada de dinaintea lui, nu vine la ei acasă şi nu se înfruntă cu Ahmad pentru dominarea teritoriului. O fi ea mama ta, dar eu o fut, spunea atitudinea lor, altă chestie americană – această valorizare a performanţei sexuale mai presus de orice legătură de familie. Spiritul american înseamnă să-ţi urăşti familia şi să te eliberezi de ea. Chiar şi părinţii sunt complici la asta, încurajând semnele de independenţă din partea copilului şi râzând de nesupunere. Nu e acea iubireliant, pe care Profetul şi-o exprima faţă de fiica lui, Fatima: Fatima e parte din trupul meu; acela care o va răni mă va răni pe mine, iar acela care mă răneşte pe mine, îl răneşte pe Dumnezeu. Ahmad nu-şi urăşte mama; e prea împrăştiată ca s-o poţi urî, prea absorbită de propria căutare a fericirii. Deşi încă locuiesc împreună, în apartamentul acela parfumat cu izurile dulci şi înţepătoare ale vopselelor, ea are tot atâta legătură cu eul pe care îl afişează el în timpul zilei pe cât are şi pijmaua soioasă de transpiraţie în care doarme noaptea şi de care se leapădă înainte de duşul prin care trece repede spre puritatea matinală a zilei de lucru şi spre plimbarea de peste un kilometru şi jumătate până la serviciu. Ani întregi a fost tare greu să împartă spaţiul limitat al apartamentului. Ideile ei despre un comportament sănătos includeau apariţia în faţa

fiului ei în lenjerie sau într-o cămaşă de noapte subţire, care lăsa la iveală umbrele părţilor ei intime. Vara iese pe stradă în maiouri decoltate şi fuste mini, în bluze cu nasturii desfăcuţi şi blugi cu talie joasă, mulaţi pe rotunjimile ei generoase. Când el îi reproşează ţinuta indecentă şi provocatoare, ea-l ia în râs şi-l tachinează, de parcă ar flirta cu el. Doar la spital, cu uniforma verde-pal, cuviincios de largă, purtată peste hainele ei de stradă indecente, respectă porunca dată de Profet femeilor, în cea de-a douăzeci şi patra sură: să-şi ascundă sânii sub văluri şi să-şi arate podoabele doar soţilor, taţilor, fiilor, fraţilor, sclavilor şi eunucilor şi, se subliniază în Cartea Sfântă, copiilor care nu ştiu ce e goliciunea femeii. Pe când avea zece ani sau chiar mai puţin, ca să suplinească lipsa unei bone, ea îl lăsa deseori s-o aştepte la Saint Francis şi îi făcea plăcere s-o vadă îmbujorată de alergătura muncii ei, înfăşurată de la brâu în jos în pantaloni de uniformă şi cu pantofi sport cu talpă groasă, fără brăţări ieftine care să rupă tăcerea. A existat un moment tensionat când, la cincisprezece ani, el s-a făcut mai înalt ca ea şi i-a înmugurit un puf întunecat deasupra buzei superioare; ea nu împlinise încă patruzeci de ani şi încă mai spera prosteşte să pună mâna pe un bărbat, să smulgă un doctor bogat din mijlocul haremului său de asistente tinere şi drăgălaşe, iar fiul ei adolescent îi trăda vârsta mijlocie.

Din punctul de vedere al lui Ahmad, ea arăta şi se comporta mai tinereşte decât s-ar fi cuvenit pentru o mamă. În ţările mediteraneene şi din Orientul Mijlociu, femeile se retrăgeau printre riduri şi o diformitate mândră; confuzia nelalocul ei între o mamă şi o parteneră disponibilă nu era posibilă. Lăudat fie Allah, Ahmad nu visa niciodată că se culca cu mama lui, n-o dezbrăca niciodată în ungherele acelea din creier în care Satana îşi strecoară josnicia în vise şi reverii. De fapt, în măsura în care îşi îngăduie să asocieze astfel de gânduri cu imaginea mamei lui, nu e genul lui. Carnea ei, acoperită cu pete rozalii şi presărată cu pistrui, pare nefiresc de albă, ca de leproasă; gusturile lui, formate în anii petrecuţi la Central High, merg înspre pielea mai închisă la culoare, în nuanţe de cacao, caramel şi ciocolată, şi misterul ispititor al acelor ochi al căror negru, opac la prima vedere, se adânceşte până la vineţiul prunelor sau până la cafeniul strălucitor al siropului – ceea ce Coranul numeşte

„Copile oacheşe, închise în corturi”. Şi vor primi copile oacheşe, ca mărgăritare ascunse, drept răsplată pentru faptele lor.

Ahmad o consideră pe mama lui o greşeală pe care tatăl său a comis-o, dar pe care el n-ar repeta-o niciodată.

Charlie e căsătorit cu o libaneză pe care Ahmad o vede rar, când vine în magazin aproape de ora închiderii, după ce şi-a terminat programul la slujba ei, un birou juridic unde se completează declaraţiile de impozite pentru cei ce nu sunt capabili să se descurce singuri şi unde se fac intermedieri de acte cu autorităţile locale, statale şi naţionale, care îşi iau fiecare birul de la cetăţenii săi. Costumele ei occidentale cu sacou şi pantaloni îi dau un aer bărbătesc şi doar tenul ei măsliniu şi sprâncenele groase, nepensate, o disting de o negresă. O claie de păr lung de câţiva centimetri îi încadrează faţa, dar în fotografia pe care Charlie o ţine pe birou poartă o eşarfă din care nu iese niciun fir de păr şi zâmbeşte de deasupra chipurilor a doi copii mici. El nu vorbeşte niciodată despre ea, deşi vorbeşte adesea despre femei, mai ales despre cele care apar în reclamele de la televizor.

— Ai văzut-o pe gagica din reclama la Levitra pentru tipii cărora nu li se scoală?

— Mă uit rar la televizor, îi răspunde Ahmad. Acum, că nu mai sunt copil, nu mă mai interesează.

— Păi ar trebui să te intereseze – cum poţi afla ce ne fac corporaţiile care conduc ţara asta dacă nu te interesează?

Gagica din reclama la Levitra e, pentru mine, păsărică perfectă, cum ciripeşte ea despre „tipul" ei şi despre cum îi place lui să aibă erecţii de „calitate" – ea nu zice „erecţii", dar despre asta e vorba în reclamă, să se întărească scula cât trebuie, disfuncţia erectilă fiind cea mai tare chestie descoperită de fabricanţii de medicamente de la Valium încoace – şi cum se uită ea în depărtare şi i se pune o ceaţă pe ochi, chiar poţi să vezi, să vezi prin ochii unei femei scula lui mare şi băţoasă, tare ca piatra, iar gura ei face chestia asta simpatică – are o gură super – muşchii ei micuţi din buze încep să pulseze, ca să ştii că şi-o imaginează, se gândeşte c-o suge

— E gura perfectă pentru muie – şi dup-aia, cu o faţă, ştii tu, confuză, plină de ea şi satisfăcută sexual, se întoarce spre tip – un manechin oarecare, probabil homo în viaţa de zi cu zi – şi-i spune repede, cât ai clipi: „Ia te uită!" şi-l atinge pe obraz acolo unde el face o gropiţă şi-o ascultă bleg cum vorbeşte despre cât de tare e el. Te întrebi cum dracu' au făcut-o – câte duble au tras înainte să-i vină ei ideea asta sau poate că scenaristului i-a venit ideea şi a scris-o înainte

– dar pare aşa de spontan că te şi miri cum de au făcut-o să arate aşa de sexoasă. Chiar are faţa aia fericită de femeie futută, ştii? Şi nu e doar din cauza focalizării neclare.

Asta, se gândeşte Ahmad morocănos, e o discuţie între bărbaţi, pe care el, în cămaşa lui albă şi jeanşii negri, a ocolit-o în liceu şi pe care tatăl lui i-ar fi putut-o oferi într-o manieră mai rezervată şi mai puţin obscenă, dacă Omar Ashmawy ar mai fi aşteptat să-şi joace rolul de tată. Ahmad îi e recunoscător lui Charlie pentru că a legat cu el această prietenie masculină. Cu cincisprezece ani mai în vârstă decât el şi căsătorit, deşi nu pare, Charlie crede, pesemne, că Ahmad ştie tot ce ştie şi el sau, dacă nu ştie, vrea să afle. Băiatului îi e mai uşor să discute cu Charlie când sunt unul lângă altul, în timp ce el priveşte fix înainte prin parbrizul camionului şi ţine mâinile pe volan, decât atunci când sunt faţă în faţă.

— Nu mi se pare că televiziunea încurajează gândurile pure, spune Ahmad, roşind pentru că-şi dezvăluie pietatea.

— Normal că nu, ce dracu'. Păi nici nu vrea. Cea mai mare parte e o porcărie ca să umple spaţiul dintre reclame. Asta mi-ar plăcea să fac, dacă n-aş avea afacerea lu' tata de ţinut pe linia de plutire. Frate-său a pus-o pe picioare împreună cu el şi acum stă acolo, în Florida şi ne cocoşează cu partea lui. Mi-ar plăcea să fac reclame. Să le gândesc, să pun cap la cap elementele – regizorul, distribuţia, decorul, scenariul; chestiile astea trebuie să aibă un scenariu – şi apoi să-i dau la gioale americanului obişnuit. Iei publicul, îi dai capete în gură ca să nu mai gândească niciodată clar. Tu şi ei, care pe care, şi le spui care-s chestiile fără de care nu pot trăi. Ce ne mai dau magnaţii ăştia media? Ştirile sunt poveşti lacrimogene pentru muieri – Diane Sawyer, săracii copilaşi afghani, buhu-hu – sau propagandă pe faţă; Bush se plânge că Putin se transformă în Stalin, dar noi suntem mai răi decât a fost vreodată Kremlinul de pe vremuri. Comuniştii voiau doar să ne spele creierele. Noile puteri de-acum, corporaţiile internaţionale, vor să ne desfiinţeze creierele punct. Vor să ne transforme în maşinării de consum – societatea coteţelor de găini. Tot divertismentul ăsta, Madman, e o porcărie, aceeaşi porcărie care a zombificat masele în timpul Crizei, doar că atunci stăteai la coadă şi dădeai douăzeci şi cinci de cenţi pe un film, în timp ce azi îţi dau totul gratis, cu publicitarii ăştia care plătesc un milion minutul ca să aibă ocazia să se joace cu creierul nostru.

Ahmad, la volan, încearcă să-l aprobe:

— Nu sunt pe Calea cea Dreaptă.

— Faci mişto? E cărarea de cărămizi galbene1, pavată cu intenţii înşelătoare.

Înşelătoare, se gândeşte Ahmad, amintindu-şi de ultima oară când i se ţinuse o predică. Vede, la marginea câmpului său vizual, stropi de salivă ţâşnind din gura lui Charlie, în nerăbdarea lui de a vorbi.

— Sportul, scuipă bărbatul. Plătesc miliarde pentru dreptul de a transmite meciuri. E realitate, fără să fie real. Banii au nenorocit ligile profesioniste; nimeni nu mai rămâne la echipa lui, schimbă taberele pentru încă cinşpe milioane, când oricum deja nu-şi mai pot număra banii din cont.

Înainte exista loialitate faţă de echipă şi o anumită identitate regională, dar imbecilii din tribune nu ştiu ce au pierdut, îşi închipuie că întotdeauna a fost aşa, jucători lacomi şi recorduri doborâte în fiecare an. Barry Bonds e mai bun decât Ruth, mai bun decât DiMaggio, dar cine îl mai iubeşte pe obraznicul ăsta? Acum, fanii nu mai ştiu ce e iubirea. Nu le mai pasă. Sportul e ca jocurile video; jucătorii

1 Aluzie la drumul pe care merge Dorothy, personajul principal din Vrăjitorul din Oz.

sunt nişte holograme. Asculţi emisiunile radio şi-ţi vine să le spui tembelilor sau tăntălăilor ălora care trăncănesc întruna

„Aoleu, vă rog, găsiţi-vă dracu' ceva de făcut!" Doamne, fraierii ăia învaţă pe de rost toate statisticile alea, de parcă ei ar fi plătiţi cu salariul lui A-Rod1. Şi aşa-zisele comedii pe care ni le servesc televiziunile – Doamne, cine râde la ele?

Rasoleală. Şi Leno şi Letterman, altă rasoleală. Dar reclamele sunt extraordinare. Sunt ca ouăle Fabergé. În ţara asta, când cineva vrea să-ţi vândă ceva, chiar îşi dă osteneala. Devine oablă treaba. Te uiţi de douăzeci de ori la aceeaşi reclamă şi vezi cum fiecare secundă a fost gândită la valoarea ei în aur. Sunt pline de ceea ce fizicienii numesc informaţie. Ai fi aflat tu, de exemplu, că americanii sunt aşa de bolnavi, plini de indigestie, impotenţă şi chelie, că fac pe ei tot timpul şi-i doare curul, dacă nu te-ai fi uitat la reclame? Ştiu că zici că nu prea te uiţi, dar chiar n-ar trebui să ratezi reclama aia la Ex-Lax cu bunăciunea aia cu părul lung şi drept şi dinţi mari, de englezoaică; se uită în obiectiv şi-ţi spune ţie, numai ţie, care stai acolo cu punga ta de

Fritos, că are o slăbiciune pentru junk food – slabă moartă, dar cu o slăbiciune pentru junk food, chipurile – şi că uneori trebuie să combată constipaţia. Câţi ani să aibă? Dacă are douăzeci şi cinci şi la fel de in formă ca Lance Armstrong şi poţi fi sigur că n-a ratat nicio căcare în viaţa ei, dar directorul de la Ex-Lax vrea ca bătrânicile noastre să nu se ruşineze de colonul lor astupat. „Uite", le spune directorul de la

Ex-Lax, „chiar şi o gagică de-asta mişto nu se poate căca întotdeauna sau n-are mereu chiloţeii uscaţi pe terenul de golf sau hemoroizii îi strică şi ei ziua la tribună, când merge la meci; aşa că, mamaie, nu eşti un gunoi bătrân pe făraş, eşti în aceeaşi oală cu gagicuţele astea tinere şi meseriaşe".

— E o societate care se teme să îmbătrânească, consimte

Ahmad, şi frânează uşor, anticipând că verdele îndepărtat

1 Alexander-Emmanuel Rodríguez (n. 1975), jucător celebru de baseball.

al unui semafor se va face roşu până când camionul va ajunge acolo. Necredincioşii nu ştiu să moară.

— Nu, spune Charlie, cu vocea sa de nestăvilit oprindu-se şi adoptând un ton prudent. E cineva care ştie?

— Adevăraţii credincioşi, îi răspunde Ahmad, din moment ce fusese întrebat. Ştiu că Paradisul îi aşteaptă pe cei drepţi. Privind prin parbrizul înalt şi murdar al lui Excellency la şoseaua pătată de ulei, la farurile roşii şi la stropii orbitori de lumină reflectată ce formează o zi de vară tipică pe o şosea din New Jersey, Ahmad citează din Coran:

„Dumnezeu vă învie, apoi vă omoară, apoi vă adună la ziua învierii. Nu este îndoială întru aceasta".

— Categoric, spune Charlie. Mişto chestie. „Nu este îndoială". Eu, dacă mi s-ar ivi ocazia, aş renunţa bucuros la ea. Dar tu eşti prea tânăr. Ai toată viaţa înainte.

— Nu-i aşa, spune Ahmad. Nu simţise în răspunsul aspru al lui Charlie tremurul îndoielii, lucirea mătăsoasă a ironiei, pe care le ghicea în vocea şeicului Rashid. Charlie e un om umblat prin lume, dar Islamul e o parte însemnată a acelei lumi. Libanezii nu sunt şlefuiţi şi cu două feţe ca yemeniţii, nici frumoşi şi fugari ca egiptenii. Timid, Ahmad remarcă:

— Am trăit deja mai mult decât mulţi martiri din Iran şi Irak.

Dar Charlie încă n-a terminat cu femeile pe care le vede în reclamele de la televizor:

— Şi acum, spune el, cartelurile farmaceutice au făcut aşa un prăpăd cu Viagra că acum s-au apucat să vândă „senzaţii sexuale intense", aşa le spun ei, femeilor. Există o reclamă – poate că n-ai văzut-o, n-o dau prea des – cu o femeie, genul rezonabil şi normal, pare profesoară sau secretară la o firmă oarecare de tehnologie, nu la una dintre cele tari, cu faţa uşor încruntată, ca să-ţi dai seama că ceva lipseşte din viaţa ei, iar muzica adaugă o nuanţă, o scârţâiala discretă, şi brusc o vedem plutind înfăşurată în ceaţă, desculţă; bine că e desculţă, pentru că dup-aia vedem că merge pe apă, lăsând în urmă vălurele, acolo, pe plajă, unde apa e adâncă de doar câţiva centimetri, dar nu se afundă în ea şi are o nouă coafură şi e mai bine machiată, astfel că expresia feţei i-a devenit vagă, ca a muistei ălei a extraordinare de care ţi-am zis – cred că le pun o chestie dilatantă în ochi femeilor ăstora, ca să arate aşa – şi apoi ţi se dă şi motivul, sigla acestui nou „potenţator hormonal", cum îi spun ei. Mesajul e că s-a futut. A avut la orgasme multiple până s-a prostit. În reclamele de acum zece, cincisprezece ani n-ar fi recunoscut niciodată că femeile o vor, o vor rău de tot; fututul e un calmant şi un produs de înfrumuseţare. Dar tu.

Madman? Ai parte în ultima vreme?

— De ce să am parte?

Poate că atenţia lui Ahmad se abătuse în altă direcţie. Ieşiseră de pe autostradă la Bayway şi se aflau într-un cartier comercial oarecare, cu multe parcări duble din cauza cărora Excellency se strecura cu greu prin spaţiul strâmt.

— De cordeală, răspunde Charlie, exasperat, ţinându-şi răsuflarea în timp ce camionul portocaliu trece razant pe lângă un autobuz şcolar hodorogit, plin ochi cu feţişoare holbate. Pizdă, clarifică el. Când Ahmad, roşind, nu-i dă niciun răspuns, Charlie anunţă pe un ton de hotărâre liniştită: Trebuie să te ducem la regulat.

Oraşele din nordul New Jersey-ului seamănă destul de mult între ele – magazine şi trotuare, parcări şi firme luminoase şi petice de spaţiu verde, care rămân repede în urmă – pentru a-ţi da senzaţia, chiar şi într-un vehicul în mişcare, că stai pe loc. Regiunile prin care a trecut împreună cu Charlie, cu mirosurile lor văratice de smoală topită şi ulei de motor vărsat şi de ceapă şi brânză, emanate în stradă dinspre micile restaurante, sunt cam la fel până spre sud, la South

Amboy, sau până la ieşirea de pe autostradă de la Sayreville.

Şi totuşi, în timp ce un orăşel ia locul altuia, Ahmad începe să-şi dea seama că niciunul nu e identic cu celălalt şi că fiecare are propria varietate socială. În unele cartiere, case mari se întind la umbră, departe de autostradă, pe peluze bogate, înalte, pe care se înşiruie tufe îngrijite, ca nişte paznici. Excellency face puţine livrări la astfel de case, dar trece pe lângă ele în drum spre străduţele din cartierele sărace, unde treptele de la intrare răsar direct din trotuar, fără nici cea mai mică tentativă de curte. Aici locuiesc majoritatea celor care aşteaptă livrările: familii cu pielea întunecată, cu glasuri şi televizoare răsunând din camerele din spate, ascunse vederii, de parcă încăpere după încăpere de membri ai aceleiaşi familii se înlănţuie dincolo de vestibul. Uneori există semne ale practicilor islamice – covoraşe de rugăciune, femei în hijab, imagini înrămate cu cei doisprezece imami, inclusiv cu Imamul Ascuns, cu chipul său lipsit de trăsături, identificând căminul ca fiind şiit. Aceste case îi dau un sentiment de disconfort lui Ahmad, ca şi cartierele din oraş în care magazinele au reclame şi în engleză, şi în arabă şi în care s-au creat moschei prin înlocuirea crucii unei foste biserici protestante cu o semilună. Nu-i place să întârzie la o vorbă, aşa cum îi place lui Charlie, care se descurcă râzând în orice dialect arab i se oferă şi gesticulează ca să acopere lacunele. Ahmad simte că mândria izolării şi identităţii sale asumate este ameninţată de masele de bărbaţi obişnuiţi, chinuiţi, şi de femei comune, pragmatice, care au îmbrăţişat Islamul doar pentru a se conforma fără tragere de inimă identităţii etnice. Deşi nu era singurul credincios musulman de la Central High, nu prea mai era nimeni ca el – cu origine mixtă şi totuşi înflăcărat în credinţa lui, o credinţă aleasă mai degrabă decât moştenită pur şi simplu de la un tată prezent, care să întărească devotamentul. Ahmad e american prin naştere şi, în călătoriile sale prin New Jersey, îl interesează mai puţin oazele de Orient Mijlociu diluat decât realitatea americană din jurul lui, un ferment împrăştiat pentru care simte mila domoală pe care o datorăm experimentelor eşuate.

Această naţiune fragilă, bastardă, are o istorie exprimată pe scurt în clădirea impunătoare a primăriei din New

Prospect şi în lacul de moloz rămas din construcţii, pe ale cărui maluri se înalţă, cu ferestrele lor zăbrelite, liceul şi biserica neagră de funingine. Fiecare oraş păstrează în centru relicve ale secolului al XIX-lea, clădiri publice din piatră maronie, zgrunţuroasă sau din

cărămidă roşie moale, cu cornişe proeminente şi porţi rotunde, arcuite, clădiri mândre, cu ornamente bogate, mai trainice decât construcţiile fragile din secolul XX. Aceste clădiri mai vechi, mai robuste, sunt expresia unei prosperităţi industriale apuse, a unei abundente a producţiei, maşinăriilor şi drumurilor de fier legate de viaţa unei naţiuni muncitoare, a unei epoci a consolidării interne şi a întâmpinării imigranţilor lumii cu braţele deschise. Există dedesubt un secol trecut datorită căruia au fost posibile veacurile următoare. Camionul portocaliu trece huruind pe lângă mici plăcuţe de fier şi monumente greu de remarcat ce comemorează o insurgenţă ce s-a transformat în revoluţie; bătăliile sale s-au purtat de la Fort Lee la

Red Bank, lăsând în urmă mii de băieţi adormiţi sub iarbă.

Charlie Chehab, plămădit parcă din lucruri disparate, ştie surprinzător de multe despre acest conflict străvechi:

— New Jersey e locul unde s-a hotărât soarta Revoluţiei. Long Island fusese un dezastru; la New York, cam acelaşi lucru. Retragere, retragere. Boală şi dezertări. Chiar înainte de iarna ’76 – 77, englezii au ajuns de la Fort Lee până la Newark, apoi la Brunswick, Princeton şi Trenton, uşor, ca prin brânză. Washington rătăcea prin Delaware cu o armată în zdrenţe. Mulţi dintre ei, dacă-ţi vine să crezi, erau desculţi. Desculţi şi venea iarna. Eram terminaţi. În Philadelphia, toată lumea încerca să fugă, în afară de conservatori, care stăteau şi-i aşteptau să vină pe amicii lor, tunicile roşii. În

Noua Anglie, flota englezească a ocupat Newport şi Rhode

Island fără să întâmpine rezistenţă. Se terminase totul.

— Da, dar ce n-a fost aşa? spune Ahmad, întrebându-se de ce povesteşte Charlie această istorisire patriotică cu atâta entuziasm.

— Păi, răspunde el, sunt mai multe lucruri. Se întâmplau câteva lucruri bune. Congresul continental s-a trezit şi a renunţat la tentativa de a conduce războiul; au zis: „Bine, să se ocupe George de asta”.

— De-aici vine expresia1?

— Bună întrebare. Nu cred. Celălalt general american aflat la comandă, un puţoi idiot pe care-l chema Charles Lee

— Fort Lee îi poartă numele, bine mersi –, s-a lăsat prins într-o cârciumă din Basking Ridge şi Washington a rămas singur la cârmă. La momentul ăla, Washington se putea considera norocos că avea totuşi o armată. Vezi tu, după Long

Island, englezii ne luaseră mai uşor. Au lăsat armata

continentală să se retragă şi să treacă pasul Delaware. Asta s-a dovedit a fi o greşeală, căci, aşa cum probabil că v-au învăţat la şcoală – ce mă-sa vă învaţă la şcoală, Madman?

Washington, împreună cu o mână de soldaţi zdrenţăroşi, dar curajoşi, a trecut râul Delaware în ziua de Crăciun, a pus pe fugă trupele hessiene2 care staţionau în Trenton şi au luat o mulţime de prizonieri. În plus, când Cornwallis a mobilizat forţe importante din New York, închipuindu-şi că i-a prins pe americani în capcană la sud de Trenton, Washington a şters-o prin pădure, pe la Barrens şi Great Bear Swamp şi a mărşăluit spre nord, până la Princeton! Toţi soldaţii ăia în zdrenţe, care nu dormiseră cu zilele! Pe atunci, oamenii erau mai rezistenţi. Nu le era frică de moarte. Când Washington a dat peste trupele englezeşti la sud de Princeton, un general american pe nume Mercer a fost capturat şi l-au numit răzvrătit şi l-au pus să cerşească îndurare, dar el a spus că nu e un răzvrătit şi a refuzat să se milogească, aşa că l-au ucis cu baionetele. Englezii nu erau aşa nişte tipi de treabă cum lasă să se înţeleagă Masterpiece Theatre3. Când situaţia

1 Expresia Jet George do it" se traduce prin a lăsa responsabilitatea în seama altuia.

2 Trupe de mercenari germani care au luptat de partea englezilor în Războiul de Independenţă. Majoritatea soldaţilor veneau din regiunea Hesse-Kassel, de unde şi numele trupelor.

3 Miniserie TV faimoasă pentru adaptările după romane şi biografii ale unor personaje celebre.

devenise disperată la Princeton, Washington, pe un cal alb

— Ăsta e purul adevăr, chiar pe un cal alb –, s-a aruncat în fruntea oamenilor lui în bătaia focului englezilor şi a întors soarta luptei, apoi a fugărit tunicile roşii care băteau în retragere, strigând: „O vânătoare de vulpi pe cinste, băieţi!"

— Pare un om crud, spune Ahmad.

Charlie scoate pe nas sunetul acela de negare americănesc, aahn, în semn de dezaprobare, şi spune:

— Nu chiar. Războiul e crud, dar nu neapărat şi oamenii care luptă în el. Washington era un gentleman. La sfârşitul bătăliei de la Princeton, s-a oprit şi a felicitat un soldat englez rănit pentru rezistenţa eroică de care dăduseră dovadă. În Philadelphia, a protejat prizonierii hessieni de gloatele furioase, care i-ar fi ucis. Înţelegi tu,

hessienii, ca mai toţi soldaţii profesionişti, erau instruiţi să nu cruţe pe nimeni decât în cazuri excepţionale, dar altfel să nu ia prizonieri – asta au făcut la Long Island, ne-au măcelărit –, şi au fost atât de uimiţi de modul uman în care au fost trataţi încât un sfert dintre ei au rămas aici la sfârşitul războiului. S-au căsătorit cu olandeze din Pennsylvania. Au devenit americani.

— Pari foarte fascinat de George Washington.

— Păi, şi de ce nu? Charlie reflectează, de parcă Ahmad i-ar fi întins o capcană. Trebuie să fii, dacă-ţi pasă de New

Jersey. Aici şi-a câştigat renumele. Marea lui calitate era că voia să înveţe. Una la mână, a învăţat să se înţeleagă cu cei din Noua Anglie. Din punctul de vedere al unui proprietar de plantaţie din Virginia, cei din Noua Anglie erau o mână de anarhişti împuţiţi; aveau negri şi piei-roşii printre ei şi-i tratau de parcă ar fi fost albi, aşa cum se întâmpla şi pe baleniere. De altfel, însuşi Washington avea, la drept vorbind, o matahală de negru ca tovarăş, pe care tot Lee îl chema, nicio legătură cu Robert E1. Când s-a terminat războiul.

Washington l-a eliberat pentru serviciile aduse Revoluţiei.

1 Robert E. Lee (1807-1870), general confederat.

Ajunsese să considere sclavia un lucru rău. A sfârşit prin a susţine înrolarea negrilor, deşi iniţial se opusese ideii.

Cunoşti cuvântul „pragmatic”?

— Bineînţeles.

— Aşa era Georgie. A învăţat să se adapteze situaţiei, să lupte stil gherilă: loveşti şi dispari, loveşti şi dispari. S-a retras, dar n-a abandonat niciodată. Era un Ho Şi Min al epocii sale.

Noi eram Hamasul. Eram Al-Qaida. Chestia cu New Jersey-ul era că, se grăbeşte Charlie să adauge, când Ahmad trage aer în piept ca şi cum s-ar fi pregătit să-l întrerupă, englezii voiau să facă din el un model de pacificare – să cucerească inimi şi minţi, ai auzit de chestia asta. Au văzut că ceea ce au făcut la Long Island era contraproductiv, că nu făceau decât să întărească rezistenţa, şi aveau de gând să se poarte bine aici, să-i recâştige pe colonişti de partea ţării mamă. Ceea ce le-a spus Washington englezilor la Trenton a fost: „Asta e realitatea. E dincolo de bunăvoinţă”.

— Dincolo de bunăvoinţă, repetă Ahmad. Asta ar putea fi titlul unui serial de televiziune pe care să-l regizezi tu.

Charlie nu apreciază umorul ideii. El vrea să convingă.

— A arătat lumii, continuă el, ce se poate face împotriva unei superputeri când n-ai nicio şansă. A arătat – cum ni s-a întâmplat şi nouă în Vietnam şi Irak – că într-un război dintre o putere imperialistă de ocupaţie şi oamenii care trăiesc acolo, oamenii vor ieşi până la urmă învingători. Ei cunosc terenul. Pentru ei, miza e mai mare. Nu au unde să plece. Nu era doar armata din New Jersey; erau şi miliţiile locale, mici bande de localnici care luptau pe ascuns în tot New Jersey-ul şi acţionau pe cont propriu, doborându-i pe soldaţii englezi unul după altul şi apoi pierzându-şi urma înapoi în sate – cu alte cuvinte, n-au jucat corect, după regulile adversarului. Şi pe hessieni i-au atacat tot pe furiş

— În toiul unui viscol, într-o zi de sărbătoare când nici măcar soldaţii n-ar trebui să fie nevoiţi să muncească.

Washington spunea: „Asta e războiul nostru". Cum a fost cu Valley Forge1 – Valley Forge a monopolizat toată atenţia, dar în iernile de după asta şi-a pus tabăra în New Jersey

— În Middlebrook, în munţii Watchung, apoi în Morristown.

Prima iarnă în Morristown a fost cea mai friguroasă din tot secolul. Au tăiat şase sute de acri de stejari şi castani ca să-şi facă bараci şi să aibă lemne de foc. Era atâta zăpadă încât proviziile nu puteau ajunge la ei şi era să moară de foame.

— Pentru mersul lumii de azi, propune Ahmad, ca să ţină pasul cu Charlie, ar fi fost mai bine să fi murit. Statele Unite ar fi devenit un fel de Canada, o ţară paşnică şi de treabă, deşi necredincioasă.

Râsul uimit al lui Charlie îi iese pe nas ca un sforăit.

— Vise, Madman. Aici e prea multă energie pentru pace şi raţiune. Energii rivale – asta permite Constituţia. Şi asta primim. Se foieşte pe scaun şi scoate un Marlboro. Fumul îi învăluie faţa în timp ce se uită prin parbriz şi pare să reflecteze la ceea ce i-a spus tânărului său şofer: Data viitoare când ajungem spre sud, pe Route Nine, ar trebui s-o cotim spre câmpul de bătălie Monmouth. Americanii au dat înapoi, dar le-au ţinut piept englezilor suficient cât să le demonstreze francezilor că meritau să fie susţinuţi. Şi spaniolilor, şi olandezilor. Toată Europa se mobilizase ca să-i scoată Angliei fumurile din cap. Exact cum se întâmplă azi cu SUA. A fost o ironie: Ludovic al XVI-lea a cheltuit atât de mult ca să ne susţină pe noi că i-a cocoşat pe francezi cu taxe până când s-au revoltat şi i-au tăiat capul. O revoluţie a dus la alta. Se întâmplă. Charlie expiră îndelung şi, pe un ton mai grav,

secretos, de parcă n-ar fi sigur că Ahmad ar trebui să audă aceste vorbe, declară: Istoria nu e ceva care a fost şi gata, să ştii. Se întâmplă şi acum. Revoluţia nu se termină niciodată. Îi tai un cap, îi cresc două.

— Hidra, spune Ahmad, ca să arate că nu e total ignorant.

E o imagine recurentă în predicile şeicului Rashid, menită să ilustreze zădărnicia cruciadei americane împotriva

1 Armata americană a petrecut aici în condiţii precare iarna

1777-1778, pentru a apăra Philadelphia de trupele britanice.

Islamului, şi Ahmad a întâlnit-o pentru prima oară uitându-se la emisiunile pentru copii, la desenele animate de duminică dimineaţa, în timp ce mama lui dormea până târziu.

Stătea singur cu televizorul în camera de zi – o cutie electronică atât de frenetică şi de arogantă cu icnetele, pocnetele, trosnetele şi vocile piţigăiate, surescitate ale aventurilor animate, iar publicul, copilul liniştit şi încremenit cu ochii în ecranul televizorului cu sonorul dat încet ca să-şi lase mama să doarmă după întâlnirea din seara precedentă.

Hidra era un personaj comic, capetele sale pălăvrăgind între ele pe gâturile şerpuitoare.

— Revoluţiile astea vechi, continuă Charlie pe un ton confidenţial, sunt un exemplu pentru jihadul nostru. Faptul că Ahmad nu răspunde îl face pe interlocutorul său să-l încerce grăbit: Eşti pentru jihad?

— Cum să nu fiu? Profetul ne cheamă la el în Cartea

Sfântă. „Mahomed este trimisul lui Dumnezeu şi cei cu dânsul sunt aspri faţă de cei necredincioşi, înduraţi întreolaltă”, citează Ahmad.

Şi totuşi, jihadul pare foarte departe. Ca să livreze mobilă modernă şi să adune mobilă care a fost modernă pe vremea răposaţilor ei proprietari, el şi Charlie traversează cu

Exeellency o mlaştină înăbuşitoare de pizzerii şi saloane de manichiură, magazine de vechituri şi benzinării, fast food-un

White Castle şi Blimpie, Krispy Kreme şi Lovely Loundry.

Jenţi şi cauciucuri şi 877-TEETH-14, Starlite Motel şi Spaţiu de închiriat pentru birouri, Bank of America şi Metro

Securizare de informaţii, Martorii lui Iehova şi Templul

Noilor Creştini: o multitudine ameţitoare de panouri îşi strigă potenţialele beneficii pentru toate vieţile îngrămădite acolo unde

odată erau pajişti şi fabrici ce funcţionau cu hidroenergie. Structurile cu ziduri groase, durabile, construite pentru binele public erau încă în picioare, păstrate pe post de muzee, locuinţe sau sedii pentru organizaţiile civile. Peste tot fluturau steaguri americane, unele atât de zdrenţuite şi de decolorate încât era limpede că fuseseră uitate pe beţele lor. Speranţele lumii se concentraseră o vreme acolo, dar vremea aceea trecuse. Ahmad vede prin parbrizul înalt al lui Excellency pâlcuri de fete şi băieţi de vârsta lui adunaţi la o şuetă indolentă, o indolenţă uşor ameninţătoare. Fetele au pielea cafenie dezgolită de şorturi prea mici şi de bluze mulate şi decoltate, iar băieţii arată ca nişte clovni împopoţonaţi cu maiouri şi pantaloni cu turul coborât caraghios, cercei şi căciuli de lână.

Un fel de teroare în faţa poverii de a avea o viaţă de trăit îl loveşte pe Ahmad prin lucirea prăfuită a parbrizului. Aceste animale adunate în duhoarea împerecherii şi a ticăloşiei au totuşi confortul turmei de semeni, şi fiecare nutreşte un soi de speranţă sau plan de viitor, o slujbă, o destinaţie, o aspiraţie, fie ea şi de a ajunge dealer de droguri sau peşte. Pe când el, Ahmad, deşi are calităţi pe care domnul Levy le-a considerat importante, nu are niciun plan: Dumnezeul legat de el ca un geamăn invizibil, celălalt eu al său, nu e un

Dumnezeu al acţiunii, ci al supunerii. Deşi se străduieşte să se roage de cinci ori pe zi, fie şi în hruba dreptunghiulară din cabina camionului, plină de pături şi folie de împachetat, sau pe o bucată de pământ acoperită cu pietriş din spatele vreunui restaurant de pe şosea unde-şi poate întinde covoraşul pentru cinci minute purificatoare, Cel Milostiv şi îndurător nu i-a luminat nicio cale spre o vocaţie. E ca şi cum, în timp ce doarme învăluit în siguranţa pe care i-o oferă devoţiunea faţă de Allah, viitorul i-a fost amputat.

Când, în perioadele lungi de acalmie în care înghit kilometri întregi de şosea, îi mărturiseşte neliniştea lui Charlie, omul acesta de obicei vorbăreţ şi bine informat pare încurcat.

— Păi în mai puţin de trei ani o să obţii permisul de categoria D şi o să ai voie cu orice fel de încărcătură – materiale periculoase, remorci – în afara statului. O să faci bani frumoşi.

— Dar în ce scop? Cum spuneai tu, să consum bunuri de consum? Să-mi hrănesc şi îmbrac trupul care va ajunge bătrân şi inutil?

— E şi ăsta un punct de vedere. „Viaţa e un căcat şi dup-aia

mori”. Dar nu-ţi rămân destule posibilităţi?

— Care? Soţie şi copii, cum spune lumea?

— Ei, când intră-n joc soţia şi copiii, aşa e, o grămadă dintre întrebările astea mari, cu sensul vieţii, cad pe locul doi.

— Tu ai soţie şi cocii şi totuşi îmi vorbeşti rar despre ei.

— Ce e de spus? îi iubesc. Şi cu iubirea cum rămâne.

Madman? Tu n-o simţi? Cum ziceam, trebuie să-ţi găsim o femeie.

— E frumos din partea ta, dar ar fi împotriva convingerilor mele s-o fac în afara căsătoriei.

— Ei, haide. Nici Profetul n-a fost vreun pustnic. A spus că bărbatul poate să aibă patru soţii. Fata de care o să-ţi facem rost n-o să fie bună musulmană; o să fie curvă. Pentru ea n-o să conteze şi n-ar trebui să conteze nici pentru tine.

O să fie o necredincioasă împuţită, cu sau fără ce-i faci tu.

— Nu-mi doresc spurcăciune.

— Păi ce dracului îţi doreşti tu, Ahmad? Lasă fututu, scuză-mă că am adus subiectul în discuţie. Dar de ce să nu trăieşti, pur şi simplu? Să respiri aerul, să vezi norii? Nu-i mai ca lumea decât să fii mort?

Câţiva stropi de ploaie de vară neaşteptată căzuţi din cerul fără nori, o întindere de plumb străpunsă de raze înăbuşite de soare, se împrăştie pe parbriz; la un gest al lui

Ahmad, ştergătoarele îşi încep fâlfâirea greoaie. Cel de pe partea şoferului lasă un curcubeu de umezeală neştearsă – are o gaură în paleta de cauciuc. Ahmad îşi notează în minte să înlocuiască paleta defectă.

— Depinde, îi spune el lui Charlie. Doar necredincioşii se tem cu totul de moarte.

— Dar ce zici de plăcerile obişnuite? Îţi place viaţa, Madman, să nu negi. Uită-te cum vii la serviciu în fiecare dimineaţă, devreme, nerăbdător să vezi ce avem în program. Am mai avut pe camioane puşti care nu vedeau nimic, îi durea în cot, n-aveau nimic în cap. Nu-i interesa decât să se oprească la lanţurile de junk food, să bage în ei la greu, să se pişe şi, la sfârşitul zilei, să se ducă şi să se îmbete cu prietenii lor.

Dar tu ai potenţial.

— Mi s-a mai spus. Dar dacă-mi place viaţa, cum zici tu, o văd ca pe un dar de la Dumnezeu pe care El a ales să mi-l ofere şi poate alege

să mi-l ia.

— Bine atunci. Cum o vrea Domnul. Între timp, profită de ocazie.

— Asta fac.

— Bravo.

Într-o zi de iulie, când se întorceau la magazin, Charlie îl îndrumă să cotească spre Jersey City, printr-o zonă cu depozite plină de garduri din oţel, şine ruginite de la liniile ferate pentru mărfare şi colaci scânteietori de sârmă ghimpată. Merg înainte pe lângă blocuri noi îmbrăcate în sticlă, care se înalţă în locul vechilor depozite, până la un parc de unde Statuia Libertăţii şi partea de sud a Manhattanului se întrevăd la orizont, aproape. Cei doi bărbaţi – Ahmad în jeanşi negri, Charlie într-o salopetă largă, de un oliv şters şi cizme galbene, de cauciuc – atrag priviri suspicioase din partea creştinilor mai în vârstă, în timp ce stau cu toţii pe o platformă de beton de unde se vede priveliştea. Copiii care tocmai vizitaseră clădirea acoperită de o cupolă a Liberty

Science Center ţâşnesc în toate direcţiile şi sar pe gardul scund de fier care îi ţine la distanţă de râu. O briză şi roiuri de ţânţari strălucitori ca nişte scântei se-abat dinspre Upper

Bay. Statuia celebră în toată lumea, de un verde metalic deasupra apei, pare oarecum împuţinată din acest unghi, dar sudul Manhattanului iese în faţă ca o căpăţână zbârlită.

— E bine, remarcă Charlie, că nu mai vezi turnurile alea.

Ahmad e prea preocupat să absoarbă priveliştea ca să răspundă. Erau urâte – mult prea exagerate. Nu se potriveau, lămureşte Charlie.

— Se vedeau chiar şi din New Prospect, de pe dealul de deasupra cascadei, spune Ahmad.

— Jumătate din New Jersey putea vedea nenorocirile alea.

Mulţi dintre oamenii ucişi în ele stăteau în Jersey.

— Mi-a fost milă de ei. Mai ales de cei care au sărit. Ce oribil, să fii atât de încolţit de flăcări încât să preferi să sari spre o moarte sigură. Gândeşte-te la ameţeala aia, să te uiţi în jos înainte să sari.

Repede, ca şi cum ar recita, Charlie spune:

— Oamenii ăia lucrau în finanţe, ducând mai departe interesele imperiului american, imperiul care susţine Israelul şi seamănă zilnic moartea printre palestinieni şi ceceni, afghani şi irakieni. În război, mila trebuie lăsată deoparte.

— Mulţi erau doar paznici şi chelneriţe.

— Care slujeau imperiul, în felul lor.

— Unii erau musulmani.

— Ahmad, trebuie să-l vezi ca pe un război. Războiul nu e curat. Există victime colaterale. Hessienii ăia pe care

George Washington i-a trezit din somn şi i-a împuşcat erau, fără îndoială, nişte nemţi de treabă, care-şi trimiteau solda mamei. Un imperiu suge atât de abil sângele popoarelor aservite încât oamenii nici nu-şi dau seama de ce mor, de ce n-au vlagă. Duşmanii din jurul nostru, copiii şi grăsanii în pantaloni scurţi care se uită urât la noi – i-ai văzut? –, nu se consideră asupritori şi ucigaşi. Prinşi de vieţile lor personale, se cred nevinovaţi. Toată lumea e nevinovată – ei sunt nevinovaţi, oamenii care au sărit din turnuri erau nevinovaţi.

George W. Bush e nevinovat, un beţivan simplu şi pocăit din Texas care-şi iubeşte soţia cea drăguţă şi fiicele neascultătoare. Şi totuşi, din toată nevinovăţia asta, răul iese cumva la suprafaţă. Puterile occidentale ne fură petrolul, ne iau pământul…

— Ni-l fură pe Dumnezeu, spune Ahmad, cu pasiune, întrerupându-şi mentorul.

Charlie rămâne o clipă cu privirea fixă, apoi încuviinţează încet, de parcă nu-i trecuse prin minte aşa ceva.

— Da. Cred că aşa e. Le iau musulmanilor tradiţiile şi simţul identităţii, mândria lăuntrică la care are dreptul orice om.

Nu e tocmai ce spusese Ahmad şi sună puţin cam fals, cam forţat şi departe de Dumnezeul viu, concret, care stă lângă Ahmad la fel de aproape ca razele de soare care-i încălzesc pielea. Charlie stă în faţa lui, cu sprâncenele groase unite şi gura mobilă încleştată într-un soi de încăpăţânare suferindă; are în el o rigiditate de soldat, ce-l alungă pe tovarăşul de drum agreabil aflat de obicei într-un colţ al câmpului vizual al lui Ahmad. Văzut din faţă, Charlie, care nu s-a bărbierit în acea dimineaţă şi ale cărui sprâncene se întâlnesc deasupra punţii scobite a nasului, face o notă discordantă cu frumuseţea expansivă a zilei – cerul fără nori, în afară de o pată pufoasă ce se întinde peste Long Island, atât de intens la zenit încât pare o groapă de foc albastru cu pereţi netezi, turnurile adunate laolaltă ale Manhattanului într-o singură masă strălucitoare, bărcile cu motor torcând, iar cele cu pânze legănându-se în apele golfului, strigătele şi conversaţiile mulţimii de turişti înconjurându-i ca nişte pete pestriţe şi inofensive. Frumuseţea asta, se gândeşte Ahmad, trebuie să însemne ceva – un semn de la

Allah, o prevestire a Paradisului.

Charlie îl întreabă ceva.

— Deci te-ai lupta cu ei?

Lui Ahmad îi scăpase cine erau „ei", dar spune „Da", de parcă ar răspunde la apel.

Charlie pare să se repete:

— Ai lupta cu viaţa ta?

— Cum adică?

Charlie e insistent; sprâncenele lui se lasă în jos.

— Ţi-ai da viaţa?

Soarele coboară pe gâtul lui Ahmad.

— Normal, spune el, încercând să detensioneze discuţia cu o fluturare bruscă a mâinii drepte. Dacă asta e voia

Domnului.

Charlie cel oarecum fals şi ameninţător dispare şi e înlocuit de vorbăreţul bonom, de surogatul de frate mai mare care zâmbeşte ca să lase în urmă conversaţia, alungând-o.

— Aşa mă gândeam şi eu, spune el. Madman, eşti un băiat bun şi curajos.

Uneori, pe măsură ce vara se scurge încet, iar luna august aduce răsărituri mai târzii şi amurguri mai timpurii.

Ahmad ajunge să fie considerat suficient de priceput, suficient de demn de încredere ca să se ocupe singur, cu un mic cărucior rulant în maşină, de livrările zilei. Ajutat de doi negri angajaţi pe salariul minim – „muşchii", cum le spune

Charlie –, încarcă marfa până la ora zece, apoi pleacă la drum cu o listă de adrese, un teanc de facturi şi setul lui de hărţi colorate Hagstrom care acoperă toată zona dintre Sussex şi Cape May. Într-o zi, printre livrări se află şi o piesă de modă veche, un scăunel de piele umplut cu păr de cal, care trebuie dus într-un oraş din nordul coastei, la sud de Asbury

Park; va fi cel mai lung drum al zilei şi ultima sa destinaţie. O ia pe Garden State, pe lângă Route 18, trecând aproape de partea estică a depozitului de armament al marinei

SUA şi iese pe 195 East, spre Camp Evans. Pe şosele mai proaste, prin regiuni joase învăluite în ceaţă, îşi conduce camionul spre mare; mirosul sărat şi sălbatic devine mai puternic şi se aude chiar un zgomot – răsuflarea ritmică a valurilor.

Coasta e o regiune a ciudăţeniilor arhitecturale, a clădirilor în formă de elefant sau borcan de dulciuri, de moară de vânt sau far. Întemeiat de multă vreme, statul are, în cimitirele sale, după cum nu o dată s-a lăudat Charlie, pietre funerare de forma unui pantof uriaş, a unui bec sau a

Mercedesului drag al cuiva; în pădurile de pini şi pe marginea drumurilor de munte există mai multe conace despre care se spune că ar fi bântuite şi aziluri pentru nebuni, care zboară prin mintea lui Ahmad pe măsură ce lumina zilei păleşte. Farurile lui Excellency surprind căsuţe de vacanţă înşirate una lângă alta, în curţi grunjoase de nisip presărat cu puţină iarbă. Motelurile şi pensiunile au firme de neon, ale căror circuite defecte sfârâie în amurg. Case din lemn cu multe înfloriturі, construite pentru a servi drept reşedinţe de vacanţă pentru familii mari, înstărite, cu numeroşi servitori, au fost reduse la condiţia de a oferi CA-ZARE şi PENSIUNE şi CAMERE LIBERE. Nici măcar în august nu e o staţiune plină de viaţă. De-a lungul a ceea ce pare a fi strada principală, unul sau două restaurante sunt închise cu bucăţi de placaj, cu stridiile, moluştele, crabii şi homarii lor încă prezenţi în reclamă, însă fără să mai fie serviţi la masă aburinzi.

De pe scândurile decolorate ce servesc drept trotuare, grupuri de oameni se holbează la camionul acesta pătrăţos, mare şi portocaliu, ca şi cum apariţia lui ar fi un eveniment;

În talmeş-balmeşul lor de costume de baie, prosoape de plajă, şorturi uzate şi tricouri imprimate cu îndemnuri hedoniste şi glume, arată ca nişte refugiaţi care n-au avut timp să-şi adune lucrurile înainte să fugă. Copiii lor poartă coifuri înalte din plastic, iar cei care le-ar putea fi bunici, lepădându-se de orice pretenţie de demnitate, cad în ridicol cu ţinute lălâi, colorate şi cu imprimeuri. Arşi de soare şi ghiftuiţi, unii etalează cu autoironie voioasă aceleaşi coifuri de carnaval din plastic ca şi nepoţii lor, înalte şi dungate ca în cărţile doctorului Seuss1 sau şepci în formă de rechini cu gura deschisă sau de homari cu cleşti uriaşi şi roşii întinşi ca nişte braţe. Diavoli. Pântecele bărbaţilor atârnă foarte greu, iar fesele monstruoase ale femeilor se bălăngăne greoi în timp ce picioarele lor încălţate cu adidaşi strivesc scândurile trotuarului. Aflaţi la câţiva paşi de moarte, aceşti americani bătrâni sfidează buna-cuviinţă şi se îmbracă asemenea unor ţânci.

Căutând adresa de pe ultima factură a zilei, Ahmad conduce

camionul printr-o reţea de străzi ce ajung până la plajă. Nu există borduri sau trotuare. Marginile pavajului se fărâmiţează în petice de iarbă arsă de soare. Casele sunt mici, acoperite cu ţiglă şi înghesuite, cu un aer de întreţinere mi

1 Pseudonim literar al lui Theodor Geisel Seuss, autor şi ilustrator american al unor cărţi foarte populare pentru copii.

nimă şi de închiriere de sezon; cam jumătate dintre ele dau semne de viaţă pe dinăuntru – lumini, un ecran pâlpâitor de televizor. Jucării viu colorate, de plajă, zac de-a valma în unele curţi; planşele de surf şi animăluţele gonflabile aşteaptă pe verandele ferite hârjoana de a doua zi în ocean.

Wilson Way, numărul 292. Din exterior, căsuţa nu dă niciun semn că ar fi locuită, iar ferestrele din faţă sunt mascate de storuri, aşa că Ahmad tresare când uşa de la intrare se deschide brusc la câteva secunde după ce apăsase butonul soneriei. Un bărbat înalt, cu o căpăţână îngustă care pare şi mai alungită din cauza ochilor apropiaţi şi a părului negru, lipit de cap, se iveşte dincolo de uşa de plasă. Spre deosebire de gloata din apropierea plajei, e îmbrăcat în haine ce resping razele soarelui, cu pantaloni gri şi o cămaşă cu mânecă lungă într-o nuanţă nedefinită de pată de ulei, încheiată cu nasturi la mâneci şi la gât. Privirea lui nu e prietenoasă.

Există o tensiune vânoasă în tot corpul său; abdomenul lui e admirabil de plat.

— Domnul – Ahmad îşi consultă factura – Karini? Am o livrare de la Excellency Home Furnishings din New Prospect, îşi consultă din nou factura. Un scăunel de piele vopsită în multe culori.

— Din New Prospect, repetă bărbatul cu abdomen plat.

Fără Charlie?

Ahmad înţelege greu.

— Să… eu conduc acum camionul. Charlie e ocupat la birou, învaţă treburile de birou. Tatăl lui e bolnav de diabet.

Ahmad se teme că aceste fraze inutile nu vor fi înţelese şi roşeşte acolo, în întuneric.

Bărbatul înalt se întoarce şi repetă cuvintele „New Prospect" către ceilalţi din cameră. Mai sunt încă trei, observă

Ahmad – toţi bărbaţi. Unul dintre ei e scund, masiv şi mai în vârstă decât ceilalţi, care sunt cam de vârsta lui Ahmad.

Cu toţii sunt îmbrăcaţi nu ca pentru o staţiune de vacanţă, ci ca

pentru muncă fizică şi stau pe mobila închiriată de parcă ar aştepta să înceapă munca. Răspund cu murmure aprobatoare, printre care lui Ahmad i se pare că aude, îngropate în inflexiuni, cuvintele fulus şi kăfir. Bărbatul înalt observă că e atent şi-l întreabă tăios:

— enta btehki arabi?

Ahmad se înroşeşte şi-i răspunde:

— La … ana aasif. Inglizi.

Mulţumit şi o idee mai relaxat, omul spune:

— Ad-o înăuntru, te rog. Toată ziua aşteptat.

Excellency Home Furnishings nu vinde prea multe scăunele pentru picioare; acestea aparţin, la fel ca primăria din

New Prospect, unei epoci mai împopoţonate. Acoperit cu o folie transparentă de plastic pentru ca pielea sa delicată, făcută din petice cusute între ele într-un model abstract, cu şase colţuri, să fie protejată, obiectul la mâna a doua dar bine păstrat este un cilindru umplut, suficient de rezistent ca să suporte greutatea unui om, dar şi destul de moale ca să susţină în mod plăcut picioarele încălţate în papuci ale unei persoane întinse în voie într-un fotoliu. E o povară uşoară, care foşneşte uşor în timp ce Ahmad o cară prin iarbă de la camion până în camera din faţă, unde cei patru bărbaţi stau la lumina palidă a unei singure veioze. Nimeni nu se oferă să-l scape de povară.

— Pe jos e bine, i se spune.

Ahmad aşază obiectul pe podea.

— S-ar potrivi foarte frumos aici, spune el, pentru a rupe tăcerea din cameră, apoi continuă, ridicându-se în picioare: Semnaţi, vă rog, aici, domnule Karini.

— Karini plecat. Eu semnez pentru Karini.

— Niciunul dintre dumneavoastră nu e domnul Karini?

Cei trei bărbaţi zâmbesc în modul acela grăbit, optimist, al celor care n-au înţeles întrebarea.

— Eu semnez pentru Karini, insistă liderul grupului. Sunt coleg al lui Karini. Fără să mai opună rezistenţă, Ahmad pune factura pe masa din colţ, pe care e aşezată veioza chioară şi-i arată cu pixul unde să semneze. Bărbatul zvelt, fără nume, semnează. Semnătura este complet ilizibilă, remarcă

Ahmad, şi observă că pentru prima oară, unul dintre Chehabi, tatăl sau fiul, mâzgălise pe factură literele NC – no charge, „gratis" adică mai puţin decât comanda minimă de o sută de dolari pe care o

cereau pentru livrările gratuite.

Când închide uşa de plasă în urma lui, în camera din faţă se aprind mai multe lumini şi în timp ce străbate peluza nisipoasă spre camion aude o bolboroseală animată în arabă şi râsete răzleţe. Ahmad se urcă în scaunul şoferului şi ambalează motorul, ca să fie sigur că ei îl aud cum pleacă. Coboară pe Wilson Way până la prima intersecţie şi face la dreapta, parcând în faţa unei căsuţe care pare nelocuită.

Repede, fără zgomot, cu răsuflarea întretăiată, Ahmad se întoarce pe o cărare bătătorită în iarbă care ţine loc de trotuar. Pe străduţa murdară nu se mişcă nicio maşină, niciun om. Se duce la fereastra camerei din faţă de la numărul

292, unde o tufă chinuită de hortensie, cu flori uscate, albăstrui, îl ascunde oarecum, şi se uită precaut înăuntru.

Scăunelul a fost dezbrăcat de folia protectoare de plastic şi urcat pe o măsuţă de cafea cu tăblie din plăci de ceramică, în faţa unei canapele uzate, în carouri. Cu un şiş mare cât un dolar de argint şeful grupului a tăiat cusăturile unuia dintre peticele triunghiulare care formează o stea cu şase colţuri, un fulg de zăpadă roşu cu verde, pe cilindrul de piele. Când triunghiul s-a lărgit îndeajuns de mult, mâna subţire a liderului se poate strecura înăuntru, de unde extrage, un teanc de bancnote verzi, americane. Ahmad nu poate desluşi, prin tufa muribundă de hortensie, de care bancnote sunt, dar, judecând după respectul cu care bărbaţii numără şi aranjează hârtiile pe masa placată cu ceramică, sunt mari.

IV

Unchiul lui Charlie, fratele lui Habib Chehab, Maurice, vine rareori din Florida, dar căldura şi umezeala de la Miami din iulie şi august îl gonesc spre nord. Stă din când în când la casa din Pompton Lakes a lui Habib şi apare ocazional la

Excellency Home Furnishings, unde Ahmad îl poate vedea

— Seamănă mult cu fratele lui, doar că e mai înalt şi mai formal, poartă costume albastru cu alb, pantofi albi de piele şi cămăşi cu cravată asortate cu mare grijă. Îi strânge mâna formal lui Ahmad la prima lor întâlnire, iar băiatul are senzaţia neplăcută că este cântărit de nişte ochi mai precauţi decât ai lui Habib, cu şi mai mult auriu în ei şi mai puţin dispuşi să se lumineze de o licărire amuzată. Se dovedeşte că el e fratele mai mic, deşi are atitudinea arogantă a celui mai mare.

Pentru că e singur la părinţi, Ahmad e fascinat de ideea de frate

– cu avantajele şi dezavantajele ei –, ce presupune că, într-un fel, ai o copie. Dacă ar fi fost binecuvântat cu un frate, Ahmad s-ar fi simţit mai puţin singur, poate, şi s-ar fi bizuit mai puţin pe Dumnezeul pe care-l poartă cu el, în inimă şi în gânduri. De fiecare dată când se vede cu Maurice la magazin, bărbatul demn, elegant, cu hainele lui în culori deschise, îl salută pe Ahmad cu un zâmbet şi o înclinare uşoară a capului, care spune: „Te cunosc eu, ştiu ce-ţi poate pielea".

Imaginea dolarilor pe care-i livrase celor patru bărbaţi din căsuţa de pe coasta de nord rămâne în mintea lui Ahmad ca un lucru supranatural – acea realitate invizibilă care binevoieşte totuşi, prin voinţa Sa impenetrabilă, să se amestece în vieţile noastre. Se întreabă dacă va avea curajul să-i mărturisească lui Charlie descoperirea lui. Să fi fost Charlie la curent? Câte alte piese de mobilier pe care le livraseră şi le aduseseră cu ei purtau aceeaşi încărcătură în cutele şi scobiturile lor interioare? Şi care era scopul? Misterul îi aminteşte de evenimentele relatate în ziare – în titlurile pe care se uită în treacăt, ce vorbesc despre violenţa politică de peste hotare şi despre violenţa domestică locală – şi în buletinele de ştiri ale serii peste care dă când trece în revistă canalele televizorului vechi de acasă.

Şi-a făcut obiceiul să caute la televizor urme ale lui Dumnezeu în această societate necredincioasă. Se uită la concursuri de frumuseţe, unde fete cu pielea strălucitoare şi dinţi albi, alături de una sau două concurente de culoare, se întrec în a-l fermeca pe maestrul de ceremonii cu talentul lor de cântăreţe şi dansatoare şi rostind adesea, în grabă, vorbe de recunoştinţă faţă de Dumnezeu pentru harurile lor, pe care au intenţia să le dedice, după ce le va trece vremea cântatului în costume de baie, semenilor lor, urmând vocaţii alese: medic, educatoare, agronom sau, cea mai înaltă dintre toate, casnică. Ahmad descoperă un canal creştin, care prezintă bărbaţi între două vârste „cu voci grave, în costume de culori neobişnuite, cu revere late, lucioase ca oglinda, care lasă deoparte retorica lor înflăcărată („Sunteţi gata să-l primiţi pe Iisus?" sau „L-aţi primit pe Iisus în inimile voastre?") pentru a se apuca brusc să flirteze jucăuş cu femeile între două vârste din public sau pentru a ataca, pocnind din degete, un cântec. Cântecele creştine îl interesează pe Ahmad, mai ales corurile de gospel, cu negresele grase ce ţopăie şi se zbânţuie cu o intensitate ce uneori pare artificială, dar care, la alte coruri, pare să vină cu adevărat din inimă. Femeile îşi ridică mult mâinile şi vocile şi bat din palme într-un ritm

legănat, contagios, care molipseşte până şi bruma de albi dintre ei, aceasta fiind o zonă a experienţei americane, la fel ca sportul şi delictele, unde pielea întunecată domină incontestabil. Ahmad ştie, din aluziile seci, făcute cu jumătate de zâmbet, ale şeicului Rashid, despre entuziasmul şi extazul sufismului1 care a năpăstuit Islamul în vechime, dar nu găseşte nici cea mai mică urmă de aşa ceva pe canalele islamice ce emit din Manhattan sau Jersey

City – doar transmisia cu cele cinci chemări la rugăciune, pe fondul static al marii moschei a lui Mohammed Ali din

Cetatea lui Saladin, întruniri solemne de profesori ochelarişti şi mollahi în care se vorbeşte despre furia antiislamică ce a cuprins Occidentul zilelor noastre şi predici ţinute de un imam cu turban aşezat la o masă goală, filmate cu o cameră statică dintr-un studio golit de imagini.

Charlie e cel care deschide subiectul. Într-o zi, în cabina camionului, în timp ce traversează o regiune neobişnuit de pustie din nordul New Jersey-ului, dintre un cimitir vast şi o bucată de luncă ce supravieţuise – papură şi stuf cu frunze lucioase ieşind din apa sălcie – îl întreabă pe Ahmad:

— Te roade ceva, Madman? în ultima vreme pari tăcut.

— În general sunt tăcut, nu?

— Da, dar acum e altceva. La început era o tăcere care spunea „arată-mi", acum e mai mult o tăcere care spune:

„Care-i treaba?"

Ahmad nu are atât de mulţi prieteni pe lume încât să rişte să-l piardă pe unul dintre ei. Situaţia, o ştie, nu-i lasă nicio cale de întoarcere; n-are mare lucru la care să se întoarcă.

— Acum câteva zile, îi spune el lui Charlie, când am făcut nişte livrări singur, am văzut ceva ciudat. Am văzut nişte bărbaţi care scoteau teancuri de bani din scăunelul ăla pe care l-am livrat pe coastă.

— L-au deschis în faţa ta?

— Nu. Am plecat, apoi m-am furişat înapoi şi m-am uitat pe fereastră. Atitudinea lor mi-a dat de bănuit şi m-a făcut curios.

— Ştii ce păţeşti dacă eşti curios, nu?

— Mori mai repede. Dar şi neştiinţa poate ucide. Dacă e să livrez, ar trebui să ştiu ce livrez.

— Şi de ce, mă rog, Ahmad? întreabă Charlie, pe un ton aproape tandru. Credeam că nu vrei să ştii mai mult decât poţi duce. De fapt, în

nouăzeci şi nouă la sută dintre cazuri, mobila pe care o livrezi e exact atât – mobilă.

— Dar cine sunt acei norocoşi unu la sută, care primesc un bonus?

Ahmad are un sentiment de libertate încordată, acum, că momentul critic a trecut. Seamănă cu – aşa îşi închipuie

— Eliberarea şi responsabilitatea pe care un bărbat şi o femeie o simt când se dezbracă pentru prima oară împreună. Şi Charlie pare să simtă asta; tonul lui pare mai uşor, pierzându-şi nuanţa de prefăcătorie.

— Norocoşii, spune el, sunt credincioşi adevăraţi.

— Cred, presupune Ahmad, în jihad?

— Cred, reformulează Charlie cu precauţie, în acţiune. Cred că se poate face ceva. Că ţăranii musulmani din Mindanao nu trebuie să moară de foame, că pruncul din Bangladesh nu trebuie să moară înecat, că săteanul egiptean nu trebuie să orbească de schistosomiasis, că palestinienii nu trebuie să fie bombardaţi de elicopterele israeliene, că adevăraţii credincioşi nu trebuie să înghită nisipul şi bălegarul de cămilă al acestei lumi în timp ce Satana se îngraşă cu zahăr, porc şi petrol la preţuri derizorii. Cred că cei un miliard de adepţi ai Islamului nu trebuie să-şi spurce ochii, urechile şi sufletele cu spectacolele otrăvitoare ale Hollywoodului şi cu un imperiaslism economic nemilos al cărui Dumnezeu creştino-iudeu e un idol decrepit, o simplă mască ce ascunde disperarea ateilor.

— De unde vin banii? întreabă Ahmad, după ce cuvintele lui Charlie – care nu diferă prea mult, până la urmă, de imaginea asupra lumii pe care şeicul Rashid o zugrăveşte mai suav

— Au secat. Şi ce trebuie să facă destinatarii cu fondurile astea?

— Banii vin, îi răspunde Charlie, de la cei care-l iubesc pe Allah, atât din SUA, cât şi de peste graniţă. Gândeşte-te la acei patru bărbaţi ca la nişte seminţe aşezate în pământ, iar la bani ca la apa care păstrează solul umed, pentru ca într-o zi, seminţele să-şi crape cojile şi să înflorească. Allăhu akbar!

— Banii ăştia, insistă Ahmad, vin cumva prin intermediul unchiului Maurice? Sosirea lui aici pare să fi produs o schimbare, deşi el nu se implică în treburile obişnuite ale magazinului. Şi bunul tău tată cât de mult e implicat în toate astea?

Charlie râde îngăduitor; e un fiu care şi-a depăşit tatăl, dar

continuă să-l respecte, aşa cum a făcut şi Ahmad cu propriul lui tată.

— Hei, cine eşti tu, CIA? Tata e un imigrant de modă veche, loial sistemului care l-a primit şi i-a permis să prospere. Dacă ar şti ce vorbim noi aici, ar raporta la FBI.

De pe noua sa poziţie, Ahmad încearcă să glumească:

— Care ar rătăci imediat raportul.

Charlie nu râde.

— Ce ai scos tu de la mine e un secret important. Sunt chestiuni de viaţă şi de moarte, Madman. În momentul ăsta mă întreb dacă am făcut bine spunându-ţi toate astea.

Ahmad încearcă să minimalizeze importanţa discuţiei, înţelege că a înghiţit o cunoaştere pe care nu o poate scuipa înapoi. Cunoaşterea înseamnă libertate, scria pe frontispiciul de la Central High. Cunoaşterea poate fi şi o închisoare, de unde, odată intrat, nu mai poţi ieşi.

— N-ai făcut nicio greşeală. Mi-ai spus foarte puţine.

Nu tu m-ai pus să mă duc la fereastră şi să văd cum se numără banii. Banii pot fi explicaţi în multe feluri. Ai fi putut nega că ştii ceva despre asta, iar eu te-aş fi crezut.

— Aş fi putut, încuviinţează Charlie. Poate că aşa ar fi trebuit să fac.

— Nu. Asta ar fi adus între noi minciuna, acolo unde existase încredere.

— Atunci trebuie să-mi spui un lucru: eşti de partea noastră?

— Sunt de partea celor care sunt de partea lui Dumnezeu, răspunde încet Ahmad.

— Bine. E bine şi aşa. Să fii mut ca un peşte. Să nu-i spui mamei tale. Nici prietenei tale.

— N-am prietenă.

— Aşa e. Am promis să mă ocup de asta, nu-i aşa?

— Ai zis că ar trebui să merg la regulat.

— Aşa-i. O să mă ocup de asta.

— Nu, te rog. Nu e treaba ta să te ocupi.

— Prietenii se ajută între ei, insistă Charlie.

Se întinde şi-l strânge pe tânărul şofer de umăr, iar gestul nu-i place lui Ahmad; îi aduce aminte de strânsoarea brutală a lui Tylenol de atunci, de pe holul şcolii.

Cu noua lui demnitate de bărbat, băiatul declară:

— O ultimă întrebare, şi apoi n-o să mai spun nimic până când nu mi se vorbeşte despre aceste lucruri. Se pune la cale vreun plan, cu seminţele astea care sunt udate?

Ahmad îi cunoaşte atât de bine mimica lui Charlie încât nu trebuie să se mai uite într-o parte, în cabină, ca să vadă buzele elastice ale bărbatului mişcându-se febril, de parcă şi-ar cerceta forma dinţilor, şi apoi expirând greu, cu un oftat exagerat de exasperare.

— Cum spuneam, întotdeauna există mai multe proiecte în lucru, iar cum se dezvoltă ele e greu de prevăzut. Ce zice Cartea, Madman? Evreii vicleneau, însă şi Dumnezeu viclenea. Dumnezeu e doar de frunte printre cei vicleni.

— O să am şi eu un rol de jucat în vicleniile astea?

— S-ar putea. Ţi-ar plăcea, puştiule?

Din nou, Ahmad simte că s-a ajuns la un punct critic şi că o uşă se închide în urma lui.

— Cred că da.

— Crezi? Trebuie să faci mai mult decât atât.

— Cum spuneai tu, evenimentele particulare nu sunt uşor de prevăzut. Dar liniile sunt clare.

— Liniile?

— Liniile de luptă. Armatele Satanei împotriva celor ale lui Dumnezeu. Cum spune Cartea Sfântă, Ispita e mai rea decât omorul.

— Corect. Corect! consimte Charlie şi se bate peste coapsă de parcă ar vrea să se trezească, acolo, pe scaunul din dreapta. Îmi place cum sună. Mai rea decât omorul. E un tip vorbăreţ şi glumeţ din fire şi i-a fost greu să rămână serios şi să stea de vorbă cu Ahmad ca doi bărbaţi ce trec printr-un cimitir în care într-o bună zi ar putea zăcea şi ei.

— O chestie demnă de reţinut, adaugă el. O să fie o aniversare în septembrie. Şi oamenii care ţin frâiele – generalii noştri, ca să zic aşa – au o slăbiciune de modă veche faţă de aniversări.

Jacob şi Teresa au făcut dragoste şi trag cearşafurile peste corpurile lor goale. Briza care intră pe fereastra dormitorului e răcoroasă. Se apropie septembrie; câte o frunză galbenă rătăcită, ca o scânteie izolată, se iveşte în verdeaţa care-şi pierde prospeţimea. Amândoi, reflectează el după baia caldă din carnea ei, ar trebui să dea jos câteva kilograme. Acolo unde nu e pistruiată, pielea ei e aproape prea albă, ca a unei păpuşi de plastic, doar că se înmoaie sub degetul

lui, lăsând o urmă rozalie care se şterge greu. Pieptul şi braţele lui păroase sunt neîngrijite, flasce; acasă, oglinda de la baie îi arată un început de sâni falşi plini de cute, iar burta lui a căpătat, pe sub perechea de cârlionţi negri, încă un pliu.

Pe piept, firele de păr alb nu se cârlionţează, ci ies înainte ca nişte antene tremurătoare: păr de bătrân.

Terry se cuibăreşte lângă el, vârându-şi nasul cârn la subsuoara lui. Dragostea pentru ea i se stârneşte pe dinăuntru ca un început de greaţă.

— Jack? murmură ea.

— Cee?

A sunat mai brutal decât intenţionase.

— De ce eşti atât de trist?

— Nu sunt trist, spune el. Sunt terminat. Chiar îţi iese.

Credeam că vechiul meu şasiu era bun de dat la fiare vechi, dar tu ştii cum să-mi aprinzi bujiile. Eşti superbă, Terry.

— Lasă palavrele, cum spunea tata. Nu mi-ai răspuns la întrebare. De ce eşti trist?

— Poate că mă gândeam că vine Ziua Muncii1. O să fie mai greu să ne strecurăm.

Învăţase să vorbească despre dificultatea de a-şi înşela soţia fără să pomenească numele lui Beth, pe care Terry nu vrea să-l audă, din motive care-i scapă. La urma urmei, Beth ar trebui să fie cea geloasă şi indignată.

Terry îi simte tocmai acest gând.

— Eşti aşa de speriat că o să afle Beth, spune ea cu dispreţ. Ei şi? Unde se poate duce? Cine ar mai vrea-o, în halul în care e?

— Asta e problema?

— Nu e? Atunci care-i problema, iubitei? Spune-mi tu.

— Să nu-i răneşti pe oameni? sugerează el.

— Crezi că eu nu sufăr? Crezi că nu doare să fii futută şi părăsită în momentul doi?

Jack oftează. A început cearta, aceeaşi veche ceartă.

— Îmi pare rău. Aş vrea să stau mai mult cu tine.

De fapt, îi convine să plece înainte să devină plictisitor.

Femeile pot fi plictisitoare. Iau totul personal. Sunt învăluite în instinctul de conservare, în nevoia de a fi în centrul atenţiei şi de a dramatiza. Cu bărbaţii nu trebuie să faci tot timpul manevre, loveşti şi

gata. Când ai de-a face cu o femeie, e ca la jujitsu: trebuie să-i cauţi punctul slab.

Ea simte cursul ameninţător al gândurilor lui şi spune, împăciuitoare, deşi tot morocănoasă:

— Probabil că a ghicit, oricum.

— Cum să ghicească?

Deşi bineînţeles că Terry are dreptate.

— Femeile simt, răspunde ea mândră, fălindu-se cu genul ei, ghemuindu-se mai aproape de el şi jucându-se enervant cu părul de pe burta lui flască şi plină de cute. Îmi tot spun, continuă ea, iubeşte-l mai puţin. Pentru binele tău, fetiţo. Şi pentru binele lui.

Dar în timp ce spune asta, Terry simte o lunecare interioară şi întrevede uşurarea pe care ar simţi-o dacă el ar ajunge să însemne mai puţin pentru ea – dacă relaţia tristă cu ratatul ăsta bătrân şi deprimat de consilier şcolar s-ar termina până la urmă. Până la patruzeci de ani s-a despărţit de ceva bărbaţi şi pe câţi dintre ei i-ar vrea înapoi? Privind în urmă i se pare că după fiecare despărţire s-a întors la viaţa ei de femeie singură cu o directeţe şi o energie proaspătă, ca şi cum ar fi avut în faţă o pânză goală, întinsă, dintre cele mai bune, după câteva zile în care a stat departe de şevalet.

Cercul ei rupt, cu un arc păstrat deschis în speranţa că va primi un telefon de la un anume bărbat, o bătaie la uşă, o intruziune sau o transformare din afară, s-ar închide iar. Jack

Levy ăsta, aşa deştept cum e şi uneori, sensibil, e un caz greu.

O tristeţe vinovată, de evreu, îl apasă şi o apasă şi pe ea, dacă se lasă. Are nevoie de cineva mai apropiat ca vârstă şi necăsătorit. Bărbaţii însuraţi sunt întotdeauna mai însuraţi decât dau impresia la prima vedere. Chiar încearcă să se însoare cu ea, fără să renunţe mai întâi la mariajul legal.

— Ce face Ahmad? o întreabă el, cu un ton fals patern.

O tot întreabă despre Ahmad, deşi, din punctul ei de vedere, ea ar prefera să treacă de la rolul de mamă la ceva la care se pricepe mai bine.

— Lucrez în ultima vreme în tură de noapte, răspunde ea, iar el e cu livrările lui care ţin până seara, aşa că nu prea ne intersectăm. S-a mai împlinit la faţă şi în rest a devenit mai puternic, cu tot căratul ăsta al lui – Charlie ăsta pe care-l iubeşte aşa de mult vine doar în plimbare, din câte înţeleg. Libanezii ăştia îşi muncesc angajaţii pentru fiecare

bănuţ din salariu. Negrii pe care-i angajează îi lasă tot timpul baltă, aşa mi-a zis Ahmad. În ultima vreme se pare că l-au promovat – vine acasă mai târziu şi, în puţinele daţi când l-am văzut, s-a dat preocupat.

— Preocupat? spune Jack, el însuşi preocupat – îngrijorat din cauza lui Beth, fără îndoială.

Trebuie să recunoască: oricât de mult îi vor lipsi măgulirile lui Jack din pat, asta când ajung acolo, o să-i fie mai bine fără el. Poate că are nevoie de un alt artist, chiar dacă ar semăna cu ultimul, Leo: Leo cel fără inimă de leu, închis total în sine, un tip care picura şi spoia, imitându-l pe

Pollock cu şaizeci de ani prea târziu, gata s-o bruscheze sau să-i întoarcă palmele când era dezinhibat de alcool sau metadonă, dar măcar o făcea să râdă şi nu încerca s-o prindă în laţul vinovăţiei, insinuând că putea fi o mamă mai bună pentru Ahmad. Sau poate că ar trebui să se cupleze cu un rezident, ca tipul ăla nou, mărunţel, bâlbâit, care se pregăteşte să devină neurochirurg; dar, trebuie să recunoască, acum e prea bătrână pentru un rezident şi, în orice caz, ăştia le trag tot timpul clapa asistentelor pe care le regulează şi o aleg pe fata proctologului. Şi totuşi, simpla imagine a acelei lumi de bărbaţi, chiar şi la vârsta ei, chiar şi în nordul

New Jersey-ului, îi înăspreşte inima faţă de acest bărbat lugubru, plictisitor de bine intenţionat, cu miros stătut.

Hotărăşte să-l dea uitării.

— E secretos, explică ea. Poate că şi-a găsit o fată. Sper să fie aşa. Nu e cam întârziat?

— Puştii din ziua de azi au mai multe probleme decât noi, spune Jack. Cel puţin decât mine – n-ar trebui să vorbesc de parcă am fi de aceeaşi vârstă.

— Ei, lasă. Zi cum vrei.

— Nu e vorba numai de SIDA şi de toate chestiile astea;

există o anumită foame de nu ştiu, de absolut, când totul e atât de relativ şi toate forţele economice le bagă sub nas satisfacţii imediate şi dobânzi pe cărţile de credit. Nu e vorba doar despre dreapta creştină – Ashcroft1 care susţine la

Washington nevoia de revigorare spirituală. Vezi asta în

Ahmad. Şi la Musulmanii Negri. Oamenii vor să se întoarcă la simplitate – negru şi alb, bine şi rău, dar lucrurile nu sunt simple.

— Deci fiul meu are o minte simplă.

— Într-un fel. Dar aşa sunt aproape toţi oamenii. Altfel, e prea greu să fii om. Spre deosebire de alte animale, noi ştim prea multe. Celelalte animale ştiu doar suficient de multe ca să-şi facă treaba şi să moară. Mănâncă, dorm, se fut, fac copii şi mor.

— Jack, tot ce spui e deprimant. De-aia eşti aşa trist.

— Nu spun decât că puştii ca Ahmad au nevoie de ceva ce societatea nu le mai oferă. Societatea nu-i mai lasă să fie inocenţi. Arabii ăia nebuni au dreptate – hedonism, nihilism, asta-i tot ce oferim. Ascultă versurile vedetelor ăstora rock şi rap – ei înşişi nişte puşti, cu impresari deştepţi.

Copiii trebuie să ia mai multe decizii decât înainte, pentru că adulţii nu le pot spune ce să facă. Nu ştim ce să facem, nu avem răspunsurile de altă dată; ne târâim înainte, încercând să nu ne gândim. Nimeni nu acceptă responsabilitatea, aşa că puştii, unii dintre ei, o preiau. Chiar şi la o groapă de gunoi cum e Central High, unde datele demografice sunt împotriva tuturor elevilor, vezi dorinţa asta de a face bine, de a fi bun, de a te înscrie la ceva – armată, fanfară, bandă, cor, consiliul elevilor, chiar şi la cercetaşi. Şeful cercetaşilor şi preoţii nu vor decât să-i trosnească pe copii, până la urmă, dar copiii continuă să vină, aşteptând o îndrumare.

Pe coridoare, feţele lor îţi rup inima, sunt atât de plini de speranţă, vor să fie buni, să ajungă ceva. Aşteaptă ceva de la ei înşişi. Asta e America, aşteptăm ceva cu toţii, chiar şi sociopaţii au un fel de părere bună despre ei înşişi. Ştii ce ajung cazurile cele mai grave de indisciplină? Ajung să fie poliţişti şi profesori de liceu. Vor să facă pe plac societăţii, deşi spun că nu vor. Ar vrea să fie onorabili, dacă noi am putea să le spunem ce înseamnă onoarea.

Discursul lui, o bolboroseală rapidă, nervoasă venită dinăuntrul pieptului său păros, devine şovăitor:

— Căcat, uită ce am spus. Preoţii şi şefii cercetaşilor nu vor doar să-i trosnească; şi ei vor să fie buni. Dar nu pot, funduleţele băieţeilor sunt prea tentante. Spune-mi, Terry:

oare de ce o ţin aşa întruna?

Lunecarea ei interioară o face să răspundă:

— Poate pentru că simţi că e ultima ocazie.

— Ultima ocazie să ce?

— Să împărtăşeşti cu mine ceea ce eşti.

— Ce vrei să spui?

— Jack, nu e bine. Îţi pune în pericol căsnicia şi nici mie nu-mi face vreun bine. La început mi-a făcut. Eşti un bărbat grozav – doar că nu eşti bărbatul meu. După unii dintre nenorociţii cu care am avut de-a face, tu eşti un sfânt.

Vorbesc serios. Dar trebuie să mă gândesc la realitate, trebuie să mă gândesc la viitorul meu. Deja Ahmad nu mai e

— De la mine nu mai are nevoie decât de nişte mâncare în frigider.

— Dar eu am nevoie de tine, Terry.

— Ai şi n-ai. Crezi că pictura mea e varză…

— A, nu. Îmi place pictura ta. Îmi place faptul că ai o dimensiune în plus. Dacă Beth…

— Dacă Beth ar avea o dimensiune în plus, s-ar rupe podeaua cu ea.

Imaginea o face să râdă, apoi se ridică în pat, astfel că sânii îi saltă, eliberaţi de cearşaf, cu partea de sus pistruiată şi partea de lângă sfârc neatinsă de soare, indiferent de câţi alţi bărbaţi şi-au pus gura sau degetele acolo.

Irlandeza din ea, se gândeşte el. Asta iubeşte, de asta nu se poate lipsi. Energia, scânteia sfidătoare de nebunie pe care o capătă oamenii dacă au fost călcaţi în picioare suficient de mult timp – irlandezii o au, negrii şi evreii o au, dar a lui s-a stins. A vrut să fie comic, dar a devenit un executant fără umor al unui sistem care nu crede în sine. În toate dimineţile alea când se trezea prea devreme îşi oferea timp în care să moară. Învaţă să mori în timpul liber. Ce spunea Emerson despre moarte? Măcar ai scăpat de dentist. Asta l-a şocat acum patruzeci de ani, când încă mai putea citi ceva important. Roşcata asta durdulie nu e încă moartă şi o ştie. Dar trebuie să protesteze faţă de ea în legătură cu Beth:

— Hai să n-o amestecăm pe ea. Aşa e, n-are ce să facă.

— Rahat! Dacă ea n-are ce să facă, atunci cine? Cât despre chestia eu să n-o amestecăm, eu aş fi vrut, Jack, dar tu nu poţi. O aduci cu tine. Ai o expresie pe faţă, o expresie care spune: „Ţine-mă, Doamne, nu durează decât o oră”.

Mă tratezi ca pe un curs de cincizeci de minute de la şcoală.

Simt cum aştepţi să se sune de ieşire.

Asta-i metoda, se gândeşte ea. Asta-i metoda să-l respingă, să devină respingătoare – să-i atace soţia.

— Eşti însurat, Jack. Eşti prea însurat pentru mine, ce dracu'.

— Nu.

A sunat ca un scâncet.

— Ba da, îi spune Terry. Am încercat să uit asta, dar tu n-ai vrut să mă laşi. Renunţ. Pentru binele meu, Jack, trebuie să renunţ. Lasă-mă în pace.

— Şi Ahmad?

Asta o surprinde.

— Ce-i cu el?

— Îmi fac griji pentru el. E ceva dtibios cu magazinul ăsta de mobilă.

Ea începe să-şi piardă răbdarea; Jack zace acolo, în căldura asudată a patului ei de parcă încă i-ar mai fi amant şi ar avea oarecare drepturi de proprietate.

— Şi ce dacă? spune ea. În ziua de azi peste tot sunt chestii dubioase. Nu pot să trăiesc în locul lui Ahmad şi nici în locul tău. Îţi doresc numai bine, Jack, sincer. Eşti un tip drăguţ şi trist. Dar, dacă mă suni sau mai vii pe-aici după ce ieşi azi pe uşă, e hărţuire.

— Nu face asta, spune el, dărâmat, dorindu-şi doar ca lucrurile să fie ca în urmă cu o oră, când ea îl întâmpinase cu un sărut umed care le coborâse până în vintre, fără ca uşa apartamentului să fie închisă măcar. îi plăcea să aibă încă o femeie a lui. îi plăcea bagajul ei: faptul că era mamă, că era pictoriţă, că era infirmieră, tolerantă cu trupurile altora.

Ea se dă jos din patul care le păstrează mirosul.

— Las-o baltă, Jack, îi spune ea, de la o distanţă la care braţul lui n-o mai poate ajunge. Cu o iuţeală atentă, se apleacă să-şi recupereze câteva haine, de unde le aruncase. Tonul ei devine pedagogic, mustrător: Nu fi lipitoare. Pariez că eşti lipitoare şi cu Beth. Sugi viaţa unei femei, o târăşti cu tine în jos, în autocompătimirea asta imensă a ta. Nu mă mir că se îndoapă. Am dat ce am putut, Jack, şi trebuie să merg mai departe. Te rog. Nu complica lucrurile.

Începe să se simtă jignit şi să riposteze la tonul mustrător al japiţei ăsteia.

— Nu-mi vine să cred ce se întâmplă. Fără niciun motiv, spune el. Se simte moale, prea flasc şi ud ca să se dea jos din patul ei; imaginea ei cu lipitoarea l-a cam atins. Poate că are dreptate; e o povară pentru lume. Încearcă să tragă de timp: Hai să ne acordăm un

timp de gândire, spune el.

Te sun peste o săptămână.

— Să nu îndrăzneşti.

Tonul poruncitor îl calcă pe nervi.

— Mai spune-mi o dată care era motivul? izbucneşte el.

Mi-a scăpat.

— Eşti profesor, ai auzit de tabula rasa.

— Sunt consilier şcolar.

— Atunci consiliază-te singur. Fă tabula rasa.

— Dacă m-aş descotorosi de Beth, ce s-ar întâmpla?

— Nu ştiu. Probabil că nu mare lucru. Şi, mă rog, cum te-ai descotorosi de ea?

Într-adevăr, cum? Sutienul o acoperă pe Terry din nou, îşi îmbracă furioasă jeanşii, astfel că goliciunea lui inertă devine tot mai ruşinoasă şi mai abjectă.

— Bine, spune el. Am vorbit destul. Scuze că am fost greu de cap.

Şi totuşi rămâne întins acolo, în pat. O melodie de demult, de când centrul oraşului gemea de cinematografe, îi intră în cap – o melodie lunecoasă, în cascadă. Fredonează încet acordurile finale:

— Dii-dii-di-da-da-daaa.

— Ce e asta? întreabă ea, furioasă, deşi câştigase.

— Nu e de la Terrytoons. E altceva, Warner Brothers.

La sfârşit, un porc bâlbâit sărea dintr-o tobă şi spunea:

„As-ss-asta-i tot, oameni buni!”

— Nu eşti amuzant deloc, să ştii.

El aruncă cearşaful la o parte. Îi place sentimentul că e un animal păros şi gol, cu organele genitale sleite, atârnânde, cu tălpile gălbui mirosind acru; îi place lucirea alarmată din ochii sticloşi, ieşiţi din orbite, ai celuilalt animal. Ridicându-se în picioare gol, etalându-şi făptură sexagenară zbârcită şi flască, Jack Levy îi spune:

— O să-mi fie tare dor de tine.

În timp ce aerul rece i se prelinge pe piele, îşi aduce aminte că acum mulţi ani citise cum paleontologul Leakey, care descoperise cea mai veche fiinţă umană din lume, în defileul

Olduvai, susţinea că un om putea doborî şi ucide orice pradă cu mâinile goale, chiar şi un prădător cu colţi, mai mic decât el. Simte în sine acest potenţial. Ar putea pune la pământ acest membru mai mic al

speciei lui, ar putea să-l stranguleze.

— Ai fost ultimul meu… începe el.

— Ultimul tău ce? Cur? Asta e problema ta, nu a mea.

Poţi să ţi-l plăteşti, să ştii.

Faţa ei pistruiată e îmbujorată de sfidare. Nu înţelege că nu trebuie să-l înfrunte, să fie crudă şi să dea totul pe faţă.

Îşi dă seama când a picat la un examen. Îşi simte carnea expusă ca pe un balast.

— Terry, ia-o mai uşor. Ultimul meu motiv de a trăi. Ultimul meu motiv de joie de vivre.

— Nu face cu mine un număr de jidan sentimental, Jack. Şi mie o să-mi fie dor de tine. Apoi adaugă, dureros: O vreme.

Charlie îl întâmpină pe Ahmad într-o dimineaţă de la începutul lui septembrie spunându-i:

J

— Asta e ziua ta norocoasă, Madman!

— Cum aşa?

— O să vezi.

În ultima vreme, Charlie a fost calm, dar tăios, ca şi cum îl macină ceva, dar surpriza asta, oricare ar fi ea, îl bucură atât de tare încât, văzut dintr-o parte, colţul gurii lui fără astâmpăr i se înfige în obraz cu un zâmbet.

— În primul rând, avem o tonă de livrări, una dintre de departe, în Camden.

— E nevoie de amândoi? Nu mă deranjează să merg singur.

A ajuns să prefere asta. În solitudinea cabinei, nu e singur, Dumnezeu este cu el. Dar Dumnezeu însuşi e singur, e întruchiparea supremă a singurătăţii. Ahmad iubeşte acest

Dumnezeu singuratic.

— Mda, e nevoie. Una e un pat rabatabil – astea cântăresc o tonă cu tot metalul ăla dinăuntru –, iar livrarea din

Camden e o canapea de doi metri douăzeci şi trei, din piele, capitonată, cu braţe late. Dar nu trebuie ridicată de braţe; se rup imediat, aşa cum am descoperit eu cu unul dintre predecesorii tăi. O dăm cu reducere de la peste o mie de dolari, pentru sala de aşteptare a unei clinici de lux pentru copii cu tulburări.

— Tulburări?

— Ca toată lumea, nu? Oricum, cu tot cu cele două fotolii din set

e o afacere de două miare şi n-avem parte de aşa ceva chiar în fiecare zi. Ai grijă la cisterna de benzină din stânga, cred că nenorocitul e mangă.

Dar Ahmad e deja cu ochii spre autocisterna Getty murdară, care accelerează, întrebându-se dacă şoferul e îndeajuns de conştient de deplasarea lichidului şi de alţi factori ce impun prudenţă. Septembrie aduce cu sine un nou pericol pe străzi şi şosele, căci şoferii întorşi din vacanţă se înghesuie şi se bat pentru vechile lor locuri în haită.

— Excellency merge din ce în ce mai bine, spune Charlie, cu toate casele astea noi care se vând de la un milion în sus. Ai remarcat, la concursurile astea de la televizor, că publicul nu mai râde când zici că eşti din New Jersey? O

să ajungem un fel de Connecticut, cu doar un tunel între noi şi Wall Street. Tata şi unchiul meu au gândit modest – lemn de plop vopsit şi vinilin capitonat pentru mase – dar acum avem navetiştii ăştia de birou din Montclair şi Short Hills, care dau fără să clipească două miare pentru o piesă demontabilă din os şi piele sau trei pentru un set de mobilă de epocă, cu, să zicem, un dulap în stil gotic, din stejar sculptat. Mai nou se cer chestii din astea; înainte nu era aşa. Cumpăram câte o piesă de calitate la o lichidare de proprietate şi o ţineam ani întregi în magazin. Există bani noi până şi în bietul şi bătrânul New Prospect.

— E bine, spune Ahmad prudent, că afacerile prosperă.

Apoi, căutând să fie în ton cu dispoziţia entuziastă a lui

Charlie, îndrăzneşte să adauge: Poate că noii clienţi speră să găsească în perne un bonus în bani gheaţă.

Profilul lui Charlie nu pare să recunoască umorul. Îşi păstrează tonul relaxat.

— Deocamdată am terminat cu plăţile. Unchiul Maurice s-a întors la Miami. Acum noi suntem cei care aşteaptă o livrare. Tonul său îşi pierde din relaxare. Madman, continuă el, tu nu vorbeşti cu nimeni despre slujba asta a ta, nu-i aşa? Adică nu în detaliu. Te-a luat vreodată cineva la întrebări? Cum ar fi maică-ta? Vreun tip cu care se vede ea?

— Mama e prea preocupată de sine ca să-i rămână prea multă curiozitate faţă de mine. E uşurată că am o slujbă stabilă şi că acum contribui la cheltuieli. Dar venim şi plecăm din casă ca nişte străini.

Dar nu e întru totul adevărat, realizează Ahmad. Seara trecută,

în timpul unei cine neobişnuite, cu mâncare bună, pe care au luat-o împreună pe vechea masă rotundă la care obişnuia altă dată să înveţe, ea îl întrebase dacă simţise vreodată ceva „dubios" la magazinul de mobilă. Nicidecum, îi răspunsese el. Începe să înveţe să mintă. Pentru a fi sincer cu Charlie, îi spune:

— Cred că mama a suferit recent una dintre dezamăgirile ei sentimentale, pentru că seara trecută a apucat-o brusc interesul faţă de mine, ca şi cum şi-ar fi adus aminte că încă mai sunt pe-acolo. Dar toana asta o să-i treacă. Niciodată n-am comunicat bine. Între noi a stat absenţa tatălui meu, apoi credinţa, pe care am îmbrăţişat-o înainte să intru în adolescenţă. E o femeie inimoasă şi nu mă îndoiesc că îi pasă de pacienţii ei de la spital, dar cred că are la fel de puţin talent matern ca o pisică. Pisicile lasă puii să sugă o vreme, după care îi tratează ca pe nişte duşmani. Încă n-am crescut suficient ca să devin duşmanul mamei, dar sunt suficient de matur ca să-i fiu indiferent.

— Ce părere are despre faptul că n-ai nicio iubită?

— Cred că e mai degrabă uşurată. Un ataşament în viaţa mea i-ar complica viaţa. Altă femeie, oricât ar fi ea de tânără, ar putea s-o judece şi s-o oblige să menţină un anume standard de comportament.

— Se face undeva la stânga, îl întrerupe Charlie, cred că nu la stopul ăsta, ci la următorul şi o să intrăm pe Route

512 până la Summit, unde lăsăm setul de bucătărie cu furnir roşcat. Deci ai reuşit să te regulezi până la urmă? Luând tăcerea lui Ahmad drept confirmare, continuă: Bine.

Profilul i-a revenit la zâmbetul cu gropiţă. Ahmad e atât de obişnuit să-l vadă pe Charlie din profil încât îl şochează când omul se întoarce, în umbra cabinei, şi-i arată ambele laturi ale feţei. După ce face asta, Charlie îşi întoarce din nou privirea spre luminile schimbătoare vizibile prin parbriz.

— Ai dreptate cu tipii care fac reclamele astea occidentale, spune el, reluând o mai veche temă comună. Promovează sexul pentru că înseamnă consum. În primul rând băutura şi florile care sunt obligatorii la întâlnire, apoi împuierea şi cumpărăturile obligatorii – mâncare pentru copil, SUV şi…

— Seturi de bucătărie, îi oferă Ahmad completarea.

Când Charlie nu glumeşte, e atât de serios încât parcă cere să fie tachinat. Singurul ochi al profilului clipeşte, iar gura pare să înghită în sec, de parcă ar fi simţit gustul unui adevăr amar.

— Voiam să spun o casă mai mare. Cuplurile astea tinere fac cheltuieli şi se afundă tot mai tare în datorii, ceea ce şi vor cămătarii ăştia evrei. E capcana aia: „Cumperi acum, plăteşti mai târziu", foarte tentantă. Dar simţise tachineria şi continuă: Sigur, noi suntem negustori. Dar ideea tatii a fost să pună preţuri rezonabile. Nu încurajăm clientul să cumpere mai mult decât îşi permite. E prost pentru el şi, până la urmă, prost şi pentru noi. Noi nici măcar n-am acceptat cărţi de credit până acum vreo doi ani. Acum acceptăm. Trebuie să intrăm în sistem până când vine momentul.

— Momentul?

— Momentul să-l lovim din interior.

Tonul lui e nerăbdător. Pare să creadă că Ahmad ştie mai multe decât ştie de fapt.

— Când vine un astfel de moment? întreabă Ahmad.

Charlie îşi cântăreşte răspunsul.

— Vine când e creat. Asta poate să nu se întâmple niciodată sau se poate întâmpla mai devreme decât crezi.

Ahmad simte că e pus să facă echilibristică pe o schelărie şubredă, în spaţiul ameţitor al credinţei lor comune, dezvăluită când celălalt bărbat a vorbit despre cămătarii evrei.

Simţind că a fost admis la un nivel excepţional de încredere din partea lui Charlie, băiatul i se destăinuie la rândul lui:

— Am un Dumnezeu spre care mă îndrept de cinci ori pe zi. Inima mea nu are nevoie de vreo altă companie. Obsesia faţă de sex dă în vileag nimicnicia necredincioşilor şi spaima lor.

— Hei, nu da cu parul până nu încerci, spune Charlie, ridicând capul. Am ajuns. Monroe, numărul 8-11. Un set de bucătărie, vine imediat. O masă, patru scaune.

Casa e un hibrid cu elemente coloniale, cărămidă roşie şi lemn alb, pe o peluză bine udată. Tânăra stăpână a casei, americancă de origine chineză, le iese în întâmpinare pe aleea pavată cu dale de piatră. În timp ce bărbaţii cară înăuntru scaunele şi o masă ovală, cei doi copii ai ei, o fetiţă de grădiniţă, într-o salopetă de un roz aprins, cu rătuşte aplicate, şi un băieţel care de-abia începuse să meargă, cu un tricou pătat cu mâncare şi un scutec atârnând, se holbează la ei şi ţopăie de parcă li s-ar fi adus încă o pereche de fraţi.

În euforia noii achiziţii, tânăra mamă îi oferă lui Charlie zece dolari bacşiş, dar el îl refuză cu un gest, dându-i o lecţie de egalitate

americană.

— A fost plăcerea noastră, îi spune el. Să le stăpâniţi sănătoasă.

Mai au de făcut paisprezece livrări în ziua aceea şi, când se întorc de la Camden, umbre prelungi s-au strecurat de-a lungul bulevardului Reagan, iar celelalte magazine s-au închis. Lângă Excellency Home Furnishings, pe cealaltă parte a Thirteenth Street, se află un magazin de anvelope care fusese înainte benzinărie, cu firma încă în picioare, deşi pompele au dispărut, iar lângă el e un birou de pompe funebre, deschis într-un fost conac înainte ca partea asta a oraşului să devină comercială, cu o verandă adâncă, copertină albă şi o firmă discretă, UNGER & SON, amplasată afară, pe peluză. Lasă camionul în parcare şi urcă bocănind, cu grijă, pe platforma zgomotoasă de încărcare, apoi intră pe uşa din spate până pe coridor, unde Ahmad îşi perforează cartela în ceasul de pontaj.

— Nu uita, ai o surpriză, îi spune Charlie.

Aluzia îl surprinde pe Ahmad; în timpul acelei zile lungi, uitase. Depăşise vârsta jocurilor.

— Te aşteaptă sus, îi spune Charlie, cu o voce prea slabă ca să fie auzită de tatăl lui, care lucrează până târziu în biroul său. Ieşi prin spate după ce termini. Să pui alarma când pleci.

Habib Chehab, chel ca o cârtiţă în lumea lui mucegăită de mobilă nouă şi uzată, îşi face apariţia de după uşa biroului său. E palid chiar şi după o vară petrecută la Pompton

Lakes, cu faţa umflată bolnăvicios, dar i se adresează vesel lui Ahmad:

— Ce face băiatul?

— N-am de ce să mă plâng, domnule Chehab.

Bătrânul îl studiază pe tânărul şofer, simţind nevoia să mai adauge ceva, pentru a încununa o vară întreagă de servicii credincioase.

— Tu cel mai bun băiat, spune el. Sute de kilometri, trei, patru sute de kilometri în multe zile, niciun semn, nicio zgârietură. Şi nici amenzi pentru viteză. Excelent.

— Mulţumesc, domnule. A fost plăcerea mea, foloseşte el o expresie pe care, îşi dă seama, a auzit-o din gura lui

Charlie la începutul zilei.

Domnul Chehab îl priveşte cu interes.

— O să stai cu noi, acum, că vine Ziua Muncii?

— Sigur. Altceva ce să fac? îmi place mult să conduc.

— Mă gândeam doar că băieţii ca tine – deştepţi, ascultători – vor mai multă educaţie.

— Mi s-a sugerat, domnule, dar încă nu simt nevoia.

Se teme că mai multă educaţie i-ar slăbi credinţa. Îndoielile pe care le-a ţinut în frâu la liceu ar putea deveni irezistibile la facultate. Calea cea Dreaptă îl purta într-o altă direcţie, mai pură. Nu putea explica asta foarte bine. Ahmad se întreabă cât de multe ştie bătrânul despre banii ascunşi, despre cei patru bărbaţi din căsuţa de pe coastă, despre antiamericanismul fiului său, despre legăturile fratelui lui din

Florida. Ar fi ciudat să nu ştie nimic despre mişculaţiile astea; dar până la urmă familiile, aşa cum Ahmad ştie de la propria sa familie de două persoane, sunt cuiburi de secrete, de ouă ce se ating uşor, dar care conţin fiecare o viaţă proprie.

Când cei doi bărbaţi se îndreaptă spre uşa din spate, spre parcare şi maşinile lor diferite – Buickul lui Habib, Saabul lui Charlie – Charlie repetă instrucţiunile către Ahmad cu activarea alarmei şi închisul uşii.

— Băiatul rămâne? întreabă domnul Chehab.

Charlie pune o mână pe spatele tatălui său, ca să-l împingă înainte.

— Tăticule, i-am dat lui Ahmad să facă o treabă sus. Ai încredere în el să închidă, nu-i aşa?

— Ce întrebi? E băiat bun. Ca din familie.

— De fapt, îl aude Ahmad pe Charlie explicându-i tatălui său pe platforma de încărcare, puştiul are întâlnire şi vrea să se spele şi să-şi pună haine curate.

Întâlnire? se gândeşte Ahmad. Ghicise deja ce surpriză îi pregătise Charlie: o să fie un scăunel, ca acela pe care îl livrase, plin cu bani – o primă de sfârşit de vară. Dar, de parcă ar fi vrut ca minciuna lui Charlie faţă de tatăl lui să stea în picioare, Ahmad curăţă, în chiuveta de lângă răcitorul de apă, negreala zilei de pe mâini şi-şi dă cu apă pe faţă şi pe gât înainte de a se îndrepta spre scara din mijlocul magazinului, care duce la etajul al doilea. Urcă treptele fără zgomot. La etaj e plin de paturi şi şifoniere, de noptiere şi dulapuri, de oglinzi şi lămpi. Toate acestea se îngrămădesc în lumina palidă a unei veioze îndepărtate, în timp ce farurile agitaţiei de seară pâlpâie prin ferestrele înalte. Abajururi stinse străpung umbrele cu unghiurile lor

ascuţite; ornamentele din tavan atârnă ca nişte păianjeni. Sunt acolo tăblii capitonate şi tăblii de lemn cu înfloriturişi unele cu bare paralele din alamă. Saltele goale, aşezate una lângă alta pe ambele laturi ale camerei, formează două planuri înclinate, înălţate de grosimea arcurilor montate pe schelete de metal. În timp ce se mişcă între aceste planuri înclinate, inima îi bate, nasul lui simte mirosul interzis de ţigară, iar urechile aud o voce familiară.

— Ahmad! Nu mi-au spus că tu eşti.

— Joryleen? Tu eşti? Mie nu mi-au spus nimic.

Tânăra negresă iese de după abajurul cu lumină pală, sub care fumul ţigării ei, stinsă brusc într-o scrumieră improvizată din staniolul rămas de la un baton de ciocolată, se înalţă ca o sculptură, unduindu-se uşor. Când ochii i se obişnuiesc cu lumina, vede că ea poartă o fustă mini roşie, de scai şi un maiou mulat negru, cu un decolteu oval, ca la costumele de balet. Rotunjimile ei au fost cumva turnate într-o nouă matriţă, mai îngustă la talie; obrajii îi sunt mai slabi. Are părul tuns mai scurt şi presărat cu şuviţe blonde, aşa cum nu-l văzuse niciodată la Central High. Mutându-şi privirea mai jos, vede că e încălţată cu cizme albe cu nişte cusături în zigzag şi vârf lung şi ascuţit, modelul ăsta nou cu mult loc în faţă.

— Mi s-a spus doar să-l aştept pe băiatul care trebuie dezvirginat.

— Trebuie dus la regulat, pun pariu că aşa a zis.

— Da, aşa a zis, dacă mă gândesc mai bine. Nu prea auzi des cuvântul ăsta; auzi multe altele. A spus că e şeful tău şi că lucrezi aici. Cu Tylenol a vorbit la început, dar apoi a vrut să mă vadă pe mine, să-mi spună cât de drăguţă trebuie să fiu cu băiatul ăsta. Era un arab înalt, cu o gură nervoasă, de şmecher. Mi-am spus: Joryleen, să n-ai încredere în tipul ăsta, dar a plătit bine. Bancnote frumoase şi curate.

Ahmad e şocat; nu l-ar fi descris pe Charlie ca fiind arab sau şmecher.

— Sunt libanezi. Charlie a fost crescut ca american get-beget. Nu e chiar şeful meu, e fiul proprietarului şi livrăm amândoi mobilă cu camionul.

— Ştii, Ahmad, scuză-mă că-ţi spun, dar credeam că te-ai întors la şcoală, că o să ajungi un pic mai bine. Că o să-ţi foloseşti capul mai mult.

— Păi, Joryleen, cam asta aş putea şi eu să te întreb. Ultima dată

când te-am văzut erai îmbrăcată în robă bisericească. Ce cauţi în hainele astea de curvă, vorbind despre dezvirginări?

Ea îşi ridică mândră capul, împingându-şi înainte gura, cu lucirea ei unsuroasă de ruj în culoarea coralului.

— Nu e o chestie permanentă, explică ea. Doar câteva servicii pe care Tylenol îmi cere să le fac pentru anumiţi oameni până când ne aşezăm şi o să avem casa noastră şi toate alea. Joryleen priveşte în jur şi schimbă subiectul: Vrei să zici că o mână de arabi au toate astea? De unde au bani?

— Nu înţelegi afacerile. împrumuţi de la bancă, îţi faci un stoc şi treci dobânda la capitolul cheltuieli. Se numeşte capitalism. Chehab a venit aici în anii şaizeci, când totul era mai uşor.

— O fi fost, spune ea, şi se aşază de sus pe o saltea goală, cu un model de romburi cusut pe brocart argintiu. Fusta ei roşie mini, mai scurtă decât a unei majorete, îi lasă la vedere coapsele lăţite de apăsarea saltelei. Se gândeşte că între fundul ei gol şi pânza fină se află doar chiloţii; i se pune un nod în gât. Totul la ea pare să strălucească – rujul aprins, părul scurt zburlit pe alocuri în şuviţe ascuţite, ca ţepii unui porc spinos, scânteile aurii ale fardului de pleoape. Ca să rupă tăcerea, ea spune:

— Erau vremuri uşoare faţă de ce-i acum pe piaţa muncii.

— De ce nu-şi ia Tylenol o slujbă, dacă vrea să facă rost de bani?

— Are planuri prea mari pentru o slujbă normală. Vrea să ajungă important şi până una-alta îmi cere să pun un pic de pâine pe masă. Nu mă bate ca să fac trotuarul, ci mai face câte un serviciu cuiva din când în când, de obicei câte unui alb. Când o să ne punem pe picioare şi o să ne aşezăm la casa noastră, o să mă trateze ca pe o regină, zice el.

— De când a terminat liceul, şi-a mai făcut o gaură într-o sprânceană pentru un mic cercel, care se adaugă strasului din nas şi acelui şir argintiu de tortiţe care arată ca o omidă ce muşcă din pavilionul urechii.

— Deci, Ahmad… Gata cu holbatul. Ce-ţi doreşti? Aş putea să ţi-o iau în gură, ca să nu ne complicăm aşa de tare, dar cred că domnul Charlie al tău şi-a pus în cap să ai parte de treaba adevărată, cu prezervativ şi spălare după. M-a plătit pentru tot pachetul, în funcţie de cum îţi convine şi ţie.

A prevăzut că ai să fii timid.

— Joryleen, nu suport să te aud vorbind aşa, protestează Ahmad.

— Vorbind cum, Ahmad? Tot mai eşti cu capul acolo sus, în Ţara arabă a Făgăduinţei? încerc doar să vorbesc limpede.

Hai să ne scoatem hainele şi să alegem un pat. Mamă, chiar că avem de unde alege!

— Joryleen, lasă hainele pe tine. Te respect pentru cum erai înainte şi oricum nu vreau să mă dezvirginez înainte de căsătoria legiuită cu o bună musulmană, aşa cum spune Coranul.

— Ea e acolo, pe Ţara Făgăduinţei, iubitule, iar eu sunt aici şi sunt gata să te duc în jurul lumii.

— Cum adică „să mă duci în jurul lumii”?

— Pot să-ţi arăt. Nici măcar nu trebuie să-ţi scoţi cămaşa aia albă de homalău, doar pantalonii negri. Pantalonii ăştia ai tăi mulaţi sunt păcătoşi; mă scoteau din minţi.

Şi, cu faţa la nivelul şliţului său, Joryleen îşi deschide buzele, nu atât de larg ca atunci, la cor, dar suficient de larg ca să vadă înăuntru. Membranele interioare şi gingiile umede lucesc la baza dinţilor ei, un arc perfect de perle, cu limba umflată şi albicioasă îndărătul lor. Albul ochilor ei se măreşte în timp ce îl priveşte întrebător.

— Nu fi scârboasă, spune el, deşi carnea din spatele şliţului a reacţionat.

Joryleen devine arţăgoasă, provocatoare.

— Vrei să-i dau înapoi banii de la domnul Charlie al tău?

Vrei să mă rupă Tylenol în bătaie?

— Asta face?

— Încearcă să nu-mi lase semne. Peştii mai bătrâni îi spun că asta înseamnă să-ţi tai singur craca de sub picioare.

Îşi ia privirea de la el şi începe să se frece uşor de el, sub centură, scuturând din cap ca un câine care se usucă. Apoi îşi ridică din nou privirea.

— Hai, frumuşelule. Îţi place de mine, văd bine că-ţi place, îi atinge umflătura dindărătul şliţului cu degetele cu unghii lungi.

Ahmad face un salt înapoi, speriat mai puţin de mângâierile lui Joryleen cât de diavolul acceptării şi supunerii care se ridică înăuntrul lui, întărindu-i o parte a corpului şi producându-i o relaxare năucă în celelalte părţi, ca şi cum în sânge i-ar fi fost injectată o substanţă coagulantă; Joryleen a stârnit o trăire dulceagă înăuntrul lui, aceea a

unui bărbat în care se deşteaptă chemarea seminţei pe care o poartă. Femeile sunt ogorul lui, să se întindă pe aşternuturi căptuşite cu brocart şi roadele amânduror grădini sunt aproape.

— Îmi placi prea mult ca să te tratez ca pe o curvă, îi spune el lui Joryleen.

Dar ea e într-o dispoziţie sentimentală, e amuzată şi provocată de clientul ei recalcitrant.

— Lasă-mă doar s-o iau în gură, spune ea. Coranul nu zice că e păcat. E doar un sentiment firesc de afecţiune. Pentru asta suntem făcuţi, Ahmad. Şi n-o să rămânem aşa la nesfârşit. îmbătrânim, ne îmbolnăvim. Fii pur şi simplu tu însuţi cu mine timp de o oră şi amândoi o să ieşim în câştig. Nu vrei să te joci cu ţâţele mele mari şi drăguţe? Te-am văzut cum te uitai în decolteul meu de fiecare dată când ne întâlneam la şcoală.

Ahmad se ţine departe de ea, cu gambele lipite de salteaua patului de alături, dar e prea zăpăcit de furtuna din sângele lui ca să protesteze când, printr-un şir zigzagat de gesturi, ea îşi scoate maioul mulat din fustă, îl trage şi, arcuindu-şi spatele, îşi desface sutienul negru, de plasă. Cafeniul sânilor ei se transformă într-un vineţiu întunecat în jurul sfârcurilor. Acum, că stă cu ei la vedere, vineţii şi trandafirii, arătând mai puţin enormi decât când erau pe jumătate ascunşi, seamănă cumva mai mult cu vechea Joryleen cea prietenoasă lângă dulapuri, pe care o cunoştea puţin, cu zâmbetul ei arogant şi în acelaşi timp timid.

Cu limba încleiată şi gâtul uscat, Ahmad spune:

— Nu vreau să-i spui lui Tylenol ce am făcut şi ce n-am făcut.

— Bine, nu-i spun, îţi promit. Oricum nu-i place să audă ce fac cu clienţii.

— Scoate-ţi toate hainele şi o să stăm pur şi simplu întinşi o vreme şi o să vorbim.

Chiar şi această minimă iniţiativă din partea lui pare s-o îmblânzească. Îşi încrucişează picioarele şi-şi scoate una din cizmele albe, cu vârf ascuţit, apoi şi pe cealaltă şi se ridică în picioare, cu părul ei ţepos presărat cu şuviţe blonde ajungând acum, că e desculţă, abia până la bărbia lui Ahmad.

Joryleen se loveşte de pieptul lui, balansându-se pe un picior şi apoi pe celălalt, ca să-şi tragă în jos fusta roşie şi chiloţii negri, transparenţi. După ce termină, rămâne cu bărbia şi pleoapele coborâte,

aşteptând, încrucişându-şi braţele pe piept, ca şi cum goliciunea o face mai modestă.

— Domnişoara Popularitate, spune Ahmad, făcând un pas înapoi şi minunându-se de Joryleen cea adevărată, goală, vulnerabilă. Eu o să rămân îmbrăcat, continuă el. Stai să văd de unde fac rost de o pătură şi de nişte perne.

— E destul de cald şi de înăbuşitor aici, spune ea. Nu prea cred că avem nevoie de pătură.

— O pătură ca s-o punem sub noi, o lămureşte el. Ca să protejăm salteaua. Ştii cât costă o saltea bună?

Majoritatea sunt învelite în folii groase de plastic, dar contactul cu o asemenea suprafaţă lipicioasă ar fi neplăcut.

— Hai să-i dăm bătaie, se plânge ea. Sunt dezbrăcată – dacă vine cineva?

— Mă mir că-ţi pasă, spune el, dacă-ţi atingi scopul.

A luat asupra sa o responsabilitate, să încropească un alcov pentru el şi o parteneră; senzaţia îi place, dar îl şi nelinişteşte. Întorcându-se în capul scării, o vede şezând calmă sub veioză, aprinzându-şi altă ţigară, în timp ce fumul creează din nou acea umbră unduitoare în conul de lumină. Aleargă jos, repede, ca nu cumva ea să se evapore. Nu găseşte nicio pătură printre mobilele din zbowroom-ul principal, dar ia două perne cu model de pe o canapea acoperită cu ţesătură tip omidă şi un mic covor oriental, de patru picioare pe şase. Aceste acţiuni grăbite îl mai liniştesc puţin, dar picioarele tot îi mai tremură.

— Era şi timpul, îl întâmpină ea. El aranjează pernele şi covorul pe saltea, iar ea se întinde pe motivul alambicat al covorului, tivit cu albastru – reprezentarea tradiţională, îi explicase Habib Chehab, a unei oaze înconjurate de un râu.

Cu un braţ îndoit sub cap pe pernă, Joryleen îşi expune subsuoara rasă.

— Frate, ce pervers e, spune ea când el se întinde alături, desculţ, dar complet îmbrăcat în rest.

O să i se şifoneze cămaşa, dar presupune că asta face parte din preţul pe care va trebui să-l plătească.

— Pot să te iau în braţe?

— Doamne, sigur. Ai dreptul la mult mai mult.

— Doar atâta, îi spune el, pot suporta.

— Bine, Ahmad. Ia relaxează-te.

— Nu vreau să fac nimic care să ţi se pară respingător.

Asta o face să zâmbească, apoi să râdă, aşa că Ahmad îi simte răsuflarea caldă pe gât.

— Ţi-ar fi foarte greu.

— De ce-o faci? De ce-l laşi pe Tylenol să te trimită aşa, unde vrea?

Ea oftează – o nouă rafală de viaţă pe gâtul lui.

— Încă nu ştii mare lucru despre dragoste. El e bărbatul meu. Fără mine, n-ar avea mai nimic. Ar fi vai de mama lui şi poate că-l iubesc prea mult ca să-l las să ajungă aşa.

Pentru un negru care a crescut în sărăcie în New Prospect, nu e o ruşine să aibă o femeie care să se vândă – aşa arăţi că eşti bărbat.

— Da, dar tu ce reuşeşti să arăţi?

— Că mă descurc cu toate căcaturile, cred. N-o să dureze mult. Nu mă droghez, aşa se învaţă fetele cu drogul, le iau ca să suporte căcatul, dar dup-aia dependenţa devine căcatul ăl mai mare. Eu nu iau decât iarbă şi un praf de cocaină din când în când; venele mele-s curate. Pot să mă las, când se schimbă situaţia.

— Şi cum s-ar putea schimba, Joryleen?

— El intră într-o altă combinaţie, propune ea. Sau zic eu că nu mai fac.

— Nu cred că o să te lase să pleci aşa de uşor de-acuma.

Tu singură spui că nu te are decât pe tine.

Ea confirmă adevărul spuselor lui prin tăcere, o tăcere care adaugă o anumită greutate trupului de sub braţul lui.

Încet, ea îşi apasă pântecul pe al lui, iar sânii ei sunt ca nişte bureţi încărcaţi de apă caldă care-i ajung până la buzunarul cămăşii, şifonând-o şi mai tare. Mai departe, acolo unde el nu poate ajunge, unghiile ei de la picioare – lăcuite într-un roşu aprins, după cum a observat când şi-a scos cizmele albe, cu vârf ascuţit, în timp ce cele de la mână sunt lăcuite în argintiu şi verde, cu o linie verticală între cele două nuanţe – îi zgârie gleznele ca o întrebare jucăuşă. Atingerea e minunată, scăldându-i simţurile cu mirosul părului, pielii şi transpiraţiei ei şi cu asprimea catifelată a glasului ce îi răsună în ureche. Aude în răsuflarea ei o răguşeală tremurătoare.

— Nu vreau să vorbesc despre mine, îi spune ea. Discuţiile de genul ăsta mă sperie.

Probabil că e conştientă, chiar dacă mai puţin decât el, de ghemul încordat din pantalonii lui, dar, supunându-se pactului impus de el, nu-l atinge. Nu mai avusese niciodată atâta putere asupra cuiva de pe vremea când mama lui, rămasă fără soţ, trebuise să se zbată ca să-i asigure supravieţuirea.

— Şi corul ăla la biserică? insistă el. Cum rămâne cu el?

— Nu rămâne în niciun fel. Nu mai fac asta. Mama nu înţelege de ce m-am lăsat. Spune că Tylenol e o influenţă proastă. Nici nu ştie câtă dreptate are. Ascultă: înţelegerea e că poţi să mă fuţi, nu să mă chinui.

— Vreau doar să fiu cu tine, cât mai aproape.

— Ei, asta-i. Am mai auzit chestia asta. Bărbaţii sunt tot numai un suflet. Ia să auzim atunci ce mai faci tu. Ce mai face Allah? Cum îţi merge cu sfinţenia, acum, că s-a terminat şcoala şi suntem în lumea reală?

Buzele lui se mişcă la doi centimetri de fruntea ei. A

hotărât să vorbească deschis cu ea despre lucrul acesta din viaţa lui pe care-l protejează instinctiv de toată lumea, chiar şi de Charlie, chiar şi de şeicul Rashid.

— Tot mă mai ţin de Calea cea Dreaptă, îi spune lui Joryleen. Islamul a rămas mângâierea şi călăuza mea. Dar…

— Dar ce, iubire?

— Când mă întorc spre Allah şi încerc să mă gândesc la

El, mă apasă înţelegerea că e atât de singur, în tot spaţiul acela plin de stele pe care l-a creat prin voinţa Lui. În Coran, e numit Iubitorul, Cel-ce-există-prin-Sine. Înainte mă gândeam la iubire; acum mă uimeşte existenţa-prin-sine, în golul ăla. Oamenii se gândesc tot timpul la ei înşişi. Nimeni nu se gândeşte la Dumnezeu – dacă suferă sau nu, dacă-l

place să fie ceea ce este. Ce vede El în lume care să-L bucure? Şi simplul fapt că ai astfel de gânduri, că încerci să ţi-L închipui pe Dumnezeu ca pe un fel de fiinţă omenească, e o blasfemie, ar spune profesorul meu, imamul, şi merită o veşnicie în focurile iadului.

— Vai de mine, cam multe chestii cu care să-ţi baţi capul. Poate că El a vrut să ne avem unii pe alţii, ca să nu fim singuri aşa ca El. Aşa zice Biblia, ceva în genul ăsta.

— Da, dar ce suntem noi? Nişte animale împuţite, cu nevoi animalice şi cu o viaţă mai scurtă decât a broaştelor ţestoase.

Asta – faptul că a pomenit despre broaştele ţestoase – o face să

râdă pe Joryleen; când râde, tot trupul ei gol vibrează lipit de al lui, aşa că Ahmad se gândeşte la toate măruntaiele, stomacul şi toate celelalte, îngrămădite înăuntru;

are toate astea pe dinăuntru şi totuşi are şi un suflet iubitor, răsuflându-i pieziş pe gât, unde Dumnezeu e la fel de aproape ca o venă.

— Mai bine uită ideile astea creţe ale tale, îi spune ea, sau o să înnebuneşti din cauza lor.

Buzele lui se mişcă la câţiva centimetri de fruntea ei.

— Uneori simt dorinţa asta să merg la Dumnezeu, să-l uşurez singurătatea.

Imediat ce vorbele îi ies din gură, recunoaşte în ele o blasfemie – în a douăzeci şi noua sură stă scris: Dumnezeu e prea avut, încât să aibă nevoie de lume.

— Adică să mori? Iar mă sperii, Ahmad. Ce mai face scula aia care mă tot împunge? vorbim şi i-a trecut? îl atinge repede, cu gesturi experte. Nu, frate, nu i-a trecut. E tot acolo şi îşi cere drepturile. Nu pot să suport – nu suport amânarea. Tu să nu faci nimic. Allah n-are decât să dea vina pe mine.

Mă descurc, sunt doar o femeie, oricum sunt murdară.

Joryleen îşi pune mâinile pe fesele lui acoperite de jeanşii negri şi, trăgându-l ritmic spre moliciunea ei care-i răspunde împingând, îl duce tot mai sus, într-o transformare convulsivă, o învârtejire a spiritului său încordat, asemănătoare, poate, cu trecerea sufletului după moarte în Paradis.

Cele două trupuri tinere se agaţă unul de altul, doi alpinişti cu răsuflarea tăiată care au ajuns pe un platou.

— Gata, uite, spune Joryleen. Ai făcut mizerie în pantaloni, dar n-a trebuit să folosim nici prezervativ şi ai rămas şi virgin pentru mireasa aia a ta cu broboadă.

— Cu hijab. S-ar putea să nu am niciodată o astfel de mireasă.

— De ce spui chestia asta? Ai aparatul în stare de funcţionare şi, în plus, eşti de treabă.

— Am o presimţire, îi răspunde el. S-ar putea ca tu să fii singura mea mireasă. Nu ţi-am cerut să faci chestia asta, să mă faci să termin.

— Îmi place să-mi merit banii, spune ea.

El simte cu regret cum ea se relaxează vorbind, retrăgându-se din îmbinarea strânsă, umedă, în care fuseseră un singur trup.

— Nu ştiu de unde-ţi vine presimţirea aia rea, dar amicul ăsta al tău Charlie e băgat în nişte jocuri. De ce să fi aranjat combinaţia asta, dacă tu n-ai cerut-o?

— Credea că aveam nevoie de aşa ceva. Şi poate că aveam.

Mulţumesc, Joryleen. Deşi, cum ai zis şi tu, a fost spurcat.

— E aproape ca şi cum te-ar îndopa.

— Cine, pentru ce?

— Nu ştiu, scumpete. Eu ţi-am dat un sfat. Fugi de lângă camionul ăla.

— Şi dacă eu ţi-aş spune să fugi de lângă Tylenol?

— Asta nu-i aşa uşor. E bărbatul meu.

Ahmad încearcă să înţeleagă.

— Căutăm legături, oricât ar fi de nefericite.

— Te-ai prins.

Mizeria din chiloţii lui se usucă, devenind lipicioasă; totuşi, el se împotriveşte când ea încearcă să iasă de sub braţul lui.

— Trebuie să plec, spune Joryleen.

El o îmbrăţişează strâns, cu o oarecare violenţă.

— Ţi-ai câştigat banii?

— Ce, nu i-am câştigat? Am simţit cum ţi-ai dat drumul, tare de tot.

Vrea să i se alăture în spurcăciune.

— Nu ne-am futut, totuşi. Poate că ar trebui s-o facem.

Aşa ar fi vrut Charlie.

— Începi să bagi la cap, ai? De data asta e prea târziu.

Ahmad. Rămâi pur deocamdată.

Noaptea a coborât în afara magazinului de mobilă. Două paturi îi despart de singura veioză aprinsă, iar chipul lui

Joryleen, în lumina ei slabă, pe perna albă, este un oval negru, un oval perfect pe care se văd scântei şi mişcările uşoare, argintii, ale buzelor şi pleoapelor. Pentru Dumnezeu e pierdută, dar îşi dă viaţa pentru altul, pentru ca Tylenol, bruta aia nenorocită, să poată trăi.

— Mai fă un singur lucru pentru mine, o imploră Ahmad.

Joryleen, nu suport să te las să pleci.

— Ce fel de lucru?

— Cântă-mi.

— Frate! Eşti bărbat, ce să zic. Mereu mai cereţi ceva.

— Doar un cântecel. La biserică mi-a plăcut foarte mult că am

putut să-ţi deosebesc vocea de toate celelalte.

— Şi acum te-a învăţat cineva şi cum să linguşeşti. Trebuie să mă ridic. N-ai cum să cânţi la orizontală. La orizontală faci alte chestii.

Asta a fost o replică prea grosolană. În lumina veiozei solitare din oceanul acela de saltele, sânii ei au semicercuri de umbră sub greutatea lor rotundă; are optsprezece ani, dar deja gravitaţia îi trage în jos. Ahmad simte impulsul să întindă mâna şi să atingă vârful sfârcurilor ei de culoarea cărnii, ba chiar să-i ciupească, din moment ce e o târfă şi e obişnuită cu lucruri şi mai rele, şi se miră de setea asta de cruzime dinăuntrul lui, luptând cu tandreţea care l-ar ispiti să se îndepărteze de credinţa sa cea mai adâncă. Şi cei ce se luptă pentru Allah, spune cea de-a douăzeci şi noua sură, se luptă pentru sine. Ahmad închide ochii când îşi dă seama, după cum şi-a încordat muşchii mici ai buzelor, cu tivul acela delicat de carne de pe margini, că ea va cânta.

— „Ce bun prieten ne e Iisus", fredonează ea, tremurător şi fără sincopele săltăreţe ale versiunii pe care o auzise în biserică, „păcatele şi chinul să ni-l poarte…" în timp ce cântă, întinde o mână cu palma deschisă la culoare şi-i atinge fruntea, o frunte înaltă şi dreaptă care se încăpăţânează să poarte mai multă credinţă decât ar putea duce majoritatea oamenilor, iar degetele ei, cu unghiile lor bicolore schimbă direcţia, ciupindu-l în încheiere de lobul urechii. „… să ducem Domnului rugile noastre".

El o urmăreşte cum se îmbracă la loc cu mişcări vioaie:

mai întâi sutienul, apoi, bâţâindu-se comic, chiloţii minusculi; urmează maioul ei comod, suficient de scurt ca să lase la vedere abdomenul şi fusta mini stacojie. Se aşază pe marginea patului, ca să-şi pună cizmele cu vârf ascuţit, peste nişte şosete albe, subţiri, pe care Ahmad nu le observase când se dezbrăcase. Ca să protejeze pielea de transpiraţie şi picioarele de miros.

Ce oră să fie? întunericul se lasă pe zi ce trece tot mai devreme. Nu-i mult trecut de şapte; a stat cu ea mai puţin de o oră. Poate că mama lui e acasă, aşteptând să-i dea de mâncare. În ultima vreme are mai mult timp pentru el. Realitatea i se impune: trebuie să se ridice şi să netezească orice umbră a formelor lor de pe salteaua învelită în plastic, să

ducă pernele şi covorul jos, la locurile lor, şi s-o conducă pe

Joryleen printre birouri, răcitorul de apă şi ceasul de pontaj pe uşa din spate, afară, în noaptea luminată mai puţin de farurile muncitorilor care se întorc acasă şi mai mult de cele ale oamenilor ieşiţi la vânătoare de ceva, hrană sau amor.

Cântecul şi ejacularea l-au făcut atât de somnolent încât gândul care-i trece prin cap în timp ce parcurge cele douăsprezece cvartale până acasă, că o să se culce şi n-o să se mai trezească niciodată, nu-l sperie deloc.

Şeicul Rashid îl întâmpină în limba Coranului: „fa-inna ma'al – usriyusră. „Ahmad, care a cam uitat arabă clasică după trei luni de absenţă la cursuri, descifrează în minte citatul şi reflectează la sensurile sale ascunse. Cu greul vine şi uşorul. Îl recunoaşte ca provenind din „Oare n-am lărgit Noi…", una dintre surele din Meca plasate spre sfârşitul cărţii pentru că sunt mai scurte, dar dragi profesorului său pentru natura lor densă, enigmatică. Numită uneori şi „Începutul", ea se adresează, prin vocea lui Dumnezeu, însuşi Profetului: Oare n-am lărgit Noi pieptul tău şi am luat de pe tine sarcina ta, care apăsa spatele tău?

Întâlnirea lui cu Joryleen fusese aranjată în vinerea de dinaintea Zilei Muncii, aşa că abia marţea următoare Charlie

Chehab îl întrebase, la serviciu:

— Cum a mers?

— Bine, venise răspunsul prudent al lui Ahmad. Mi-am dat seama că o cunoşteam puţin, de la Central High. De atunci s-a rătăcit foarte tare.

— A făcut treaba?

— O, da. Treaba s-a făcut.

— Bine. Peştele ei a zis că e pricepută. Ce uşurare! Pentru mine, vreau să zic. Mi se părea nefiresc să fii neînceput.

Nu ştiu de ce am luat-o aşa personal. Te simţi alt om?

— O, da. Văd viaţă printr-un văl nou. Printr-un obiectiv nou, mai bine zis.

— Excelent. Ex-ce-lent. Până la primul cur, nu se poate spune că ai trăit cu adevărat. Eu am avut prima oară parte la şaisprezece ani. Erau două, de fapt – o profesionistă cu care am folosit prezervativul şi o fată din cartier cu care n-am folosit nimic. Dar asta a fost când vremurile erau mai nebune, înainte de SIDA. Generaţia ta face bine că e prudentă.

— Am fost prudenţi.

Ahmad se înroşeşte din cauza secretului pe care i-l ascunde lui Charlie, că e încă pur. Dar nu vrea să-şi dezamăgească mentorul împărtăşindu-i acest adevăr. Poate că au împărtăşit prea multe, în intimitatea cabinei, în timp ce Excellency înghiţea New Jersey-ul sub huruitul roţilor sale.

Sfatul lui Joryleen să fugă de lângă camionul ăla fi macină.

Un aer neliniştit, de treburi multe şi stresante, îl învăluia pe Charlie în acea dimineaţă. Boţeala rapidă a feţei lui, succesiunea de expresii ale gurii lui mobile păruseră excesive în biroul său din spatele showroom-uhu, unde se bea cafeaua de dimineaţă şi se trasa planul zilei. Acolo aşteptau salopete oliv nespălate şi pelerine galbene pentru zilele ploioase de livrări; atârnau în cârligele lor ca nişte piei jupuite.

— M-am întâlnit întâmplător cu şeicul Rashid în weekendul ăsta prelungit, îl anunţase Charlie.

— A, da? Desigur, se gândise Ahmad, Chehab-ii erau membri marcanţi ai moscheei; nu era nimic ciudat că s-au întâlnit.

— Ar vrea să te vadă.

— Mă tem că vrea să mă certe. Acum, că lucrez, neglijez Coranul şi ora mea de vineri a picat, deşi nu mă abat niciodată, după cum ai observat, de la şalat, oricând pot să-mi găsesc cinci minute într-un loc curat.

Charlie se încruntase.

— N-ai cum să stai singur cu Dumnezeu, Madman. El şi-a trimis Profetul, iar Profetul a creat o comunitate. Fără ummah, ştiinţa şi practicile de apartenenţă la un grup virtuos, credinţa e o sămânţă stearpă.

— Asta ţi-a zis şeicul Rashid să-mi spui?

Păreau mai degrabă vorbele şeicului Rashid decât ale lui

Charlie. Bărbatul rânjise – în felul acela brusc, cuceritor de a-şi dezveli dinţii, ca un copil prins cu o poznă.

— Şeicul Rashid poate să spună singur ce are de spus.

Dar nu te cheamă la el ca să te certe – dimpotrivă. Vrea să-ţi ofere o şansă. Ia să-mi ţin gura asta mare, că mă ia pe dinainte. Să-l lăsăm să-ţi spună chiar el. Azi terminăm devreme cu livrările şi te las la moschee.

Astfel fusese dus la îndrumătorul său, imamul din Yemen.

Salonul de manichiură de lângă moschee, deşi plin de scaune,

are înăuntru o singură manichiuristă vietnameză plictisită, care citeşte o revistă, iar fereastra de la ÎNCASAM

CECURI, prin jaluzelele ei lungi, oferă o perspectivă îngustă asupra unui ghişeu înalt, protejat de un grilaj, în spatele căruia cască un bărbat masiv. Ahmad deschide uşa dintre aceste două spaţii comerciale, uşa verde şi scorojită cu numărul 278V/i şi urcă treptele înguste până în foaierul unde clienţii fostei săli de dans aşteptau odinioară să înceapă lecţiile. Pe panoul din faţa biroului imamului au rămas aceleaşi anunţuri scrise la computer despre cursurile de arabă, despre cele de consiliere în căsătoria sfântă, potrivită şi cuviincioasă şi despre conferinţele pe teme de istoria Orientului Mijlociu ţinute de cutare sau cutare mollah invitat.

Şeicul Rashid, în caftanul său brodat cu fir argintiu, îi iese în întâmpinare şi strânge mâna elevului său cu o fervoare şi o deferentă neobişnuite; pare neschimbat de vara ce a trecut, deşi poate că în barbă i-au mai apărut câteva fire cenuşii, ca să fie în armonie cu ochii lui gri ca penele de porumbel.

Şeicul Rashid adaugă la formula cu care-l întâmpinase pe Ahmad, în timp ce băiatul se mai chinuie încă să-i desluşească înţelesul:

— Wa la l-ăkhiratu khayrun laka mina l-ulă. wa la-sawfa yu'ţâka rabbuka fa-tardă.

Ahmad recunoaşte vag citatul ca fiind dintr-una dintre surele meccane atât de dragi profesorului său, poate din

„Sura zilei luminoase", care spune că viitorul, viaţa de apoi, îţi oferă o răsplată mai bogată decât trecutul. Şi Domnul îţi va da şi tu vei fi mulţumit. În engleză, şeicul Rashid spune:

— Dragă băiete, mi-au lipsit orele în care studiam împreună Cartea şi vorbeam despre lucruri mari. Şi eu am învăţat. Simplitatea şi forţa credinţei tale mi-au îndrumat şi mi-au întărit propria credinţă. Sunt prea puţini cei ca tine.

Îl conduce pe tânăr în biroul lui şi se instalează în fotoliul înalt din care-şi ţine cursurile.

— Ei, ia să vedem, i se adresează el lui Ahmad, când amândoi s-au aşezat în poziţiile obişnuite de-o parte şi de alta a biroului, pe a cărui suprafaţă nu se află nimic, în afară de un exemplar uzat, cu copertă verde, al Coranului. Ai călătorit în lumea largă, a necredincioşilor – ceea ce prietenii noştri Musulmanii Negri numesc

„lumea moartă”. Asta ţi-a schimbat convingerile?

— Domnule, n-am cunoştinţă de vreo schimbare. Încă îl simt pe Dumnezeu alături de mine, la fel de aproape ca vena gâtului, iubindu-mă aşa cum doar El poate.

— N-ai văzut, în oraşele pe care le-ai vizitat, sărăcie şi mizerie care te-au făcut să-l pui la îndoială milostenia şi inegalităţi de avere şi putere care să fi aruncat o umbră de îndoială asupra dreptăţii Sale? N-ai descoperit că lumea, partea ei americană, emană o duhoare de risipă şi lăcomie, de senzualitate şi zădărnicie, de disperare şi lâncezeală care vin odată cu ignorarea înţelepciunii inspirate a Profetului?

Înfloriturile seci ale retoricii acestui imam, emise de un glas lunecos care pare să dea înapoi chiar în clipa în care oferă, îi provoacă lui Ahmad un disconfort familiar. Încearcă să răspundă sincer, oarecum pe tonul lui Charlie:

— Poate nu e cel mai grozav colţ de lume şi are rataţii ei, dar mi-a făcut plăcere s-o cunosc, sincer. Oamenii sunt destul de drăguţi, majoritatea. Normal, noi livram de obicei ceva ce-şi doreau şi despre care credeau că le va face viaţa mai bună. Charlie e o companie amuzantă. Ştie multe despre istoria statului.

Şeicul Rashid se apleacă înainte, lăsându-şi picioarele pe podea şi-şi uneşte apăsat degetele mâinilor lui mici şi fine, poate pentru a scăpa de tremurul lor. Ahmad se întreabă de ce ar putea fi profesorul lui nervos. Poate că e gelos pe influenţa altui bărbat asupra elevului său.

— Da, spune el. Charlie e „amuzant”, dar e de asemenea stăpânit de intenţii serioase. M-a informat că ţi-ai exprimat disponibilitatea de a muri pentru jihad.

— Da?

— În timpul unui interviu din Liberty State Park, de unde se vedea sudul Manhattanului, unde turnurile gemene ale tiraniei capitaliste au fost doborâte glorios.

— Ala a fost un interviu? Ce ciudat, se gândeşte Ahmad, că acea conversaţie în aer liber a fost relatată aici, în spaţiul închis al acestei moschei din centru, ale cărei ferestre au vedere doar spre ziduri din cărămidă şi nori întunecaţi. Astăzi, cerul e aproape şi de un cenuşiu stratificat, care poate aduce ploaie. Acel prim interviu avusese loc într-o zi de o strălucire crudă, în timp ce strigătele copiilor din

grupurile de turişti ricoşau între scânteierea apelor golfului şi cupola de un alb orbitor a centrului ştiinţific. Baloane, pescăruşi, soare.

— Am să mor, confirmă el după un moment de tăcere, dacă asta e voia Domnului.

— Există o cale, începe precaut mentorul său, prin care duşmanii Lui pot primi o lovitură nimicitoare.

— Un plan? întreabă Ahmad.

— O cale, repetă arogant şeicul Rashid. Ar fi nevoie de un shahid a cărui iubire de Dumnezeu să fie fără margini şi care aşteaptă cu nerăbdare splendorile Paradisului. Eşti tu dintre aceştia, Ahmad? întrebarea e adresată aproape leneş, în timp ce profesorul se lasă pe spate şi închide ochii de parcă i-ar feri de o lumină prea puternică. Fii sincer, te rog.

Senzaţia de nesiguranţă a lui Ahmad, că e susţinut deasupra unui abis fără fund doar de o schelărie făcută din stâlpi subţiri şi şubrezi, revine. După o viaţă marginală, stă pe buza şubredă a unei zone aflate în centrul tuturor lucrurilor.

— Cred că sunt, îi spune băiatul profesorului său. Dar n-am aptitudini de războinic.

— S-a avut în vedere să ai toate aptitudinile care trebuie.

Misiunea presupune să conduci un camion până la o anumită destinaţie şi să faci o simplă conexiune mecanică. Cum anume, asta îţi vor explica specialiştii care aranjează astfel de chestiuni. Avem, în războiul nostru în numele lui Dumnezeu, îi explică senin imamul, specialişti în tehnologie la fel de buni ca aceia ai duşmanului, dar cu o voinţă şi un spirit copleşitor de mari faţă de ale lui. Îţi mai aduci aminte cea de-a douăzeci şi patra sură, al-nur, „Sura luminii”?

Pleoapele i se închid, lăsând la iveală vinişoarele roşietice, în efortul de a-şi aduce aminte şi de a recita:

— Wa l-ladhina kafaril a măluhum ka-sarăbi biql atin yahsabuhu z-zam ănu mă-an hattă idhă jă ahu lamyajidhu shay an wa wajada llăha indahu fa-waffăhu hisăbahu, wa llăhu sarfu l-hisăb. Deschizând ochii pentru a vedea o lipsă vinovată de înţelegere pe chipul lui Ahmad, şeicul, cu zâmbetul său subţire şi strâmb, traduce: „Iar faptele necredincioşilor sunt ca o nălucire pe şes, care-l amăgeşte pe cel însetat că e apă, până ce, când vine la ea, nu se află nimica, însă el află că Dumnezeu îi plăteşte întreaga socoteală”.

O imagine frumoasă, întotdeauna mi s-a părut aşa – călătorul

crede că e apă, dar îl găseşte acolo pe Allah. E năucit.

Duşmanul are de luptat doar pentru nălucirea egoismului, a intereselor; noi avem un altruism unic şi sublim. Ne supunem Domnului şi devenim una cu El şi cu semenii noştri.

Imamul închide din nou ochii, ca într-o transă sfântă, cu pleoapele închise tremurând de pulsaţiile capilarelor dinăuntru. Totuşi, vocea îi e hotărâtă.

— Vei ajunge neîntârziat în Paradis, afirmă el. Familia ta – mama ta – va primi o compensaţie, i-ăla, pentru pierderea suferită, chiar dacă e necredincioasă. Poate că frumuseţea sacrificiului fiului ei o va convinge să se convertească. Cu

Allah, orice e posibil.

— Mama s-a întreţinut tot timpul de una singură. Aş putea numi pe altcineva, o prietenă de vârsta mea, căreia să i se dea compensaţia? Ar putea s-o ajute să-şi câştige libertatea.

— Ce e libertatea? întreabă şeicul Rashid, deschizând ochii şi rupând pojghiţa transei lui. Atâta timp cât avem trupuri, suntem sclavii trupurilor şi nevoilor lor. Cât de mult te invidiez, băiete dragă. În comparaţie cu tine, eu sunt bătrân, iar gloria cea mai măreaţă a luptei le e rezervată tinerilor. Să-ţi sacrifici viaţa, continuă el, cu pleoapele pe jumătate închise, astfel că printre ele se vede doar o lucire cenuşie, înainte să devină o zdreanţă obosită. Ce bucurie nesfârşită ar fi!

— Când, întreabă Ahmad, după ce lăsase aceste vorbe să se afunde în tăcere, va avea loc istishhăd-ul meu?

Sacrificiul său: devine parte din el, un lucru viu, neajutorat, ca inima, stomacul, pancreasul ce roade întruna cu chimicalele şi enzimele lui.

— Sacrificiul tău eroic, precizează imediat îndrumătorul lui. Într-o săptămână, aş zice. Comunicarea detaliilor nu-mi revine mie, dar momentul coincide cu o aniversare şi ar transmite un mesaj răspicat Satanei. Mesajul ar fi:

„Lovim când avem chef".

— Camionul… va fi cel pe care-l conduc pentru Excellency? Ahmad poate jeli, dacă nu pentru sine, atunci pentru camionul portocaliu vesel, ca de dovleac, literele lui înflorate şi perspectiva de pe scaunul şoferului, care plasează lumea pericolelor şi obstacolelor, a trecătorilor şi a celorlalte maşini de cealaltă parte a parbrizului înalt, astfel că e mai uşor să evaluezi spaţiile libere decât într-un automobil,

cu capota lui alungită şi umflată.

— Un camion asemănător, care n-o să-ţi pună probleme pe o distanţă scurtă. Camionul Excellency i-ar incrimina pe membrii familiei Chehab, dacă s-ar păstra vreo rămăşiţă identificabilă. Speranţa e să nu rămână niciuna. În primul atentat de la World Trade Center, s-ar putea să fii prea tânăr ca să-ţi aminteşti, camionul închiriat a fost identificat imediat. De data aceasta, indiciile fizice vor fi spulberate – vor zăcea, cum spune marele Shakespeare, „în fund de mare" 1.

— Spulberate, repetă Ahmad.

Nu e un cuvânt pe care să-l audă adesea. Un văl ciudat, ca de lână transparentă, cu gust neplăcut, s-a înfăşurat în jurul lui şi acţionează ca o barieră în calea interacţiunii simţurilor lui cu lumea.

Spre deosebire de el, şeicul Rashid a ieşit brusc din transă, simţind starea delicată a băiatului şi insistând rapid pe lângă el:

— Tu n-o să fii acolo să simţi asta. Vei fi deja în Jannah, în Paradis, faţă în faţă cu chipul bucuros al lui Dumnezeu.

Te va întâmpina ca pe fiul Lui. Şeicul se apleacă în faţă serios, schimbând vitezele. Ahmad, ascultă-mă. Nu trebuie să faci asta. Mărturisirea faţă de Charlie nu te obligă, dacă inima îţi şovăie. Mai sunt mulţi alţii dornici de glorie şi de extazul veşnic al Paradisului. Jihadul e copleşit de voluntari, chiar şi în patria răului şi a necredinţei.

— Nu, protestează Ahmad, gelos pe această pretinsă gloată a celorlalţi care i-ar putea fura gloria. Iubirea mea faţă de Allah e absolută. Îmi oferiţi un dar pe care nu-l pot refuza. Văzând un fel de fior pe chipul îndrumătorului său, o încleştare de uşurare şi durere, un gol năuc pe suprafaţa sa de obicei calmă, prin care i se întrevede umanitatea.

Ahmad se înmoaie, alăturându-i-se în umanitate printr-o glumă: N-aş vrea să credeţi că orele noastre de studiu al

Cărţii au fost în zadar.

— Mulţi studiază Cartea; puţini mor pentru ea. Puţini primesc şansa de a-i dovedi adevărul.

De pe acest plan înalt şi grav, şeicul Rashid se înmoaie la rândul lui.

— Dacă există vreo urmă de îndoială în inima ta, băiete dragă, vorbeşte acum, fără teamă. Va fi ca şi cum această conversaţie n-a avut loc niciodată. Cer de la tine doar tăcere, o tăcere în care cineva cu mai mult curaj şi mai multă credinţă să poată duce misiunea la bun sfârşit.

Băiatul ştie că e manipulat şi totuşi acceptă manipularea, pentru că îl transformase într-un potenţial sfânt.

— Nu, misiunea e a mea, deşi ea mă simt nevrednic ca un vierme.

— Bine atunci, conchide profesorul, lăsându-se pe spate, ridicându-şi pantofii mici şi negri şi sprijinindu-i la vedere pe scăunelul brodat cu fir argintiu. Noi doi nu vom mai vorbi niciodată despre asta. Şi nici nu vei mai veni în acest loc. Am aflat că moscheea ar putea fi sub supraveghere. Informează-l pe Charlie Chehab asupra hotărârii tale eroice. Va avea grijă să primeşti instrucţiuni detaliate. Dă-i lui numele acestei sharmooţa pe care o preţuieşti mai mult decât pe mama ta. Nu pot să spun că te aprob: femeile sunt ogoarele noastre, dar mama este însuşi pământul din care am luat fiinţă.

— Profesore, aş prefera să vă încredinţez dumneavoastră numele. Charlie are o legătură cu ea care l-ar putea face să nu-mi respecte intenţia.

Şeicul Rashid detestă o asemenea complicaţie, care pătează puritatea supunerii discipolului său.

— Cum doreşti, spune el, înţepat.

Ahmad scrie numele JORYLEEN GRANT pe o bucată de hârtie, exact aşa cum îl văzuse, cu puţine luni în urmă, desenat cu pixul pe marginile unui manual gros de şcoală.

Pe atunci erau aproape egali; acum, el se îndreaptă sprelannah iar ea, spre Jehannam, cazanele Iadului. Ea e singura mireasă de care are să se bucure pe Pământ. Când scrie.

Ahmad observă că tremurul a trecut de la mâinile profesorului său la ale lui. Sufletul lui se simte ca una dintre musculiţele alea întârziate care, închise iarna într-o cameră caldă, bâzâie şi se izbesc încăpăţânate de geamul unei ferestre pline de lumina unei lumi în care ar muri imediat.

A doua zi, miercuri, se trezeşte devreme, ca la o strigare care se stinge prompt. În bucătărie, în întunericul de dinainte de ora şase, o întâlneşte pe mama lui, care şi-a reluat tura de dimineaţă la Saint Francis. E îmbrăcată cuviincios, cu o rochie bej şi un cardigan albastru, aruncat pe umeri; paşii ei sunt neauziţi în pantofii albi Nike pe care-i poartă pentru kilometrii pe care-i parcurge pe podelele tari ale spitalului. Ahmad observă cu recunoştinţă că dispoziţia ei recentă – iritarea şi confuzia cauzată de una dintre acele dezamăgiri obscure ale

cărei consecinţe îl deranjaseră de mic copil – se înseninează. Nu e machiată; pielea de sub ochii ei e albită, iar ochii înroşiţi de înotul în apele somnului. Ea îl întâmpină surprinsă:

— Măi, ce matinal eşti!

— Mamă…

— Ce e, dragul meu? Să nu dureze mult, intru în tură peste patruzeci de minute.

— Voiam să-ţi mulţumesc pentru că m-ai suportat toţi anii ăştia.

— Ei, comedie! O mamă nu-şi suportă copilul; copilul e motivul ei de a trăi.

— Fără mine, ai fi avut mai multă libertate să fii artistă sau ce voiai tu.

— O, sunt artistă atât cât mă lasă talentul. Dacă nu te-aş fi avut pe tine în grijă, aş fi putut să-mi plâng de milă şi să fac numai tâmpenii. Şi ai fost aşa un băiat bun, zău aşa – niciodată nu mi-ai făcut într-adevăr probleme, aşa cum aud tot timpul la spital. Şi nu doar de la celelalte infirmiere, ci şi de la doctori, cu toată educaţia pe care o primesc copiii ăia şi cu casele lor frumoase. Le dau copiilor lor totul şi totuşi ajung ceva de groază – se distrug şi îi distrug şi pe alţii.

Nu ştiu ce merit are mahomedanismul ăsta al tău. De mic erai tare ascultător şi de cuminte. Orice îţi ziceam ţi se părea o idee bună. Chiar îmi făceam griji, păreai aşa de uşor de convins, îmi era teamă să nu te influenţeze cine nu trebuie când ai să mai creşti. Dar uită-te la tine! Un bărbat descurcăreţ, care câştigă bani buni, exact cum ai spus că ai să faci, şi în plus şi frumuşel. Ai statura minunată, zveltă a tatălui tău, ochii şi gura lui sexy, dar nimic din laşitatea lui, care tot timpul căuta o scurtătură.

Nu-i mărturiseşte despre scurtătura spre Paradis pe care are de gând s-o urmeze. În schimb, îi spune:

— Noi nu-i zicem mahomedanism, mamă. Sună ca şi cum l-am venera pe Mahomed. El n-a pretins niciodată că e

Dumnezeu; a fost doar profetul lui Dumnezeu. Singurul miracol pe care l-a făcut a fost chiar Coranul.

— Da, ei, dragule, şi romano-catolicismul e plin de distincţii din astea pompoase despre chestiile astea pe care nu le vede nimeni. Oamenii le inventează când îi apucă amocul şi apoi ajung literă de evanghelie. Icoanele cu Sfântul

Cristofor, să nu atingi anafura cu dinţii, să spui mesa în latineşte,

să nu mănânci carne vinerea şi să-ţi faci întruna cruci, apoi toate astea au fost scoase de al Doilea Conciliu de la

Vatican fără nicio problemă – chestii în care oamenii au crezut timp de două mii de ani! Călugăriţele făceau atâta caz de toate astea că era şi ridicol şi se aşteptau ca şi noi, copiii, să facem la fel, dar eu n-am văzut decât că trăiesc într-o lume frumoasă, oricât de puţin ar dura, şi am vrut să-i redau în imagini frumuseţea.

— În Islam, asta se consideră blasfemie, să încerci să uzurpi prerogativele de creator ale lui Dumnezeu.

— Mda, ştiu. De-aia nu există statui sau picturi în moschei. Mi se pare prea mohorât. Pentru ce ne-a dat Dumnezeu ochi, nu ca să vedem?

Vorbeşte în timp ce-şi clăteşte castronul de cereale şi-l aruncă pe uscătorul de vase, îşi scoate grăbită pâinea din prăjitor şi între două guri de cafea trânteşte gem deasupra.

— Dumnezeu ar trebui să fie mai presus de descriere, îi spune Ahmad. Nu aşa spuneau călugăriţele?

— Nu chiar, din câte-mi amintesc. Dar până la urmă eu am făcut doar trei ani de şcoală parohială până să mă mut la una publică, unde n-aveau voie să-l pomenească pe Dumnezeu, de teamă ca nu cumva vreun copil evreu să se ducă acasă şi să le spună părinţilor lui avocaţi atei. Se uită la ceasul bombat, ca de scafandru, cu cifre mari, ca să le poată vedea când ia pulsul cuiva. Scumpule, ador conversaţiile serioase, cred că m-ai putea converti, dacă n-ar fi hainele alea lălâi în care te încingi pe care te pun să le porţi, dar acum chiar că întârzii şi trebuie să fug. Nici măcar n-am timp să te reped şi pe tine la serviciu, îmi pare foarte rău, dar oricum ai fi primul acolo. Ce-ar fi să-ţi termini micul dejun, să speli vasele şi apoi să mergi pe jos până la magazin sau chiar să alergi?

Sunt doar zece cvartale.

— Douăsprezece.

— Mai ţii minte cum alergai peste tot în pantalonaşii ăia scurţi? Eram aşa de mândră, arătai aşa sexy…

— Mamă, te iubesc.

Înduioşată, copleşită chiar, simţind înăuntrul lui un abis de tânjire, dar nefiind în stare decât să se repeadă până la marginea lui şi înapoi, Teresa sărută în fugă obrazul fiului ei şi-i spune:

— Normal, scumpete, şi eu pe tine. Cum spun francezii?

Că va sans dire. Nici nu mai încape vorbă.

El se îmbujorează prosteşte, şi e înciudat pe propria faţă fierbinte. Dar trebuie să exprime asta:

— Adică în toţi anii ăştia, eu am tot fost obsedat de tatăl meu, în timp ce tu ai fost singura care a avut grijă de mine.

Mama este însuşi Pământul din care am luat fiinţă.

Ea se pipăie rapid cu mâna, ca să verifice dacă totul e în ordine; se uită din nou la ceas şi Ahmad simte cum mintea ei zboară, zboară departe. Răspunsul ei îl face să pună la îndoială că îl auzise:

— Ştiu, dragul meu, cu toţii facem greşeli în relaţii. Crezi că în seara asta te poţi descurca singur cu cina? începe din nou cercul de schiţe de miercuri seara, azi avem un model

— Ştii, punem toţi câte zece dolari ca s-o plătim şi ne pozează câte cinci minute într-o postură, apoi mai mult, avem voie cu pasteluri, dar uleiul nu se recomandă. Oricum, a sunat

Leo Wilde zilele trecute şi i-am promis că merg cu el. îl mai ţii minte pe Leo, nu-i aşa? M-am întâlnit cu el o vreme, îndesat, cu coadă de cal şi nişte ochelari caraghioşi de bunicuţă…

— Îl ţin minte, mamă, spune Ahmad, rece. Unul dintre rataţii tăi.

O priveşte cum iese pe uşă, îi aude paşii repezi şi moi pe coridor şi ascensiunea înăbuşită a liftului răspunzând la chemarea ei. Îşi spală castronul murdar şi paharul de suc de portocale la chiuvetă cu o însufleţire nouă, cu meticulozitatea ultimei daţi. Le lasă la uscat pe suportul de vase.

Sunt perfect curate, ca o dimineaţă în deşert, când secera lunii împarte cerul cu Venus.

În parcarea de la Excellency, cu camionul portocaliu proaspăt încărcat înălţându-se între ei şi fereastra biroului de unde bătrânul şi pleşuvul domn Chehab i-ar putea vedea vorbind şi ar putea mirosi conspiraţia, îi spune lui Charlie:

— Sunt cu voi.

— Am auzit. Bine.

Charlie îi aruncă o privire lui Ahmad şi e ca şi cum i-ar vedea ochii de libanez pentru prima oară, limpezi în complexitatea lor, această parte a noastră care nu e chiar carne, delicată, cu razele şi granulaţiile ei chihlimbarii, cu zona din jurul pupilei mai deschisă la culoare decât inelul cafeniu închis care înconjoară irisul. Charlie are nevastă, copii şi tată, îşi dă seama Ahmad; e legat de această lume

într-un fel în care Ahmad nu este. Substanţa lui e mai complexă.

— Eşti sigur, Madman?

— Dumnezeu mi-e martor, îi spune Ahmad, ard de dorinţa de-a face asta.

Întotdeauna se simte vag jenat, nu ştie de ce, când Dumnezeu se iveşte între el şi Charlie. Bărbatul face una dintre grimasele lui complicate şi rapide, îşi ţuguiază buzele, apoi lasă aerul să iasă printre ele, ca şi cum ceva dinăuntru ar fi fost împiedicat cu părere de rău să iasă afară.

— Atunci va trebui să te întâlneşti cu câţiva specialişti.

Mă ocup eu. Charlie ezită: E puţin cam delicat, poate că nu se va întâmpla mâine. Cum stai cu nervii?

— M-am lăsat în mâinile Domnului şi mă simt foarte senin. Voinţa mea, poftele mele sunt îngropate.

— Bine. Charlie îşi ridică pumnul şi-l loveşte pe Ahmad în umăr, într-un gest de solidaritate şi felicitare mutuală ca atunci când jucătorii de fotbal se ciocnesc în căşti sau când baschetbaliştii bat palma în timp ce aleargă înapoi la poziţiile lor defensive.

— Toate sistemele pornite, spune Charlie.

Zâmbetul lui strâmb şi ochii atenţi se amestecă într-o expresie în care Ahmad recunoaşte natura mixtă – Meca şi

Medina, inspiraţia transportată şi elaborarea răbdătoare – a oricărei iniţiative pământeşti binecuvântate.

Nu în ziua următoare, ci în cea de după, vineri, Charlie dirijează camionul, de pe locul din dreapta, să iasă din parcare şi s-o ia direct pe Reagan, apoi la stânga la semafor şi în continuare pe Sixteenth până la West Main, în zona aceea din New Prospect care se întinde la câteva cvartale vest de moschee, unde emigranţii din Orientul Mijlociu, turci, sirieni şi kurzi îngrămădiţi la clasa a treia a luxoaselor transatlantice, s-au stabilit cu generaţii în urmă, când fabricile de vopsit mătăsuri şi de argăsit pielea funcţionau încă la capacitate maximă. Panouri roşii sau galbene, negre sau verzi anunţă cu litere arabe şi latineşti: Băcănia Al Madena, Turkiyem

Beauty, albasha, Baitul Wahid Ahmadiyya. Bărbaţii mai bătrâni de pe străzi au renunţat de mult la galabia şi la fesuri în favoarea costumelor negru-murdar cu croială occidentală, devenite informe din cauza purtării zilnice, preferate de bărbaţii mediteraneeni – sicilieni şi greci care îi precedaseră în acest cartier de case înghesuite cu pereţi

comuni. Americanii mai tineri de origine arabă, indolenţi şi cu ochii-n patru, au adoptat pantofii sport butucănoşi, jeanşii prea largi şi lăsaţi şi hanoracele cu glugă ale rezidenţilor de culoare. Cu cămaşa lui albă impecabilă şi jeanşii negri drepţi ca un burlan, Ahmad nu şi-ar găsi locul acolo. Pentru aceşti tovarăşi de religie, Islamul e mai puţin o credinţă, o poartă filigranată către supranatural, şi mai mult un obicei, o faţetă a condiţiei lor de clasă marginală, străină într-o naţiune care continuă să se considere albă, anglofonă şi creştină. Aceste străzi i se par lui Ahmad un fel de lume subterană pe care o vizitează timid, un inadaptat printre inadaptaţi.

Charlie pare în largul lui aici, pălăvrăgind vesel în timp ce-l ghidează pe Ahmad să parcheze camionul într-o parcare aglomerată între Pep Boys şi magazinul de obiecte de uz casnic Al-Aqsa True Value. Îşi ridică rugător zece degete spre vânzătorul de la True Value care şi-a făcut apariţia, argumentând că nicio persoană normală la cap nu i-ar refuza zece minute de parcat în afara şoselei; pentru a se face mai bine înţeles, o bancnotă de zece dolari trece din mână în mână.

În timp ce se îndepărtează, Charlie mormăie către Ahmad:

— Pe şosea, camionul ăsta nenorocit iese în evidenţă ca o rulotă de circ.

— Nu vrei să fii observat, deduce Ahmad. Dar cine să observe?

— Nu se ştie niciodată, vine răspunsul vag.

Merg într-un pas mai sprinten decât de obicei, de-a lungul unei alei dosnice paralelă cu strada principală, pe care se înşiruie alandala garduri de plasă cu sârmă ghimpată deasupra, spaţii de asfalt marcate prohibitiv cu PROPRIETATE

PRIVATA şi REZERVAT PENTRU CLIENŢI, verande şi trepte de la intrare ale locuinţelor integrate împăciuitor în parcelele dosnice de spaţiu urban, cu laturile lor din lemn acoperite de şindrilă din aluminiu sau de tablă metalică imitând cărămida. Construcţiile de cărămidă adevărată, înnegrită de timp, nedestinate locuirii, sunt folosite pe post de depozite şi de anexe pentru magazinele cu faţada în Main

Street; unele au rămas acum nişte carcase baricadate cu scânduri, cu fiecare geam lăsat neprotejat distrus de delincvenţi metodici, iar dinspre altele se simt dogoarea şi zăngănitul producţiei de mică anvergură sau ale reparaţiilor care încă se mai fac. Una dintre aceste clădiri de cărămidă, vopsită într-un cafeniu mohorât, şi-a acoperit ferestrele cu obloane metalice cu un strat opac din aceeaşi

vopsea cafenie. Uşa mare, fixată în plafon, a garajului său e coborâtă, iar plăcuţa de tablă de deasupra, care anunţă cu litere de mână, vopsite grosolan, COSTELLO ATELIER DE REPARA-ŢII, Reparaţii diverse şi vopsitorie, s-a şters şi a ruginit până a ajuns aproape ilizibilă. Charlie bate uşor la o mică uşă laterală din metal nituit, cu un lacăt nou, strălucitor, din alamă.

După o tăcere considerabilă, o voce dinăuntru întreabă:

— Da? Cine?

— Chehab, spune Charlie. Şi şoferul.

Vorbeşte atât de încet încât Ahmad se îndoieşte că a fost auzit, dar uşa se deschide şi un tânăr încruntat se dă la o parte. Ahmad încearcă să treacă peste senzaţia că-l mai văzuse pe omul acesta undeva, dar în acel moment, cu atingerea rigidă a fricii, Charlie îl ia brutal de braţ şi-l împinge înăuntru. Interiorul miroase a beton îmbibat cu petrol şi a o substanţă surprinzătoare, pe care Ahmad o recunoaşte datorită celor două veri petrecute, în adolescenţă, într-o echipă de grădinari: îngrăşământ. Mirosul uscat, caustic îi arde nările şi sinusurile; se mai simte şi mirosul unei lămpi de sudură cu acetilenă şi a unor corpuri de bărbat înghesuite într-un spaţiu strâmt, şi care ar trebui spălate şi aerisite. Ahmad se întreabă dacă bărbaţii – sunt doi, cel tânăr şi suplu şi unul mai în vârstă şi mai îndesat, care se dovedeşte a fi tehnicianul – fuseseră printre cei patru din căsuţa de pe coastă.

Îi văzuse doar câteva minute, într-o cameră neluminată şi apoi printr-o fereastră murdară, dar iradiau aceeaşi tensiune mohorâtă, ca nişte alergători de cursă lungă care s-au antrenat prea mult. îi irită că li se cere să vorbească. Dar îi datorează lui Charlie respectul cuvenit unui furnizor şi organizator, aflat deasupra lor în ierarhie. Pe Ahmad îl privesc cu un soi de groază, de parcă, pentru că va fi un martir atât de curând, e deja o stafie.

— La ilăha Mă Allāh, îi salută el, ca să-i liniştească.

Doar cel mai tânăr – şi, deşi tânăr, e mai în vârstă decât

Ahmad cu câţiva ani – îi răspunde la rândul lui: Muhammad rasulu Allāh, mormăind formula ca şi cum ar fi o taină smulsă, prin înşelătorie. Ahmad înţelege că de la ei nu se aşteaptă nicio reacţie umană, nicio urmă de simpatie sau umor;

sunt executanţi, soldaţi, trupe. Îşi îndreaptă spinarea, căutând să facă impresie bună, asumându-şi rolul.

Urmele vieţii anterioare a clădirii ca atelier de reparaţii al lui

Costello se mai păstrează în aerul închis, stratificat:

pe plafon, grinzi, lanţuri şi scripeţi pentru a ridica motoare şi osii; bancuri de lucru şi grămezi de sertăraşe cu mânerele înnegrite de degete unsuroase; tăblii pentru scule decorate cu forma uneltelor absente; bucăţi de sârmă, tablă şi furtunuri de cauciuc rămase acolo unde ultima pereche de mâini le-a lăsat după ultima reparaţie; mormane de canistre de benzină, garnituri, cabluri de tracţiune şi cutii goale de la piese, în spatele bidoanelor de ulei folosite pe post de coşuri de gunoi. În mijlocul podelei de beton, sub singurele becuri puternice, cu prelungitoare ce ies din cabină ca tuburile care ţin în viaţă un pacient în comă, se află un camion cam de dimensiunile şi forma lui Excellency. Nu e Ford Triton E-350, ci un GMC 3500, nu portocaliu, ci alb-cenuşiu, aşa cum a ieşit din fabrică. Pe una dintre aripi au fost înscrise, cu litere de tipar îngrijit vopsite, deşi nu profesionist, cuvintele SISTEME DE JALUZELE.

La prima vedere, lui Ahmad nu îi place camionul; vehiculul are un aer de anonimat, e lipsit de expresivitate. Are un aspect mizer, se vede că a fost folosit fără menajamente.

La marginea autostrăzii cu taxă din New Jersey a văzut adesea sedanuri vechi, din anii ’60 şi ’70, bombate, în două culori şi cromate, care cedaseră, cu câte o familie de culoare amărâtă adunată ciorchine în aşteptarea poliţiei care să vină să-i salveze şi să le remorcheze chilipirul rablagit. Acest camion de culoarea osului duhneşte de atâta sărăcie, de atâtea încercări jalnice de a ţine pasul în America, de a se înscrie în normalul de o sută zece kilometri pe oră. Subaru-ul maroniu al mamei sale, cu aripa lui peticită cu chit şi cu luciul lui roşu răzuit de aerul acid de New Jersey, era tot o astfel de încercare jalnică. În timp ce Excellecy, cu portocaliul său strălucitor, cu litere aurite pe margini, emană o veselie dichisită – cum spusese Charlie, un aer de circ.

Cel mai scund şi mai în vârstă dintre tehnicieni, care e o idee mai prietenos, îi face semn lui Ahmad să vină şi să se uite împreună cu el în cabina a cărei uşă e deschisă. Mâinile lui, cu buricele degetelor pătate de ulei, alunecă spre un element neobişnuit dintre scaune – un recipient metalic de dimensiunile unei cutii de trabucuri, cu metalul vopsit într-un kaki militar, cu două mânere sferice deasupra, de la care pleacă nişte cabluri izolate spre caroseria camionului. Pentru că spaţiul dintre scaunul şoferului şi cel al pasagerului e adânc şi greu accesibil, dispozitivul nu e aşezat pe podea, ci pe o cutie de lapte din

plastic răsturnată şi lipit cu bandă adezivă de aceasta, pentru siguranţă. Pe o parte a detonatorului – pentru că asta trebuie să fie – se află o manetă de contact galbenă care are la mijloc, afundat un centimetru într-o mică scobitură lată cât un deget, un buton roşu lucios. Codul de culori are un iz de simplitate militară, de tineri ignoranţi antrenaţi cât se poate de simplist, cu butonul înfundat avertizând asupra riscului unei detonări accidentale. Bărbatul îi explică lui Ahmad:

— Asta e butonul de siguranţă. Mişti spre dreapta – poc

— Aşa, dispozitivul e armat. Apoi apeşi butonul în jos şi ţii aşa – bum. În spate patru mii de kilograme de nitrat de amoniu. De două ori mai mult decât a avut McVeigh1. Atâta trebuie ca să distrugi stratul de oţel de la tunel.

Mâinile lui cu degete negre schiţează un cerc, întărindu-i spusele.

— Tunel, repetă Ahmad, prosteşte, pentru că nimeni nu-i pomenise până acum de vreun tunel. Ce tunel?

— Lincoln, răspunde bărbatul, uşor surprins, dar la fel de lipsit de emoţie ca un comutator. Pe Holland nu au voie camioanele.

Ahmad absoarbe informaţia în tăcere. Bărbatul se întoarce spre Charlie.

— Ştie?

— Ştie, răspunde Charlie.

Bărbatul îi oferă lui Ahmad un zâmbet ştirb, atitudinea lui devenind mai prietenoasă. Mâinile lui cu mişcări fluide descriu un cerc şi mai mare.

— Aglomeraţia de dimineaţă, explică el. Dinspre Jersey.

Camioanele au voie doar prin tunel din dreapta. Cel mai nou dintre cele trei, 1951. Cel mai nou, nu cel mai solid.

Mai bune construcţii vechi. La două treimi, punct slab, unde tunel coteşte. Chiar dacă exterior ţine şi nu lasă apa să treacă, sistem de aerisire distrus şi toţi se sufocă. Fum, presiune. Pentru tine, fără durere, nici măcar panică, ci fericire şi primirea Domnului.

Ahmad îşi aminteşte un nume care-i trecuse pe la urechi cu săptămâni în urmă.

— Sunteţi domnul Karini?

— Nu, nu, spune el. Nu, nu, nu. Nici măcar prieten. Prieten al prietenului – toţi luptăm cu America în numele

Domnului.

Tehnicianul mai tânăr, nu mult mai vârstnic decât Ahmad, aude cuvântul „America" şi rosteşte o frază lungă, înfierbântată în arabă, pe care Ahmad nu o înţelege.

— Ce-a spus? îl întreabă Ahmad pe Charlie.

Charlie ridică din umeri.

— Chestiile obişnuite.

— Eşti sigur că o să meargă?

— O să facă mare prăpăd, cel puţin. O să transmită un mesaj. O să ţină prima pagină a ziarelor din toată lumea.

O să se danseze pe străzile din Damasc şi Karachi datorită ţie, Madman.

Necunoscutul mai în vârstă adaugă:

— Şi la Cairo.

Zâmbeşte cu zâmbetul acela cald, arătându-şi dinţii drepţi, rari, pătaţi de tutun, se bate cu pumnul în piept şi-i spune lui Ahmad:

— Egiptean.

— Ca tatăl meu! exclamă Ahmad, deşi, tatonând o eventuală apropiere, nu găseşte altceva să-l întrebe decât:

— Ce părere aveţi despre Mubarak?

Zâmbetul păleşte.

— Unealtă a Americii.

Ca şi cum s-ar alătura unui joc, Charlie întreabă:

— Prinţii saudiţi?

— Unelte.

— Dar Muammar al-Qadaffi?

— Şi el acum. Unealtă. Foarte trist.

Ahmad e iritat de amestecul lui Charlie într-o conversaţie între cei care sunt, până la urmă, jucătorii-cheie, tehnicianul şi martirul; se poartă de parcă acum, că s-au asigurat de martiriul lui, pot să-l dea la o parte. O unealtă. Îşi afirmă drepturile, întrebând:

— Ossama bin Laden?

— Mare erou, răspunde bărbatul cu degete înnegrite de ulei. Nu poate fi prins. Ca Arafat. O vulpe. Zâmbeşte, dar n-a uitat scopul acestei întâlniri. În cea mai atentă engleză de care e capabil, îi spune lui Ahmad: Arată-mi ce ai să faci.

Băiatul e copleşit de o senzaţie îngheţată, ca şi cum realitatea şi-ar fi scuturat un înveliş din paravanul ei voluminos, îşi depăşeşte

aversiunea faţă de camionul urât şi anonim, dispensabil, la fel ca el. Întinde mâna spre detonator, cu o întrebare întipărită pe chip.

Tehnicianul scund şi îndesat zâmbeşte şi-l încurajează:

— E în regulă. Neconectat. Arată-mi.

Are senzaţia că mica manetă galbenă, cu secţiune transversală în formă de L, îi atinge mâna, şi nu mâna lui apasă pe manetă pe ea.

— Învârt butonul ăsta spre dreapta – butonul opune o rezistenţă rigidă, după care se retrage, ca şi cum ar fi fost magnetizat, în poziţia „oprit", la nouăzeci de grade – şi apăs pe butonul ăsta de aici în jos.

Ahmad închide ochii involuntar, simţindu-l cum se afundă un centimetru.

— Şi ţii apăsat, repetă profesorul său, până când…

— Bum, completează Ahmad.

— Da, aprobă bărbatul.

Cuvântul pluteşte în aer ca o ceaţă.

— Eşti foarte curajos, spune străinul mai tânăr, mai înalt şi mai suplu, într-o engleză aproape fără accent.

— E un fiu credincios al Islamului, îi spune Charlie. Cu toţii îl invidiem, nu-i aşa?

Ahmad simte din nou o iritare faţă de Charlie, pentru că-şi arogă rolul de proprietar, când de fapt n-are niciun drept. Fapta îi aparţine doar făptaşului. Ceva preocupat şi autoritar din atitudinea lui Charlie seamănă îndoiala asupra naturii absolute a istihhăd-ul\xi şi a condiţiei exaltate, pline de spaimă a istishhădi.

Poate că tehnicianul simte această uşoară animozitate între războinici, căci îşi lasă mâna patern pe umărul lui Ahmad, pătându-i cămaşa albă cu urme de ulei, şi le explică celorlalţi:

— Calea lui e bună. Să fie erou pentru Allah.

Întorşi în camionul portocaliu vesel, Charlie i se confesează lui Ahmad:

— E interesant să vezi cum lucrează minţile lor. Unelte, erou: nicio nuanţă de mijloc. Ca şi cum Mubarak, Arafat şi saudiţii n-ar avea fiecare situaţiile lor speciale şi jocuri încurcate de jucat.

Charlie atinge din nou o notă care i se pare lui Ahmad, cu noua lui conştiinţă de sine superioară şi simplificată, uşor falsă. Relativismul lui pare cinic.

— Poate că, îl contrazice el politicos, Dumnezeu însuşi e simplu

şi se foloseşte de oameni simpli ca să schimbe lumea.

— Unelte, spune Charlie, privind grav în faţă prin parbriz, pe care Ahmad îl şterge în fiecare dimineaţă, dar care se murdăreşte oricum până la sfârşitul zilei. Suntem cu toţii unelte. Dumnezeu să binecuvânteze uneltele fără minte – nu-i aşa, Madman?

O anumită nevoie de simplitate îl cuprinde pe Ahmad în răgazurile dintre izbucnirile de teroare şi de exaltare, care îl lasă măcinat de nerăbdarea de a termina odată cu asta. De a o lăsa în urma lui, orice va fi fiind „el" atunci. Existenţa lui e vecină cu inimaginabilul. Lumea cu amănuntele ei inundate de soare, cu lucirile minuscule ale proceselor ei ce se întrepătrund la nesfârşit, se deschide peste tot în jurul lui, o cupă scânteietoare de goliciune fremătătoare, în timp ce o certitudine neagră şi grea îl apasă pe dinăuntru. Nu poate uita transformarea care-l aşteaptă după ce se va opri camera de filmat, cum ar veni, chiar dacă simţurile lui încă primesc bombardamentul familiar de imagini şi sunete, de mirosuri şi gusturi. Strălucirea Paradisului se scurge înapoi în viaţa lui. Acolo lucrurile o să pară mari, la scară cosmică; în copilărie, când avea abia câţiva ani de viaţă şi era pe punctul de a adormi, avea o senzaţie de imensitate, simţea că fiecare celulă e o lume, iar pentru mintea lui de copil asta era o dovadă a adevărului religios.

Sarcinile lui de serviciu la Excellency au devenit mai uşoare şi i-au rămas intervale în care ar trebui să studieze Coranul sau broşurile, procurate prompt din surse de peste Ocean, scrise şi tipărite pentru a pregăti un shahâd – abluţiunile, purificarea spiritului – pentru sfârşitul lui sau al ei, pentru că mai nou şi femeilor, cu vestele cu explozibil bine ascunse sub largile lor burqa negre, le este permis, în Palestina, privilegiul martiriului. Dar mintea îi e prea rătăcită ca să se cufunde în studiu. Întreaga sa existenţă a fost cuprinsă de extaz, aşa cum i s-a întâmplat, poate, Profetului când a acceptat ca

Gabriel să-i dicteze surele divine. Fiecare minut al lui Ahmad a căpătat dualitatea intimă a unei rugăciuni, eliberarea de sine a retragerii şi a adresării către un sine care nu e al lui, ci al Altuia, al unei Fiinţe care-i e la fel de aproape ca vena gâtului. De mai mult de cinci ori pe zi îşi face timp, cel mai adesea în parcarea pustie a magazinului, să-şi întindă covoraşul spre răsărit şi să atingă pământul cu fruntea, primind de fiecare dată, prin ciment, alinarea familiară a supunerii. Greutatea neagră ca zgura care-l roade pe dinăuntru îi transformă

viziunea asupra lumii şi înfrumuseţează fiecare ramură sau cablu de telefon cu podoabe pe care până atunci nu le remarcase niciodată.

Sâmbătă dimineaţa, înainte ca magazinul să se deschidă, stă jos pe treptele platformei de încărcare, urmărind un gândac negru care se zvârcoleşte pe spate pe cimentul parcării. Data e unsprezece septembrie, încă vară. Soarele matinal cade pieziş pe suprafaţa aspră, spălăcită, cu o blândeţe care conţine în sine arşiţa zilei ce va veni, aşa cum o sămânţă încă neîncolţită conţine în sine o viitoare inflorescenţă.

Prin crăpăturile cimentului au crescut multe buruieni – ierburile înalte ale sezonului muribund, cu secreţiile lor lăptoase şi frunzele cu perişori fini, umezi de roua bogată a toamnei. Cerul de deasupra e lipsit de nori, în afară de câteva fâşii de cirrus şi de urma risipită a unui avion cu reacţie.

Albastrul său pur e totuşi un albastru catifelat, de pulbere, rămas de la scufundarea recentă în întuneric şi în stele.

Picioruşele minuscule ale gândacului se agită în aer, bâjbâind după un punct de sprijin cu ajutorul căruia să se redreseze, aruncând umbre precise, alungite de soare în urcarea lui de dimineaţă. Picioarele micuţei creaturi se răsucesc şi se contorsionează cu un soi de furie, apoi se potolesc ca într-un răgaz de gândire, ca şi cum gândacul ar căuta să găsească raţional o cale de scăpare din situaţia grea în care se află.

De unde a venit gândacul ăsta? se întreabă Ahmad. Cum a căzut aici, fără să mai poată să-şi folosească aripile?

Lupta continuă. Cât de precise sunt umbrele picioarelor lui, proiectate cu o fidelitate atotiubitoare de fotonii care au călătorit nouăzeci şi trei de milioane de mile până au ajuns exact în locul ăsta!

Ahmad se ridică de la locul lui de pe treapta aspră acoperită cu scândură şi se înalţă deasupra insectei ca un rege, simţindu-se uriaş. Şi totuşi se sfieşte să atingă acest crâmpei de viaţă prăbuşit în mod misterios. Poate că muşcătura ei e otrăvitoare sau, asemeni unui emisar miniatural din Infern, i se va încleşta de deget şi nu-i va da drumul niciodată. Mulţi băieţi – Tylenol, de pildă – ar strivi pur şi simplu cu piciorul această prezenţă iritantă, dar Ahmad nu vrea aşa ceva: ar lăsa în urmă un cadavru lăţit, o încâlceală zdrobită de membre minuscule şi lichid vital împrăştiat şi nu vrea să contemple o astfel de oroare organică. Se uită în jur după o unealtă, pentru ceva tare cu care să întoarcă insecta pe partea cealaltă – micul carton negru, de pildă,

folosit ca să unească cele două bucăţi ale batonului de ciocolată Mounds sau ca să întărească o cutie de unt de arahide Reese – dar nu vede nimic potrivit. Excellency Home Furnishings încearcă să-şi păstreze parcarea particulară curată. „Muşchii”.

afro-americani şi Ahmad însuşi au fost trimişi acolo cu un sac verde de gunoi, ca să facă curat. Nu remarcă nicio eventuală spatulă uitată prin preajmă, dar, cu un puseu brusc de inspiraţie, îşi aduce aminte de permisul de şofer din portofel – un dreptunghi de plastic pe care e tipărită imaginea lui încruntată, deloc reuşită, câteva date numerice importante pentru statul New Jersey şi o reproducere în hologramă, antifalsificare, a emblemei sale. Lumina soarelui aprinde scântei iridescente, purpurii şi verzi, pe carapacea simetrică formată de aripile strânse. Ahmad se întoarce la locul lui de pe trepte ca să se bucure de succesul actului său salvator, al intervenţiei lui miloase în ordinea firii. Ia-ţi zborul, ia-ţi zborul.

Dar gândacul, întors cum trebuie, cu trupul lui strălucitor săltat cu precizie pe cele şase picioare deasupra cimentului aspru, se târăşte doar pe o bucăţică din lungimea sa şi apoi rămâne nemişcat. Antenele lui se agită tatonând, apoi se opresc şi ele. Timp de cinci minute care fac parte din veşnicie, Ahmad îl priveşte. Îşi pune înapoi în portofel permisul, cu povara sa de informaţii codificate. Maşini din care zbiară muzică rap gonesc pe bulevardul Reagan, ascunse vederii, cu zgomotul crescând şi apoi estompându-se. Un avion care se înalţă de pe Newark bâzâie pe cerul care se înăspreşte. Gândacul, făcând pereche cu umbra sa ce se micşorează insesizabil, rămâne nemişcat.

A suferit îngrozitor cât a stat pe spate şi acum e mort, lăsând în urmă o măreţie ce nu aparţine acestei lumi. Experienţa, atât de straniu amplificată, a fost, Ahmad nu are nicio îndoială, supranaturală.

V

Secretarul e prost dispus, ceea ce o face pe devotata sa subsecretară să tremure de frică. Stările lui o străbat pe Hermione aşa cum jetul de apă aruncat de o barcă cu motor străpunge trupul plutitor al unei meduze. În primul rând că, o ştie prea bine, nu-i place să fie chemat înapoi la birou duminica; asta îi tulbură dragile lui după-amiezi de relaxare petrecute fie alături de doamna Haffenreffer şi de familie, fie la un meci de sfârşit de sezon al echipei Orioles în Baltimore, fie la o plimbare prin Rock Creek Park, în care copiii sunt echipaţi de alergare, în afară de cel de-al cincilea, mezinul, care la vârsta de trei ani e încă

plimbat în cărucior. Domnişoara

Fogel nu poate fi geloasă pe soţia şi pe familia lui; nu-i vede aproape niciodată, sunt o parte invizibilă a lui, ca acelea ascunse decent de costumul lui albastru şi de boxeri. Dar uneori îl însoţeşte în gând, imaginându-şi un bărbat mai relaxat, mai domestic decât acest luptător cu umbrele, încordat, care stă în colţul lui înghesuit de birou. Hermione intuieşte că, acum că arşiţa mlăştinoasă a verii s-a ridicat în sfârşit, iar frunzele late ale platanilor din jurul Mall-ului au căpătat o nuanţă mată şi demnă, secretarul tânjeşte să iasă afară. Îşi dă seama după tensiunea care-i umflă partea din spate a costumului său foarte închis la culoare. Înainte, bărbaţii aflaţi în slujba statului american purtau costume albastre sau cafenii – tata ieşea din casa de pe Pleasant Street ca să ia tramvaiul în acelaşi costum maro în dungi, cu vestă, pe care-l purta o săptămână întreagă – dar acum, singura culoare serioasă e negrul sau bleumarinul-închis, aproape negru, în chip de doliu faţă de zilele apuse ale libertăţii ieftine.

În ultima vreme a fost foarte preocupat de scăpările banale, dar foarte mediatizate, de securitate din aeroporturi.

Se pare că orice reporter dubios sau orice democrat ahtiat să prindă prima pagină a ziarelor poate să fluture triumfător, dacă vrea, cuţite, bastoane şi pistoale încărcate care au trecut cu succes de scanerele cu raze X pentru bagajele de mână. Amândoi, secretarul şi subsecretara, au verificat cot la cot măsurile de siguranţă, hipnotizaţi lent de procesiunea nesfârşită de interioare fantomatice de valize luminate în culori ireale – verde cianură, nuanţe de piersică moale, purpuriu de amurg şi albastrul nocturn şi revelator al metalului. Chei de la apartamente şi automobile desfăşurate în evantai ca nişte cărţi de joc, cu inelele, micile lor lanţuri şi brelocuri ieftine; privirea fixă, inexpresivă a ochelarilor de citit cu rame de sârmă în cutii de stofă; fermoare ca nişte schelete de şerpi minusculi; grămezi umflate de monede înghesuite în buzunarele pantalonilor; constelaţii de bijuterii din aur şi argint; şirurile eterice de capse din tenişi şi pantofi; butoanele şi rotiţele minuscule din ceasurile deşteptătoare de voiaj; uscătoare de păr, aparate de ras, walkman-uri, camere de filmat miniaturale – toate acestea contribuie cu strălucirea lor albăstruie de diatome la fluxul razelor catodice precise. Nu-i de mirare că armele periculoase trec iarăşi şi iarăşi pe lângă ochii înceţoşaţi de opt ore de descifrat imagini bidimensionale cu bunuri împachetate, în căutarea

tumorii răului şi formei tăioase a intenţiei criminale în oceanul de insipiditate cotidiană a unor vieţi americane reduse la strictul necesar – echipamentul trebuincios pentru câteva zile de şedere într-un alt oraş sau stat, pentru confortul materialist care este norma anormală la nivel global. În timp ce foarfecele de unghii sau andrelele sunt reperate şi confiscate, cuţitele cu lama de zece centimetri trec drept flecuri de pantof văzute dintr-o parte, iar un pistol mic făcut cu multe piese din plastic se strecoară, într-un castronaş de cositor, a cărui menire este, chipurile, dacă sfera lui întunecată stârneşte comentarii, să fie oferit în dar unui copil care va fi botezat mâine în Des Moines. Inspecţia se termină întotdeauna, aşa trebuie să se termine, cu secretarul bătându-i pe paznici pe umerii îmbrăcaţi în uniformă şi spunându-le s-o ţină tot aşa; ei sunt apărătorii democraţiei.

Se întoarce, în costumul lui negru, de la fereastra strălucitoare care dă spre Ellipse şi spre Mall – pajişti călcate în picioare unde oilea alea, cetăţenii, pasc în treningurile lor de jogging, în şorturile lor policrome şi pantofii sport care arată ca navele spaţiale din benzile desenate ale anilor ’30.

— Mă întreb, i se destăinuie el Hermionei, dacă ar trebui să revenim la nivelul portocaliu de alertă pentru regiunea central-atlantică.

— Scuzaţi-mă, domnule spune ea, dar eu vorbesc cu sora mea din New Jersey şi nu sunt sigură că oamenii ştiu ce să facă atunci când nivelul creşte.

Secretarul rumegă o clipă asta, cu muşchii săi puternici şi melancolici, apoi spune:

— Nu, dar autorităţile ştiu. Au la dispoziţie o ditamai lista de măsuri de urgenţă.

Şi totuşi chiar în timp ce rosteşte aceste asigurări, se simte iritat – ea îşi dă seama de asta după modul în care ochii lui frumoşi se îngustează sub sprâncenele negre foarte masculine, dar cu formă elegantă – din cauza prăpastiei dintre voinţa sa unică, izolată şi miile de ofiţeri de toate felurile, eficienţi şi indiferenţi, corupţi şi onești, care, asemeni capetelor zdrenţuite ale neuronilor, intră sau nu în contact cu gloatele leneşe şi lipsite de griji.

Neputincioasă, Hermione propune:

— Dar cred că oamenilor chiar le place senzaţia că se iau măsuri de către un întreg departament al guvernului, devotat siguranţei ţării

lor.

— Problema mea e că, izbucneşte secretarul, neputincios la rândul lui, îmi iubesc nenorocita asta de ţară atât de mult încât nu pot înţelege de ce vor unii s-o distrugă. Ce oferă oamenii ăştia în loc? Mai multe talibanisme – mai multă asuprire a femeilor, mai multe statui ale lui Buddha aruncate în aer. Mollahii din nordul Nigeriei le spun oamenilor să nu-şi lase copiii să facă vaccinul antipoliomielită şi după aceea, copiii sunt aduşi paralizaţi la spitale! Aşteaptă până când sunt complet paralizaţi şi abia dup-aia îi aduc, după ce au mers până la capăt cu aiurelile lor locale.

— Se tem să nu piardă ceva valoros pentru ei, spune

Hermione, tremurând la marginea unei noi trepte de intimitate (aceste trepte sunt subtile şi au fost negociate în limitele de bună-cuviinţă ale administraţiei republicane şi creştine).

Aşa de valoros încât şi-ar sacrifica propriii copii în numele acestui lucru. Asta se întâmplă şi în ţara noastră. Sectele marginale, în care un lider carismatic îi rupe complet de bunul-simţ. Copiii mor, iar apoi părinţii plâng la tribunal şi sunt achitaţi – şi sunt ei înşişi copii. Puterea asta de a face abuzuri pe care adulţii o au asupra propriilor copii e înspăimântătoare. Sincer, asta mă face să mă bucur că n-am copii.

Să fie asta o rugăminte? Un reproş că, deşi stau împreună acolo, la începutul unei duminici superbe în capitala celei mai măreţe naţiuni din lume, ea e fată bătrână, iar el un bărbat căsătorit, silit de legămintele religiei lui să fie una şi aceeaşi fiinţă, spiritual şi legal, cu mama copiilor lui? Ar fi trebuit să fie copiii ei. La cum funcţionează guvernul, cu ei petrecând douăsprezece – paisprezece ore pe zi în aceeaşi cameră sau în camere vecine, sunt una şi aceeaşi fiinţă, ca şi când ar fi căsătoriţi legal. Soţia lui abia dacă-l cunoaşte, în comparaţie cu Hermione. Gândul acesta îi dă o asemenea satisfacţie încât trebuie să-şi şteargă rapid un zâmbet nepotrivit de pe chip.

— Fir-ar să fie! izbucneşte el, căci mintea lui îşi urmase propriul curs şi ajunsese la problema dureroasă care-l adusese înapoi la birou în această zi care ar fi trebuit să fie de odihnă. E groaznic să pierzi un pion util. Avem atât de puţini în comunitatea musulmană, ăsta e unul dintre punctele noastre slabe, de-aia ne-au prins pe picior greşit. N-avem destui vorbitori de arabă şi jumătate dintre cei pe care credem că-i avem nu gândesc ca noi. E ceva ciudat cu limba lor – îi face cumva

slabi la minte. Vorbăria lor pe Internet – Cerul se va despica mai jos de râul de la apus. Lumina va fi îngăduită. Ce sens are asta, în pizda mă-sii? Scuză-mă.

Hermione.

Ea murmură împăciuitoare, trecând pe o nouă treaptă de intimitate.

— Problema noastră, continuă el, e că pionul ne ascundea ceva, ţinea prea multe cărţi în mână. Nu respecta procedurile. Avea un fel de viziune cu dezvăluiri zguduitoare şi arestări în masă, ca în filme, şi ghici cine era în rolul principal! El însuşi. Ştim ce se întâmpla cu banii în Florida, dar intermediarul a dispărut. El şi cu frate-său au un magazin de mobilă la mâna a doua în nordul New Jersey, dar nimeni nu mai răspunde la telefon sau la uşă. Ştim ceva legat de un camion, dar nu ştim unde e sau cine o să fie la volan.

Din echipa cu explozibilul am prins doi din patru, dar nu vorbesc sau translatorul nu ne spune ce zic ei. Cu toţii se acoperă unul pe altul, chiar şi cei plătiţi de noi – nu mai putem avea încredere în propriii noştri angajaţi. E o harababură sinistră şi, ce să vezi, cadavrul apare într-o dimineaţă de duminică!

În Pennsylvania lor natală, Hermione ştie asta, oamenii sunt de încredere. Acolo, un dolar tot un dolar a rămas, o masă e o masă, o înţelegere e o înţelegere. Rocky arată a boxer, iar oamenii necinstiţi fumează trabucuri, poartă costume în carouri şi fac cu ochiul. Ea şi secretarul s-au îndepărtat mult de acel tărâm primordial al sincerităţii binevoitoare, al şirurilor de case numerotate, cu sticlă colorată la ferestrele în evantai care nu se schimbă niciodată, al fiilor de miner care devin fotbalişti-vedetă, al cârnaţilor de porc sfârâind şi al clătitelor îmbibate în sirop de arţar – mâncăruri care n-au pretenţia că n-ar fi burduşite cu colesterol fatal. Tânjeşte să-l mângâie pe secretar, să-şi lipească trupul uscăţiv de punctul dureros al responsabilităţii lui covârşitoare, ca pe o prişniţă; vrea să-i sprijine greutatea cărnoasă, încordată înăuntrul costumului său negru de rigueur pe trupul ei osos şi să-l legene pe pelvisul ei. În schimb, îl întreabă:

— Unde e magazinul?

— Într-un oraş care se cheamă New Prospect. Acolo nu merge nimeni niciodată.

— Sora mea locuieşte acolo.

— Da? Ar trebui să plece. E plin de arabi – aşa-numiţi americani

de origine arabă. I-au adus vechile fabrici, care au dat faliment, încetul cu încetul. La cum merg lucrurile acum, în America n-o să se mai fabrice nimic. În afară de filme, care sunt din ce în ce mai tâmpite în fiecare an. Eu şi cu nevastă-mea – o cunoşti pe Grace, nu-i aşa? – eram mari fani înainte, ne duceam tot timpul la cinema înainte să vină copiii şi să trebuiască să ne luăm bone. Judy Garland, Kirk

Douglas se implicau la fiecare rol sută la sută. Acum tot ce se aude despre puştii ăştia actori – femeilor nu le mai place să li se spună actriţe, toată lumea e actor – e cine a mai fost prins beat la volan şi cine a mai rămas gravidă fără să fie căsătorită. Le fac pe amărâtele astea de adolescente de culoare să-şi închipuie că e normal, să aduci pe lume un copil fără tată. În afară de Unchiul Sam. El plăteşte facturile şi nimeni nu-i mulţumeşte: ajutorul social e dreptul lor.

Dacă ţara asta are vreun defect – şi nu spun că ar avea, în comparaţie cu altele, inclusiv Franţa şi Norvegia – e că avem prea multe drepturi şi prea puţine îndatoriri. Ei bine, când

Liga Arabă o să conducă ţara, oamenii au să înveţe ce înseamnă îndatoririle.

— Aşa este, domnule. I-a spus „domnule" ca să-l readucă la realitate, la propriile lui îndatoriri în prezenta stare de urgenţă.

El o aude. Se întoarce la contemplarea indispusă a liniştii duminicale a capitalei, cu priveliştea îndepărtată a Tidal

Basin şi cupola albă şi netedă, ca a unui observator, dar fără orificiul pentru telescop, a mausoleului Jefferson Memorial.

Oamenii îl acuză acum pe Jefferson că a ţinut cu dinţii de sclavii lui şi că a avut chiar copii cu una dintre ele, dar uită de contextul economic al vremii şi de faptul că Sally Hemmings era foarte albă. E un oraş fără inimă, se gândeşte secretarul, un nod de putere lunecoasă, o adunătură de clădiri masive, albe şi răzleţe, ca zona cu aisberguri unde s-a scufundat Titanicul. Se întoarce şi-i spune subsecretarei sale:

— Dacă treaba aia din New Jersey sare în aer, m-am lins pe bot de stat la masă cu baştanii. Şi cu conferinţele bine plătite. Şi cu avansul de un milion pentru memoriile mele.

Era genul de confesiune pe care un bărbat ar trebui s-o facă doar soţiei lui.

Hermione e şocată. S-a apropiat mai mult de ea, dar a pierdut din respectul ei. Pe un ton uşor muşcător, încercând să-l aducă înapoi cu picioarele pe pământ pe acest funcţionar frumos şi altruist, îi spune:

— Domnule secretar, nimeni nu poate sluji la doi stăpâni. Unul e Mamona; ar fi o impoliteţe din partea mea să-l numesc pe celălalt.

Secretarul înţelege, clipeşte cu ochii săi de un albastru surprinzător de deschis şi rosteşte solemn:

— Slavă Domnului că te am pe tine, Hermione. Bineînţeles. Dă-l încolo pe Mamona.

Se aşază la biroul său îngust şi începe să apese vehement triouri de coduri în consola electrică şi se lasă pe spate în scaunul său ergonomie, ca să latre în telefonul cu speaker.

Lui Hermione nu-i stă în obicei să telefoneze duminica. Preferă zilele săptămânii, când ştie că Jack nu e, probabil, acolo. Niciodată n-a avut mare lucru să-i spună lui Jack, ceea ce mai demult o jignea oarecum pe Beth; era ca şi cum

Herm ar fi păstrat prejudecăţile antisemite absurde, luterane, ale părinţilor lor. În plus, a dedus Beth, în timpul săptămânii, sora ei cea „mare" are scuza că beculeţul roşu al celuilalt telefon s-a aprins, dacă i se pare că ea bate prea mult câmpii. Dar astăzi a sunat la ora când bat clopotele bisericii, iar Beth se bucură să-i audă vocea. Vrea să-i împărtăşească veştile bune.

— Herm, am început un regim şi în numai cinci zile am slăbit cinci kilograme.

— Cu primele kilograme e cel mai uşor, răspunde Hermione, desfiinţând, ca întotdeauna, tot ceea ce face sau spune B-eth. În momentul ăsta pierzi doar apa, care o să se pună înapoi. Greul e atunci când începe să se vadă diferenţa şi hotărăşti să te îndopi ca să sărbătoreşti/Apropo, e cumva regimul Atkins? Se zice că e periculos. Tipul urma să fie dat în judecată de o mie de persoane, de-aia moartea lui subită pare aşa dubioasă.

— E regimul cu morcovi şi ţelină, îi spune Beth. De fiecare dată când simt nevoia să ronţăi, iau un morcov din ăsta mic de care se vând acum peste tot. Mai ţii minte cum erau aduşi morcovii în Philly de la fermele din Delaware, într-o legătură strânsă, cu pământ şi nisip pe ei? Nu-mi plăcea senzaţia că mușc din firele de nisip – scrâşneau aşa de tare!

Nu-i niciun pericol cu ăştia mici; cred că sunt aduşi din

California şi sunt tăiaţi exact la aceeaşi dimensiune. Singura chestie nasoală e că, dacă stau prea mult în pachetul sigilat, devin unsuroşi. Problema cu ţelina e că, după ce mănânci câteva tulpini, ţi se

adună un cocoloş aţos în gură.

Dar sunt hotărâtă să mă ţin de treabă. E mai uşor să ronţăi prăjiturele, cum Dumnezeu să nu fie, dar fiecare îmbucătură e plină de calorii. Câte o sută treizeci de calorii fiecare, am citit pe ambalaj! Literele sunt aşa de mici, e diabolic!

E ciudat că Hermione nu i-a retezat-o încă; Beth ştie că e plictisitoare când vorbeşte despre privaţiunea de mâncare, dar nu se poate gândi decât la asta şi faptul că discută o ajută să se ţină de treabă, să nu se abată, în ciuda stărilor de slăbiciune şi a crampelor. Stomacul ei nu înţelege ce-i face, de ce e pedepsit, pentru că nu ştie că timp de ani întregi a fost cel mai crunt duşman al ei, zăcând acolo, sub inima ei şi strigând să fie umplut. Carmela nu mai vrea să-i stea în braţe, a devenit prea nervoasă şi iritabilă.

— Şi Jack ce zice despre asta? întreabă Hermione.

Vocea ei e egală şi gravă, puţin poticnită şi solemnă, cântărindu-şi vorbele. Ar putea chicoti la gândul unei surori suple şi prezentabile, aşa cum se întâmpla când împărţeau camera din casa de pe Pleasant Street, împărtăşind bucuria de a trăi. Pe măsură ce s-a făcut mai serioasă şi mai studioasă, Hermione a uitat să mai chicotească; a început să-i fie greu să destindă. Beth se întreabă dacă acesta e motivul pentru care nu şi-a găsit niciodată un soţ – Herm nu ştia cum să-i facă pe bărbaţi să uite de necazuri. N-avea ballon, cum spunea domnişoara Dimitrova.

Beth coboară tonul. Jack citeşte o carte în dormitor cu o carte şi poate că a adormit. A început anul şcolar la Central High şi el s-a oferit voluntar să ţină ore de educaţie civică, argumentând că are nevoie să intre mai mult în contact cu copiii pe care trebuie să-i consilieze. Spune că ei se îndepărtează de el. Spune că e prea bătrân, dar aici vorbeşte depresia lui.

— Nu spune mare lucru, îi spune Hermionei, ca răspuns la întrebarea ei. Cred că-i e frică să nu mă deoache. Dar trebuie să fie mulţumit; pentru el o fac.

— Ţi se pare o idee bună, întreabă Hermione, tăindu-i din nou elanul, să faci ceva pentru că ai senzaţia că aşa ar vrea soţul tău? Eu doar întreb – doar n-am fost niciodată măritată.

Săraca Hermione, probabil că o roade asta.

— Păi tu… Beth se opreşte; era să spună că Hermione e ca şi măritată cu bruta aia de şef al ei cu ceafă de taur. Nu contează, doar

avem aceeaşi judecată. O fac şi pentru mine.

Mă simt mult mai bine chiar şi cu aceste cinci kilograme în minus. Fetele de la bibliotecă au observat diferenţa – mă încurajează mult, deşi eu, la vârsta lor, nu-mi închipuiam că silueta mea ar putea să scape vreodată de sub control. Am spus că aş vrea să ajut la aranjarea rafturilor în loc să stau în fund la birou şi să caut pe Google pentru nişte puşti cărora le e prea lene să-şi caute singuri.

— Lui Jack îi convine schimbarea asta de regim?

— Am încercat să nu-i schimb regimul, tot îi mai dau carne şi cartofi. Dar zice că n-ar avea nimic împotrivă să mănânce salată cu mine. Cu cât îmbătrâneşte, cu atât îl dezgustă mai tare orice fel de mâncare, aşa zice.

— Ăsta-i evreul din el, intervine Hermione.

— O, nu cred, spune Beth, pe un ton superior.

Hermione devine apoi atât de tăcută încât Beth se întreabă dacă nu cumva s-o fi pierdut legătura. Teroriştii aruncă în aer conducte de petrol şi centrale electrice în Irak, nimic nu mai e sută la sută sigur.

— Cum e vremea pe acolo? întreabă Beth.

— Tot cald e, când ieşi din clădire. Septembrie poate fi foarte înăbuşitor în Washington. Copacii nu capătă toate culorile alea pe care le vedeam noi în parc. Aici primăvara e cel mai frumos anotimp, cu cireşii în floare.

— Astăzi, spune Beth, în timp ce simte în stomacul ei înfometat un junghi care o face să se sprijine de spătarul scaunului de bucătărie, am simţit toamna în aer. Cerul e atât de senin, ca – ca în ziua aceea de unsprezece septembrie, începuse să spună, dar se oprise, gândindu-se că ar putea fi lipsit de tact să menţioneze faţă de o subsecretară de la Securitatea Internă cerul albastru fabulos care a devenit mitic, o ironie cerească, parte a legendei americane la fel ca strălucirea roşie a rachetelor.

Probabil că se gândesc la aceleaşi lucruri, căci Hermione o întreabă:

— Mai ţii minte că mi-ai pomenit de tânărul acela arab care îl preocupa atât de mult pe Jack şi care, în loc să asculte sfatul lui Jack să meargă la colegiu, şi-a luat permis de şofat camioane pentru că aşa i-a cerut imamul de la moschee?

— Vag. Jack n-a mai vorbit de mult despre el.

— Jack e acolo? întreabă ea. Pot vorbi cu el?

— Cu Jack?

Până atunci nu mai ceruse niciodată să stea de vorbă cu Jack.

— Da, cu soţul tău. Te rog, Betty. E ceva important.

Betty, iarăşi.

— Păi s-ar putea să fi aţipit. Mai devreme a fost cu mine la plimbare, ca să fac mişcare. Mişcarea e la fel de importantă ca regimul. Remodelează corpul.

— Te duci, te rog, să vezi?

— Dacă e treaz? Dar pot să-i transmit eu, dacă nu e. Dacă doarme.

— Nu. Vreau să vorbesc eu cu el. Noi două putem sta de vorbă săptămâna asta, când te uiţi tu la seriale.

— M-am lăsat şi de ele – îmi vine să ronţăi. Şi mi se încurcau în cap toate personajele alea. Mă duc să văd dacă e treaz.

E şocată şi zăpăcită.

— Betty, chiar dacă doarme, poţi să-l trezeşti?

— N-aş vrea să fac asta. Doarme tare prost noaptea.

— Trebuie neapărat să-l întreb nişte chestii acum, draga mea. Nu pot aştepta. Îmi pare rău. Doar de data asta.

Întotdeauna sora mai mare, care ştie mai multe decât ea, spunându-i ce să facă. Citindu-i iar gândurile, prin telefon.

Hermione o sfătuieşte drăgăstos pe Beth, pe un ton care seamănă cu al mamei lor:

— Şi, indiferent de ce s-ar întâmpla, să nu cumva să te laşi de regimul tău.

Duminică noaptea, Ahmad se teme că nu va putea dormi, în noaptea aceasta care are să fie ultima din viaţa lui. Camera din jurul lui e necunoscută. Aici, l-a asigurat şeicul

Rashid, mai devreme, în seara aceea, nu-l poate găsi nimeni.

— Cine să mă caute? întrebase Ahmad.

Mentorul lui mărunt şi subţire – lui Ahmad i se părea ciudat, aşa cum stăteau aproape unul de celălalt, complice, să simtă cât de mult se înălţase faţă de îndrumătorul lui a cărui statură, în timpul orelor de Coran, era sporită de scaunul cu spătar argintiu înalt – ridicase din umeri în felul acela al lui rapid, tăios. În seara aceea, omul nu purtase obişnuitul său caftan strălucitor brodat, ci un costum gri occidental, ca şi cum s-ar fi îmbrăcat pentru o călătorie de afaceri în mijlocul

necredincioşilor. Altfel cum se explica faptul că-şi răsese barba – barba aceea perfect potrivită, înspicată cu fire cenuşii? Ea ascundea, remarcase Ahmad, mai multe cicatrici mărunte, urme lăsate pe pielea lui albă ca de ceară de vreo boală, dintre cele eradicate în Vest, contractată de un copil din Yemen. Odată cu rugozităţile astea, buzele lui vineţii căpătaseră ceva dezagreabil, o formă posacă, masculină, care stătuse în umbră, discretă, când ele se mişcau atât de iute, atât de seducător, în ascunzişul lor de păr facial. Şeicul nu purta turbanul lui sau amăma albă şi dantelată, şi avea un început de chelie.

Devenit mărunt în ochii lui Ahmad, şeicul întrebase:

— Mama ta n-o să-ţi simtă lipsa şi n-o să cheme poliţia?

— E de gardă în weekendul ăsta. I-am lăsat un bileţel pentru când o să se întoarcă, în care-i spun că rămân la cineva în noaptea asta. Ar putea să creadă că e vorba de o prietenă.

Mă bate la cap pe tema asta, cum că ar trebui să am aşa ceva.

— Îţi vei petrece noaptea cu un prieten care se va dovedi mai fidel decât orice sharmooţa dezgustătoare. Eternul, unicul Coran.

Un exemplar bilingv legat în piele moale, trandafirie, era aşezat pe noptieră în această încăpere îngustă, mobilată sumar.

Era singurul lucru nou şi scump din cameră – o cameră „sigură", aflată suficient de aproape de centrul din New Prospect pentru a oferi o vedere parţială asupra turlei primăriei. Clădirea, cu ţiglele ei multicolore, ca nişte solzi, se profila deasupra clădirilor mai scunde ca un monstru marin fantastic, îngheţat în clipa în care ieşea din adâncuri. Cerul serii de dincolo de ea era striat cu spirale de nori colorate într-un roz trandafiriu de soarele care apunea nevăzut. Imaginea soarelui, reflexia sa de un portocaliu scânteietor, era surprinsă în solzii de sticlă victoriană ai turlei – ferestre ale unei scări interioare în spirală la care turiştii nu mai aveau acces de zeci de ani. Privind de la fereastra lui, cu ochiuri vechi, subţiri, deformate, cu mici bule de fabricaţie străveche, văzuse cum lumina de amurg părea să topească cel mai înalt colţ al uneia dintre clădirile oficiale acoperite cu sticlă şi înşirate în linie dreaptă. Pe turnul de la mansardă al primăriei e fixat un ceas, iar Ahmad se temuse că dangătul său îl va ţine treaz toată noaptea, făcând din el un shahâd mai puţin eficient.

Dar muzica sa mecanică – un acord scurt anunţând sfertul de oră, cu ultima notă persistând ca o sprânceană înălţată iscoditor, cu fiecare cel de-al patrulea acord mai plin, precedând numărătoarea

melancolică a orei – se dovedeşte a fi liniştitoare, confirmând, după ce şeicul l-a lăsat în sfârşit singur, că încăperea e într-adevăr sigură.

Foştii locatari ai acestei mici încăperi au lăsat puţine urme ale trecerii lor. Câteva zgârieturi pe scândurile podelei, două sau trei arsuri de la ţigară pe pervaz şi pe tăblia biroului, luciul lăsat de folosirea repetată a clanţei şi broaştei de la uşă, un miros vag de animal în pătura albastră, aspră. Camera e religios de curată, mai exagerat de curată decât camera lui

Ahmad din apartamentul mamei sale, în care au rămas bunurile lui lumeşti – jucării electrice cu baterii consumate, reviste vechi de sport şi automobilism, haine menite să exprime, în severitatea şi croiala lor comodă, vanitatea lui de adolescent. În cei optsprezece ani ai lui s-au acumulat probe istorice, care vor deveni, îşi imaginează el, de mare interes pentru media: fotografii cu rame cartonate ale unor copii cu ochii mijiţi în soarele de mai, pe treptele de gresie ale şcolii generale Thomas Alva Edison, privirea întunecată a lui Ahmad şi gura lui severă, încadrată de şirurile altor chipuri, majoritatea negre şi câteva albe, cu toţii afundaţi în truda copilărească de a deveni americani loiali şi alfabetizaţi; fotografii cu echipa de atletism, în care Ahmad Mulloy e mai mare şi zâmbeşte uşor; panglicile de la linia de sosire, cu vopseaua lor ieftină decolorându-se repede; un steag cu emblema echipei Mets dintr-o excursie la un meci pe stadionul Shea, în primul an de liceu un sul frumos caligrafiat cu numele celor de la cursul de Coran, înainte să rămână singurul cursant; permisul lui de şofer categoria C; o fotografie cu tatăl lui, afişând un zâmbet de străin dornic să se facă plăcut, cu o mustaţă subţire care trebuie să fi părut caraghioasă chiar şi în 1986 şi păr lucios, cu cărare pe mijloc, lins şi disciplinat aşa cum îl poartă şi Ahmad, identic ca textură şi grosime, pieptănat cu mândrie în sus, cu un puf de spumă. Chipul tatălui său, se va relata, era de o frumuseţe mai convenţională decât al fiului, deşi mai închis la culoare. Mama lui, la fel ca victimele televizate ale inundaţiilor şi tornadelor, va fi foarte intervievată, mai întâi incoerentă, şocată şi în lacrimi, apoi mai calmă, vorbind cu un respect îndurerat. Fotografia ei va apărea în ziare; va fi un timp celebră. Poate că vânzările tablourilor ei vor atinge un vârf.

Ahmad se bucură că această încăpere sigură e lipsită de orice indicii despre persoana lui. Are senzaţia că e camera de decompresie pregătită pentru ascensiunea violentă care-l aşteaptă, printr-o explozie

la fel de puternică şi de rapidă ca

Buraq, armăsarul alb şi robust.

Şeicul Rashid ezitase să plece. Şi el, ras şi îmbrăcat într-un costum occidental, era angajat într-o plecare. Se foia fără astâmpăr prin camera strâmtă, deschizând sertare de birou înţepenite şi verificând că baia avea şerveţele şi prosoape pentru abluţiunile rituale ale lui Ahmad. Arătase nervos spre covoraşul de rugăciune de pe podea, cu mihrab-ul

ţesut orientat spre est, în direcţia Meccăi, şi insistase că în frigiderul miniatural pusese o portocală, iaurt simplu şi pâine pentru micul dejun al băiatului de a doua zi – pâine specială, khibz el-'Abbăs, pâinea lui Abbas, făcută de şiiţii din

Liban în cinstea sărbătorii religioase Ashoura.

— E făcută cu miere, explicase el, susan şi seminţe de anason. E important ca mâine-dimineaţă să fii în putere.

— S-ar putea să nu-mi fie foame.

— Forţează-te să mănânci. Credinţa ta a rămas la fel de puternică?

— Aşa cred, profesore.

— Cu această faptă glorioasă mă vei depăşi. Vei sări înaintea mea în catastifele de aur ţinute în Paradis.

Ochii lui cenuşii, cu genele lor lungi, păruseră să lăcrimeze şi să dea semne de slăbiciune atunci când îşi coborâse privirea.

— Ai ceas?

— Da.

Un Timex pe care-l cumpărase din prima lui leafă, un model demodat, ca al mamei lui. Are cifre mari şi limbi fosforescente, ca să poată fi citit noaptea, când în cabina camionului e greu să distingi ceva, deşi afară se vede foarte bine.

— Merge bine?

— Cred că da.

În cameră se află un scaun simplu, cu picioarele prinse cu sârmă, pentru că stinghiile nu mai sunt lipite cu clei. Ahmad a considerat că ar fi nepoliticos să-şi adjudece singurul scaun din încăpere, aşa că, permiţându-şi o prefigurare a stării de exaltare pe care o va simţi, a preferat să se aşeze pe pat, încrucişându-şi mâinile la ceafă ca să arate că nu avea nicio intenţie să adoarmă, deşi de fapt se simţea brusc obosit, ca şi cum camera aceea ieftină avea pe undeva

scurgeri de gaze soporifice. Nu se simţea în largul lui sub privirea îngrijorată a şeicului şi voia acum ca omul să plece. Tânjea să-şi savureze orele solitare în această cameră curată, sigură, singur cu Dumnezeu. Felul ciudat în care imamul îl privea de sus îi amintea lui Ahmad de felul în care el însuşi stătuse deasupra viermelui şi gândacului. Şeicul Rashid era fascinat de el, ca de ceva respingător şi totuşi sacru.

— Băiete dragă, sper că nu te-am silit eu, nu-i aşa?

— Nu, profesore. Nici vorbă.

— Te-ai oferit voluntar din deplinătatea credinţei tale?

— Da, şi din ură pentru cei care-L iau în râs şi-L ignoră pe Dumnezeu.

— Foarte bine. Nu te simţi manipulat de superiorii tăi?

Era o idee surprinzătoare, deşi o exprimase şi Joryleen.

— Sigur că nu. Simt că ei mă îndrumă cu înţelepciune.

— Traseul de mâine ţi-e limpede?

— Da. Trebuie să mă întâlnesc cu Charlie la 7: 30 la Excellency Home Furnishings şi vom merge amândoi cu maşina până la camionul încărcat. Mă va însoţi o bucată din drumul spre tunel. De-acolo sunt pe cont propriu.

Ceva urât, o mică strâmbătură, a străbătut faţa proaspăt rasă a şeicului. Fără barbă şi fără caftanul cu broderie bogată, părea deconcertant de comun – firav, cu un aer uşor timorat, puţin veşted şi deja bătrân. Întins pe pătura albastră aspră, Ahmad era conştient de superioritatea tinereţii, înălţimii şi puterii lui şi de teama profesorului său faţă de el, teama pe care o simţim faţă de cadavre. Şeicul Rashid l-a întrebat, şovăitor:

— Şi dacă, printr-un ghinion neprevăzut, Charlie n-ar fi acolo, ai putea să mergi înainte cu planul? Ai putea să găseşti singur camionul alb?

— Da. Ştiu aleea. Dar de ce să nu fie Charlie acolo?

— Ahmad, sunt sigur că va fi. E un brav soldat al cauzei noastre, cauza Dumnezeului adevărat, iar Dumnezeu nu-i părăseşte niciodată pe cei ce poartă un război în numele Lui. Allăhu akbar! Vorbele lui s-au amestecat cu acordurile muzicale îndepărtate ale ceasului primăriei. Totul căpătase deja o anume distanţă, o vibraţie tot mai slabă.

— Într-un război, continuase şeicul, dacă soldatul de lângă tine cade, chiar dacă-ţi este cel mai bun prieten, chiar dacă el te-a învăţat

tot ce ştii despre luptă, ce faci, fugi şi te ascunzi sau mergi înainte, în bătaia focului duşmanului?

— Mergi înainte.

— Exact. Bine. Şeicul Rashid îl privise afectuos, dar precaut, totuşi, pe băiatul de pe pat. Trebuie să te părăsesc acum, elevul meu premiant Ahmad. Ai studiat bine.

— Vă mulţumesc pentru că aţi spus asta.

— Nimic din studiile noastre, sunt încredinţat, nu te-a făcut să te îndoieşti de natura nepieritoare şi desăvârşită a

Cărţii Cărţilor.

— Nu, domnule. Nimic.

Deşi Ahmad simţise uneori că, în timpul studiului, profesorul său fusese măcinat de astfel de îndoieli, nu era momentul să-l ia la întrebări, era prea târziu; fiecare dintre noi trebuie să întâmpine moartea cu câtă credinţă a adunat pe dinăuntru şi a pus la păstrare pentru această întâlnire. Să fi fost credinţa lui, se întrebase adesea, o vanitate adolescentină, un mod de a se delimita de ceilalţi păcătoşi, Joryleen şi Tylenol şi tot restul pierduţilor, al celor deja morţi, de la Central High?

Şeicul era grăbit şi tulburat şi totuşi îi era greu să-şi părăsească elevul şi căuta o formulă de încheiere.

— Ai instrucţiunile scrise pentru curăţarea finală, înainte de…

— Da, spuse Ahmad când bărbatul mai în vârstă nu putu să meargă până la sfârşit.

— Dar cel mai important, insistă şeicul Rashid, e Coranul.

Dacă spiritul tău va slăbi în lunga noapte care te aşteaptă, deschide-l şi lasă-L pe Dumnezeu să-ţi vorbească prin ultimul, desăvârşitul Său Profet. Necredincioşii se minunează de forţa Islamului; ea curge prin vocea lui Mahomed, o voce de bărbat, o voce din deşert şi din târg – un bărbat din rândurile noastre, care a cunoscut viaţa lumească în toate chipurile sale şi totuşi şi-a plecat urechea la o voce de dincolo şi s-a supus poruncii ei, deşi în Meca mulţi s-au grăbit să-l ia în râs şi să-l ponegrească.

— Profesore, n-am să fiu slab. Tonul lui Ahmad trăda nerăbdarea.

După ce imamul a plecat în sfârşit, iar uşa a fost încuiată, băiatul s-a dezbrăcat până la chiloţi şi a îndeplinit abluţiunile în baia minusculă, unde, dacă te aşezai pe toaletă, chiuveta îţi atingea umărul.

Pe interiorul chiuvetei, o pată alungită, maronie stă mărturie pentru anii mulţi în care robinetul picurase apă ruginită.

Ahmad se aşază pe singurul scaun de la singura masă din cameră, o noptieră din arţar lăcuit, brăzdată de mucuri de ţigară de culoarea cenuşii lăsate să ardă până la capăt pe marginea ei înclinată. Reverenţios, deschide Coranul primit în dar. Paginile sale flexibile, cu margini aurii, se deschid la cea de-a cincizecea sură, „Căf". Pe partea stângă, unde e tipărită traducerea englezească, găseşte un ecou limpede al celor spuse de şeicul Rashid cu puţin timp în urmă:

Însă ei se miră că a venit la ei un îndemnător dintre ei şi cei necredincioşi zic: „Acesta este un lucru minunat!"1

Poate dacă am murit şi ne-am făcut ţărână…? Aceasta este o reîntoarcere îndepărtată.

Cuvintele îi vorbesc şi totuşi sensul lor rămâne parţial nedesluşit. Studiază caracterele arabe de pe pagina de lângă şi-şi dă seama că necredincioşii – ce ciudat că ei, diavolii, au o voce în Sfântul Coran – se îndoiesc de învierea trupului, pe care o propovăduise Profetul. Nici Ahmad nu-şi poate imagina decât vag reconstituirea trupului său, după ce va reuşi să-l părăsească; îşi vede însă spiritul, acel ceva mărunt dinăuntrul său care spune întruna „Eu… eu…", intrând imediat în viaţa de apoi, ca şi cum ar pătrunde printr-o uşă turnantă de sticlă. În asta se aseamănă cu necredincioşii: bal kadhdhabii bi l-haqqi lammă jă ahum fa-hum fi amnn marâj. Ei, citeşte el în engleză pe pagina opusă, însă adevărul îl învinuiră de minciună, după ce veni la ei şi ei sunt într-o stare încurcată.

Dar Dumnezeu, vorbind la măreaţa Sa persoană întâi plural, îi scoate din încurcătură: Oare nu privesc ei spre cer în sus, cum l-am zidit Noi şi l-am împodobit şi n-are crăpături?

Ahmad ştie că cerul de peste New Prospect e ceţos din cauza gazelor de eşapament şi umidităţii estivale, o pată sepia deasupra acoperişurilor zimţate. Dar Dumnezeu făgăduieşte că deasupra lui există un cer mai bun, un cer perfect, cu desenele sale incandescente de stele albastre. Textul continuă tot cu „Noi": Şi Pământul Noi l-am întins şi am aruncat în el munţi puternici şi am lăsat să răsară pe el tot felul frumos, spre pricepere şi îndemnare pentru tot robul căincios.

Da. Ahmad va fi robul lui Dumnezeu. Mâine. Ziua care e pe cale să înceapă. La câţiva centimetri de ochii lui, Dumnezeu îşi descrie ploaia ce a făcut să răsară grădini şi grâne, şi fenici înalţi cu roade

pârguite, spre îngrijirea robilor.

Şi Noi înviem prin ea o ţară moartă. Astfel va fi ieşirea [din morminte], O ţară moartă. Adică ţara asta.

La fel de simplă şi de nepătruns ca prima creaţie va fi şi a doua. Oare am slăbit Noi la făptura întâia? Dar ei sunt în rătăcire cu privire la o făptură nouă.

Şi Noi l-am făcut pe om, şi Noi ştim ce şopteşte în el sufletul său, căci Noi îi suntem mai aproape decât vâna gâtului.

Versetul acesta fusese întotdeauna pentru Ahmad încărcat de un înţeles special, personal; băiatul închide Coranul, cu coperta sa de piele vopsită în roşul neuniform al petalelor vărgate de trandafir, convins că Allah e prezent în acea cameră mică, ciudată, iubindu-l, trăgând cu urechea la şoaptele sufletului său, la tumultul său neauzit. Îşi simte vena gâtului pulsând şi aude traficul din New Prospect, când ca un murmur, când ca un huruit (motociclete, tobe de eşapament ruginite), desfăşurându-se la câteva cvartale de el, în jurul marelui lac de moloz din mijloc, şi estompându-se după ce ceasul primăriei bate de ora unsprezece. Adoarme aşteptând următoarea bătaie a ceasului, deşi îşi închipuise că va rămâne treaz toată noaptea în fiorul plutitor şi palid al bucuriei sale înalte, altruiste.

Duminică dimineaţa. Somnul îl părăseşte brusc. Iarăşi are senzaţia aceea de strigăt pe cale să se stingă. Un ghem dureros în stomac îl nedumereşte până când, după câteva clipe, îşi aduce aminte ce zi e şi ce misiune are. E încă în viaţă. Astăzi e ziua unei lungi călătorii.

Îşi consultă ceasul, aşezat cu grijă pe masă, lângă Coran.

Este şapte fără douăzeci. Traficul e deja audibil, traficul în al cărui curs neştiutor va intra, tulburându-l. Întreaga zonă de est, cu voia Domnului, va fi paralizată. Îşi face duşul într-o cabină cu o perdea de plastic ruptă. Aşteaptă să se încălzească apa, dar când asta nu se întâmplă, se forţează să intre sub jetul rece. Se bărbiereşte, deşi cunoaşte polemicile aprinse despre cum vrea Dumnezeu să te arăţi în faţa Sa.

Cei din familia Chehab îl preferau ras pentru că musulmanii cu barbă, fie ei chiar şi adolescenţi, îi speriau pe clienţii de culoare. Mohammed Atta1 se bărbierise, ca de altfel şi majoritatea celorlalţi optsprezece martiri inspiraţi. Aniversarea faptei lor eroice avusese loc duminica trecută, astfel că duşmanul îşi va fi lăsat garda jos, la fel ca

oamenii elefantului înainte de atacul păsărilor. Ahmad îşi luase la el sacul sport, din care scoate lenjerie curată, ciorapi şi ultima cămaşă albă, proaspăt curăţată, scorţoasă datorită bucăţilor de carton în jurul cărora e împăturită.

Se roagă pe covoraşul de rugăciune, cu modelul abstract al surogatului de mihrab îndrumându-l, în geografia năucitoare a New Prospect, spre Kaaba neagră şi sfântă din

Meca. Atingându-i ţesătura cu fruntea, observă acelaşi miros omenesc vag prezent în pătura albastră. S-a alăturat procesiunii celor care, oricare le-ar fi fost motivul ascuns, stătuseră în acea cameră înaintea lui, făcându-şi duş cu apa rece şi ruginită şi fumându-şi ţigările în dangătul ceasului.

Ahmad mănâncă, deşi pofta de mâncare i-a fost alungată de încordarea stomacului, şase felii de portocală, jumătate din iaurtul în pahar de plastic şi o porţie mare din pâinea lui Abbas, deşi dulceaţa mierii şi a seminţelor ei de anason nu i se pare prea gustoasă la ora aceea, când teribila sa faptă se apropie din ce în ce mai tare şi i se înalţă în gâtlej ca un strigăt de luptă. Pune resturile de pâine lipicioasă în frigider, pe bucata cea mai mare de carton de la cămaşă, alături de paharul de iaurt şi jumătatea de portocală, de parcă le-ar pregăti pentru următorul locatar, dar ca să nu atragă furnicile şi gândacii la ospăţ. Mintea îi lucrează printr-o ceaţă ca aceea care precedă evenimentul descris în sura meccană

„A celei care bate”: în ziua aceea, când vor fi oamenii ca moliile împrăştiate, şi munţii vor fi ca lâna destrămată.

La şapte şi un sfert iese pe uşă, lăsând în urmă, în camera sigură, Coranul şi instrucţiunile de curăţare pentru un alt shahâd, dar luând cu el sacul sport pe care l-a umplut cu lenjeria lui purtată, ciorapii şi cămaşa albă. Traversează un coridor întunecos şi iese într-o străduţă laterală pustie, care fusese stropită de o ploaie scurtă la un moment dat, în timpul nopţii. Orientându-se după turnul primăriei, Ahmad o ia spre nord, spre bulevardul Reagan şi Excellency Home

Furnishings. Îşi lasă sacul sport în primul coş de gunoi care-i iese în cale.

Cerul nu e deloc limpede, ci jilav şi cenuşiu, un cer jos, lânos ce secretă dâre de mâzgă volatilă. Noaptea care trecuse dăduse un lustru străzilor de asfalt – gurilor de canal, bălţilor scânteietoare şi petelor de smoală. Umezeala se prinde de frunzele încă verzi ale tufelor crescute

la întâmplare lângă treptele de la intrare şi verande şi de straturile suprapuse de aluminiu de pe pereţii laterali, cu vopseaua scorojită. Majoritatea caselor înghesuite unele în altele pe lângă care trece nu s-au trezit încă pe deplin, deşi pe ferestrele slab luminate din spate, acolo unde sunt bucătăriile, zgomote de farfurii şi ceşti, emisiunile Today şi Good Morning

America arată că oamenii îşi iau micul dejun şi că în America începe o zi de luni ca oricare alta.

Un câine nevăzut dintr-o casă latră la zgomotul paşilor de nălucă ai lui Ahmad pe trotuar. O pisică roşcată, cu un ochi orb, ca o bilă albă, dementă, se lipeşte de uşa cu grilaj de la intrare, aşteptând să fie lăsată înăuntru; îşi arcuieşte spatele, iar în ochiul sănătos, îngustat, îi apare o scânteie aurie, căci simte ceva nefiresc la străinul tânăr şi înalt de pe stradă. Aerul îi furnică faţa lui Ahmad, dar nu burniţează aşa de tare încât să-i ude cămaşa. Simte înţepătura bumbacului apretat în umeri; jeanşii lui negri şi drepţi învelesc picioarele lungi care plutesc în spaţiul apos de sub talie. Pantofii lui sport înghit distanţa dintre el şi soarta lui; acolo unde trotuarul e neted, modelul complicat în relief de pe tălpile lor lasă urme umede. Ce te învaţă ce este ceea ce bate? îşi aminteşte el, cu tot cu răspunsul: Un foc fierbinte. Până la

Excellency are de mers opt sute de metri, şase cvartale de locuinţe ieftine de închiriat şi mici magazine – un Dunkin

Donuts deschis şi o băcănie de cartier cu grilajul ridicat, dar şi o casă de amanet şi o agenţie de asigurări încă închise.

Bulevardul Reagan răsună deja de larma traficului, iar autobuzele şcolare au început să bată străzile, cu luminile lor roşii furioase pâlpâind rapid, într-o succesiune legănată, în timp ce înghit grupurile de copii ce aşteaptă cu ghiozdane viu colorate în spate. Ahmad nu se va mai întoarce niciodată la şcoală. Central High, cu zarva sa ameninţătoare şi farsele sale necuviincioase, pare acum un castel de jucărie, un loc al copilăriei ocrotite, care încă nu trebuie să ia hotărâri.

Aşteaptă lumina verde a semaforului ca să traverseze bulevardul. îi cunoaşte mai bine asfaltul pătat de ulei în postura de suprafaţă ce susţine roţile camionului decât în postura asta, de întindere pestriţă sub tălpile sale. O ia la stânga şi se apropie dinspre est, trecând pe lângă biroul de pompe funebre, cu veranda sa lată şi pânza lată – UNGER

& SON, un nume ciudat, mieros şi lacom –, apoi de magazinul de

anvelope care fusese mai demult benzinărie, cu pompele scoase, dar cu panoul rămas neatins. Ahmad se opreşte la intersecţia cu Thirteenth Street, privind spre parcarea Excellency. Camionul portocaliu nu e acolo. Maşina lui Charlie nu e acolo. Două maşini necunoscute, una gri şi cealaltă neagră, se află acolo, parcate pieziş, neglijent, ocupând mult spaţiu, printre urme de activitate misterioasă: o grămadă de pahare din plastic şi cutii de mâncare aruncate pe betonul crăpat şi apoi aplatizate, într-un du-te-vino de roţi, ca nişte cadavre de animale.

Deasupra, soarele arde prin stratul de nori şi aruncă o lumină albă slabă, ca aceea a unei lanterne rămase fără baterie, înainte să poată fi văzut – deşi în ciudatele maşini care le încălcaseră cu aroganţă proprietatea nu pare să fie nimeni

— Ahmad o ia la dreapta, pe Thirteenth Street şi o traversează abia când e ascuns de paravanul de tufe şi ierburi înalte crescute în spatele containerului ruginit de gunoi, pe terenul care nu aparţine firmei Excellency, ci unui restaurant de mult închis, în formă de tramvai de modă veche.

Această relicvă acoperită cu scânduri zace la colţul unei străzi înguste, Frank Hague Terrace, ale cărei şiruri de case cu un perete comun sunt tăcute în zilele de lucru, până când se termină orele la şcoală.

Ahmad îşi consultă ceasul – 7: 27. Hotărăşte să-l aştepte pe Charlie până la opt fără un sfert, deşi întâlnirea lor fusese planificată pentru şapte şi jumătate. Dar, pe măsură ce minutele trec, începe să-l apese din ce în ce mai tare gândul că ceva nu era în regulă; Charlie nu avea să vină. Parcarea asta e otrăvită. Spaţiul acesta gol din spatele magazinului îi dădea înainte senzaţia că e privit de sus, dar de data aceasta, nu Dumnezeu îl priveşte, aşa cum nici ceea ce simte nu e răsuflarea lui Dumnezeu. El, Ahmad, e cel care priveşte, ţinându-şi răsuflarea.

Un bărbat în costum iese brusc din spatele magazinului până pe platforma de încărcare, ale cărei scânduri, secretă încă sevă de pin, şi coboară treptele pe care Ahmad stătea adesea ca să se odihnească. Pe acolo ieşiseră el şi

Joryleen împreună în noaptea aceea, apoi se despărţiseră pentru totdeauna. Bărbatul se îndreaptă îndrăzneţ spre maşina lui şi vorbeşte cu cineva la un fel de radio sau telefon celular, aşezat pe scaunul din faţă. Vocea lui, o voce de poliţist, pare nepăsătoare dacă o aude sau nu

cineva, dar când ajunge la Ahmad, prin vuietul traficului, e tot atât de lipsită de înţeles ca un cântec de pasăre. Timp de o clipă, faţa lui albă se întoarce în direcţia lui Ahmad – o faţă bine hrănită, dar nu şi fericită, aceea a unui agent al unor guverne necredincioase, al unor puteri care simt că puterea le scapă printre degete – dar nu-l vede pe tânărul arab. Nu e nimic de văzut, doar containerul de gunoi ruginind printre ierburi.

Inima lui Ahmad bate la fel ca în noaptea aceea, cu Joryleen. Acum regretă ocazia pierdută, că nu a folosit-o deşi fusese plătită. Dar ar fi fost o ticăloşie, s-o exploateze în starea ei decăzută, deşi ei nu i se părea chiar aşa de rea, plus că n-avea să dureze. Şeicul Rashid n-ar fi fost de acord. Noaptea trecută, şeicul păruse tulburat, apăsat de ceva ce nu voia să împărtăşească – un soi de îndoială. Ahmad simţise întotdeauna îndoielile profesorului său, pentru că şi-ar fi dorit ca ele să nu existe. Acum, frica pune stăpânire pe Ahmad. Îşi simte faţa umflată. Un blestem s-a abătut asupra acestui loc paşnic, care fusese colţul său preferat, o oază fără apă.

Începe să meargă de-a lungul tăcutei Hague Terrace – copiii sunt la şcoală, părinţii, la serviciu – pe o distanţă de două cvartale, apoi o taie înapoi spre bulevardul Reagan, spre cartierul arăbesc, unde e ascuns camionul alb. Probabil că a apărut o încurcătură şi că se va întâlni cu Charlie acolo.

Ahmad iuţeşte pasul, transpirând uşor sub soarele pâclos.

Magazinele de pe bulevardul Reagan fac afaceri cu bunuri mari – cauciucuri, covoare, tapet şi vopsea, aparate de uz casnic. Apoi sunt şi firmele de maşini, cu parcări-mamut pline de automobile noi aliniate compact, ca nişte formaţii de luptă, grămezi de maşini, cu parbrizele şi suprafeţele nichelate lucind acum, că soarele începe să se arate, reflectând lumina ca un câmp de spice legănate de vânt, aruncând scântei de pe barele strălucitoare şi mănunchiuri de raze răsucite în spirale care se rotesc încet. O nouă metodă de a atrage atenţia, o găselniţă recentă, sunt tuburile de plastic făcute din mai multe părţi, care par vii şi care, dacă primesc un jet de aer de dedesubt, îşi agită braţele şi se smucesc înainte şi înapoi, contorsionate, într-o agitaţie permanentă, îmbietoare, rugând insistent trecătorul să se oprească şi să cumpere o maşină sau, dacă sunt postate la un IHOP, un morman de clătite. Lui Ahmad, singura persoană de pe fâşia aceasta a bulevardului Reagan, îi iese în cale un astfel de tub uriaş, de două ori mai înalt decât

el, un djinn cu gesturi isterice şi un zâmbet încremenit, cu ochii bulbucaţi. Depăşindu-l cu precauţie, trecătorul solitar simte pe faţă şi pe glezne aerul cald care-l face pe monstrul ăsta urât, chinuit şi rânjit să pară viu. Dumnezeu vă învie, se gândeşte Ahmad, apoi vă omoară.

La următorul semafor traversează bulevardul. Coboară cu paşi mari pe Sixteenth Street spre West Main, printr-un cartier locuit în cea mai mare parte de negri, ca acela unde a condus-o pe Joryleen în ziua aceea, după ce o ascultase cântând la biserică. Îşi aminteşte gura ei care se deschidea atât de larg, trandafiriul ei lăptos. Atunci când au stat la etaj, printre paturile alea înghesuite, poate că ar fi trebuit s-o lase să i-o sugă, aşa cum se oferise. E mai puţină mizerie, spusese ea. Toate fetele, nu numai târfele, învaţă mai nou s-o facă, la şcoală se discuta mereu fără perdea despre asta, care fete o fac şi care spun că le place să înghită. Depărtaţi-vă deci de muieri şi nu vă apropiaţi de ele până nu se vor curaţi.

Şi dacă vor fi curate, mergeţi la ele după porunca lui Dumnezeu, căci Dumnezeu îi iubeşte pe cei ce se curăţesc.

Pe măsură ce Ahmad înaintează pe drum, repede şi tăios în alb şi negru şi totuşi cu o urmă înnăscută de delăsare americană, vede străzile părăginite, pline de gunoaie de la fast food-uri şi de jucării stricate, scările şi verandele nevopsite încă înnegrite de umezeala dimineţii, ferestrele crăpate şi nereparate. Trotuarele sunt pline de maşini americane din secolul trecut, inutil de masive, stând acum să se dezmembreze, cu farurile sparte, fără capace la roţi şi cu cauciucurile făcute praf. Voci de femei se înalţă din camerele din spate cu acuze nemiloase la adresa unor copii care s-au născut nepoftiţi şi care se adună acum, neglijaţi, în jurul singurelor voci prietenoase din preajmă, cele din televizor. Acei zanj din Caraibe sau Capo Verde plantează flori şi vopsesc verande, iar faptul că sunt în America le dă speranţă şi energie, dar cei născuţi aici adoptă mizeria şi lenea ca pe o formă de protest, un protest al sclavilor care se menţine în chip de sete de degradare, sfidând porunca tuturor religiilor de a te păstra curat. Ahmad e curat. Duşul său rece de dimineaţă persistă ca o a doua piele luminoasă pe sub haine, ca o anticipare a marii curăţiri spre care se grăbeşte. Ceasul său arată opt fără zece.

Se mişcă repede, fără să alerge. Nu trebuie să atragă atenţia, trebuie să se strecoare nevăzut prin oraş. Mai târziu vor apărea titlurile din ziare, ştirile CNN ce vor aduce bucurie în Orientul Mijlociu

şi groază în birourile opulente ale tiranilor de la Washington. Deocamdată, tremurul, misiunea sunt încă ale lui, secretul lui, îndatorirea lui. Îşi aduce aminte cum alerga, ghemuit şi scuturându-şi braţele lungi ca să se relaxeze, aşteptând să se audă semnalul de start şi grupul de băieţi să ţâşnească înainte, într-un ropot de picioare bocănind pe pista de zgură învechită de la Central High, şi, până când corpul prelua controlul, iar creierul i se dizolva în adrenalină, era mai nervos decât acum, pentru că ceea ce face acum se întâmplă în palma lui Dumnezeu, cu voinţa

Lui întinsă, atotcuprinzătoare. Cel mai bun timp oficial al lui Ahmad la alergarea de o milă fusese 4: 48, 6, obţinut pe o pistă artificială, verde cu nişte culoare roşii imprimate, de la o şcoală regională din Belleville. Luase locul al treilea, iar după probă îşi simţise plămânii pârjoliţi de sprintul de pe ultima sută de metri; depăşise doi băieţi, dar alţi doi rămăseseră de neajuns pentru picioarele sale – miraje care continuau să se îndepărteze înaintea sa.

După cinci cvartale, Sixteenth Street se întretaie cu West

Main. Musulmani bătrâni stau nemişcaţi, ca nişte statui moi, în costumele lor închise la culoare şi, răzleţ, cu câte o galabiya murdară. Ahmad găseşte magazinele Pep Boys şi Al-Aqsa

True Value şi aleea aceea din spatele lor pe care o străbătuse împreună cu Charlie până la fostul atelier de reparaţii al lui Costello. Se asigură că nu-l urmăreşte nimeni în timp ce se apropie de mica uşă laterală de metal nituit, vopsită într-un cafeniu greţos. Afară nu se vede nici urmă de

Charlie. Dinăuntru nu se aude niciun zgomot. Soarele a străpuns stratul de nori, iar Ahmad îşi simte umerii şi spatele pline de sudoare; cămaşa lui albă nu mai e imaculată.

Ziua de luni şi-a început freamătul la jumătate de cvartal, pe West Main. Aleea e destul de aglomerată, sunt maşini şi trecători. Încearcă mânerul nou de alamă al uşii, dar nu se roteşte. Continuă să-l răsucească, exasperat. Cum pot nişte bucăţi de metal fără minte să se opună voinţei lui as-Samad, Desăvârşitul?

Luptând cu panica, Ahmad încearcă uşa cea mare, glisantă. Are la bază un mâner care, prin răsucire, descuie două zăvoare laterale. Mânerul se răsuceşte; uşa alunecă surprinzător cu o uşurinţă de contragreutate, ca un zbor, o clipă arcuită de zbor înainte de a se opri zăngănind în barele de sus, în întunericul de sub tavan.

Ahmad a lăsat lumina să pătrundă într-o hrubă. Charlie nu e înăuntru, în spaţiul murdar, şi nici cei doi mecanici, tehnicianul şi mai tânărul său ajutor. Mesele de lucru şi rastelele sunt la fel cum şi le aminteşte Ahmad. Gunoaiele şi grămezile de piese vechi din colţuri par mai puţine decât înainte. Garajul a fost curăţat, rânduit pentru un scop anume. E o tăcere ca de mormânt jefuit pentru ultima oară. Circulaţia de pe alee aruncă în hrubă licăriri periculoase de lumină reflectată; trecătorii aruncă priviri fugare înăuntru.

Nimeni nu e acolo, doar camionul, grosolanul GMC 3500 cu inscripţia vopsită manual, stângaci, SISTEME DE JALUZELE.

Ahmad deschide cu precauţie uşa din partea şoferului şi vede cutia kaki care e tot acolo, între scaune, lipită cu bandă adezivă de lada de lapte. Cheia de contact atârnă din bord, invitând un intrus s-o răsucească. Două cabluri groase, izolate, se întind şi acum de la detonator spre caroseria camionului. Uşa de acces, aflată la înălţimea unui om ghemuit, culisează doar cincisprezece centimetri până când cablurile trecute prin ea se întind la maximum. Prin deschizătura de cincisprezece centimetri, Ahmad simte mirosul amestecului de îngrăşământ pe bază de nitrat de amoniu şi de carburant nitrometan; vede canistrele de plastic de un alb spectral, care-i ajung până la talie, pline fiecare cu câte o sută şaizeci de kilograme de amestec explozibil. Plasticul alb şi lucios al canistrelor licăreşte ca un soi de piele. Din detonator se răsucesc cabluri galbene lipite între ele, întărite cu pudră de aluminiu şi pentru, încastrate pe fundul fiecărei canistre.

Deslueşte în penumbră că recipientele, douăzeci şi cinci la număr, au fost aranjate într-un careu de cinci pe cinci, legate minuţios între ele cu frânghie de rufe dublă şi fixate bine, ca să nu alunece, de clemele şi barele laterale dinăuntrul camionului. Ansamblul e o operă de artă modernă, laborioasă şi opacă. Ahmad îşi aduce aminte de tehnicianul scund şi îndesat şi şi-l imaginează zâmbind, cu dinţii lui rari, cu mândria inocentă a unui muncitor. Cu toţii, toţi cei implicaţi în planul ăsta, sunt componente ale unei maşinării frumoase, îmbinate laolaltă. Ceilalţi au dispărut, dar Ahmad rămâne, ca să pună ultima piesă la locul ei.

Închide uşor mica uşă de lemn, lăsând din nou canistrele de plastic pline în întunericul lor mirositor. Lui i-au fost încredinţate. Sunt soldaţi, ca şi el. E înconjurat de camarazi de arme, deşi ei au tăcut, fără

să-i lase instrucţiuni. Uşa din spatele camionului a fost încuiată cu lacăt. Încuietoarea cea mare a fost trasă, şanţul ei a fost potrivit peste cârligul gros, ieşit în afară, şi un lacăt masiv, cu cifru, a fost fixat acolo. Lui Ahmad nu i s-a spus cifrul. Înţelege mesajul: trebuie să aibă încredere în fraţii lui, aşa cum şi ei au încredere în el că va merge înainte cu planul, chiar şi în absenţa lor nelămurită. A devenit unealta vie şi solitară a Prea

Milostivului, a Celui Desăvârşit. I s-a dat un camion identic cu cel pe care-l conduce de obicei, pentru ca drumul să-i fie drept şi lin. Se aşază ezitând pe scaunul şoferului.

Muşumaua neagră e caldă, ca şi cum cineva tocmai s-ar fi ridicat de pe ea.

O explozie, îşi aminteşte el de la orele de fizică de la Central High, înseamnă pur şi simplu că o substanţă solidă sau lichidă se transformă rapid în gaz, că îşi măreşte de sute de ori volumul în mai puţin de o secundă. Asta e tot. Ca de pe marginea unui astfel de eveniment chimic impasibil, se vede pe sine, mic şi cu mişcări precise, urcându-se în camionul străin, pornind motorul, ambalându-l uşor şi ieşind cu spatele pe alee.

Un mic detaliu începe să-l sâcâie. Când coboară să tragă uşa zăngănitoare după ei – el, camionul şi tovărăşia invizibilă a colaboratorilor săi – Ahmad simte cum sucul de portocale de la micul dejun şi o emoţie nervoasă reprimată îi apasă vezica. Ar trebui să se uşureze pentru călătoria ce-l aşteaptă. Parchează camionul, cu motorul mergând în gol, pe marginea aleii, ridică din nou uşa garajului şi găseşte toaleta atelierului în spatele unei uşi nemarcate, într-un colţ dintre masa de lucru şi rastel. Becul se aprinde trăgând de un cablu şi înăuntru se vede un vas de porţelan strălucitor, cu un ochi oval de apă dubioasă, pe care o trage după ce termină de adăugat micul său şuvoi. Se spală pe mâini meticulos, folosind detergentul degresant care aşteaptă pe chiuvetă. Iese din nou afară, trage uşa zăngănitoare pe cablul ei încâlcit şi îşi dă seama, cu un junghi interior, cât de prosteşte şi de periculos era că abandonase camionul, cu motorul pornit, chiar şi un minut. Nu gândeşte normal, în atmosfera exaltată şi totuşi fragilă a ultimelor sale fapte. Trebuie să-şi păstreze capul limpede gândindu-se la sine ca la unealta lui Dumnezeu, rece şi aspră, hotărâtă şi fără minte, aşa cum ar trebui să fie o unealtă.

Se uită la ceas: arată opt şi nouă minute. Încă patru minute s-au

pierdut. Cârmeşte camionul înainte, încercând să evite gropile, demarările şi opririle bruşte. E în întârziere faţă de orarul stabilit împreună cu Charlie, dar cu mai puţin de douăzeci de minute. Mai calm acum, că vehiculul e în mişcare, intrând în fluxul obişnuit al traficului lumii, face la dreapta ca să iasă de pe alee, apoi la stânga pe West Main, trecând din nou pe lângă Pep Boys, cu personajele sale tulburătoare de desen animat, Manny, Moe şi Jack, unite într-un singur corp de gnom cu trei capete.

Oraşul deşteptat pe de-a-ntregul licăreşte şi şerpuieşte în jurul lui. Îşi imaginează camionul său ca pe un dreptunghi încercuit într-o urmărire cu maşina văzută din elicopter, străbătând străzile, oprindu-se la semafoare. Camionul ăsta se conduce altfel decât Excellency, care se legăna uşor, de parcă şoferul ar fi stat pe grumazul unui elefant. La volanul

„Sistemelor de jaluzele" nu simte nicio simpatie organică.

Volanul nu-i încape în mâini. Orice neregularitate de pe suprafaţa şoselei face să trepideze întreg vehiculul. Roţile din faţă trag constant spre stânga, ca şi cum şasiul ar fi rămas îndoit în urma unui accident. Încărcătura – dublă faţă de cea a lui McVeigh, mai mare şi mai compactă decât orice transport de mobilă – îl împinge din spate când frânează la culoarea roşie şi-l ţine pe loc când încearcă să demareze, la verde.

Ca să evite centrul oraşului – liceul, primăria, biserica, lacul de moloz, zgârie-norii butucănoşi de sticlă oferiţi de guvern ca mită – Ahmad o ia pe Washington Street, numită astfel, din câte îi povestise Charlie la un moment dat, pentru că în cealaltă direcţie trece pe lângă un conac care îi servise marelui general drept unul dintre comandamentele din

New Jersey. Jihadul şi Revoluţia purtau acelaşi fel de război, îi explicase Charlie – războiul urât şi disperat al asupritului, în timp ce asupritorul imperialist îi contestă victoria, folosindu-se de regulile pe care le-a inventat în folosul său.

Ahmad dă drumul radioului maşinii; e reglat pe frecvenţa unui post insuportabil de rap, din care se revarsă obscenităţi ininteligibile. Găseşte WCBS-AM şi o voce îi spune pe nerăsuflate că traficul la intrarea în tunelul Lincoln e blocat, ca de obicei, merge-când-nu-stă, hă-hă-hă. Urmează o motoasă. Apasă iar pe buton şi radioul se opreşte. În societatea asta diabolică, un om n-are ce să asculte în ultima sa oră

de viaţă. Tăcerea e mai bună. Tăcerea e muzica lui

Dumnezeu. Ahmad trebuie să fie curat, ca să-L întâlnească pe Dumnezeu. Picături de gheaţă i se scurg prin pântece până în măruntaie la gândul că-şi va întâlni celălalt sine, cel care-i e la fel de aproape ca vena gâtului, pe care l-a simţit întotdeauna alături, un frate, un tată, dar pe care niciodată nu-l va putea privi în faţă, în strălucirea Sa desăvârşită.

trăncăneală rapidă dintr-un elicop!

El, cel fără de tată, cel fără de frate, duce acum mai departe voinţa inexorabilă a lui Dumnezeu; Ahmad se grăbeşte să aducă Hotamah, „focul nimicitor". Mai exact, îi spusese odată şeicul Rashid, Hotamah înseamnă cel care zdrobeşte.

Există o singură şosea de racord din New Prospect cu

Route 80. Ahmad conduce camionul spre sud-est, pe

Washington, până la intersecţia cu Tilden Avenue, care curge direct în 80, prăvălindu-se ca un trăsnet, la ora aceasta a zilei, spre New York. La trei cvartale nord de drumul de legătură, într-un colţ spaţios cu o staţie service Getty şi vizavi un complex Mobil, care include un Shop-a-Sec, Ahmad vede o siluetă oarecum familiară care stă pe bordură şi face cu mâna, nu ca şi cum ar spera prosteşte că poate găsi un taxi

— Taxiurile nu mişună libere prin New Prospect, ci trebuie chemate prin telefon – ci direct spre el. Într-adevăr, arată spre Ahmad prin parbriz; îşi ţine braţele ridicate de parcă ar opri fizic ceva. E domnul Levy, într-un sacou maroniu, care nu se potriveşte cu pantalonii lui gri. E îmbrăcat pentru şcoală în această zi de luni şi totuşi stă afară, cu un kilometru mai la sud de Central High.

Apariţia neaşteptată îl descumpăneşte pe Ahmad. Se străduieşte să-şi limpezească mintea buimăcită. Poate că domnul Levy are un mesaj de la Charlie, deşi e puţin probabil să se cunoască; consilierului şcolar nu i-a plăcut niciodată că şi-a luat permisul şi că şofează un camion. Sau un mesaj urgent de la mama lui, care la un moment dat în vara asta îl pomenea prea des pe domnul Levy, pe tonul ăla care însemna că iar se făcea de râs. Ahmad nu va opri, aşa cum n-ar opri pentru unul dintre monştrii aceia iritanţi, contorsionaţi, făcuţi din tuburi de plastic şi aer cald, care-i ispitesc pe consumatori să se abată din drum.

Totuşi, culoarea semaforului din colţ se schimbă, maşinile

încetinesc, iar camionul se opreşte. Mişcându-se mai iute decât ar fi crezut Ahmad că e în stare, domnul Levy face slalom printre maşinile oprite, ajunge la el şi bate autoritar în geamul din dreapta. Derutat, obişnuit să nu fie nepoliticos cu un profesor, Ahmad se întinde şi apasă pe butonul care descuie uşa. E mai bine să-l aibă lângă el, judecă la repezeală băiatul, decât afară, unde ar putea da alarma. Domnul Levy deschide uşa din dreapta şi, exact când maşinile trebuie să pornească din nou, se ridică şi se prăbuşeşte pe scaunul negru, crăpat. Trânteşte uşa după el. Gâfâie.

— Mersi, spune el. Mi-era teamă că nu te mai prind.

— De unde ştiaţi că voi fi aici?

— Există o singură ieşire spre 80.

— Dar ăsta nu e camionul meu.

— Ştiam că n-o să fie.

— De unde?

— E o poveste lungă. N-am decât frânturi. Sisteme de jaluzele – e amuzant. Lasă lumina să pătrundă. Cine zicea că indivizii ăştia n-au simţul umorului?

Încă mai gâfâie. Aruncând o privire spre profilul lui, spre locul care fusese al lui Charlie, Ahmad e şocat de cât de bătrân e consilierul şcolar, departe de agitaţia tinerească a liceului. Oboseala i s-a adunat sub ochi. Buzele lui sunt flasce, pielea pleoapelor atârnă sub sprâncene. Ahmad se întreabă cum e să aluneci zi de zi, firesc spre moarte. El, unul, nu va afla niciodată. Poate că, după ce ai trăit atât de mult ca domnul Levy, nu mai simţi. Încă răsuflând greu, bărbatul se îndreaptă pe scaun, satisfăcut că şi-a atins scopul de a se urca în camionul lui Ahmad.

— Ce e asta? întreabă el, referindu-se la cutia mată de metal fixată de lada de plastic, în spaţiul dintre scaune.

— N-o atingeţi!

Cuvintele izbucnesc atât de tăios, încât, din politeţe.

Ahmad adaugă:

— Domnule.

— N-o ating, spune domnul Levy. Dar nici tu să n-o atingi.

Tace, cercetând-o fără s-o atingă.

— De fabricaţie străină, poate cehă sau chinezească. Sunt sigur că nu e detonatorul nostru standard LD_20. Ştii, am fost în armată, deşi nu m-au trimis niciodată în Vietnam.

Asta m-a cam deranjat. Nu că ţineam să merg, dar voiam să arăt de ce sunt în stare. Poţi să înţelegi asta. Să vrei să arăţi de ce eşti în stare.

— Nu. Nu înţeleg, spune Ahmad.

Această intruziune abruptă l-a derutat; îşi simte gândurile ca pe nişte bondari ce se izbesc orbeşte de pereţii din capul lui. Dar continuă să conducă lin, strecurând camionul GMC

3500 pe şoseaua sinuoasă de legătură până pe Route 80, unde se circulă bară la bară la ora asta de vârf. Începe să se deprindă cu modul rigid în care se manevrează camionul ăsta.

— Din câte înţeleg, puneau explozibil în adăposturile

Cong-ului, le astupau şi le detonau cu chestiile astea. Vânătoare de cârtiţe, aşa-i ziceau. Prea frumos nu era. Dar oricum, toată chestia nu prea avea nimic frumos. În afară de femei. Dar nici măcar în ele nu puteai avea încredere. Şi ele erau tot din Cong.

Cu capul vâjâind, Ahmad încearcă să-şi exprime clar poziţia:

— Domnule, dacă încercaţi cumva să rupeţi firele sau să mă împiedicaţi să conduc, am să detonez patru tone de explozibil. Butonul galben e pentru siguranţă şi-l dezactivez chiar acum. îl răsuceşte spre dreapta – poc – şi amândoi aşteaptă să vadă ce se întâmplă. Dacă se întâmplă ceva, n-o să ne dăm seama, se gândeşte Ahmad. Nu se întâmplă nimic, dar butonul a fost scos din uz. Nu-i mai rămâne decât să-şi afunde degetul în micul intrând pe fundul căruia se află butonul roşu şi să aştepte câteva microsecunde până când scânteia va pătrunde prin stratul de pentru, iar combustibilul prin tonele de nitrat. Pipăie cu buricul degetului mare butonul roşu şi neted, fără să-şi ia ochii de la şoseaua aglomerată. Dacă evreul ăsta moale schiţează vreun gest ca să-l oprească, îl va da la o parte ca pe o bucată de hârtie, ca pe un sul de lână destrămată.

— N-am astfel de intenţii, îi spune domnul Levy, pe tonul fals relaxat cu care consiliază elevii-problemă, elevii obraznici, elevii care au renunţat să mai creadă în ei înşişi. Vreau doar să-ţi spun câteva lucruri care te-ar putea interesa.

— Ce lucruri? Spuneţi-mi şi o să vă las să coborâţi când ne apropiem mai mult de destinaţia mea.

— Păi cred că cel mai important e că Charlie e mort.

— Mort?

— Decapitat, de fapt. Groaznic, nu? A fost torturat înainte să-l

omoare. Cadavrul a fost găsit ieri-dimineaţă, aruncat pe câmp, lângă canalul de la sud de stadionul Giants.

Au vrut să fie găsit. Avea şi un mesaj pe el, în arabă. Evident, Charlie era de la CIA, iar cealaltă tabără s-a prins până la urmă.

Existase un tată care dispăruse înainte ca memoria lui să-l poată fotografia, apoi Charlie fusese prietenos şi-l îndrumase, iar acum evreul ăsta bătrân şi obosit, îmbrăcat de parcă şi-ar fi ales hainele pe întuneric, le luase locul, în spaţiul gol de lângă el.

— Ce anume zicea mesajul?

— O, nu ştiu. Chestiile obişnuite, pe ideea că cine îşi încalcă jurământul se supune singur pedepsei. Dumnezeu nu-i va refuza răsplata.

— Sună a verset din Coran, sura patruzeci şi opt.

— Sună şi a Tora. Cum zici tu. Eu nu ştiu multe. Am intrat târziu în joc.

— Pot să vă întreb cum de ştiţi ceea ce ştiţi?

— De la sora soţiei mele. Lucrează la Washington, la

Securitate Internă. M-a sunat ieri; soţia mea îi pomenise de tine şi ei s-au întrebat dacă există vreo legătură. Nu te găseau.

Nimeni n-a reuşit. M-am gândit să fac o încercare.

— De ce să cred ce-mi spuneţi?

— Atunci să nu crezi. Să crezi doar ceea ce se potriveşte cu ce ştii tu. Eu zic că se potriveşte. Unde e Charlie acum, dacă eu mint? Soţia lui spune că a dispărut. Jură că nu se ocupa decât de afacerea cu mobilă.

— Dar ce se întâmplă cu ceilalţi din familia Chehab şi cu cei cărora le furnizau bani?

Ahmad e urmărit de un Mercedes bleumarin, condus de un bărbat grăbit, prea tânăr ca să fi câştigat prin muncă un

Mercedes, asta dacă nu se ocupă cu speculaţii bursiere, îmbogăţindu-se pe spinarea celor mai puţin norocoşi. Indivizii de teapa lui trăiesc pe picior mare în aşa-numitele oraşe-dormitor din New Jersey şi au sărit din turnurile gemene când

Dumnezeu le-a doborât. Ahmad se simte superior şoferului din Mercedes şi nepăsător la claxoanele şi ţopăiala lui înainte şi înapoi, prin care vrea să-şi exprime dorinţa ca maşina albă să se mişte mai vioi pe banda din mijloc.

— S-au dat la fund şi s-au împrăştiat, presupun, răspunde

domnul Levy. Au pus mâna pe doi bărbaţi care încercau să prindă un zbor către Paris de pe Newark, iar tatăl lui Charlie e la spital cu un atac de cord, chipurile.

— Suferă de diabet.

— Mă rog. Zice că iubeşte America şi că asta e valabil şi pentru fiul lui, care a murit pentru ţara asta. O ipoteză e că el şi-a turnat fiul. Sau unchiul din Florida, pe care FBI-ul îl avea în vizor de mult. Agenţiile astea sunt copleşite şi nu comunică între ele, dar nu le scapă chiar toate mişmaşurile.

Unchiul sau altcineva o să vorbească. E greu de crezut că un frate n-avea habar ce învârtea celălalt. Toţi arabii ăştia se constrâng unii pe alţii cu Islamul: cum poţi să spui nu voinţei lui Allah?

— Nu ştiu. Eu n-am fost binecuvântat, spune Ahmad înţepat, cu norocul de a avea un frate.

— Halal noroc, dacă e să mă iau după ce văd la şcoală.

La şacali, am citit undeva, puii se luptă încă de la naştere.

Mai puţin înţepat, zâmbind amintirii, Ahmad îi spune domnului Levy:

— Charlie vorbea foarte elocvent despre jihad.

— Se pare că făcea parte din numărul lui. Eu nu l-am cunoscut. Era o figură. Greşeala lui, după cum spune cumnată-mea – şi ea nu face decât să-şi îngâne şeful, îl venerează pe maimuţoiul ăla –, greşeala lui fatală a fost că a aşteptat prea mult în loc să închidă capcana. A văzut prea multe filme.

— Se uita mult la televizor. Voia să ajungă într-o bună zi regizor de reclame.

— Ceea ce vreau să spun, Ahmad, e că nu trebuie să faci asta. S-a terminat totul. Charlie n-a vrut niciodată să mergi până la capăt. Te-a folosit ca să-i scoată din bârlog pe ceilalţi.

Ahmad recapitulează mecanismul lunecos care i se dezvăluise şi conchide:

— Ar fi o victorie glorioasă pentru Islam.

— Pentru Islam? Cum aşa?

— Ar nimici şi zgudui mulţi necredincioşi.

— Doar nu vorbeşti serios, spune domnul Levy, în timp ce Ahmad face abil manevrele de trecere dinspre 80 spre Route

95, ocupând banda interioară, fără să lase Mercedesul să-l depăşească prin dreapta, în timp ce grosul traficului continuă spre est,

spre podul George Washington. În stânga, râul

Overpeck se vălureşte în bătaia vântului, rostogolindu-se spre

Hackensack. Camionul e pe Autostrada New Jersey, deasupra unui teren mlăştinos exploatat pe fiecare bucăţică ce poate fi asanată. Autostrada se bifurcă; drumul din stânga duce spre ieşirea din tunelul Lincoln. Cei care au conceput planul au avut grijă ca pe mijlocul parbrizului camionului să fie fixat un permis de trecere; astfel va putea trece nestingherit de barieră, fără ca tânărul şofer să fie expus mai mult de o clipă privirii încasatorului sau paznicului.

— Gândeşte-te la mama ta. Tonul uşor, de conversaţie uzuală, a dispărut din glasul domnului Levy; a fost înlocuit cu o notă stridentă. Nu numai că o să te piardă, ci va fi cunoscută ca mama unui monstru. A unui nebun.

Lui Ahmad începe să-i facă plăcere să nu se lase influenţat de argumentele acestui intrus.

— Niciodată n-am avut un rol prea important în viaţa mamei mele, explică el, deşi, recunosc, şi-a făcut datoria după naşterea mea inoportună. Cât despre faptul că va fi mama unui monstru, în Orientul Mijlociu mamele martirilor sunt foarte respectate şi primesc o pensie substanţială.

— Sunt sigur că ar prefera să te aibă pe tine, nu pensia, spune domnul Levy.

— Cum de puteţi fi sigur, domnule, dacă-mi permiteţi să vă întreb? Cât de bine o cunoaşteţi?

Pescăruşii, apărându-i în câmpul vizual, prin parbriz, mai întâi câţiva, apoi cu zecile, apoi cu sutele, se rotesc deasupra unui teren viran. Dincolo de adunătura lor lacomă de aripi, dincolo de mohorâtul Hudson, se înalţă silueta de culoarea pietrei, crestată ca o cheie uriaşă, a marelui oraş, inima Satanei. Luminate dinspre răsărit, turnurile sale se ivesc în umbra dinspre apus, o pulbere ceţoasă radiind la mijloc.

Tăcerea domnului Levy prevesteşte un nou atac asupra convingerilor lui Ahmad, dar deocamdată şoferul şi pasagerul împart fără o vorbă priveliştea uneia dintre minunile lumii, care dispare brusc din câmpul lor vizual când traficul se repede înainte şi e înlocuită cu întinderi relativ pustii de-o parte şi de alta a Route 95 – ierburi de mlaştină presărate cu scântei albastre de cer, reflectate în apa canalelor ce şerpuiesc prin noroi. Sus, pe parbriz, o scânteie argintie, cruciformă scapă de pe aeroportul internaţional Newark, gravând pe

cerul lăptos şi gol o dâră bifurcată, ca o autostradă pe care s-o urmeze şi altele, în păienjenişul de manevre impus de către controlorii de zbor. Pentru o clipă, Ahmad se simte însufleţit, ca un avion care se înalţă nestingherit de gravitaţie.

Domnul Levy îi strică momentul, spunând:

— Ei, despre ce am mai putea vorbi? Stadionul Giants.

Ai prins meciul cu Jets de ieri? Când puştiul ăla, Carter, a scăpat mingea, mi-am zis: Aceeaşi chestie ca în ultimul sezon, dar nu, au scos-o la capăt, treizeci şi unu la douăzeci şi patru, deşi am stat ca pe ghimpi până când ageamiul de Coleman n-a venit cu intercepţia aia în ultimul minut al acţiunii celor de la Bengals.

Asta o fi umorul evreiesc; Ahmad nu-l bagă în seamă.

Pe un ton mai sincer, Levy spune:

— Nu-mi vine să cred că te gândeşti să omori sute de oameni nevinovaţi.

— Cine spune că necredinţa înseamnă nevinovăţie? Necredincioşii. În Coran, Dumnezeu spune: Fiţi necruţători cu necredincioşii. Ardeţi-i, zdrobiţi-i, pentru că l-au uitat pe

Dumnezeu. Ei cred că e de-ajuns să fie ei înşişi. Iubesc viaţa asta mai mult decât pe următoarea.

— Omoară-i deci. Mi se pare cam mult.

— Pentru dumneavoastră aşa pare, bineînţeles. Sunteţi un evreu care şi-a uitat credinţa, din câte ştiu. Nu credeţi în nimic. În cea de-a treia sură din Coran stă scris că tot aurul din lume n-ar putea să-i izbăvească pe cei care au crezut odată şi acum nu mai cred şi că Dumnezeu nu le va accepta niciodată căinţa.

Domnul Levy oftează. Ahmad aude ceva umed, mici broboane de teamă, care îi zornăie în răsuflare.

— Da, mă rog, şi Tora e plină de chestii respingătoare şi ridicole. Molime, masacre, direct de la Iehova pentru voi.

Triburi care n-au avut norocul să fie alese – osândiţi-i, fiţi necruţători cu ei. Încă nu le venise ideea cu Iadul, asta a venit odată cu creştinii. Deschide ochii – preoţii încearcă să-i controleze pe oameni prin frică. Invocă Iadul, cea mai veche strategie de a băga în sperieţi din lume. Alături de tortură.

Iadul e totuna cu tortura, de fapt. Chiar ai înghiţit toate chestiile astea? Dumnezeu ca torţionar suprem? Dumnezeu ca rege al genocidului?

— Cum spunea mesajul de pe trupul lui Charlie, El nu ne va refuza răsplata. Aţi pomenit de Tora, din tradiţia dumneavoastră. Profetul avea multe cuvinte de laudă pentru

Avraam. Vreau să ştiu: aţi crezut vreodată? Cum v-aţi pierdut credinţa?

— M-am născut cu ea pierdută. Tatăl meu ura iudaismul, la fel şi tatăl lui. Dădeau vina pe religie pentru mizeria lumii

— Îi face pe oameni să se împace cu problemele lor. Apoi s-au convertit la o altă religie, comunismul. Dar nu cred că te interesează asta.

— Nu mă deranjează. E bine să căutăm să ne înţelegem, înainte de Israel, musulmanii şi evreii au fost fraţi – erau proscrişii lumii creştine, erau „ceilalţi", caraghioşii cu haine ridicole, o distracţie pentru creştinii care trăiau în siguranţă cu averea lor, cu pielea lor albă ca hârtia. Chiar şi când a început povestea cu petrolul, pe noi tot ne-au dispreţuit, păcălindu-i pe prinţii saudiţi să renunţe la dreptul din naştere al popoarelor lor.

Domnul Levy lasă să-i scape încă un oftat.

— Ce mai „noi" ţi-a copt mintea, Ahmad!

Traficul, deja congestionat, încetineşte şi se îndeseşte. Indicatoarele arată NORTH BERGEN, SECAUCUS, WE-EHAWKEN, ROUTE 495, TUNELUL LINCOLN. Deşi nu mai făcuse niciodată asta, cu sau fără Charlie, Ahmad se ghidează uşor după indicatoare, chiar şi când, târându-se spasmodic, şoseaua 495 face o buclă completă, aducând traficul de pe creasta Weehawken la nivelul râului. Îşi imaginează alături o voce care-i spune: E uşor, Madman. Nu e mare inginerie.

Pe măsură ce şoseaua coboară, grămezi de maşini se revarsă în ea de pe drumurile laterale din sud şi vest. Deasupra capotelor maşinilor, Ahmad vede destinaţia lor comună, o faţadă lungă de piatră roşiatică şi de dale albe ce încadrează trei arcade rotunde, cu câte două benzi fiecare. Un panou precizează CAMIOANE LA DREAPTA. Alte camioane

— Un UPS maro, un Ryder galben, o adunătură pestriţă de remorci de marfă, trailere pufnind şi scârţâind în timp ce trag după ele încărcătura uriaşă de produse proaspete din

Garden State spre bucătăriile din Manhattan – cotesc la dreapta, înaintând din câţiva în câţiva metri şi frânând.

— E momentul să vă daţi jos, domnule Levy. Nu mai pot opri după ce intrăm în tunel.

Consilierul şcolar îşi pune mâinile pe coapsele acoperite de pantalonii gri nepotriviţi, pentru ca Ahmad să vadă că n-are de gând să se atingă de uşă.

— Nu cred că am să mă dau jos. Suntem împreună în chestia asta, fiule.

Are o atitudine curajoasă, dar vocea îi e răguşită, slabă.

— Nu sunt fiul dumneavoastră. Dacă încercaţi să atrageţi atenţia cuiva, am să arunc camionul în aer chiar aici, în ambuteiaj. Nu e ideal, dar tot o să moară destui.

— Pun pariu că n-ai să-l arunci în aer. Eşti un băiat prea bun. Mama ta îmi spunea că nu te îndurai să striveşti un gândac. Încercai să-l iei cu o bucată de hârtie şi să-l arunci pe fereastră.

— Se pare că aţi avut o grămadă de conversaţii cu mama mea.

— Consultaţii. Amândoi îţi vrem binele.

— Nu-mi plăcea să strivesc gândacii, dar nici să-i ating nu-mi place. Mi-era teamă că o să mă muşte sau că o să defece pe mâna mea.

Domnul Levy râde jignitor; Ahmad insistă:

— Insectele pot defeca – am învăţat asta la biologie. Au tuburi digestive, anusuri şi toate cele, exact ca noi.

Creierul lui goneşte, izbindu-se de propriile limite. Pentru că se pare că nu mai e timp de discuţii, acceptă prezenţa domnului Levy alături ca pe ceva imaterial, doar pe jumătate real, la fel ca senzaţia sa dintotdeauna că Dumnezeu îi e mai aproape decât un frate sau că el însuşi e o fiinţă dublă deschisă pe jumătate, ca o carte cu file lipite între ele, pare şi impare, citite şi necitite.

Surprinzător, aici, la cele trei guri (Manny, Moe şi Jack)

ale tunelului Lincoln, există copaci şi verdeaţă; deasupra ambuteiajului, cu clocotul său încâlcit de lumini de frână şi de poziţie care se aprind şi se sting, un taluz e acoperit cu un petic triunghiular de iarbă îngrijită. Asta e ultima bucată de pământ pe care am s-o mai văd vreodată, peluza asta mică pe care nimeni nu stă niciodată, nici nu face picnicuri şi nici n-a observat-o înainte ca privirile să fie înghiţite de întuneric.

Câţiva bărbaţi şi femei în uniforme gri-albăstrui stau la marginea şuvoiului coagulat, lent de maşini. Poliţiştii ăştia par mai degrabă gură-cască inofensivi decât supraveghetori, flecărind pe

perechi şi încălzindu-se la soarele renăscut, dar încă ceţos. Pentru ei, blocajul ăsta se produce în fiecare zi a săptămânii la ora asta şi pare la fel de natural ca răsăritul, mareea sau alte fenomene iraţionale, ciclice, ale planetei.

Unul dintre ofiţeri este o femeie masivă, cu o şapcă ce lasă să i se vadă, pe ceafă şi după urechi, părul blond, prins la spate. Sânii ei împungând buzunarele uniformei, cu insignă şi cartuşieră; femeia a atras doi bărbaţi în uniformă, un alb şi un negru, cu dinţii dezveliţi în zâmbete pofticioase şi centurile grele de arme atârnânde. Ahmad se uită la ceas: 8, 55.

Au trecut patruzeci şi cinci de minute de când e în camion.

Până la nouă şi un sfert se va sfârşi totul.

A manevrat camionul spre dreapta, folosindu-se abil de oglinzi ca să exploateze orice urmă de şovăială a vehiculelor de lângă el. Blocajul, ce păruse la un moment dat impenetrabil, se organizase în benzi care se revărsau în cele două tuneluri cu direcţia Manhattan. Ahmad îşi dă seama brusc că doar vreo şase camionete şi automobile îl mai despart de intrarea din dreapta a tunelului. Printre ele, o camionetă închiriată U-Haul, lungă de trei metri, o rulotă-restaurant din aluminiu capitonat, acoperită şi încuiată toată în aşteptarea momentului când îşi va desfăşura tejgheaua, îşi va pune în funcţiune bucătăria ca să hrănească mulţimi nepretenţioase de trecători şi câteva maşini obişnuite, inclusiv un break Volvo de culoarea bronzului, cu o familie de zanj înăuntru. Cu un gest curtenitor, Ahmad îl lasă pe şofer să se strecoare înaintea lui, la coada care s-a format.

— N-ai să treci de postul de control, îl avertizează domnul Levy. Pare încordat, de parcă pieptul i-ar fi prins într-o strânsoare înăbuşitoare. Arăţi prea tânăr ca să ieşi în afara statului.

Dar nu e nimeni în cabina construită pentru încasator.

Nimeni. Se aprinde o lumină verde, TAXA PLĂTITĂ, iar

Ahmad şi camionul alb sunt lăsaţi să intre în tunel.

Lumina dinăuntru devine imediat stranie: dalele nu tocmai albe, ci de un crem bolnăvicios alcătuiesc pereţi ce împresoară strâns şirul dublu de camioane şi maşini. Sunetul blocat înăuntru generează un ecou, un curent subteran care-l înăbuşă, de parcă ar încerca să-şi croiască drum prin apă. Ahmad se simte deja ca sub apă. Îşi imaginează greutatea neagră a râului Hudson deasupra capului, dincolo de tavanul acoperit cu dale. Lumina artificială din tunel e

puternică, dar nu şi purificatoare; vehiculele se deplasează cu viteza celui mai lent dintre ele, printr-un soi de întuneric înălbit. Sunt camioane, unele atât de uriaşe încât partea de sus a remorcilor pare să zgârie tavanul, dar şi automobile care, în învălmăşeala metalică de la intrare, s-au amestecat cu camioanele.

Ahmad se uită prin parbrizul său pe geamul din spate al break-ului de culoarea bronzului, modelul V90. Doi copii întorşi în spate îl privesc, dornici de distracţie. Nu sunt îmbrăcaţi neglijent, ci cu aceleaşi haine de o nepăsare studiată, comic de ţipătoare, pe care copiii albi le poartă în călătoriile cu familia. Pentru familia asta de culoare, totul mergea bine, până când Ahmad i-a lăsat să treacă în faţa lui la coadă.

După un elan iniţial, o lunecare în spaţiul câştigat în sfârşit prin descâlceala blocajului de la intrarea în tunel, fluxul de maşini e împiedicat de un obstacol sau de un cheag nevăzut din faţă. Înaintarea lină s-a dovedit a fi o iluzie. Şoferii frânează, luminile de semnalizare strălucesc. Ahmad îşi dă seama că nu e tocmai nerecunoscător pentru întârziere, pentru opririle repetate. Panta şoselei, surprinzător de aspră şi de plină de hârtoape pentru o suprafaţă care nu e niciodată expusă intemperiilor, ameninţa să-i poarte pe el, pe pasagerul său şi încărcătura lor prea repede spre punctul cel mai jos al tunelului, teoretic şi cel mai slab, aflat la două treimi din lungimea sa unde, fusese înştiinţat, tunelul va face un cot şi va ajunge la punctul cel mai vulnerabil. Acolo se va sfârşi totul. O licărire ca un miraj în deşert i-a pus stăpânire pe ochii minţii: acel triunghi de iarbă îngrijită, dar nefolosită, suspendată deasupra gurii tunelului îi stăruie în minte. îi fusese milă de ea – era atât de necălcată.

Dregându-şi vocea, începe să vorbească.

— Nu par tânăr, îi explică el domnului Levy. Bărbaţii cu sânge oriental se maturizează mai repede decât anglo-saxonii. Charlie spunea că arăt de douăzeci şi unu de ani şi că pot conduce vehicule grele fără să mă oprească nimeni.

— Charlie ăsta spunea multe, răspunde domnul Levy.

Vocea lui pare încordată, o voce găunoasă, de profesor.

— Aţi prefera să nu vorbesc, când se apropie momentul? Deşi v-aţi lepădat de credinţă, poate vreţi să vă rugaţi.

Unul dintre copiii din Volvo, o fetiţă cu părul des prins în două sfere ciudate, ca urechile şoricelului ăluia din desenele animate atât de

faimos pe vremuri, încearcă să-i atragă atenţia lui Ahmad zâmbindu-i; el nu o bagă în seamă.

— Nu, spune Levy, ca şi cum chiar şi această monosilabă îi iese dureros din gură. Vorbeşte. Întreabă-mă ceva.

— Şeicul Rashid. Informatorul dumneavoastră a aflat ce s-a întâmplat cu el, după ce s-a dat totul pe faţă?

— Deocamdată a dispărut. Dar n-o să ajungă înapoi în

Yemen, de asta te asigur. Nenorociţii ăştia n-o să scape basma curată la nesfârşit.

— A venit să mă vadă noaptea trecută. Părea oarecum trist. Dar, întotdeauna a fost aşa. Cred că ştiinţa sa e mai puternică decât credinţa.

— Şi nu ţi-a spus că afacerea a picat? Charlie a fost găsit ieri-dimineaţă devreme.

— Nu. M-a asigurat că Charlie va veni la întâlnirea cu mine, conform planului. Mi-a urat de bine.

— A lăsat pe umerii tăi toată răspunderea.

Ahmad aude tonul dispreţuitor şi se apără:

— Răspunderea este oricum a mea. Azi-dimineaţă, se laudă el, erau două maşini necunoscute în parcare la Excellency. Am văzut un bărbat cu o voce puternică, de reprezentant al autorităţilor, care vorbea la telefonul mobil. Eu l-am văzut pe el, dar el nu m-a văzut pe mine.

Fetiţa de pe bancheta din spate şi frăţiorul ei îşi lipesc feţele de geamul bombat, holbând ochii şi strâmbându-se, ca să-l facă pe Ahmad să zâmbească şi să obţină astfel un semn din partea lui.

Domnul Levy se lasă pe spate în scaun, prefăcându-se nepăsător sau chircindu-se la adăpostul imaginilor din închipuirea sa.

— Încă o dată, Unchiul Sam a dat-o în bară. Poliţaiul era ocupat să comande cafele sau să facă schimb de glume porcoase prin staţie, cine ştie? Ascultă. Am ceva să-ţi spun. I-am tras-o maică-tii.

Pereţii acoperiţi cu dale, remarcă Ahmad, au o lucire trandafirie, de la atâtea faruri care se aprind când oamenii frânează repetat. Maşinile ţâşnesc înainte câţiva metri, apoi frânează iar.

— M-am culcat cu ea toată vara, continuă Levy când

Ahmad nu-i dă niciun răspuns. A fost extraordinară. Nu credeam că mă mai pot îndrăgosti vreodată de cineva – că pot să-mi pun iar rotiţele alea în mişcare.

— Cred că mama, îi spune Ahmad, după un moment de gândire, se culcă uşor cu bărbaţii. Infirmierele n-au complexe legate de trupul lor, iar ea se consideră o persoană modernă, emancipată.

— Deci nu te agita atâta pe tema asta, vrei să-mi spui.

N-a fost mare lucru. Dar pentru mine a fost. Ea a devenit lumea mea. Când am pierdut-o a fost ca şi cum aş fi făcut o operaţie complicată. Mă doare. Beau prea mult. N-ai cum să înţelegi.

— Nu vă supăraţi, domnule, dar vă rog să înţelegeţi, spune Ahmad, mai degrabă arogant, că nu mă încântă ideea că mama păcătuieşte cu un evreu.

Levy râde – un lătrat grosolan.

— Ei, haide, aici suntem cu toţii americani. Asta e ideea, nu ţi-au spus asta la Central High? Irlandezi americani, evrei americani, afro-americani; există chiar şi arabi americani.

— Numiţi unul.

Levy e descumpănit.

— Omar Sharif, spune el.

Ştie că i-ar veni şi alte nume într-o situaţie mai puţin stresantă.

— Nu e american. Mai încercaţi.

— Să… cum îl chema pe ăla? Lew Alcindor1.

— Kareem Abdul-Jabbar, îl corectează Ahmad.

— Mersi. Nici nu erai născut pe vremea aia.

— A fost un erou. A depăşit prejudecăţi mari.

— Cred că ăla era Jackie Robinson, dar nu contează.

— Ne apropiem de punctul cel mai de jos al tunelului?

— De unde să ştiu eu? Ne apropiem de ce vrei tu. Tunelul nu prea te îndrumă, odată ce intri în el. Înainte erau poliţişti care stăteau pe pasarele, dar acum nu-i mai vezi. Era o măsură de disciplină, dar presupun că poliţiştii au renunţat la disciplină odată cu restul lumii.

Înaintarea s-a oprit timp de câteva minute. Câteva maşini din faţă şi din spatele lor încep să claxoneze; zgomotul se propagă prin dale ca un suflu într-un instrument muzical gigantic. Ca şi cum oprirea asta le-ar oferi un răgaz nelimitat, Ahmad se întoarce şi-l întreabă pe Jack Levy:

— L-aţi citit vreodată, în timpul studiilor dumneavoastră, pe poetul şi filosoful egiptean Sayyid Qutub? A venit în Statele Unite acum cincizeci de ani şi a fost şocat de discriminarea rasială şi de frivolitatea făţişă a relaţiilor dintre sexe. A ajuns la concluzia că poporul american

e cel mai departe de Dumnezeu şi pietate dintre toate popoarele lumii. Dar conceptul de jăhilyya, adică starea de ignoranţă de dinainte de Mahommed, se extinde şi asupra musulmanilor laici, făcându-i ţinte legitime pentru asasinate.

— Pare de bun-simţ. Am să-l trec pe lista de lecturi suplimentare, dacă supravieţuiesc. M-am angajat să predau educaţie civică semestrul ăsta. M-am săturat să stau toată ziua în debaraua aia veche, încercând să conving nişte sociopaţi morocănoşi să nu se lase de şcoală. N-au decât să se lase, asta-i noua mea filosofie.

— Domnule, regret, dar trebuie să vă spun că nu veţi supravieţui. În câteva minute am să văd chipul lui Dumnezeu. Inima mea tresaltă de nerăbdare.

Maşinile de pe banda lor se urnesc înainte. Copiii din vehiculul din faţă s-au plictisit să încerce să-i atragă atenţia lui Ahmad. Băieţelul, care poartă o şapcă roşie cu cozoroc şi un tricou în dungi imitând echipamentul clubului Yankees s-a ghemuit şi a adormit în mijlocul acestei serii interminabile de porniri şi opriri, în pufăiala de frâne din acest iad pavat unde petrolul rafinat se transformă în monoxid de carbon. Fetiţa cu codiţe stufoase, cu degetul mare în gură, se rezeamă de fratele ei şi-i aruncă lui Ahmad o privire sticloasă, fără să-i mai ceară vreun semn de recunoaştere.

— N-ai decât. Du-te să-l vezi pe ticălosul ăla, îi spune Jack

Levy, renunţând la postura delăsătoare şi îndreptându-se pe scaun, cu paloarea nesănătoasă din obraji alungată de surescitare. Du-te să vezi faţa de căcat a lui Dumnezeu, că mie nu-mi pasă. De ce să-mi pese? O femeie de care eram îndrăgostit nebuneşte mi-a dat papucii, slujba mea e o povară, mă scol în fiecare dimineaţă la patru şi nu mai pot să adorm. Soţia mea… Doamne, e prea trist. Vede cât de nefericit sunt şi se consideră vinovată, pentru că s-a îngrăşat aşa de tare, şi s-a apucat acum de regimul ăsta de şoc care poate s-o omoare. E un chin să nu mănânce. Aş vrea să-i zic: Beth, las-o baltă, nimic n-o să ne aducă înapoi pe noi, pe noi doi când eram tineri. Nu că am fost vreodată ieşiţi din comun. Ne-am distrat un pic, ne făceam unul pe altul să râdem şi ne bucuram de lucrurile simple, să mâncăm în oraş o dată pe săptămână, să mergem la un film când aveam chef, să facem din când în când câte un picnic la cascadă.

Avem un singur copil, îl cheamă Mark, stă în Albuquerque şi nu vrea decât să ne uite şi cine să i-o ia în nume de rău? Aşa am fost şi noi

cu părinţii noştri – voiam să scăpăm de ei, ei nu înţeleg, sunt penibili. Filosoful ăsta al tău, cum îl cheamă?

— Sayyid Qutub. Quth, mai corect. Era unul dintre preferaţii fostului meu profesor, şeicul Rashid.

— Pare s-o fi nimerit cu America. Rasă, sex – chestiile astea ne sperie. Când rămâi fără suflu, America nu-ţi dă mare lucru. Nici măcar nu te lasă să mori, cu spitalele astea care storc câţi bani pot de la asigurări. Companiile farmaceutice i-au transformat pe doctori în escroci. De ce să pierd vremea pe-aici până când o boală o să facă din mine o vacă de muls pentru escroci? Mai bine profită Beth de puţinul pe care i-l pot lăsa; aşa gândesc eu. Am devenit o povară pentru lume, ocup spaţiu. Dă-i drumul, apasă căcatul ăla de buton.

Cum a spus cuiva la mobil unul dintre tipii din avioanele de pe 11 septembrie, o să se termine repede.

Jack se întinde spre detonator şi, pentru o clipă, băiatul îi prinde mâna într-a lui.

— Vă rog, domnule Levy, spune el. E treaba mea. Dacă o faceţi dumneavoastră, totul s-ar transforma într-o înfrângere, nu într-o victorie.

— Doamne, ar trebui să te faci avocat. Bine, nu mă mai strânge de mână. Glumeam.

Fetiţa de pe bancheta din spate a camionetei a văzut scurta luptă, iar interesul ei l-a trezit pe fratele ei. Cele două perechi de ochi negri şi luminoşi îi privesc ţintă. Într-o parte a câmpului vizual al lui Ahmad, domnul Levy îşi masează pumnul. Sperând poate să-l înmoaie cu linguşeli, îi spune lui Ahmad:

— Te-ai făcut puternic vara asta. După întrevederea noastră mi-ai strâns mâna aşa de moale, că m-am simţit jignit.

— Da, nu-mi mai e frică de Tylenol.

— Tylenol?

— Un alt absolvent al Central High. O brută fără minte care a pus mâna pe o fată care-mi plăcea. Şi care mă plăcea şi ea, oricât de ciudat îi păream. Aşa că nu numai dumneavoastră aveţi probleme sentimentale. După teoreticienii islamici, una dintre greşelile grave ale Vestului păgân este că idolatrizează un instinct animalic.

— Zi-mi cum e cu fecioarele. Cele şaptezeci şi două de fecioare care te vor sluji în partea cealaltă.

— Sfântul Coran nu specifică acest număr de huriyyât.

Spune doar că sunt multe, cu ochii negri şi privirea sfioasă şi că n-au fost atinse niciodată de oameni sau djinn.

— I-auzi, djinn! Vai de mine!

— Vă bateţi joc fără să cunoaşteţi limba.

Ahmad simte o roşeaţă fierbinte furişându-i-se pe chip în timp ce-i spune celui care-l ia în râs:

— Şeicul Rashid mi-a explicat că djinn şi huriile sunt simboluri ale iubirii lui Dumnezeu pentru noi, care e pretutindeni, mereu reînnoită şi nu poate fi înţeleasă nemijlocit de muritorii de rând.

— Bine, cum zici tu. Nu mă pun cu tine. N-ai cum să te pui cu o explozie.

— Ceea ce dumneavoastră numiţi explozie este pentru mine o mică împunsătură de ac, o mică deschizătură care lasă să pătrundă în lume puterea lui Dumnezeu.

Deşi, în fluxul împiedicat al traficului, momentul acela păruse să nu mai vină niciodată, o aplatizare abia simţită şi o uşoară bombare a pavajului tunelului îi semnalează lui Ahmad că au ajuns la punctul cel mai jos, iar arcuirea peretelui din faţă, acoperit cu dale, vizibilă în răstimpuri prin procesiunea înaltă de camioane, marchează punctul slab unde butoaiele din plastic, ordonate maniacal şi bine fixate, ar trebui detonate. Mâna lui dreaptă se desprinde de volan şi planează asupra cutiei metalice kaki, cu mica ei scobitură în care va intra degetul lui mare. Când va apăsa butonul, va ajunge lângă Dumnezeu. Dumnezeu nu va mai fi atât de teribil de singur. Te va întâmpina cape fiul Lui.

— Fă-o, îl îndeamnă Jack Levy. Eu am să stau liniştit.

Doamne, în ultima vreme am fost tare obosit.

— Pentru dumneavoastră nu va fi suferinţă.

— Nu, dar va fi pentru mulţi alţii, răspunde bărbatul mai în vârstă, lăsându-se mult în jos. Dar nu se poate opri din vorbit: Nu-mi închipuiam că va fi aşa.

— Ce să vă închipuiţi? Replica vine de la sine, din mintea purificată şi golită a lui Ahmad.

— Moartea. Întotdeauna m-am gândit că am să mor în pat. Poate de-aia nu-mi place să stau în el. În pat.

Vrea să moară, îşi spune Ahmad. Mă provoacă să fac eu treaba în locul lui. În cea de-a cincizeci şi şasea sură, Profetul vorbeşte despre clipa în care se va sui sufletul la gât înainte de moarte. Clipa aceea e

aici. Călătoria, miraj-ul.

Buraq e pregătit, cu aripile sale albe strălucitoare foşnind, deschise. Şi totuşi, în aceeaşi sura, „A celei ce se întâmplă".

Dumnezeu întreabă: Noi v-am făcut pe voi şi de ce nu voiţi să credeţi? Ceea ce vărsaţi drept sămânţă aţi făcut-o voi sau am făcut-o Noi? Dumnezeu nu vrea să distrugă: El a fost cel care a făcut lumea.

Modelul dalelor de pe pereţi şi de pe tavanul înnegrit de gaze de eşapament – pătrate nenumărate, care se îndepărtează şi se repetă la nesfârşit, ca o hârtie milimetrică făcută sul, ce capătă astfel o a treia dimensiune – explodează în ochiul minţii lui Ahmad în uriaşul fiat al Creaţiei, un val concentric după altul, fiecare împingându-l pe cel de dinainte din ce în ce mai departe de nimicul iniţial, pentru că voinţa lui

Dumnezeu a împlinit marea trecere de la nefiinţă la fiinţă.

Aceasta a fost voinţa Binefăcătorului, îndurătorului, a lui ar-Rahmăn şi ar-Rahâm, a Celui Viu, Răbdător, Mărinimos.

Desăvârşit, a Celui care e Lumină şi îndrumare. El nu vrea să-l pângărim Creaţia săvârşind moarte. El săvârşeşte viaţă.

Ahmad îşi duce înapoi pe volan mâna dreaptă. Cei doi copii din maşina din faţă, îmbrăcaţi şi dichisiţi cu dragoste de părinţii lor, îmbăiaţi şi mângâiaţi în fiecare seară, se uită grav spre el, simţind acel ceva straniu din concentrarea lui, acel ceva nefiresc din expresia de pe chipul lui, amestecată cu luciul parbrizului. Îşi ridică într-un gest liniştitor degetele mâinii drepte de pe volan şi le mişcă, aşa cum gândacul căzut pe spate îşi mişcase picioarele. În sfârşit băgaţi în seamă, copiii zâmbesc, iar Ahmad nu poate să nu le întoarcă zâmbetul. Îşi priveşte ceasul: nouă şi optsprezece minute.

Momentul de maximă distrugere i-a scăpat; cotul tunelului se adună încet într-un dreptunghi de lumină care se lăţeşte tot mai mult.

— Mda? întreabă Levy, ca şi cum nu ar auzi prea bine replica lui Ahmad la ultima sa remarcă. Se îndreaptă din poziţia sa într-o rână.

Copiii de culoare, simţind şi ei salvarea, se strâmbă prin geamul din spate al Volvo-ului, trăgându-şi colţurile ochilor în jos cu degetele şi scoţând limba. Ahmad încearcă să mai zâmbească o dată şi repetă gestul prietenos cu degetele, dar slab; se simte sleit. Gura luminoasă a tunelului se cască şi-l înghite, cu camionul şi stafiile lui; ies împreună la lumina ternă, dar din ce în ce mai puternică, a unei noi zile de luni în Manhattan. Ceea ce făcuse ca traficul din tunel să fie atât de împiedicat, atât de înnebunitor de vâscos, dispăruse în sfârşit, dizolvându-se

într-un spaţiu pavat, deschis, printre blocuri modeste ca înălţime, panouri şi case de cărămidă cu pereţi comuni şi, la distanţă de câteva cvartale, zgârie-nori de sticlă cu înfăţişare fragilă. Ar fi putut fi un loc oarecare din nordul New Jersey-ului; doar silueta, care se iveşte drept în faţă, a Empire State Building, din nou cea mai înaltă clădire din New York City, arată că nu-i aşa.

Break-ul de culoarea bronzului o ia la dreapta, accelerând spre sud. Copiii sunt năuciţi de priveliştea metropolei, rotindu-şi capetele în toate direcţiile, şi nu-i fac lui Ahmad niciun semn de bun-rămas. Se simte jignit, după sacrificiul pe care-l făcuse pentru ei.

— Frate! spune domnul Levy lângă el, parcă maimuţărind un elev de liceu. Sunt stors. Ai reuşit să mă convingi.

Simte că nu a adoptat tonul potrivit şi adaugă, mai blând:

— Bravo, prietene. Bine ai venit la Big Apple.

Ahmad încetineşte şi apoi opreşte, nu chiar în mijlocul acelei întinderi vaste. Maşinile şi camioanele care-şi forţează eliberarea din spatele camionului alb oprit îl ocolesc, în sunet de claxoane; geamurile laterale lunecă în jos şi gesturi insultătoare sunt împroşcate în afară. Ahmad observă Mercedesul bleumarin şi zâmbeşte la gândul că, în ciuda tuturor încercărilor lui furioase de a-l depăşi, hoţul ăla de şofer finanţist obraznic şi bun de nimic a rămas în urma lui.

Jack Levy îşi dă seama că acum el e stăpân pe situaţie.

— Deci, spune el. Întrebarea e ce facem acum. Hai să ducem camionul ăsta înapoi în Jersey. Se vor bucura să-l vadă.

Şi se vor bucura să te vadă şi pe tine, din păcate. Dar n-ai comis nicio infracţiune, voi fi primul care să sublinieze asta, în afară de faptul că ai scos în afara statului materiale periculoase cu un permis de categoria C. Probabil că or să-ţi suspende permisul, dar nu-i nimic. Oricum, livrarea de mobilă nu era un viitor pentru tine.

Ahmad duce camionul mai în faţă, unde încurcă mai puţin circulaţia, aşteptând instrucţiuni.

— Drept înainte şi la stânga unde se poate, i se cere. Nu vreau să mă mai întorc în niciun tunel cu tine şi cu chestia asta pentru nimic în lume. O luăm pe podul George

Washington. Crezi că putem pune înapoi siguranţa?

Ahmad întinde mâna în jos, temându-se acum să nu tulbure mecanismul reglat cu grijă. Mica manetă galbenă face poc; încărcătura greoaie rămâne silenţioasă. Uşurat că e încă în viaţă, domnul Levy nu

se mai opreşte din vorbit:

— Faci stânga la semaforul de acolo, ar trebui să fie Tenth

Avenue, aşa cred. Încerc să-mi amintesc dacă pe West Side au voie camioanele. S-ar putea să trebuiască s-o luăm pe

Riverside Drive sau să ajungem pe Broadway şi să rămânem pe ea până la pod.

Ahmad se lasă îndrumat, cotind la stânga. Calea e dreaptă.

— Conduci ca un profesionist, îi spune domnul Levy.

Te simţi bine?

Ahmad încuviinţează din cap.

— Ştiu că eşti în stare de şoc. Şi eu la fel. Dar chiar nu avem unde să parcăm maşina asta. Când am ajuns pe pod suntem aproape acasă. Se continuă cu 80. Mergem direct la sediul poliţiei, în spatele primăriei. N-o să-i lăsăm pe nenorociţii ăia să ne intimideze. Faptul că tu le aduci camionul ăsta înapoi întreg o să-i pună pe ei într-o lumină bună şi, dacă au un dram de minte, or să-şi dea seama de asta. Putea fi un dezastru. Dacă cineva încearcă să te intimideze, adu-le aminte că ai fost atras în chestia asta de către un agent CIA, într-o operaţiune-capcană a cărei legalitate e cam dubioasă.

Eşti o victimă, Ahmad – un ţap ispăşitor. Nu cred că Departamentul de siguranţă naţională vrea ca detaliile să iasă în presă sau să fie tocate mărunt într-o sală de tribunal.

Domnul Levy tace cât parcurg un cvartal sau două, aşteptând ca Ahmad să spună ceva, apoi continuă:

— Ştiu că s-ar putea să ţi se pară prematur, dar n-am glumit când am spus că ai fi un avocat bun. Îţi păstrezi sângele rece sub presiune. Vorbeşti bine. În următorii ani, arabii americani or să aibă nevoie de o grămadă de avocaţi. Hopa!

Am crezut că suntem pe Eight Avenue, mă gândeam că am luat-o pe Tenth. Mergi tot înainte – asta ne scoate pe Broadway, la Columbus Circle. Cred că tot aşa îi zice, deşi mai nou bietul broscar nu mai e corect politic. Pe stânga e staţia de autobuz Port Authority – sunt sigur că ai fost acolo o dată, de două ori. Apoi o să traversăm Forty-second Street.

Ţin minte că era foarte împuţită, dar ăia de la Disney au curăţat-o, probabil.

Ahmad vrea să se concentreze, printre taxiurile galbene, semafoare şi trecătorii îngrămădiţi la fiecare colţ, asupra lumii ăsteia

noi din jurul lui, dar domnului Levy îi tot vin idei.

— Aş vrea să ştiu, spune el, dacă nenorocirea asta era într-adevăr conectată sau dacă omul nostru a reuşit să-i păcălească şi nu era. Asta era asul meu din mânecă, dar mă bucur că nu l-am jucat. Slavă Domnului că ai lăsat-o baltă de frică.

De îndată ce închide gura, îşi dă seama că a zis ceva jignitor.

— Sau ai lăsat-o mai moale, hai să zicem aşa. Ai văzut lumina.

Peste tot în jurul lor, din Eight Avenue până pe Broadway, marele oraş mişună de oameni, unii îmbrăcaţi elegant, dar cei mai mulţi şleampeţi, câţiva frumoşi, dar majoritatea nu, reduşi cu toţii, de clădirile impunătoare din jurul lor, la dimensiunea unor insecte, dar alergând grăbiţi, urmărind în lumina lăptoasă a soarelui de dimineaţă un plan, un proiect sau o speranţă de care se ţin strâns, motivul lor de a trăi încă o zi, fiecare dintre ei tras de viu în ţeapă conştiinţei, pus pe căpătuială şi supravieţuire. Atât şi nimic mai mult. Diavolii ăştia, se gândeşte Ahmad, mi l-au luat pe Dumnezeul meu.

La preţul de vânzare se adaugă 2%, reprezentând valoarea timbrului literar ce se virează

Uniunii Scriitorilor din România.

Cont nr. R044 RNCB 5101 0.000 0171 0001.
B.C.R. Unirea, Bucureşti
Tehnoredactor
MANUELA MĂXINEANU
DTP
VALENTIN SIMIONESCU
Corector
MĂRIA NICOLAU
Apărut 2007
BUCUREŞTI – ROMÂNIA
Lucrare executată la R.A. „MONITORUL OFICIAL”.

În colecţia Raftul Denisei au apărut

ARTHUR GOLDEN, Memoriile unei gheişe
SARAH HALL, Michelangelo Electric
KURT VONNEGUT, Pianul mecanic
ŞTEFAN HEYM, Relatare despre regele David
JOHN FANTE, întreabă praful
NICK HORNBY, Turnul sinucigaşilor
L.P. HARTLEY, Mesagerul

SALMAN RUSHDIE, Furie
RAYMOND QUENEAU, Florile albastre
MARGUERITE DURAS, Stăvilar la Pacific
LAURA RESTREPO, Delir
ANAÏS NIN, Incest
NIKOS KAZANTZAKIS, lorba Grecul
ALMUDENA GRANDES, Castele de carton
MITCH ALBOM, Marţi cu Morrie
D.M. THOMAS, Hotelul alb
GUILLERMO MARTÍNEZ, Crimele din Oxford
CHRISTOPHER ISHERWOOD, Adio, Berlin
KURT VONNEGUT, Bufoniada
ANTHONY BURGESS, Portocala mecanică
IRVIN D. YALOM, Plânsul lui Nietzsche
ANAÏS NIN, Foc
ANDREW SEAN GREER, Confesiunile lui Max Tivoli
LEO PERUTZ, Călăreţul suedez
JEANETTE WINTERSON, Pasiunea
NAGHIB MAHFUZ, Akhenaton, cel ce sălăşluieşte în adevăr
JIM CRACE, în clipa morţii
ANTONIO LOBO ANTUNES, Bună seara lucrurilor de pe-aici
ERIC-EMMANUEL SCHMITT, Milarepa
ERIC-EMMANUEL SCHMITT, Domnul Ibrahim şi florile din Coran
ERIC-EMMANUEL SCHMITT, Oscar şi Tanti Roz
WILLIAM GOLDING, împăratul muştelor
PASCAL QUIGNARD, Vila Amalia
ALMUDENA GRANDES, Vârstele lui Lulú
ISMAIL RADARE, Palatul Viselor
JESÚS DÍAZ, Spune-mi ceva despre Cuba
PAUL AUSTER, Palatul lumi
NICOLE KRAUSS, Istoria iubirii
CARLOS FUENTES, O companie neliniştitoare
ALESSANDRO BARICCO, Castele de furie
TAICHI Y AMAD A, Străini
LEONID ŢÎPKIN, O vară la Baden-Baden
YASUNARI KAWABATA, Maestrul de go
INGEBORG BACHMANN, Malina

DAVE EGGERS, Să te ţii alergătură!

JONATHAN SAFRAN FOER, Extrem de tare şi incredibil de aproape

SARAH DUNANT, în compania curtezanei

RICHARD ZIMLER, Ultimul cabalist din Lisabona

JAN KONEFFKE, O iubire la Tibru

JOHN UPDIKE, Teroristul

În pregătire

PÉTER ESTERHÁZY, Un strop de pornografie maghiară

ANAÏS NIN, Delta lui Venus

FIŞA DE TERME

Numărul permisului	Data restituirii

John Updike s-a născut în 1932, în Shillington, Pennsylvania. După studiile la Harvard, a lucrat vreme de doi ani, între 1955 şi 1957, la prestigioasă revistă The New Yorker. De aproape cinci decenii, de la debutul său cu romanul The Poorhouse Fair (1959), a marcat lumea literelor americane prin cărţile sale. Scriitor prolific, a publicat douăzeci şi două de romane, numeroase volume de povestiri, volume de eseuri şi versuri.

Opera sa în proză cuprinde „ciclul Rabbit" – Rabbit, Run (1960), Rabbit Redux (1971), Rabbit Is Rich (1981). Rabbit at Rest (1990) –, The Centaur (1963), Of The Farm (1965), Couples (1968), A Month of Sundays (1975). The Coup (1978), The Witches of Eastwick (1984), Roger's Version (1986), S. (1988). Gertrude and Claudius (2000), Seek My Face (2002), Villages (2004) etc.

Romanele sale au fost distinse cu PEN/Faulkner Award for Fiction. Premiul Pulitzer, National Book Award. American Book Award şi National Book Critics Circle Award.

Cel mai recent roman pe care îl semnează, Terrorist (Teroristul – 2006), abordează un subiect pe care lumea contemporană l-a descoperit în întreaga lui complexitate de-abia în ultimul deceniu. Updike recunoaşte că alegând o asemenea temă actuală şi controversată şi-a „riscat pielea", dar, după cum tot el ne spune, „aceasta este, de fapt, menirea scriitorului". Riscul a meritat să fie asumat: Teroristul a fost deja tradus în treizeci şi şase de limbi.